BILL BRYSON

O PLIMBARE ÎN PĂDURE

Redescoperind America pe cărările Munților Apalași

O plimbare în pădure a fost ecranizată în 2015, cu Robert Redford și Nick Nolte în rolurile principale

POLIROM

BILL BRYSON

O PLIMBARE ÎN PĂDURE

Redescoperind America pe cărările Munților Apalași

Traducere de Marius-Adrian Hazaparu

POLIROM
2015

BILL BRYSON

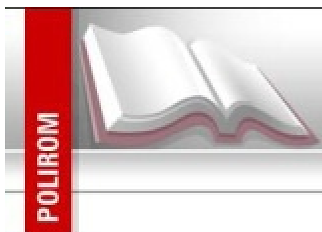

O PLIMBARE ÎN PĂDURE

Redescoperind America pe cărările Munților Apalași

Traducere de Marius-Adrian Hazaparu

POLIROM
2015

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-5308-9
ISBN PDF: 978-973-46-5309-6
ISBN print: 978-973-46-5126-9

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © Jeffery Campbell/Dreamstime.com

elefant
elefant

BILL BRYSON, născut în SUA, a lucrat ca jurnalist și a fost rector al Universității Durham din Marea Britanie. Este autorul mai multor jurnale de călătorie și al unui bestseller de știință popularizată, *A Short History of Nearly Everything*, care a fost distins cu Aventis Prize și Descartes Science Communication Prize. La Editura Polirom, de același autor au mai apărut *Acasă. O istorie a vieții private* (2012) și *De cealaltă parte a lumii. Călătorind prin Australia* (2014).

Lui Katz, desigur

Capitolul 1

Nu mult după ce m-am mutat cu familia într-un orășel din New Hampshire, m-am nimerit pe o cărare ce dispărea în pădurea de la marginea orașului.

Un indicator anunța că nu era vorba despre o cărare oarecare, ci despre faimosul Appalachian Trail. Întinzîndu-se pe vreo 3.500 de kilometri de-a lungul coastei de est a Americii, prin seninii și ademenitorii Munți Apalași, poteca aceasta e mama tuturor drumețiilor lungi. Numai bucata din Virginia e de două ori mai lungă decît Pennine Way. Din Georgia pînă în Maine, poteca străbate 14 state, trecînd prin munți dolofani și atrăgători care chiar prin numele lor – Blue Ridge (Culmea Albastră), Smokies (Munții Fumurii), Cumberlands (Ținuturile Cumbrilor), Catskills (Pîrîul Lincșilor), Green Mountains (Munții Verzi) și White Mountains (Munții Albi) – parcă te invită la o plimbare. Cine ar putea să pronunțe cuvintele „Marii Munți Fumurii” sau „Valea Shenandoah” și să nu simtă o dorință nepotolită – așa cum a spus cîndva naturalistul John Muir – „de a pune o pîine și o livră de ceai într-o traistă veche și de a sări gardul din spatele casei”?

Și iat-o în fața mea, ivită pe neașteptate, șerpuind periculos de seducător prin plăcuta comunitate din New England în care eu abia mă stabilisem. Mi se părea ceva așa de extraordinar –

ideea că aș putea să plec de acasă și să merg pe jos 2.900 de kilometri prin pădure pînă în Georgia sau s-o iau în direcția cealaltă și să mă cațăr pe asprii și colțuroșii White Mountains pînă la legendara provă a muntelui Katahdin plutind în mijlocul pădurii la 700 de kilometri spre nord într-o sălbăticie pe care puțini au văzut-o. O voce înăuntrul meu mi-a spus: „Sună mișto. Hai s-o facem!”.

Mi-am alcătuit o listă de motive. M-ar aduce din nou în formă după ani de trîndăveală. Mi-ar fi de folos – nu eram foarte sigur în ce fel anume, dar eram sigur totuși – să învăț să-mi port singur de grijă în sălbăticie. Cînd băieții în pantaloni de camuflaj și șepci de vînătoare se adună la restaurantul Patru Ași vorbind despre lucruri înspăimîntătoare făcute sub cerul liber, nu m-aș mai simți ca un papă-lapte. Voiam și eu puțin din înfumurarea pe care o capeți atunci cînd poți să privești spre orizontul îndepărtat cu ochi ca sculptați în granit și să rostești rar, bărbătește: „Da, m-am căcat în pădure”.

Și mai era un motiv și mai convingător de-a pleca. În Munții Apalași se află una dintre cele mai mari păduri cu arbori de esență tare – un vestigiu al celei mai bogate și mai diversificate suprafețe împădurite care a binecuvîntat vreodată zona cu climă temperată –, iar pădurea aceasta este în pericol. Dacă temperatura globală crește cu patru grade Celsius în următorii 50 de ani, cum e foarte posibil, atunci întreaga regiune sălbatică a Apalașilor mai jos de New England ar putea deveni savană. Deja copacii mor într-un număr care nu se cunoaște exact, dar, oricum, este înspăimîntător de mare. Ulmii și castanii au dispărut de mult, falnicul tsuga și cornii înfloriți sînt pe ducă, iar molizii roșii și brazii Fraser, hicorii, sorbii și arțarii argintii i-ar putea urma. În mod clar, dacă exista un moment propice

pentru a mă aventura în această sălbăticie unică, acum era acel moment.

Așa că m-am hotărît s-o fac. Mai nesăbuit, mi-am anunțat intenția – le-am spus prietenilor și vecinilor, l-am informat încrezător și pe editorul meu și i-am anunțat pe toți cei care mă cunoșteau. Apoi am cumpărat niște cărți și-am stat de vorbă cu oameni care făcuseră traseul pe de-a-ntregul sau parțial și treptat am ajuns să-mi dau seama că asta era cu mult peste – *cu mult* peste – tot ceea ce mai încercasem pînă atunci.

Aproape toți cei cu care am vorbit știau vreo poveste înspăimîntătoare în care era vorba despre o cunoștință naivă ce pornise pe traseul ăsta plină de speranțe și cu bocanci noi și se întorsese împleticindu-se după două zile, cu un linx bine ancorat în cap sau picurîndu-i sînge dintr-o mînecă goală și șoptind cu glas răgușit „Ursul!” înainte de a se cufunda într-un leșin chinuit.

Pădurile erau pline de pericole – șerpi cu clopoței, mocasini de apă și cuiburi de șerpi-mocasini; lincși, urși, coioți, lupi și mistreți; țărănoi țăcăniți, dezechilibrați de cantitățile enorme de rachiu de porumb contrafăcut și generațiile de sex complet neortodox; sconși, ratoni și veverițe turbate; furnici de foc nemiloase și nesătula muscă neagră; iederă otrăvitoare, scumpie, salamandre veninoase; chiar și cîte un elan rătăcit, înnebunit fără cale de scăpare de un vierme parazit care-și face cuib în creierul lui și-l amețește în așa hal, încît acesta se apucă să-i fugărească pe bieții drumeți pe pajiști izolate și însorite pînă la lacurile glaciare.

Ți se pot întîmpla lucruri de-a dreptul de neînchipuit acolo. Am auzit de un tip care ieșise din cort să se pișe în toiul nopții și atunci s-a năpustit asupra lui o bufniță mioapă – ultima dată

cînd bărbatul și-a văzut scalpul, acesta atîrna în niște gheare frumos conturate pe fundalul lunii pline – și de o tînără care a fost trezită din somn simțind o gîdilitură unduitoare pe burtă, iar cînd s-a uitat în sacul de dormit, a văzut un șarpe-mocasin cuibărindu-se la cald, între picioarele ei. Am auzit patru povești diferite (relatate de fiecare dată cu chicoteli) despre turiști și urși care au împărțit același cort pentru cîteva momente pline de confuzie și agitație; despre oameni care au fost pulverizați pe neașteptate („N-a mai rămas din el decît o urmă de arsură") de fulgere de mărimea unui om, prinși fiind de vreo furtună stîrnită din senin pe o creastă mai înaltă; despre corturi strivite de copaci sau purtate în prăpăstii de șuvoaie de ploaie și parașutate în văi adînci sau înghițite de vreo viitură puternică; despre drumeți fără număr a căror ultimă experiență a fost un cutremur însoțit de gîndul năucitor: „Și acum ce p...".

Dacă citeam niște cărți ușoare de aventuri, nu-mi trebuia prea multă imaginație ca să-mi închipui împrejurări în care aș fi fost înconjurat de lupi care, îmboldiți de foame, se apropie tot mai mult, m-aș fi împleticit și mi-aș fi sfîșiat hainele de pe mine fiind mușcat de furnici de foc sau aș fi încremenit la vederea unei tufe însuflețite înaintînd spre mine, ca o torpilă prin apă, înainte să fiu dat de-a berbeleacul de un mistreț mare cît o canapea, cu niște ochi reci ca niște mărgele, un guițat sfredelitor și o poftă neostoită să muște din carnea rozalie, grăsuță și molcuță de orășean.

Apoi, în pădure mai pîndeau și toate bolile lumii – *Giardia lamblia*, encefalita ecvină de est, febra pătată a Munților Stîncoși, boala Lyme, *Helicobacter pylori*, *Ehrlichia chaffeensis*, schistosomiazis, bruceloză și shigelloză, ca să nu dau decît cîteva exemple. Encefalita ecvină de est, cauzată de pișcătura

unui țînțar, atacă creierul și sistemul nervos central. Dacă ești foarte norocos, poți spera să-ți petreci restul vieții proptit într-un scaun cu o bavețică la gît, dar de regulă este letală. Nu există nici un leac cunoscut. Nu mai puțin impresionantă e și boala Lyme, care se transmite prin mușcătura unei căpușe mai mici decît gămălia unui ac. Dacă nu e depistată, poate persista în stare latentă în corpul uman ani de-a rîndul înainte să explodeze într-un caleidoscop de boli. Boala asta e pentru cel care vrea să experimenteze totul. Simptomele încep cu dureri de cap, oboseală, febră, frisoane, dificultăți de respirație, amețeală și dureri crunte în extremități, apoi continuă cu aritmii cardiace, paralizie facială, spasme musculare, deficiențe mentale severe, pierderea controlului asupra funcțiilor fiziologice și – deloc surprinzător în situația dată – depresie cronică.

Apoi mai e și familia de organisme, despre care se cunoaște foarte puțin, a hantavirusurilor, care colcăie în aburul microscopic de deasupra fecalelor șoarecilor și șobolanilor și ajung în sistemul respirator uman prin aspirarea de către ghinionistul ce-și vîră nasul prea aproape de ele – să zicem, întinzîndu-se să doarmă într-un loc de unde tocmai au zbughit-o niște șoareci infectați. În 1993, un singur focar de hantavirus a omorît 32 de oameni în sud-vestul Statelor Unite, iar în anul următor boala a făcut prima victimă pe Appalachian Trail, cînd un excursionist a contractat-o după ce a dormit într-un „adăpost infestat de rozătoare”. (Toate adăposturile de pe traseu sînt infestate de rozătoare.) Dintre virusuri, numai cel al rabiei, Ebola și HIV sînt cu siguranță letale. Nici în aceste cazuri nu există tratament.

În sfîrșit, pentru că vorbim de America, există și posibilitatea permanentă de a fi omorît. Din 1974, cel puțin nouă excursioniști – numărul real depinde de sursa pe care o consulți și de cum definești excursionistul – au fost uciși pe acest traseu. Două tinere aveau să moară chiar în timp ce eram și eu acolo.

Din varii motive practice, care în principal au legătură cu iernile lungi și aspre din nordul statului New England, nu sînt prea multe luni pe an în care traseul poate fi parcurs. Dacă pornești de la capătul nordic, de la Mount Katahdin din statul Maine, trebuie să aștepți pînă la sfîrșit de mai sau pînă în iunie să se topească zăpezile. Dacă, în schimb, pleci din Georgia și te îndrepți spre nord, trebuie să-ți programezi excursia în așa fel încît s-o închei înainte de jumătatea lunii octombrie, cînd reîncep ninsorile. Cei mai mulți călătoresc de la sud la nord primăvara, perioada ideală pentru a evita arșița din toiul verii și cele mai enervante și mai contagioase dintre insecte. Intenția mea era să pornesc din sud la început de martie. Am rezervat șase săptămîni pentru prima etapă.

Interesant este că lungimea Appalachian Trail nu se cunoaște cu exactitate. Serviciul Parcurilor Naționale din SUA, care iese în mod constant în evidență în diverse moduri îngrijorătoare, reușește într-o singură broșură să spună că lungimea traseului e de 3.468 de kilometri și de 3.540 de kilometri. În ghidurile oficiale Appalachian Trail, un set de 11 cărți, fiecare ocupîndu-se de un stat sau de o secțiune anume, apar lungimi diferite – 3.450 de kilometri, 3.455 de kilometri, 3.474 de kilometri și „peste 3.460 de kilometri”. În 1993, Conferința Appalachian Trail, autoritatea de administrație, a stabilit lungimea potecii ca fiind de exact 3.454,77 kilometri,

apoi a schimbat-o pentru vreo doi ani cu formularea mai vagă „peste 3.460 de kilometri”, dar recent a revenit cu o precizie încrezătoare la lungimea de 3.476,50 kilometri. În 1993, trei oameni au parcurs întregul traseu cu o roată de măsurat distanțe, rezultînd lungimea de 3.484,06 kilometri. Cam în aceeași perioadă, o măsurătoare atentă bazată pe un set complet de hărți ale Serviciului de prospectare geologică al Statelor Unite a stabilit că distanța este de 3.409,07 kilometri.

Sigur e că este un drum lung și că din orice capăt ai porni nu e ușor. Ca înălțime, vîrfurile de pe Appalachian Trail nu au nimic deosebit – cel mai înalt, Clingmans Dome din Tennessee, ajunge la puțin peste 2.000 de metri –, dar sînt destul de mari și de multe. Sînt mai mult de 350 de vîrfuri cu înălțimi de peste 1.500 de metri de-a lungul traseului și încă vreo mie prin preajmă. Într-o săptămînă poți să traversezi 50 de munți cît Snowdon[1*]. În total, îți ia cam cinci luni și cinci milioane de pași ca să străbați pe jos traseul de la un capăt la celălalt.

Și bineînțeles că pe Appalachian Trail trebuie să cari în spate tot ce ai nevoie. Poate părea la mintea cocoșului, dar pentru mine a fost puțin șocant să-mi dau seama că această călătorie n-avea să fie nici pe departe ca o plimbare prin Lake District, unde te pornești dimineața cu un rucsac în care ai niște mîncare la pachet și un exemplar din Wainwright, iar la sfîrșitul zilei cobori de pe dealuri și te retragi într-un han primitor. Aici dormi sub cerul liber și-ți gătești singur mîncarea. Puțini oameni reușesc să ia cu ei sub 18 kilograme și, cînd cari după tine o asemenea greutate, credeți-mă, nici măcar pentru o clipă n-ai cum să uiți de ea. Una e să mergi pe jos 3.500 de kilometri și cu totul altceva să parcurgi aceiași 3.500 de kilometri cărînd în spate un șifonier întreg.

*

Prima mea străfulgerare despre cît de descurajatoare avea să fie misiunea asta am avut-o atunci cînd m-am dus la magazinul local, Dartmouth Co-Op, ca să-mi cumpăr echipamentul. Fiul meu tocmai ce se angajase *part-time* acolo, așa că primisem indicații stricte să mă port frumos. Mai concret, nu trebuia să spun sau să fac vreo tîmpenie, să probez ceva care ar fi presupus să-mi arăt burta, să spun „Îți bați joc de mine?” cînd voi fi informat cu privire la prețul vreunui produs, să fiu ostentativ de neatent cînd vînzătorul îmi va explica procedura corectă de întreținere sau îngrijire a unui produs și, mai presus de orice, să nu probez ceva aiurea, cum ar fi o căciulă de schi de damă, încercînd să par amuzant.

Mi s-a spus să-l caut pe Dave Mengle, pentru că el însuși făcuse o bună bucată a traseului pe jos și era un fel de enciclopedie ambulantă în privința activităților în aer liber. Mengle, un tip amabil și respectuos, putea vorbi probabil patru zile cap-coadă, cu pasiune, despre orice aspect privind echipamentul de drumeție.

N-am mai fost niciodată atît de impresionat și de uluit în același timp. Am petrecut o după-amiază întreagă cotrobăind prin produsele lui. Îmi spunea lucruri de genul:

— Ei bine, cortul ăsta are o folie exterioară de pînză groasă de 70 de denieri, rezistentă la abraziune și cu țesătură antirupere. În schimb, și voi fi sincer cu tine în privința asta – și se apleca spre mine și-mi vorbea mai încet, pe un ton grav și sincer, de parcă mi-ar fi mărturisit că ar fi fost surprins cîndva într-o toaletă publică cu un marinar –, tivurile sînt mai degrabă

cusute simplu, nu prinse cu benzi în bie, și are gura cam strîmtă.

Cred că, întrucît i-am pomenit de faptul că am făcut ceva drumeții în Anglia, el a presupus că mă pricep cît de cît. N-am vrut să-l îngrijorez sau să-l dezamăgesc, așa că, atunci cînd îmi punea întrebări de genul „Ce părere ai despre bețele de cort din fibră de carbon?”, dădeam din cap cu un mormăit trist, în semn de recunoaștere a faptului că părerile asupra acestei veșnic spinoase probleme sînt împărțite, și spuneam:

— Știi, Dave, n-am reușit niciodată să mă decid în privința asta – tu ce crezi?

Am dezbătut împreună și am reflectat cu multă seriozitate la meritele relative ale chingilor laterale de compresie, ale buzunarelor cu capac, ale buzunarelor pentru colțari, la diferențele dintre sistemele de transfer al greutății, sistemele de ventilație, plasele suspendate și ceva care se numea proporția decupajului occipital. Am făcut asta cu fiecare obiect. Pînă și în privința unui set de gătit din aluminiu am vorbit despre greutate, compactitate, dinamică termică și utilitate generală, care-ți pot ține mintea ocupată ore în șir. Printre toate astea am vorbit mult și despre drumeții în general, cel mai mult despre riscuri precum căderi de stînci, întîlniri cu urși, primusuri explodate și mușcături de șarpe, pe care el le-a descris cu ochii umeziți de un soi de înduioșare, înainte să revină la subiect.

Pe lîngă toate astea, a vorbit mult despre greutate. Mie mi s-a părut un fleac căruia i se acordă prea multă importanță să alegi un sac de dormit în loc de altul doar pentru că cîntărește cu 85 de grame mai puțin, dar, pe măsură ce echipamentul se tot aduna în jurul nostru, am început să înțeleg cum gramele se transformă în kilograme. Nu mă așteptasem să cumpăr atît de

multe lucruri – aveam deja bocanci, un briceag milităresc și o husă din plastic pentru hartă, care se atîrnă de gît cu un șnur, așa că îmi închipuisem că stăteam destul de bine la capitolul ăsta –, dar, cu cît vorbeam mai mult cu Dave, cu atît îmi dădeam mai bine seama că făceam cumpărături pentru o întreagă expediție.

Cele două mari șocuri au fost că totul era foarte scump – de fiecare dată cînd Dave dispărea în depozit sau se ducea să verifice o clasificare în denieri, eu mă uitam pe furiș la prețuri și mă îngrozeam – și că fiecare articol de echipament părea să aibă nevoie de alt articol de echipament. Dacă îți cumpărai un sac de dormit, aveai nevoie și de un sac de compresie. Acesta costa 29 de dolari. Mi se părea ceva tot mai greu de digerat.

Cînd, după multă chibzuință serioasă, m-am decis asupra unui rucsac – un Gregory foarte scump, ultimul răcnet, adică genul acela de lucru pentru care nu are sens să te zgîrcești –, mi-a spus:

— Și-acum ce fel de curele vrei pentru ăsta?

— Poftim? am întrebat eu, dîndu-mi deodată seama că mă aflam în pragul acelei boli cunoscute sub numele de surmenaj al cumpărătorului.

Nu aveam de gînd să spun voios: „Dă-mi vreo șase din alea, Dave. A, iau și opt din astea – la naiba, pune 12. Că doar o viață avem, nu?”. Mormanul de provizii care adineauri arăta plăcut de abundent și palpitant – toate noi, toate ale mele! – părea dintr-odată împovărător și extravagant.

— Curele, mi-a explicat Dave. Știi, din alea ca să-ți legi sacul de dormit și alte lucruri.

— Dar nu se vinde cu tot cu curele? am spus eu pe alt ton, mai calm.

— A, nu.

Și-a aruncat privirea spre un perete cu produse și și-a dus un deget la nas.

— Evident, o să ai nevoie și de o husă de ploaie.

Am clipit.

— O husă de ploaie? De ce?

— Ca să fie apărat de ploaie.

— Rucsacul nu e impermeabil?

S-a strîmbat ca și cînd ar fi făcut o distincție extrem de delicată.

— Ei bine, nu chiar sută la sută...

Asta mi s-a părut din cale-afară.

— Pe bune? Producătorului nu i-a dat prin cap că oamenii s-ar putea să vrea să-și ia rucsacurile cu ei afară din cînd în cînd? Poate chiar să meargă în drumeție cu ele. Și, oricum, cît costă rucsacul ăsta?

— 250 de dolari.

— 250 de dolari! Îți bați joc – dar m-am oprit și-am schimbat tonul. Dave, vrei să spui că eu dau 250 de dolari pe un rucsac care nu are curele și nu e nici impermeabil?

A încuviințat din cap.

— Măcar are fund?

Mengle a zîmbit jenat. Nu-i stătea în fire să critice sau să devină agasat în lumea bogată și promițătoare a echipamentelor de camping.

— Curele avem în șase culori diferite, s-a oferit el să mă ajute.

Pînă la urmă am cumpărat echipament cît să pot angaja cu normă întreagă un sat de șerpași – un cort de trei sezoane, o saltea de dormit autogonflabilă, oale și cratițe care se pun

unele-n altele, tacîmuri pliabile, farfurie și cană de plastic, un complicat purificator de apă acționat de o pompă, saci de compresie de toate culorile, bandă de etanșare, trusă de petice, sac de dormit, cordeline, bidoane pentru apă, pelerină de ploaie, chibrituri rezistente la apă, husă protectoare pentru rucsac, un breloc busolă/termometru cam de fițe, un primus pliabil care, sincer, părea periculos, o butelie de gaz și încă una de rezervă, o lanternă *hands-free* pe care o porți pe cap ca pe o lampă de miner (asta mi-a plăcut foarte mult), un cuțitoi cu care să omor urși și țărănoi, izmene și bluze termice, patru bentițe și multe alte lucruri, pentru unele trebuind să mă întorc și să întreb la ce foloseau exact. Am spus stop cînd a venit vorba să cumpăr o folie de sol de firmă care costa 59,95 dolari, știind că puteam să iau cu cinci dolari o prelată pentru gazon de la K-mart. Am refuzat și o trusă de prim-ajutor, o trusă de cusut, o trusă pentru mușcături de șarpe, un fluier care costa 12 dolari și o lopățică portocalie din plastic cu care să-ți îngropi fecalele, pe motiv că acestea nu erau necesare, că erau prea scumpe sau de-a dreptul ridicole. Lopata portocalie în special părea să strige: „Ageamiu! Pămpălău! La o parte, vine dl Bobocel!”.

Apoi, ca să termin odată și să-mi iau de-o grijă, m-am dus la librăria locală și mi-am cumpărat cărți – *Ghidul excursionistului*, *La pas pe Appalachian Trail*, mai multe cărți despre animale și plante sălbatice și despre științele naturii, o istorie geologică a traseului scrisă de un autor cu un nume delicios, V. Collins Chew, și setul complet, mai sus menționat, al ghidurilor Appalachian Trail, constînd în 11 volume broșate și 59 de hărți de diferite mărimi, stiluri și scări, acoperind întreaga potecă, de la Springer Mountain la Mount Katahdin, la prețul ambițios de 233,45 dolari setul. Cînd mă îndreptam spre ieșire, am zărit o

carte intitulată *Cînd atacă ursul: despre cauze și cum să-l evităm*, am deschis-o la întîmplare, am dat peste fraza „Acesta e un exemplu elocvent al tipului de incident în care un urs negru vede o persoană și decide să încerce s-o omoare și s-o mănînce" și-am pus-o și pe asta în coșul de cumpărături.

Am dus toate astea acasă și le-am cărat la subsol făcînd mai multe drumuri. Erau atît de multe lucruri, aproape toate fiindu-mi nefamiliare din punct de vedere tehnologic, încît treaba asta părea deopotrivă palpitantă și descurajatoare, dar mai mult descurajatoare. Mi-am pus pe cap lanterna frontală, de-al dracului, am scos cortul din husa lui de plastic și l-am montat pe podea. Am desfăcut salteaua de dormit autogonflabilă și-am împins-o înăuntru, apoi noul sac de dormit. Apoi m-am tîrît înăuntru și am stat acolo destul de mult ca să probez spațiul acela complet nou pentru mine, scump, închis, cu un miros nou, ciudat, care avea să devină curînd casa mea departe de casă. Am încercat să-mi imaginez că stau întins nu într-un subsol, lîngă huruitul reconfortant, prietenos și blînd al cazanului de încălzire, ci afară, într-o trecătoare din niște munți înalți, ascultînd zgomotul vîntului și al copacilor, urletul singuratic al unor făpturi ca niște cîini, șoapta aspră cu accent de muntean din Georgia spunînd: „Hei, Virgil, am dat de unul aici. Mai știți unde-i frînghia?". Dar n-am putut.

Nu mă mai aflasem într-un astfel de spațiu de pe vremea cînd îmi făceam ascunzători din pături și mese pliabile, pe la 9 ani. Era destul de confortabil și, odată ce te obișnuiai cu mirosul – despre care am crezut, în naivitatea mea, că în timp va dispărea – și cu faptul că materialul făcea ca totul în interior să capete o nuanță verzuie, bolnăvicioasă, ca lumina pe care o

emite ecranul radarului, nu era chiar așa de rău. Poate puțin claustrofobic, mirosind cam ciudat, dar intim și rezistent.

N-avea să fie așa de rău, mi-am spus. Dar în secret știam că mă înșelam.

1* Snowdon este cel mai înalt munte din Țara Galilor, cu o altitudine de 1.085 de metri (n. tr.).

Capitolul 2

În după-amiaza zilei de 5 iulie 1983, trei supraveghetori adulți și un grup de copii și-au instalat tabăra într-un loc binecunoscut de lîngă Lacul Canimina, în înmiresmata pădure de pini din vestul Québecului, la vreo 130 de kilometri nord de Ottawa, în parcul provincial La Vérendrye. Au pregătit cina și după aceea, așa cum spune la manual, și-au sigilat mîncarea într-o pungă și-au dus-o în pădure la vreo 30 de metri mai încolo, unde au agățat-o deasupra solului între doi copaci, ca să nu ajungă urșii la ea.

Pe la miezul nopții, un urs negru a început să dea tîrcoale taberei, a ochit punga cu mîncare și-a dat-o jos urcîndu-se în unul din copaci și rupînd o creangă. A furat mîncarea și a plecat, dar s-a întors peste o oră, de data asta intrînd în tabără, atras de mirosul ademenitor de mîncare gătită care intrase în hainele și părul excursioniștilor, în sacii lor de dormit și în materialul corturilor. Avea să fie o noapte lungă pentru grupul de la Canimina. Ursul a intrat în tabără de trei ori între miezul nopții și 3.30 dimineața.

Imaginați-vă, dacă vreți, cum e să stai singur pe întuneric, întins într-un cort micuț, despărțit de aerul rece al nopții doar de cîțiva microni de nailon tremurător, ascultînd cum un urs de 200 de kilograme umblă prin preajmă. Imaginați-vă că îl auziți

cum mormăie încet și adulmecă cine știe ce, că auziți zăngănitul caserolelor răvășite și clefăiturile ursului, pașii lui apăsați și respirația grea, fîșîitul cortului cînd îl atinge în trecere. Imaginați-vă șuvoiul fierbinte de adrenalină, furnicăturile acelea neplăcute de pe brațe atunci cînd, brusc, împinge brutal cu botul la baza cortului, fragilul vostru adăpost care se zgîlțîie alarmant atunci cînd cotrobăie prin rucsacul pe care l-ați rezemat negijent la intrarea în cort – și vă aduceți dintr-odată aminte că în buzunar este un baton de Snickers. Urșilor tare le mai place Snickers, așa ați auzit.

Iar mai apoi gîndul negru – o, Doamne! – că poate ați luat batonul de Snickers înăuntru și că e pe undeva pe-aici, la picioarele voastre sau sub voi – o, la naiba, aici e! Capul mormăitor împunge încă o dată cortul, de data asta aproape de umerii voștri. Se clatină și mai tare. Apoi liniște, o liniște foarte lungă, și – stai, șșșșșt... da! – sentimentul de eliberare imposibil de exprimat în cuvinte, atunci cînd vă dați seama că ursul s-a retras spre celălalt capăt al taberei sau s-a întors în pădure, tîrșîindu-și picioarele. Vă spun de pe-acum. Eu n-aș putea suporta asta.

Imaginați-vă așadar cum trebuie să fi fost pentru bietul David Anderson, de 12 ani, cînd, la 3.30 dimineața, la a treia incursiune, dintre toate corturile, al său a fost sfîșiat deodată, dintr-o lovitură, cu ghearele, iar ursul, înnebunit de mirosul intens, omniprezent de hamburger, și-a înfipt adînc colții într-un membru care se trăgea înapoi și l-a tîrît prin tabără și apoi în pădure pe băiat, care țipa și dădea din mîini și din picioare. În cele cîteva momente cît le-a luat celorlalți excursioniști să iasă din echipament – și imaginați-vă cum e să ieși din sacul de dormit care a devenit dintr-odată voluminos, să pui mîna pe o

lanternă și pe ceva ce poate fi folosit drept bîtă, să desfaci fermoarul cortului cu degete neputincios de neîndemînatice și să iei urma animalului –, în acele cîteva momente, bietul David Anderson era deja mort.

Acum imaginați-vă că citiți o carte de non-ficțiune plină de asemenea povești – povești adevărate relatate la rece – chiar înainte de-a porni singur într-o drumeție în sălbăticia Americii de Nord. Cartea la care mă refer este *Cînd atacă ursul: despre cauze și cum să-l evităm*, scrisă de un profesor canadian pe nume Stephen Herrero. Dacă mai e și altceva de adăugat pe acest subiect, în cazul ăsta chiar nu vreau să știu. În nopțile lungi de iarnă din New Hampshire, în vreme ce zăpada se așeza în troiene afară, iar nevastă-mea dormea liniștită lîngă mine, eu stăteam în pat cu ochii cît cepele, citind relatări detaliate despre oameni mușcați prin sacul de dormit, trași jos din copaci, ba chiar urmăriți fără nici un zgomot (nu știam că așa ceva era posibil!) în timp ce se plimbau neștiutori pe poteci acoperite de frunze sau își răcoreau picioarele în pîrîiașe de munte. Oameni a căror unică greșeală fatală a fost să-și dea pe păr cu o picătură de gel parfumat, să mănînce carne suculentă, să-și pună în buzunarul de la tricou un baton de Snickers pentru mai tîrziu, să facă sex, eventual să aibă menstruație sau orice amănunt care a stîrnit simțurile olfactive ale unui urs înfometat. Ori, că tot veni vorba, a căror greșeală fatală a fost pur și simplu că au avut foarte, foarte mult ghinion – la o cotitură au dat nas în nas cu un mascul morocănos care bloca poteca, scuturînd din cap, ori au intrat fără să-și dea seama pe teritoriul unui urs prea bătrîn sau prea leneș ca să vîneze o pradă mai iute.

E important să menționez fără întîrziere că există puține șanse ca un urs să atace pe Appalachian Trail. În primul rînd,

ursul american cu adevărat înspăimîntător, grizzly – *Ursus horribilis*, cum a fost atît de inspirat și de corect denumit –, nu-și are habitatul la est de Mississippi, ceea ce e o veste bună, pentru că urșii grizzly sînt mari, puternici și cumplit de irascibili. Cînd Lewis și Clark s-au aventurat în sălbăticie, au descoperit că nimic nu-i speria mai tare pe indieni ca ursul grizzly, și pe bună dreptate, din moment ce puteai ciurui un grizzly cu săgeți – pînă arăta ca un porc spinos – și el tot se apropia de tine. Pînă și Lewis și Clark, cu tot cu puștile lor mari, au fost uluiți și tulburați de faptul că poți să tragi asupra unui grizzly o salvă de gloanțe fără să-l clintești din loc.

Herrero relatează un incident care ilustrează bine natura aproape indestructibilă a unui grizzly. E vorba despre un vînător profesionist din Alaska pe nume Alexei Pitka, care a urmărit prin zăpadă un mascul mare și în cele din urmă l-a răpus cu un glonț bine țintit, drept în inimă, trăgînd cu o pușcă de calibru mare. Probabil că Pitka ar fi trebuit să aibă cu el un cartonaș pe care să scrie: „Întîi asigură-te că ursul e mort. Abia apoi lasă arma jos”. S-a apropiat precaut și a așteptat un minut sau două să vadă dacă ursul mai face vreo mișcare, iar cînd a constatat că nu mai mișcă, a rezemat arma de un copac – mare greșeală – și s-a apropiat ca să-și revendice premiul. Numai bine ce-a ajuns, că ursul s-a ridicat brusc, și-a înfipt colții în capul lui Pitka, ca și cum l-ar fi sărutat pătimaș, și dintr-o singură smucitură i-a smuls fața.

În mod miraculos, Pitka a supraviețuit. „Nu știu de ce am rezemat de copac blestemata aia de pușcă”, a spus el mai tîrziu. De fapt, a spus: „Mrffff mmmpg nnnmmm mffffffn”, căci nu mai avea buze, dinți, nas, limbă sau altceva din aparatul vocal.

Dacă o fi să mă lovească cu labele și să mă muște pe mine vreun urs – iar asta, cu cît citeam mai mult, cu atît mi se părea întru totul posibil –, o să fie un urs negru, *Ursus americanus*. Există cel puțin 500.000 de urși negri în America de Nord, posibil chiar 700.000. Sînt cu precădere întîlniți pe dealurile străbătute de Appalachian Trail (adesea ei chiar *folosesc* poteca, pentru că e mai ușor de mers), iar numărul lor e în creștere. În schimb, nu sînt mai mult de 35.000 de urși grizzly în toată America de Nord și doar 1.000 pe teritoriul Statelor Unite, îndeosebi în și în jurul Parcului Național Yellowstone. Din cele două specii, ursul negru e în general mai mic (deși asta este, în mod categoric, o caracteristică relativă; un mascul poate ajunge pînă la 300 de kilograme) și, fără îndoială, mai rezervat.

Urșii negri atacă rareori. Dar problema e că uneori mai și atacă. Toți urșii sînt agili, șireți și extrem de puternici și le este mereu foame. Dacă vor să te omoare și să te mănînce, o pot face, cam oricînd au chef. Asta nu se întîmplă prea des, dar – și asta e și partea cea mai importantă – o singură dată este suficient.

Herrero se străduiește să accentueze faptul că, raportat la numărul lor, atacurile urșilor negri sînt rare. În 80 de ani, pînă în 1980, a descoperit doar 23 de cazuri confirmate de oameni uciși de urși negri (aproximativ jumătate din numărul celor uciși de urși grizzly), iar majoritatea acestora erau localizate mai spre vest sau în Canada. În New Hampshire nu s-a mai înregistrat vreun caz de atac fatal neprovocat asupra oamenilor din 1784. În Vermont, nu s-a întîmplat niciodată.

Îmi doream foarte mult ca toate aceste asigurări să mă calmeze, dar n-am ajuns niciodată să am atîta încredere. După ce observă că doar 500 de persoane au fost atacate și rănite de

urși negri între 1960 și 1980 – 25 de atacuri pe an la o populație de urși de peste jumătate de milion de exemplare –, Herrero adaugă că multe dintre rănile provocate nu au fost grave. „Rana tipică provocată de ursul negru”, scrie el binevoitor, „e minoră și de obicei implică doar cîteva zgîrieturi sau mușcături ușoare”.

Mă scuzați, dar ce înseamnă, mai precis, o mușcătură ușoară? Vorbim de o trîntă din joacă și de niște ciupituri nevinovate? Nu prea cred. Iar numărul ăsta de 500 de atacuri dovedite e chiar atît de mic, dacă avem în vedere cît de puțini oameni se aventurează în pădurile din America de Nord? Și cît de naiv poate fi cineva ca să se încreadă în informația conform căreia în ultimii 200 de ani nici un urs n-a omorît vreun om în Vermont sau New Hampshire? Asta nu s-a întîmplat pentru că urșii ar fi semnat vreun tratat. Asta nu înseamnă că nu poate să-i apuce vreo mică criză de furie chiar mîine.

Așa că hai să ne imaginăm că un urs ne atacă în sălbăticie. Ce ar trebui să facem? E interesant că strategiile sugerate sînt diametral opuse pentru grizzly și pentru ursul negru. În cazul unui grizzly, ar trebui să te îndrepți spre un copac înalt, deoarece urșii aceștia nu sînt prea buni cățărători. Dacă nu este un copac prin preajmă, atunci ar trebui să te retragi încetișor, evitînd să te uiți în ochii lui. Toate cărțile spun că, dacă un grizzly se ia după tine, în nici un caz nu ar trebui să fugi. E genul de sfat pe care ți-l dă cineva care stă în fața unei tastaturi. Credeți-mă, dacă ești într-un spațiu deschis, fără nici o armă și cu un grizzly pe urmele tale, fugi! De ce nu? Cel puțin, vei avea ceva de făcut în ultimele tale șapte secunde de viață. În orice caz, cînd te ajunge din urmă, ceea ce în mod sigur se va întîmpla, ar trebui să te arunci la pămînt și să faci pe mortul. E

posibil ca ursul grizzly să muște dintr-un membru inert vreo cîteva minute, dar în general își pierde interesul și pleacă. Însă, în cazul urșilor negri, degeaba faci pe mortul, căci ei mușcă din tine pînă cînd nu prea mai contează dacă îți pasă sau nu. De asemenea, e o prostie și să te urci într-un copac, deoarece urșii negri sînt cățărători abili și, așa cum observă Herrero sec, vei ajunge să te lupți cu ursul în copac.

Pentru a alunga un urs negru agresiv, Herrero sugerează să faci multă gălăgie, să izbești oale și tigăi unele de altele, să arunci cu bețe și cu pietre și „să alergi spre urs”. (Da, sigur. Matale primul, domnule profesor.) În același timp, adaugă el judicios, aceste tactici ar putea „pur și simplu să-l întărîte”. Mda, mersi! În alt loc sugerează că excursioniștii ar trebui să facă gălăgie din cînd în cînd – să cînte un cîntec, de pildă – pentru a-i înștiința pe urși de prezența lor, pentru că e mai probabil ca un urs luat prin surprindere să se înfurie, dar cîteva pagini mai încolo avertizează că „poate fi periculos să faci zgomot”, din moment ce acest lucru ar putea atrage un urs înfometat care, altfel, ar putea să nu te observe.

Adevărul e că nimeni nu-ți poate spune ce să faci. Urșii sînt imprevizibili, iar ceea ce funcționează într-o situație anume s-ar putea să nu funcționeze în alta. În 1973, doi adolescenți, Mark Seeley și Michael Whitten, făceau o drumeție în Yellowstone cînd, fără să-și dea seama, s-au nimerit între o ursoaică și puii ei. Nimic nu o îngrijorează și o isterizează mai mult pe o ursoaică decît niște oameni care se pun între ea și puii ei. Furioasă, s-a întors spre ei și a început să-i fugărească – în ciuda mersului său caraghios, un urs se poate deplasa cu o viteză de pînă la 55 de kilometri pe oră –, iar cei doi băieți s-au urcat în niște copaci. Ursoaica s-a suit în copacul în care era

Whitten, l-a prins cu colții de piciorul drept și, încet și cu răbdare, l-a tras jos de pe ramura unde se cocoțase. (Mi se pare mie sau simțiți cum unghiile zgîrie scoarța copacului?) Jos, a început să-l sfîșie pe-ndelete. Într-o încercare de a-i distrage ursoaicei atenția de la prietenul său, Seeley a țipat la ea, iar fiara s-a dus și l-a tras și pe el jos din copac. Cei doi tineri au făcut pe mortul – exact ceea ce nu trebuiau să facă, potrivit instrucțiunilor din toate manualele –, iar ursoaica a plecat.

N-o să spun că am devenit obsedat de toate astea, dar mi-au ținut mintea destul de ocupată în lunile cît am așteptat să vină primăvara. Spaima mea cea mai mare – scenariul realist care m-a ținut noapte de noapte cu ochii holbați la umbrele proiectate de copaci pe tavanul dormitorului – era să fiu nevoit să stau singur într-un cort mic, într-o sălbăticie neagră ca smoala, ascultînd cum un urs caută de mîncare pe-afară și întrebîndu-mă ce intenții are. Eram fascinat în mod special de o fotografie din cartea lui Herrero, făcută cu bliț noaptea tîrziu de un excursionist într-un loc de campare din vest. Fotografia surprindea patru urși negri dînd tîrcoale unei pungi cu mîncare atîrnate la înălțime. Urșii erau, în mod evident, surprinși de bliț, dar nici pe departe alarmați. Nu mărimea sau comportamentul urșilor mă îngrijorau – arătau aproape comic de pașnici, ca patru tipi cărora li se agățase frisbee-ul într-un copac –, ci numărul lor. Pînă atunci nu-mi trecuse prin minte că urșii ar putea să patruleze în grupuri. Ce naiba aș face dacă ar veni *patru* urși lîngă cortul meu?

Păi, aș muri, bineînțeles. Aș face pe mine, la propriu. Mi-ar ieși sfincterul din fund ca acele suflători de hîrtie pe care le primești la petrecerile copiilor – aș îndrăzni să spun chiar că ar

scoate și un trîmbițat vesel – și aș sîngera pînă aș muri în sacul meu de dormit.

Cartea lui Herrero a fost scrisă în 1985. De atunci, potrivit unui articol din *The New York Times*, atacurile urșilor în America de Nord au sporit cu 25%. Articolul mai menționa că este mai probabil ca urșii să atace în primăvara de după un an în care nu prea s-au făcut fructe de pădure. Nu-mi plăcea cum sună toate astea.

Apoi mai existau toate problemele și pericolele speciale pe care le implică singurătatea. Eu încă am apendicele și alte organe care ar putea să-mi plesnească sau să-mi crape în sălbăticia pustie. Ce m-aș face în cazul ăsta? Dacă o să cad de pe vreo stîncă și-mi rup spinarea? Dacă rătăcesc poteca din pricina vreunui viscol sau a ceții, dacă îmi sare la gît un șarpe veninos sau, traversînd un rîu, îmi pierd echilibrul pășind pe niște pietre lunecoase acoperite de mușchi și îmi sparg capul? Te poți îneca și în zece centimetri de apă. Poți să mori din cauza unei glezne scrîntite. Nu, nu-mi plăcea nimic din toate astea.

De Crăciun, am trimis multe felicitări, invitîndu-i în același timp pe oameni să mă însoțească în drumeție, măcar o parte din drum. Bineînțeles, nu mi-a răspuns nimeni. Apoi, într-o zi de la sfîrșitul lui februarie, în prag de plecare, am primit un telefon. Mă suna un fost coleg de școală, Stephen Katz. Crescuserăm împreună în Iowa, dar cam pierdusem legătura cu el. Aceia dintre voi care au citit *Neither Here Nor There* se poate să-și amintească de Katz ca fiind tovarășul meu de drum cînd am călătorit prin Europa. În cei 25 de ani care au trecut de-atunci, ne mai întîlniserăm de trei sau patru ori cînd am mai mers pe acasă, dar în rest nu l-am mai văzut.

— Am tot ezitat să te sun, a spus el rar.

Părea să-și caute cuvintele.

— Dar treaba asta cu Appalachian Trail – crezi că aș putea să vin cu tine?

Nu-mi venea să cred.

— Vrei să vii cu mine?

— Dacă e o problemă, înțeleg.

— Nu, i-am spus. Nu, nu, nu, ești bine-venit. Ești extrem de bine-venit.

— Serios?

A părut să se însenineze.

— Bineînțeles.

Chiar nu-mi venea să cred. Nu aveam să fiu nevoit să merg singur. Am țopăit de bucurie. *Nu aveam să fiu nevoit să merg singur*.

— Nici nu pot să-ți spun cît de bine-venit vei fi.

— A, grozav, a spus el vădit ușurat. Am crezut că poate nu vrei să mă iei și pe mine, a adăugat apoi, pe un ton confesiv.

— Cum așa?

— Pentru că, știi tu, încă îți datorez 600 de dolari de la excursia din Europa.

— O, Doamne, în nici un caz – îmi ești dator cu 600 de dolari?

— Să știi că o să ți-i dau înapoi.

— Ei, am spus eu, lasă.

Nu-mi aminteam despre ce 600 de dolari vorbea. Nu mai scutisem pe nimeni de o datorie așa de mare pînă atunci și mi-a trebuit un moment ca să rostesc cuvintele.

— Ascultă, nu-i bai. Hai în drumeție cu mine. Ești sigur că te țin curelele?

— Absolut.

— Cam în ce formă fizică ești?

— Foarte bună. Acum merg numai pe jos.

— Serios?

În America, așa ceva e foarte neobișnuit.

— Păi, mi-au ridicat mașina, de aia.

— A!

Am mai vorbit puțin despre una, alta – despre maică-sa, despre maică-mea, despre Des Moines. I-am povestit puținul pe care-l știam despre traseu și despre viața în sălbăticie care ne aștepta. Am stabilit ca el să vină cu avionul în New Hampshire miercurea următoare, două zile urma să le petrecem pregătindu-ne de drum, după care aveam să pornim. Pentru prima dată după luni de zile m-am simțit foarte încrezător în privința aventurii ăsteia. Și el părea remarcabil de optimist, mai ales pentru cineva care nu era nevoit să facă asta.

Ultimele cuvinte pe care i le-am spus au fost:

— Și cu urșii cum stai?

— Păi, încă n-au pus laba pe mine!

Așa mai merge, m-am gîndit eu. Băiat bun, Katz. Băiat bun oricine ar fi dispus să meargă cu mine. După ce-a închis, mi-am dat seama că nu-l întrebasem de ce voia să meargă. Katz era singurul om pe care îl cunoșteam și care fugea probabil de niște tipi pe nume Julio sau Mr. Big. În orice caz, nu-mi păsa. Nu aveam să fiu nevoit să merg singur.

Am găsit-o pe nevastă-mea lîngă chiuveta din bucătărie și i-am dat vestea cea bună. Nu a fost așa de entuziasmată cum mă așteptam.

— Te duci în pădure pentru săptămîni în șir cu o persoană pe care abia de-ai văzut-o în ultimii 25 de ani. Sigur te-ai gîndit bine? (De parcă m-aș fi gîndit eu la ceva bine vreodată.)

Credeam că în Europa voi doi ați ajuns să vă călcați pe nervi unul pe celălalt.

— Nu.

Nu era tocmai corect.

— Am început prin a ne călca pe nervi. Am ajuns să ne disprețuim unul pe celălalt. Dar asta s-a întîmplat demult.

Mi-a aruncat o privire neîncrezătoare.

— N-aveți nimic în comun.

— Ba avem o grămadă în comun. Avem amîndoi 44 de ani. O să vorbim despre hemoroizi și dureri de șale și despre cum nu ne putem aminti unde punem lucrurile, iar în următoarea noapte eu o să spun: „Hei, ți-am povestit despre durerile mele de șale?” și el o să răspundă: „Nu, nu cred” și-o s-o ținem tot așa. O să fie grozav!

— O să fie îngrozitor.

— Da, știu, am spus.

*

Și iată-mă, șase zile mai tîrziu, stînd în aeroportul din localitate și privind cum micul avion regional în care era și Katz ateriza și se oprea pe pistă la 20 metri de terminal. Bîzîitul elicelor s-a intensificat pentru o clipă, apoi, treptat, s-a domolit și în cele din urmă s-a oprit, iar ușa cu scară a avionului s-a deschis. Am încercat să-mi amintesc cînd îl văzusem ultima oară. După vara petrecută împreună în Europa, Katz se întorsese în Des Moines și se dedicase țelului de a se asigura că Iowa avea o cultură înfloritoare a drogurilor. O ținuse în petreceri ani în șir, pînă cînd n-a mai avut cu cine, apoi

petrecuse de unul singur, în vreun apartament minuscul, în tricou și boxeri, cu o sticlă, o pungă de marijuana și un televizor cu antenă de cameră. Acum îmi aminteam că ultima oară cînd îl văzusem a fost cu vreo cinci ani în urmă, într-un restaurant Denny’s, unde o duceam pe mama să luăm micul dejun. El stătea într-un separeu cu un tip cam dus, care arăta de parcă l-ar chema Virgil Starkweather[1*], înfulecînd clătite și din cînd în cînd luînd și cîte-o înghițitură pe furiș dintr-o sticlă pusă într-o pungă de hîrtie. Era 8 dimineața, iar Katz părea foarte fericit. Întotdeauna era fericit cînd era beat și era mereu beat.

Două săptămîni după aceea, am auzit mai tîrziu, poliția l-a găsit într-o mașină cu roțile-n sus, pe un cîmp de lîngă Mingo, atîrnînd în centura de siguranță, ținînd încă strîns volanul și spunînd: „Ce, domnilor polițiști, e vreo problemă?”. S-a găsit o cantitate mică de cocaină în torpedou, iar el a fost trimis la o închisoare de minimă securitate pentru 18 luni. Cît a stat acolo, a început să frecventeze ședințele Alcoolicilor Anonimi. Spre surpriza tuturor, inclusiv a sa, de atunci nu se mai atinsese de băutură sau de substanțe ilegale.

După ce a fost eliberat, și-a găsit o slujbă, s-a reînscris la facultate la seral și, pentru o vreme, s-a așezat la casa lui alături de o coafeză pe nume Patty. În ultimii trei ani se străduise să rămînă pe calea cea dreaptă și – asta am văzut de îndată ce s-a aplecat ca să iasă pe ușa avionului – să facă burtă. Katz era mult mai gras decît ultima dată cînd îl văzusem. Mereu fusese mai durduliu, dar acum arăta ca Orson Welles după o noapte foarte proastă. Șchiopăta puțin și respira mai greu decît ar fi fost normal după ce a mers pe jos 20 de metri.

— Mamă, ce foame mi-e, a spus el fără nici o introducere și m-a lăsat să-i iau bagajul de mînă, care imediat mi-a smucit

brațul în jos.

— Ce ai în asta? am spus eu gîfîind.

— A, doar niște benzi și niște rahaturi pentru drumeție. E vreun Dunkin’ Donuts pe undeva pe-aici? N-am mai mîncat nimic din Boston.

— Din Boston? Dar abia ai venit de la Boston.

— Da, trebuie să mănînc ceva cam o dată pe oră, dacă nu, am... cum le zice... spasme.

— Spasme?

Nu ăsta era scenariul revederii pe care mi-l imaginasem. Eu mi-l închipuisem țopăind pe Appalachian Trail ca o jucărie cu cheiță răsturnată pe spate.

— Asta de cînd am luat niște feniletilamină contaminată, acum vreo zece ani. Dar, de obicei, dacă mănînc niște gogoși sau ceva, sînt OK.

— Stephen, peste trei zile o să fim în sălbăticie. N-o să găsești nici o gogoșărie pe-acolo.

A rînjit mîndru.

— M-am gîndit la asta.

Mi-a arătat geanta lui de pe banda rulantă – o ditamai raniță soldățească verde – și m-a lăsat pe mine s-o iau. Cîntărea cel puțin vreo 35 de kilograme. Mi-a văzut uimirea de pe față.

— Snickers, mi-a explicat el. O grămadă de Snickers.

Am plecat spre casă, oprindu-ne și pe la Dunkin’ Donuts. Eu și soția mea am stat cu el la masa din bucătărie și ne-am uitat cum mănîncă cinci gogoși cu cremă de vanilie și glazură de ciocolată, pe care le-a udat cu două pahare de lapte. Apoi a spus că vrea să se întindă nițel. I-a luat nu știu cîte minute ca să urce scările.

Nevastă-mea s-a uitat la mine cu o privire fără expresie.

— Te rog să nu spui nimic, am zis eu.

După-amiază, după ce Katz s-a odihnit, am fost împreună la Dave Mengle și i-am luat un rucsac, un cort, un sac de dormit și tot tacîmul, apoi ne-am dus la K-mart ca să cumpărăm o prelată de gazon, izmene și alte mărunțișuri. După asta s-a mai odihnit puțin.

A doua zi ne-am dus la supermarket ca să cumpărăm provizii pentru prima săptămînă de drumeție. Eu habar n-aveam să gătesc, dar Katz își purta singur de grijă de mulți ani și știa tot felul de rețete, conținînd în principal unt de arahide, ton și paste amestecate împreună într-o cratiță, pe care a crezut că poate să le aplice fără probleme și în condiții de tabără, dar a mai pus multe alte lucruri în căruciorul de cumpărături – patru batoane mari de salam picant, două kile de orez, pachete de biscuiți de tot felul, făină de ovăz, stafide, bomboane M&Ms, conserve de carne, încă niște batoane de Snickers, semințe de floarea-soarelui, biscuiți graham, fulgi de cartofi, două pungi mari de zahăr brun – astea, a spus el încrezător, erau absolut necesare –, mai multe batoane de carne de vită uscată, vreo două roți de cașcaval, șuncă la conservă și toate sortimentele de prăjituri și gogoși cleioase, evident neperisabile, produse de o firmă numită Little Debbie.

— Știi, nu cred că o să putem căra cu noi toate astea, i-am sugerat pe cînd punea în căruț un cîrnat italian în formă de hamut.

Katz a analizat căruțul încruntat.

— Mda, ai dreptate, a aprobat el. Hai s-o luăm de la capăt.

A abandonat căruciorul acolo și s-a dus să ia altul. Am mai făcut un tur al magazinului, de data asta încercînd să alegem

mai inteligent, dar pînă la urmă tot aveam, în mod clar, prea multe.

Le-am dus pe toate acasă, le-am împărțit și ne-am apucat să facem bagajele – Katz în dormitor, unde erau și celelalte lucruri ale lui, eu la comandamentul meu de la subsol. Eu am împachetat vreo două ore, dar nu încăpeau nicicum toate. Am lăsat deoparte cărțile și agendele și aproape toate hainele de care mă puteam dispensa și am încercat tot felul de combinații, dar de fiecare dată mai găseam ceva mare și important lăsat pe dinafară. În cele din urmă am urcat să văd cum se descurcă Katz. Stătea întins pe pat, ascultînd ceva la căști. Lucrurile lui erau împrăștiate peste tot. Rucsacul era mototolit și neatins. Pe lîngă urechi se scurgea un susur de muzică ritmată.

— Nu-ți faci bagajul? l-am întrebat.

— Ba da.

Am așteptat un minut, gîndindu-mă că o să se ridice, dar nici nu s-a clintit.

— Scuză-mă, Stephen, dar îmi dai impresia că stai degeaba.

— Mda.

— Măcar auzi ce-ți spun?

— Da, acușica.

Am oftat și m-am întors la subsol.

În timpul cinei Katz nu a vorbit prea mult și după aceea s-a întors în camera lui. Toată seara a fost liniște, dar pe la miezul nopții, în timp ce noi eram deja în pat, am început să auzim zgomote prin pereți – tropăieli și bombăneli, niște sunete de parcă tîra mobilă pe podea și scurte izbucniri de furie, presărate cu lungi intervale de liniște. Am luat-o de mînă pe nevastă-mea, neștiind ce să-i spun.

Dimineața, am bătut la ușa lui Katz și în cele din urmă am vîrît capul înăuntru. Dormea îmbrăcat, întins peste așternuturile făcute vraiște. Salteaua atîrna de pe pat, ca și cum peste noapte ar fi fost implicat într-o încăierare cu niște intruși. Rucsacul lui era plin, dar deschis și mai erau lucruri împrăștiate aiurea prin toată camera. I-am spus că trebuie să plecăm într-o oră ca să prindem avionul.

— Îhî, a spus.

A coborît după 20 de minute, greoi și înjurînd printre dinți. Chiar și fără să te uiți, îți dădeai seama că pășea pieziș și cu multă grijă, ca și cum ar fi fost polei pe trepte. Avea în spate rucsacul, de care legase tot felul de lucruri – o pereche de bascheți soioși și ceea ce părea să fie o pereche de ghete elegante, oalele și tigăile lui, o pungă de la Laura Ashley, evident șutită din dulapul nevesti-mii și pe care o umpluse cu Dumnezeu știe ce.

— E tot ce-am putut să fac, a spus el. A trebuit să renunț la cîteva lucruri.

Am încuviințat. Și eu renunțasem la cîteva lucruri – în special la făina de ovăz, care oricum nu-mi place, și la prăjiturelele Little Debbie care arătau cel mai dezgustător, adică, mai bine zis, la toate.

Soția mea ne-a dus cu mașina la aeroportul din Manchester, pe viscol, în tăcerea aceea ciudată care precedă o lungă despărțire. Katz a stat în spate și-a mîncat gogoși. La aeroport, ea mi-a făcut cadou bățul de drumeție cioturos pe care mi-l cumpăraseră copiii. Era legat cu o fundă roșie. Îmi venea să izbucnesc în plîns – sau, mai degrabă, să urc în mașină și s-o tai în timp ce Katz se tot încrunta la bretelele lui noi, cu care încă

nu era obișnuit. Ea m-a strîns de braț, a schițat un zîmbet și a plecat.

M-am uitat după ea, apoi m-am îndreptat spre terminal cu Katz. Bărbatul de la *check-in* s-a uitat la biletele pentru Atlanta și la bagajele noastre și a spus – destul de prompt, m-am gîndit eu, pentru cineva care poartă iarna cămașă cu mînecă scurtă:

— Plecați în drumeție pe Appalachian Trail, băieți?

— Ba bine că nu, a răspuns mîndru Katz.

— Știți, în Georgia au fost belele multe cu lupii.

— Serios?

Katz era numai ochi și urechi.

— O, da. Vreo doi oameni au fost atacați mai deunăzi. Și destul de nasol, din cîte am auzit.

S-a foit un minut cu biletele și cu etichetele pentru bagaje.

— Sper că v-ați luat și izmene cu voi.

Katz s-a strîmbat:

— Din cauza *lupilor*?

— Nu, din cauza vremii. În următoarele patru-cinci zile o să fie un frig record acolo. La noapte în Atlanta o să fie *cu mult* sub zero grade.

— A, grozav, a spus Katz nefericit, oftînd din rărunchi.

S-a uitat provocator la bărbat:

— Mai ai și alte vești pentru noi? N-a sunat nimeni de la spital să anunțe c-am avea cancer sau ceva?

Bărbatul a rînjit și a trîntit biletele pe tejghea.

— Nu, cam asta ar fi. Dar vă doresc drum bun. Și, hei – acum i se adresa lui Katz, vorbind mai încet –, ai grijă cu lupii ăia, băiete, pentru că, între noi fie vorba, ești numai bun de mîncat.

Și i-a făcut cu ochiul.

— Dumnezeule! a spus Katz încet, cu o mutră foarte abătută.

Pînă la poarta noastră am luat liftul.

— Și să știi că nici pe cursa asta n-o să ne dea de mîncare, m-a anunțat el sentențios, cu o stranie amărăciune implacabilă.

1* Virgil Starkweather, un spărgător de bănci inept, protagonistul filmului *Take the Money and Run*, regizat de Woody Allen (1969) (n. tr.).

Capitolul 3

Totul a început cu Benton MacKaye, un vizionar blînd, amabil și infinit de bine intenționat care în vara anului 1921 i-a dezvăluit prietenului său Charles Harris Whitaker, redactor la o importantă revistă de arhitectură, un proiect ambițios privind un traseu pentru drumeții. Că la acel moment lui MacKaye nu-i mergea ca pe roate e puțin spus. În ultimii zece ani fusese dat afară de la Harvard, îndepărtat de pe un post de la Serviciul Forestier Național și, în cele din urmă, neexistînd un post mai bun, i s-a dat un birou la Departamentul Muncii, o agenție federală, avînd sarcina neclară de a veni cu idei de creștere a eficienței și moralului. Acolo, și-a făcut datoria, venind cu propuneri ambițioase și imposibil de pus în practică care au fost primite cu o toleranță amuzată și aruncate imediat la coș. În aprilie 1921, soția sa, o bine-cunoscută pacifistă și sufragetă pe nume Jessie Hardy Stubbs, s-a aruncat de pe un pod în East River din New York și s-a înecat.

Acesta a fost contextul în care, peste doar zece săptămîni, el i-a prezentat lui Whitaker ideea sa cu Appalachian Trail, iar în octombrie propunerea a fost publicată în oarecum neverosimila secțiune de dezbateri din *Journal of the American Institute of Architects* a lui Whitaker. O potecă pentru drumeție era numai o parte din viziunea grandioasă a lui MacKaye. El

vedea Appalachian Trail ca firul care să conecteze o rețea de tabere de muncă montane unde muncitorii de la oraș, palizi și epuizați, ar veni cu miile și s-ar implica într-o muncă anevoioasă, dar tonică, într-un spirit altruist, și s-ar revigora în sînul naturii. Aveau să fie cămine, pensiuni, centre de studiu sezoniere și, în cele din urmă, sate permanente în mijlocul pădurii – comunități „autonome” ai căror locuitori aveau să se întrețină prin „activități nonindustriale” de cooperare bazate pe silvicultură, agricultură și meșteșuguri. Totul avea să fie, așa cum l-a descris MacKaye cu încîntare, „un refugiu din calea înavuțirii” – concept despre care alții au considerat că „duhnește a bolșevism”, în termenii unui biograf.

În momentul cînd MacKaye a făcut această propunere existau deja cîteva cluburi pentru drumeții în estul Statelor Unite – Green Mountain Club, Dartmouth Outing Club, respectabilul Appalachian Mountain Club printre altele –, iar aceste organizații în mare parte aristrocratice deja aveau în proprietate și întrețineau sute de kilometri de munte și poteci prin pădure, majoritatea în New England. În 1925, reprezentanți ai cluburilor celor mai importante s-au reunit la Washington și au înființat Conferința Appalachian Trail cu intenția de a construi o potecă lungă de 2.000 de kilometri care să lege cele mai înalte două vîrfuri din est: Mount Mitchell din North Carolina, cu o altitudine de 2.037 de metri, și ceva mai scundul (cu doar 120 de metri) munte Washington din New Hampshire. În realitate, în următorii cinci ani nu s-a întîmplat totuși nimic, în primul rînd pentru că MacKaye își petrecea timpul cu detalierea și extinderea viziunii sale pînă cînd atît el, cît și viziunea au ajuns să nu prea mai aibă contact cu realitatea.

Munca a început abia în 1930, cînd Myron Avery, un tînăr avocat din Washington specializat în drept maritim și pasionat de drumeții, a preluat dezvoltarea proiectului, iar lucrurile s-au pus în mișcare. Evident, Avery nu era un tip prea plăcut. Cum s-a exprimat un contemporan al său, din Maine pînă în Georgia viața l-a purtat pe două drumuri: „Unul a fost marcat de resentimente și orgolii rănite. Celălalt a fost Appalachian Trail". Avery nu avea răbdare cu MacKaye și cu „epigramele sale cvasimistice", iar cei doi nu s-au înțeles niciodată. În 1935, au avut o divergență categorică privind dezvoltarea traseului prin Parcul Național Shenandoah – Avery dorea construirea unei șosele alpine; lui MacKaye asta i s-a părut o trădare a principiilor fondatoare – și nu și-au mai vorbit niciodată.

Paternitatea traseului i se atribuie întotdeauna lui MacKaye, dar asta în principal pentru că a trăit pînă la 96 de ani și arăta bine cu părul lui alb; în ultimii ani era oricînd dispus să spună cîteva cuvinte la diverse ceremonii pe vreo coastă de munte însorită. Avery, în schimb, a murit în 1952, cu 25 de ani înaintea lui MacKaye, cînd traseul încă nu era prea cunoscut. Dar de fapt a fost traseul lui Avery. El l-a planificat, el a amenințat și a lingușit cluburile ca să-i asigure echipe de voluntari și el a supravegheat personal construirea a sute de kilometri de potecă. A extins lungimea planificată inițial de la 2.000 de kilometri la vreo 3.500 și a parcurs fiecare centimetru pînă cînd a fost gata. În mai puțin de șapte ani, folosindu-se de muncă voluntară, a construit mai bine de 3.000 de kilometri de potecă prin sălbăticia munților. Au fost armate întregi care au făcut mai puțin de-atît.

Appalachian Trail a fost finalizat oficial pe 14 august 1937 prin defrișarea unei fîșii de pădure de trei kilometri într-un colț

de Maine. În mod remarcabil, construirea celei mai lungi poteci din lume aproape că n-a atras atenția nimănui. Avery nu era genul care să-și facă publicitate, iar MacKaye căzuse pradă depresiei. Nici un ziar n-a băgat de seamă realizarea și nu a existat vreo ceremonie formală care să marcheze momentul.

Poteca pe care o construiseră nu avea nici o bază istorică. Nu urma nici o potecă indiană sau vreun drum de poștă colonial. Nici măcar nu s-au căutat cele mai spectaculoase peisaje, cei mai înalți munți sau cele mai de seamă repere. În cele din urmă, nici măcar nu trecea prin apropiere de Mount Mitchell, deși străbătea Mount Washington, iar apoi continua încă 560 de kilometri pînă la Mount Katahdin, în Maine. (Avery, care crescuse în Maine și-și făcuse acolo ucenicia în ale drumeției, a insistat foarte mult în privința asta.) În principiu, poteca s-a făcut pe unde accesul era mai ușor, în general pe creste, peste culmi singuratice și văgăuni uitate pe care nu umblase și nu le dorise nimeni vreodată și care uneori nici măcar n-aveau nume. Se oprea la vreo 250 de kilometri de capătul sudic al lanțului Munților Apalași și la aproape 1.100 de kilometri de capătul nordic. Taberele de muncă și cabanele, școlile și centrele de studiu n-au mai fost construite niciodată.

Cu toate acestea, s-a păstrat destul de mult din imboldul inițial al viziunii lui MacKaye. Toți cei aproape 3.500 de kilometri ai traseului, precum și potecile lăturalnice, podețele, indicatoarele, marcajele și refugiile sînt întreținute impecabil de voluntari – într-adevăr, se spune că Appalachian Trail este cel mai amplu proiect de pe planetă gestionat pe bază de voluntariat. Rămîne, din fericire, neîntinat de mercantilism. Conferința Appalachian Trail a avut primul angajat plătit abia în 1968 și încă păstrează aerul de echipă prietenoasă, accesibilă

și bine intenționată. Poteca ce traversează Apalașii nu mai este cel mai lung traseu montan pentru drumeții din lume – Pacific Crest și Continental Divide, amîndouă în vest, sînt ceva mai lungi –, dar va fi întotdeauna prima și cea mai grozavă. Are foarte mulți prieteni și îi merită.

Aproape din ziua în care s-a deschis, a trebuit să tot fie mutată. Prima dată, au fost mutați 190 de kilometri în Virginia pentru a se construi Skyline Drive prin Parcul Național Shenandoah. Mai apoi, în 1958, dezvoltarea excesivă de pe Muntele Oglethorpe din Georgia și din împrejurimile sale a dus la scurtarea traseului cu 32 de kilometri din capătul sudic al potecii și mutarea punctului de start pe Springer Mountain, în zona naturală protejată a Pădurii Naționale Chattahoochee. Zece ani mai tîrziu, Appalachian Trail Club din Maine a modificat traseul pe o lungime de 423 de kilometri – jumătate din lungimea lui totală în acest stat –, mutînd poteca mai departe de drumurile forestiere, pentru a traversa zone sălbatice. Chiar și acum poteca mai variază de la un an la altul.

Cînd pornești în drumeție pe Appalachian Trail, cel mai greu e să ajungi pe potecă, mai ales la capetele sale. Springer Mountain, punctul de plecare din sud, se află la 11 kilometri de cea mai apropiată șosea, într-un loc numit Parcul Statal Amicalola Falls, care, la rîndul său, se află la dracu-n praznic. Din Atlanta, cel mai apropiat punct de ieșire spre lumea largă, poți să alegi între un tren sau două autobuze pe zi pînă la Gainesville, dar după aceea tot îți mai rămîn de parcurs 65 de kilometri pînă la cei 11 kilometri care îți rămîn de parcurs pînă în punctul unde începe propriu-zis poteca. (Spre și dinspre Katahdin, în Maine, e și mai complicat.) Din fericire, găsești oameni care să te ia la ocazie, contra cost, din Atlanta și pînă la

Amicalola. Așa am ajuns eu și Katz în grija unui tip masiv, prietenos, cu o șapcă de baseball pe cap, pe nume Wes Wisson, care a fost de-acord să ne ducă, pentru 60 de dolari, de la aeroportul din Atlanta pînă la Cabana Amicalola Falls, punctul nostru de plecare spre Springer.

În fiecare an, de la începutul lui martie pînă la sfîrșitul lui aprilie, aproximativ 2.000 de excursioniști pornesc de pe Springer Mountain, majoritatea cu gîndul de-a parcurge tot drumul pînă la Katahdin. Doar vreo 10% reușesc. Jumătate nu trec de Virginia centrală, adică mai puțin de o treime din traseu. Un sfert nu ajung mai departe de North Carolina, statul următor. 10% cedează în prima săptămînă. Wisson le-a văzut pe toate.

— Anul trecut, am lăsat un tip la capătul traseului, ne-a spus el în timp ce mergeam cu viteză prin pădurile de pini tot mai întunecoase spre dealurile colțuroase din nordul Georgiei. După trei zile mă sună de la cabina telefonică din Woody Gap – e prima cabină telefonică peste care dai. Zice că vrea să meargă acasă, că poteca nu era ceea ce se așteptase el. Așa că-l duc înapoi la aeroport. Peste două zile e din nou în Atlanta. Cică nevastă-sa l-a trimis înapoi deoarece cheltuise o grămadă de bani pe echipament și n-avea de gînd să-l lase să renunțe atît de ușor. Așa că-l las la capătul traseului. După trei zile mă sună iarăși din Woody Gap. Vrea să meargă la aeroport. „Păi, și nevastă-ta?”, întreb eu. Iar el îmi zice: „De data asta nu mă mai duc acasă”.

— Cît e pînă la Woody Gap? întreb eu.

— 34 de kilometri de pe Springer. Nu pare mult, nu-i așa? Vreau să spun că bătuse tot drumul tocmai din Ohio.

— De ce a renunțat așa de repede?

— A spus că nu era ceea ce se așteptase el să fie. Toți spun așa. Chiar săptămîna trecută am avut trei doamne din California – între două vîrste, foarte drăguțe, chicoteau cam mult, dar, în fine, *drăguțe* –, le-am lăsat și erau foarte optimiste. După vreo patru ore m-au sunat și mi-au spus că voiau să plece acasă. Veniseră tocmai din California, îți dai seama, cheltuiseră Dumnezeu știe cîți bani pe biletele de avion și pe echipamente – vreau să spun că aveau cele mai faine lucruri pe care le-ai văzut vreodată, toate noi-nouțe și din cele mai scumpe – și au mers vreo doi kilometri jumate pînă s-au lăsat păgubașe. Au spus că nu era ceea ce se așteptaseră ele să fie.

— Dar la ce se așteaptă?

— Cine știe? La scări rulante, poate. Nu-s decît dealuri, stînci, pădure și o potecă. Nu trebuie să faci cine știe ce cercetare elaborată ca să-ți dai seama ce presupune asta. Însă ai fi surprins de cîți oameni renunță. Dar am avut și un tip, acum vreo șase săptămîni, care ar fi trebuit să renunțe și n-a renunțat. Făcuse traseul invers. Venise de unul singur din Maine. I-a luat opt luni, mai mult decît durează de obicei, și nu cred că mai văzuse picior de om de săptămîni întregi. Cînd a coborît de pe munte, era o epavă, abia se mai ținea pe picioare. Nevastă-sa era cu mine. Venise să-l întîmpine și el s-a prăbușit în brațele ei și a început să plîngă. Nici nu putea să vorbească. A ținut-o așa tot drumul pînă la aeroport. N-am văzut în viața mea pe cineva care să se simtă atît de ușurat că terminase de făcut ceva și mă tot gîndeam: „Păi, ce să-ți fac, domnule, dacă te apuci de drumeție pe Appalachian Trail, o faci de bunăvoie”, dar bineînțeles că nu i-am zis nimic.

— Deci îți dai seama, cînd aduci oameni aici, dacă vor fi reuși sau nu?

— În general, da.

— Și crezi că noi vom reuși? a întrebat Katz.

S-a uitat pe rînd la fiecare din noi.

— O să vă descurcați, a răspuns el, dar fața lui spunea altceva.

Cabana Amicalola Falls era ridicată la înălțime, pe coasta muntelui, și ajungeai la ea pe un drum lung și șerpuit prin pădure. Bărbatul de la aeroportul din Manchester avusese dreptate cu buletinul meteo. Era un frig pătrunzător, șocant cînd am coborît din mașină. Un vînt înșelător, rece părea să bată din toate direcțiile, după care se strecura prin mînecele hainelor și prin cracii pantalonilor.

— Doaaam-neee! a strigat Katz uluit, de parcă cineva ar fi aruncat pe el o găleată cu apă rece ca gheața, și a zbughit-o înăuntru. Am plătit și l-am urmat și eu.

Cabana era modernă, cochetă și foarte bine încălzită, cu un hol cu priveliște în care trona un șemineu de piatră și cu genul acela de camere confortabile, discrete pe care le găsești într-un Holiday Inn. Ne-am dus fiecare în camera lui, stabilind să ne întîlnim la 7. Mi-am luat o Coca-Cola de la un automat de pe coridor, m-am desfătat cu un duș fierbinte, folosind multe prosoape, m-am vîrît între așternuturile curate – oare cît va trece pînă cînd mă voi bucura din nou de un astfel de confort? –, m-am uitat la buletinele meteo descurajatoare prezentate de niște oameni veseli și cam săraci cu duhul de pe Weather Channel și abia dacă am închis un ochi.

M-am trezit înainte să se crape de ziuă și am stat la fereastră privind cum un răsărit palid dezvăluia cu zgîrcenie peisajul dimprejur – o întindere dezolantă și aparent nesfîrșită de munți

îngrămădiți unu-ntr-altul, acoperiți de copaci despuiați și de un strat foarte subțire de zăpadă. Nu părea teribil de amenințător – nu eram în Himalaya –, dar nici deosebit de îmbietor.

În timp ce coboram la micul dejun a răsărit soarele, inundînd lumea cu o strălucire încurajatoare, și am ieșit afară ca să văd cum e aerul. Frigul era surprinzător, ca o palmă peste față, iar vîntul încă era aprig. Granule uscate de zăpadă, ca niște biluțe de polistiren, zburdau în vîrtejuri. La intrare, un termometru de perete mare arăta –11 grade Celsius.

— Mai frig ca niciodată în perioada asta în Georgia, mi-a spus o angajată a hotelului cu un zîmbet larg și mulțumit, venind grăbită din parcare, apoi s-a oprit. Plecați în drumeție? m-a întrebat ea.

— Da.

— Ce să zic, n-aș vrea să fiu în locul dumitale. Baftă! Brrrrrr!

Și-a dispărut înăuntru.

Spre surprinderea mea, am simțit un soi de nerăbdare sprintenă. Eram gata să pornesc la drum. La urma urmei, așteptasem ziua asta luni întregi, chiar dacă în majoritatea timpului am avut numai presimțiri negre. Voiam să văd ce este acolo. În momentul acela, peste tot în America oamenii se tîrau probabil către serviciu, blocați în trafic, învăluiți în gaze de eșapament. Eu plecam la o plimbare în pădure. Eram mai mult decît pregătit pentru asta.

L-am găsit pe Katz în restaurant și arăta și el lăudabil de vioi. Asta pentru că își făcuse o prietenă – o chelneriță pe nume Rayette, care-l servea într-o manieră foarte cochetă. Rayette avea peste un metru optzeci și o față de băga copiii în sperieți, dar părea de treabă și era promptă cu cafeaua. N-ar fi putut să-și afișeze mai evident disponibilitatea față de Katz nici dacă și-

ar fi ridicat fusta-n cap și s-ar fi întins peste platoul cu „micul dejun al flămîndului” pe care și-l comandase acesta. Drept consecință, Katz mustea de testosteron.

— O, îmi plac bărbații care apreciază clătitele, a gîngurit Rayette.

— Ce să zic, drăguțo, în mod sigur apreciez clătitele *astea*, i-a răspuns Katz, cu fața lucind de sirop și fericire matinală.

Nu erau tocmai ca Hepburn și Tracy, dar, în mod ciudat, scena era bizar de emoționantă.

Ea s-a dus mai încolo ca să se ocupe de alt client, iar Katz s-a uitat în urma ei cu un soi de mîndrie paternă.

— E cam urîtă, nu-i așa? a spus el cu un rînjet nelalocul lui.

Am vrut să răspund cu tact.

— Mda, dar numai dacă o compari cu alte femei.

Katz a dat din cap meditativ, apoi m-a fixat deodată cu o privire terifiantă.

— Știi ce vreau eu de la o femeie azi? Să fie vie și să aibă toate mîinile și picioarele.

Am făcut o grimasă compătimitoare.

— Și ăsta e doar punctul de plecare, înțelegi. În privința membrelor, sînt gata să fac un compromis. Crezi că e disponibilă?

— Cred că s-ar putea să fii nevoit să stai la coadă.

A dat din cap sobru.

— Probabil ar fi o idee bună să terminăm de mîncat și să ne cărăm de-aici.

Mie-mi convenea asta de minune. Am golit o ceașcă de cafea și ne-am dus să ne luăm lucrurile. Dar, cînd ne-am întîlnit afară, peste zece minute, înfofoliți și gata de plecare, Katz părea cam mohorît.

— Hai să mai stăm aici o noapte, a spus el.

— Ce? Glumești?

Am rămas cu gura căscată.

— De ce?

— Pentru că înăuntru e cald, iar afară e frig.

— Trebuie s-o facem.

S-a uitat înspre pădure.

— O să înghețăm acolo.

M-am uitat și eu.

— Da, probabil. Dar tot trebuie s-o facem.

Mi-am săltat rucsacul, clătinîndu-mă sub greutatea lui – aveau să mai treacă multe zile pînă să mai pot face asta cu oarece aplomb –, am strîns bine centura și-am luat-o la pas. La marginea pădurii, m-am uitat în urmă ca să mă asigur că vine și Katz. Înaintea mea se întindea o lume vastă și dezolantă de copaci adormiți de iarnă. Am pus temător piciorul pe potecă, un fragment din traseul inițial al Apalașilor, de pe vremea cînd trecea pe aici dinspre Muntele Oglethorpe spre Springer.

Asta se întîmpla pe 9 martie. Porniserăm la drum.

Cărarea cobora într-o vale împădurită prin care curgea clipocind un pîrîiaș cu malurile acoperite de o gheață sfărîmicioasă, pe care poteca îl urma cam un kilometru, înainte să ne ducă pieptiș într-o pădure mai deasă. Ne-am dat seama în scurt timp că eram la poalele primului deal mai mare, Frosty Mountain, și îndată urcușul a devenit mai greu. Soarele strălucea, iar cerul era de un albastru deschis, dar totul la nivelul solului era maro – copaci maro, pămînt maro, frunze maro înghețate – și frigul era neînduplecat. Am urcat cu greu vreo 30 de metri, apoi m-am oprit, cu ochii ieșiți din orbite,

respirînd greu și cu inima bătîndu-mi alarmant de tare. Katz rămînea deja în urmă și gîfîia și mai tare. Am grăbit pasul.

Era îngrozitor. Așa-i mereu în primele zile de drumeție. Degeaba, nu eram deloc în formă. Dar deloc. Bagajul era mult prea greu. Mult prea greu. Nu mă mai confruntasem cu ceva așa de greu, pentru care să fiu atît de slab pregătit. Fiecare pas era o luptă.

Partea cea mai grea era să mă împac cu descoperirea descurajantă că mereu mai e o pantă de urcat. Cînd ești pe un deal, spre deosebire de momentul cînd te afli mai departe de el, aproape niciodată nu poți să vezi exact ce urmează. Prins la mijloc între perdelele de copaci, conturul mereu estompat al povîrnișului dinaintea ta și propria epuizare, treptat, nu-ți mai dai seama cît de departe ai ajuns. De fiecare dată cînd te chinui să atingi ceea ce tu crezi că este, în mod sigur, creasta, descoperi că de fapt urcușul nu s-a încheiat, doar că panta se înclină într-un unghi care pînă acum a ascuns-o vederii, și că dincolo de clina aceea e alta și dincolo de ea e alta și tot așa, pînă cînd ți se pare imposibil ca un urcuș să continue atît de mult. În cele din urmă ajungi la o altitudine de unde poți să vezi vîrfurile celor mai înalți copaci, dincolo de care nu mai este nimic altceva decît cer, și îți mai vine inima la loc – aproape am ajuns! –, dar asta nu e decît o decepție cruntă. Piscul atît de greu de atins se retrage încontinuu indiferent cît de mult înaintezi, așa încît, de fiecare dată cînd coronamentul copacilor e suficient de răsfirat ca să poți vedea, constați consternat că arborii cei mai înalți au rămas la fel de departe și de neatins ca și pînă acum. Cu toate asta, o ții înainte. Ce altceva poți face?

Cînd, după secole, ajungi în cele din urmă în lumea secretă a ținuturilor cu adevărat înalte, unde aerul rece miroase a rășină

de pin, iar vegetația e noduroasă, aspră și îndoită de vînt, și răzbați spre vîrful golaș al muntelui, din nefericire nu îți mai pasă. Te întinzi cu fața în jos pe o lespede înclinată de gnais, apăsat pe piatră de greutatea rucsacului, și zaci acolo cîteva minute, gîndindu-te într-o manieră detașată, parcă din afara trupului, că niciodată pînă acum nu te-ai mai uitat de atît de aproape la licheni, că, de fapt, nu te-ai uitat de așa de aproape la nimic din natură de pe vremea cînd aveai 4 ani și-ai primit cadou prima ta lupă. În cele din urmă, cu un pufăit greoi, te răsucești, te eliberezi de povara rucsacului, te chinui să te ridici în picioare și-ți dai seama – tot într-un fel distant, buimac, ca și cum, în mod curios, nu te-ai afla acolo – că priveliștea este senzațională: o întindere nemărginită de munți împăduriți, neîntinați de mîna omului, în toate direcțiile. Ăsta chiar ar putea fi raiul. E splendid, fără îndoială, dar gîndul de care nu poți scăpa e că tu trebuie să străbați pe jos toată întinderea asta – și nu e decît o părticică din ce vei avea de traversat pînă să ajungi la finiș.

Compari harta cu peisajul din jur și observi că poteca ce te-așteaptă coboară într-o vale adîncă – un defileu în toată puterea cuvîntului, cam ca acelea în care cade mereu coiotul din desenele animate cu Roadrunner; defileuri care au efectiv puncte de fugă – care te va duce la poalele unui munte și mai abrupt și mai cumplit decît ăsta și că, atunci cînd vei ataca vîrful acela absurd de dificil, vei fi parcurs mai puțin de trei kilometri de dimineață, în condițiile în care programul tău (stabilit cu voioșie la masa din bucătărie și pus pe hîrtie după poate cel mult trei secunde de gîndire) îți cere să străbați 14,3 kilometri pînă la prînz, 27 pînă seara, iar a doua zi distanțe și mai lungi.

Dar poate că, pe deasupra, mai și plouă, o ploaie rece, piezișă, nemiloasă, cu tunete și fulgere jucîndu-se pe dealurile din jur. Poate că o echipă de tineri cercetași se apropie într-un ritm alert, care te deprimă. Poate că ți-e frig și ți-e foame și miroși atît de urît, încît nu-ți mai suporți propriul miros. Poate că vrei să te întinzi pe jos și să fii precum un lichen: nu chiar mort, ci doar nemișcat pentru multă, multă vreme.

Bineînțeles însă că nu trecusem încă prin toate astea. Astăzi nu aveam nimic altceva de făcut decît să traversez patru munți de dificultate medie, pe 11 kilometri de traseu bine marcat, pe vreme bună și fără ploaie. Nu părea să fie cine știe ce. A fost iadul pe pămînt.

Nu știu cînd l-am pierdut din vedere pe Katz, dar asta s-a întîmplat în primele două ore. La început îl așteptam să mă ajungă din urmă, bombănind încontinuu și făcînd pauză după trei-patru pași tîrșîiți ca să-și șteargă fruntea și să privească pesimist la viitorul imediat. Era dureros de privit, oricum ai fi luat-o. Apoi îl așteptam să apară în raza mea vizuală, ca să mă asigur că venea, că n-a căzut tremurînd pe potecă sau că nu și-a aruncat dezgustat rucsacul și-a plecat să-l caute pe Wes Wisson. Așteptam o grămadă și într-un final silueta lui apărea printre copaci, respirînd greoi, mișcîndu-se incredibil de încet și vorbind singură, cu voce tare, plină de amărăciune. Pe la jumătatea celui de-al treilea urcuș mai serios, pe Black Mountain, cu o altitudine de 1.097 de metri, am stat și-am așteptat mult timp și m-am gîndit să mă întorc, dar în cele din urmă am continuat lupta. Aveam și-așa destule pe cap.

11 kilometri pare atît de puțin, dar nu e, credeți-mă. Dacă mai este și un rucsac de cărat, nu e puțin nici măcar pentru cei care sînt în formă. Știți cum e cînd ești la o grădină zoologică

sau într-un parc de distracții cu un copil mic care nu mai vrea să facă nici un pas pe jos? Îl ridici ușurel pe umerii tăi și o vreme – cîteva minute – e chiar amuzant să-l duci așa, prefăcîndu-te că o să-l arunci sau că o să-l lovești cu capul de vreun prag mai scund și schimbînd direcția (fără să se întîmple nimic rău) în ultima clipă. Dar apoi începe să devină incomod. Simți un junghi în grumaz, o încordare între omoplați, iar senzația asta se insinuează și se întinde pînă cînd devine categoric incomodă și-l anunți pe micuțul Jimmy că va trebui să-l lași jos puțin.

Evident, Jimmy se apucă de zbierat și nu mai vrea să facă nici un pas, iar nevastă-ta îți aruncă privirea aceea disprețuitoare, ca și cum ți-ar spune: „Mai bine mă măritam cu un sportiv”, pentru că n-ai fost în stare să mergi nici 400 de metri. Însă chiar doare! Doare ca naiba. Credeți-mă, eu înțeleg.

Bun, acum imaginați-vă *doi* Jimmy într-un rucsac pe care-l cari în spate sau, și mai bine, ceva inert, dar greu, ceva ce nu vrea să fie ridicat, ceva ce-ți dă de înțeles cît se poate de limpede, din momentul în care îl ridici, că vrea să stea greoi pe jos – să zicem un sac cu ciment sau o cutie cu manuale de medicină, în orice caz, vreo 18 kile de povară grea. Imaginați-vă smucitura rucsacului ca pe aceea a unui lift care coboară. Imaginați-vă cum e să cari greutatea aceea ore în șir, zile în șir, și nu pe niște alei asfaltate, netede, cu bănci și chioșcuri cu răcoritoare plasate la intervale bine gîndite, ci pe o potecă accidentată, plină de pietre ascuțite și rădăcini rigide și urcușuri amețitoare ce îți solicită enorm coapsele slăbite, tremurătoare. Acum dați-vă capul pe spate – vă rog, e ultimul lucru pe care vi-l cer – pînă cînd vi se încordează gîtul și fixați-vă privirea într-un punct aflat la trei kilometri depărtare. Ăla e

primul vostru urcuș. Pînă în vîrf sînt 1.420 de metri de pantă abruptă și mai sînt mulți la fel. Așa că să nu-mi spuneți mie că ăia 11 kilometri nu înseamnă mult.

A, și mai e ceva. Nu sînteți obligați să faceți asta. Nu sînteți în armată. Puteți renunța chiar acum. Duceți-vă acasă. Vedeți-vă familia. Dormiți într-un pat. Sau, dacă nu, ca niște fraieri ce sînteți, puteți merge pe jos 3.490 de kilometri prin munți și prin sălbăticie pînă în Maine.

Și-așa am înaintat cu greu ore întregi, izolat într-o lume personală minusculă a epuizării și nefericirii, escaladînd dealuri impunătoare, printr-o mulțime nesfîrșită de copaci, și gîndindu-mă mereu că „pînă acuma *în mod sigur* am făcut 11 kilometri”. Dar poteca nu se oprea.

La 3.30, am urcat niște trepte săpate în granit și m-am trezit pe un platou larg de piatră: vîrful Muntelui Springer. Am lepădat rucsacul și m-am trîntit lîngă un copac, nevenindu-mi să cred cît de epuizat eram. Priveliștea era splendidă – cocoașele unduitoare ale Munților Cohutta, învăluite într-o ceață albăstruie ca fumul de țigară, întinzîndu-se spre zări îndepărtate. Soarele cobora deja înspre asfințit. M-am odihnit vreo zece minute, apoi m-am ridicat și m-am uitat împrejur. O placă de bronz fixată cu șuruburi de un bolovan anunța că de acolo începe Appalachian Trail și în apropiere, pe un par, era o cutie de lemn cu un pix legat de o bucată de sfoară și un caiet obișnuit, cu arc, cu paginile încrețite din cauza aerului umed. Agenda era registrul traseului – mă așteptasem întru cîtva să fie legată în piele și să aibă un aspect mai sumbru – și era plină de însemnări entuziaste, aproape toate scrise de mîini tinerești. Să fi fost vreo 25 de pagini de la 1 ianuarie – opt însemnări numai astăzi. Majoritatea erau scrise în grabă și vesele – „2 martie. Ei

bine, am ajuns și, Doamne, e al naibii de *frig*! Ne vedem pe Katahdin! Jaimie și Spud” –, dar cam o treime erau mai lungi, iar mesajele meditative, scrise mai îngrijit, sunau cam așa: „Și iată-mă pe Springer în sfîrșit. Nu știu ce mă așteaptă în săptămînile ce vor urma, dar credința mea în Dumnezeu e puternică și știu că mă bucur de dragostea și sprijinul familiei. Mamă, Pookie, vă dedic această drumeție” și așa mai departe.

L-am așteptat pe Katz trei sferturi de oră, apoi m-am dus să-l caut. Începea să se însereze și parcă se făcea mai frig. Am coborît o grămadă printre copacii care nu se mai terminau, întorcîndu-mă în locuri pe care le lăsasem recunoscător în urma mea pentru totdeauna – sau așa am crezut. L-am strigat de mai multe ori și am ciulit urechile, dar nu am primit nici un răspuns. Am continuat să merg, trecînd peste copaci căzuți cu care mă luptasem cu cîteva ore în urmă, coborînd coaste pe care mi le aminteam ca prin ceață. Pînă și bunică-mea ar fi ajuns pînă aici, mă tot gîndeam. În cele din urmă, la o cotitură, l-am văzut cum se apropia poticnit, cu părul vîlvoi și cu o singură mănușă și mai aproape de o criză de isterie decît mi-a fost dat să văd vreodată un adult.

A fost greu să aflu de la el întreaga poveste într-un mod coerent, pentru că era prea nervos, dar am înțeles că, într-un acces de furie, a aruncat de pe o stîncă multe lucruri din rucsacul lui. Nu mai avea nici unul dintre lucrurile pe care le atîrnase de rucsac, nici măcar bidonul cu apă.

— Și ce anume ai aruncat? am întrebat eu, încercînd să-mi ascund îngrijorarea.

— Tot felul de căcaturi grele, asta am aruncat. Salamul picant, orezul, zahărul brun, conservele de carne, nu le mai țin minte pe toate. Multe. Băga-mi-aș!

De necaz, Katz era în pragul catalepsiei. Se comporta de parcă ar fi fost profund trădat de potecă. Nu era, bănuiesc, ceea ce se așteptase el să fie.

I-am văzut mănușa pe cărare la vreo 30 de metri în urmă și m-am dus s-o recuperez.

— Bun, am spus eu după ce m-am întors, nu mai ai foarte mult de mers.

— Cam cît?

— Cam un kilometru jumătate.

— La naiba! a spus el cu năduf.

— Îți iau eu rucsacul.

L-am săltat în spate. Nu era tocmai gol, dar nici extraordinar de greu. Dumnezeu știe ce aruncase.

Am urcat cu greu pînă sus, în lumina amurgului. La cîteva sute de metri dincolo de vîrf era un loc de campare cu un refugiu din lemn construit într-o poiană mare, plină de iarbă, avînd în fundal niște copaci negri. Erau mulți oameni acolo, cu mult mai mulți decît mă așteptasem să fie în perioada asta. Refugiul – o chestie simplă, cu trei pereți și un acoperiș înclinat – părea ticsit și mai erau și vreo zece corturi montate primprejur. Mai peste tot fîsîiau primusuri, se înălțau fuioare de fum cu miros de mîncare și tineri deșirați umblau de colo colo.

Am găsit un loc la marginea luminișului, aproape în pădure, mai izolat.

— Nu știu cum să-mi montez cortul, a spus Katz pe un ton iritat.

— Atunci am să ți-l montez eu.

Mititelule delicat și firav ce ești! Dintr-odată m-am simțit foarte obosit.

S-a așezat pe un buștean și s-a uitat la mine cum îi montez cortul. Cînd am terminat, și-a vîrît înăuntru salteaua și sacul de dormit, apoi a intrat și el. M-am apucat să montez și cortul meu, transformîndu-l cu migală într-o căsuță. Cînd mi-am terminat treaba și m-am ridicat, mi-am dat seama că în cortul lui nu se auzea nici un sunet și nu părea să fie nici o mișcare.

— Te-ai culcat? am întrebat eu, uimit.

— Îhî, mi-a răspuns el cu un fel de mîrîit afirmativ.

— Gata? Ai tras pe dreapta? Nu mănînci?

— Îhî.

Am rămas în picioare un minut, fără cuvinte și consternat, prea obosit ca să mă mai indignez. Și prea obosit și ca să-mi fie foame, dacă tot veni vorba. M-am tîrît în cortul meu, am luat cu mine o sticlă de apă și o carte, mi-am așezat la îndemînă cuțitul și lanterna în caz că aș fi avut nevoie de lumină sau să mă apăr în timpul nopții și în sfîrșit m-am strecurat în sacul de dormit, mai recunoscător ca oricînd că stau întins la orizontală. Am adormit într-o clipită. Nu cred să fi dormit așa bine vreodată.

*

Cînd m-am trezit se făcuse ziuă. Interiorul cortului meu era căptușit cu o chiciură solzoasă, bizară și mi-am dat seama după o clipă că sforăiturile mele din timpul nopții s-au condensat, au înghețat și s-au lipit de țesătură, ca într-un album cu amintirile respirației mele. Apa din sticlă înghețase bocnă. Asta mi s-a părut destul de tare și am cercetat-o cu interes, ca și cum ar fi fost un minereu rar. Mă simțeam surprinzător de confortabil în sacul meu și nu mă grăbeam deloc să mă cațăr iar pe munți ca

nebunul, așa că am stat acolo cuminte, ca și cum mi s-ar fi dat ordine stricte să nu mă mișc. După un timp mi-am dat seama că Katz se foia pe-afară, gemînd încetișor, ca și cum l-ar fi durut ceva, și făcînd ceva ce părea neverosimil de elaborat.

După un minut sau două, a venit și s-a ghemuit lîngă cortul meu, silueta lui formînd o umbră neagră pe pînză. N-a întrebat dacă m-am trezit sau ceva de genul ăsta, ci doar a spus cu glas șoptit:

— Am fost cam bădăran aseară, ce zici?

— Da, Stephen, ai fost.

A tăcut o clipă.

— Pun de cafea.

Am dedus că așa îmi cerea el scuze.

— Foarte drăguț din partea ta.

— E al dracului de frig afară.

— Și aici.

— Sticla mea cu apă a înghețat.

— Și a mea.

Am desfăcut fermoarul pîntecelui de nailon și-am ieșit afară trosnind din toate încheieturile. Mi s-a părut foarte ciudat – foarte inedit – să stau afară în izmene. Katz era ghemuit deasupra primusului, fierbînd niște apă într-o crăticioară. Părea că numai noi ne treziserăm. Era frig, deși poate nu chiar ca în ziua de dinainte, și soarele care se vedea strălucind printre copaci părea oarecum promițător.

— Cum te simți? a întrebat el.

Mi-am îndoit picioarele, de probă.

— Nu prea rău.

— Nici eu.

A turnat apă în pîlnia filtrului.

— Astăzi o să fiu cuminte, a promis el.

— Bun.

M-am uitat peste umărul lui.

— Este vreun motiv, am întrebat eu, pentru care filtrezi cafeaua cu hîrtie igienică?

— Eu... ăăă... am aruncat hîrtiile de filtru.

Am scos un sunet care nu aducea chiar a rîset.

— Dar nu cîntăreau nici 50 de grame!

— Știu, dar erau mișto de aruncat. Fîlfîiau peste tot.

A mai turnat puțină apă.

— Totuși, hîrtia igienică pare să funcționeze bine.

Ne-am uitat cum se scurgea apa prin ea și, în mod ciudat, ne-am simțit mîndri. Prima noastră cafea în sălbăticie. Mi-a întins o ceașcă. În ea înotau firicele de zaț și bucățele de hîrtie roz, dar era fierbinte, iar asta conta cel mai mult.

Katz m-a privit smerit:

— Am aruncat și zahărul brun, așa că n-o să avem pentru terciul de ovăz.

Ah.

— De fapt, n-o să fie nici terci de ovăz. Am lăsat făina în New Hampshire.

S-a uitat la mine.

— Pe bune?

Apoi a adăugat, ca să fie consemnat:

— Mie îmi place la nebunie terciul de ovăz.

— Dar niște cașcaval nu mai este?

A clătinat din cap.

— L-am aruncat.

— Alune?

— Le-am aruncat.

— Conserve de carne?

— Și pe astea le-am aruncat.

Parcă se cam împuțea treaba.

— Dar cîrnatul italian?

— Aaa, pe ăla l-am mîncat la Amicalola, a spus el, de parcă asta se petrecuse cu săptămîni în urmă. Dar eu mă mulțumesc cu o ceașcă de cafea și cu niște Little Debbie, a adăugat el pe un ton împăciuitor și cumva mărinimos.

Am schițat o mică grimasă.

— N-am nici prăjiturile Little Debbie.

A făcut o față lungă.

— N-ai luat prăjiturelele?

Am dat din cap a scuză.

— Le-ai lăsat *pe toate*?

Am încuviințat.

A răsuflat adînc. Chiar că era grav – dincolo de orice altceva, era o provocare serioasă pentru promisiunea lui că se va stăpîni. Am hotărît să facem inventarul. Am făcut loc pe o prelată și ne-am înșirat proviziile. Erau înfiorător de puține – niște paste, o pungă de orez, stafide, cafea, sare, o grămadă de batoane de ciocolată și hîrtie igienică. Și cam atît.

La micul dejun am mîncat cîte un Snickers și-am băut cafea, am strîns corturile, ne-am săltat în cîrcă rucsacurile, clătinîndu-ne, și-am pornit din nou la drum.

— Nu-mi vine să cred că ai lăsat acasă prăjiturile, a spus Katz, rămînînd imediat în urmă.

Capitolul 4

Pădurile nu sînt ca alte spații. În primul rînd, sînt cubice. Copacii te împresoară, atîrnă peste tine, te apasă din toate părțile. Pădurile îngustează raza vizuală, te zăpăcesc și te dezorientează. Te fac să te simți mic, confuz și vulnerabil, ca un copilaș pierdut printre picioarele unei mulțimi de oameni străini. Într-un deșert sau într-o prerie știi că te afli într-un spațiu vast. În pădure doar simți asta. Pădurea este un nicăieri întins și lipsit de formă. Și este vie.

Așadar, pădurile îți dau fiori. Pe lîngă faptul că pot ascunde animale sălbatice și tipi înarmați, cu defecte de natură genetică, pe nume Zeke și Festus, ele au ceva sinistru în sine – ceva inefabil care te face să simți la fiecare pas un aer rău-prevestitor și care te face extrem de conștient de faptul că nu te afli în elementul tău și că trebuie să stai cu urechile ciulite. Deși îți spui că e ridicol, nu prea poți să scapi de sentimentul că ești privit. Îți impui să te calmezi – pentru numele lui Dumnezeu, e doar o pădure! –, dar de fapt ești mai nervos ca Don Knotts cu pistolul în mînă. Fiecare sunet neașteptat – trosnetul unei crengi căzute, saltul unei căprioare speriate – te face să te întorci alarmat, gata să ceri îndurare. Oricare ar fi mecanismul dinăuntrul tău responsabil cu declanșarea adrenalinei, n-a fost niciodată atît de funcțional – atît de pregătit să pompeze un jet

cald de fluid suprarenal. Chiar și-n somn ești ca o coardă întinsă.

Pădurile din America îi sperie pe oameni de 300 de ani. Henry David Thoreau, un nesuferit și-un îngîmfat fără seamăn, credea că natura e splendidă – da, a fost splendidă atît timp cît putea merge pe jos pînă în oraș după prăjiturele și bere, dar, cînd a văzut cum e cu adevărat în sălbăticie, într-o vizită pe Katahdin în 1846, s-a speriat pînă în măduva oaselor. Asta nu era lumea blîndă a livezilor lăsate în paragină și a potecilor scăldate de soare care trec drept sălbăticie în suburbiile orașului Concord din Massachusetts, ci o regiune primitivă, lugubră și apăsătoare ce era „sinistră și sălbatică... fioroasă și înspăimîntătoare”, potrivită numai pentru cei „mai înrudiți cu stîncile și animele sălbatice decît noi”. Experiența asta l-a făcut, în cuvintele unui biograf, „aproape isteric”.

Dar și oameni mult mai duri și mai deprinși cu sălbăticia decît Thoreau au fost marcați de amenințarea ei bizară și palpabilă. Daniel Boone, care nu doar s-a luat la trîntă cu urșii, ci a încercat să se dea și la surorile lor, a descris cotloane din Apalașii de Sud ca fiind „atît de sălbatice și de înfiorătoare, încît e imposibil să le privești fără să te încerce spaima”. Iar atunci cînd Daniel Boone nu se simte în largul său, știi că trebuie să ai grijă.

Cînd au sosit primii europeni în Lumea Nouă, existau peste 3.800.000 de kilometri pătrați de pădure pe teritoriul continental al viitoarelor State Unite ale Americii. Pădurea Națională Chattahoochee, prin care ne chinuiam acum eu și Katz să înaintăm, făcea parte dintr-un codru imens, neîntrerupt, ce se întindea din sudul Alabamei pînă în Canada

și mai departe și de pe malurile Atlanticului pînă în luncile îndepărtate ale rîului Missouri.

Cea mai mare parte a acelei păduri nu mai există, dar ceea ce a rămas e mai impresionant decît te-ai putea aștepta. Chattahoochee e inclusă în cei 16.000 de kilometri pătrați de pădure deținuți de statul federal, întinzîndu-se pînă dincolo de Great Smoky Mountains și de-a latul a patru state. Pe o hartă a Statelor Unite e ca o mică pată verde, dar, luată la pas, dimensiunea ei e colosală. Aveau să treacă patru zile pînă cînd eu și Katz am traversat o șosea și opt zile pînă să ajungem într-un oraș.

Și am tot mers. Am mers prin munți și prin văgăuni adînci, uitate de lume, de-a lungul unor culmi singuratice de unde puteam vedea alte culmi, pe creste acoperite cu iarbă și povîrnișuri contorsionate, stîncoase și neprietenoase și kilometri nesfîrșiți prin adîncul pădurii întunecoase și tăcute, pe o potecă șerpuitoare lată de 45 de centimetri și semnalizată prin plăcuțe dreptunghiulare albe (de 5 centimetri lățime și 15 lungime) fixate la anumite intervale pe copaci cu scoarța cenușie. Și am tot mers.

În comparație cu majoritatea celorlalte locuri din lumea dezvoltată, America încă este, într-o măsură remarcabilă, un tărîm al pădurilor. O treime din teritoriul continental al Statelor Unite e acoperit de copaci – în total 2.946.111 kilometri pătrați. Numai în Maine sînt 40.000 de kilometri pătrați nelocuiți – o suprafață cu mult mai mare decît a Belgiei fără nici un rezident permanent. În total, doar două procente din suprafața Statelor Unite sînt considerate urbanizate.

Aproximativ un milion de kilometri pătrați din pădurile Americii sînt în proprietatea statului. În cea mai mare parte –

770.000 de kilometri pătrați împărțiți în 155 de parcele –, acestea sînt deținute de Serviciul Forestier al Statelor Unite, clasificate ca păduri naționale, pajiști naționale și zone recreaționale naționale. Toate astea par reconfortant de sălbatice și de ecologice, dar în realitate o bună parte din teritoriul Serviciului Forestier e proiectat pentru „utilizări multiple”, ceea ce e interpretat după bunul-plac, în așa fel încît să permită fără nici o socoteală tot felul de activități zgomotoase – minerit, extracții de petrol și gaze, stațiuni de schi (137 la număr), proiecte imobiliare, trasee pentru snowmobile, curse off-road și nenumărate exploatări forestiere – care par curios de incompatibile cu liniștea pădurii.

Serviciul Forestier e cu adevărat o instituție extraordinară. A fost înființat acum un secol ca un fel de bancă a zonelor forestiere, un depozit permanent de lemn al Americii, într-o vreme în care oamenii începeau să se îngrijoreze din cauza ritmului în care erau tăiate pădurile. Competențele sale vizau administrarea și protejarea acestor resurse pentru națiune. Nu exista intenția ca acestea să devină rezervații. Companiilor private aveau să li se dea terenuri în concesiune pentru exploatarea minereurilor și a lemnului, dar li se cerea să facă asta cu moderație și într-un mod inteligent.

Ăsta era planul. Oricum, cam tot ce a făcut Serviciul Forestier a fost să construiască drumuri. Nu glumesc. Pădurile naționale ale Americii sînt străbătute de peste 600.000 de kilometri de drum. Poate părea un număr lipsit de semnificație, dar raportați-vă la el în felul următor: este de opt ori mai mult decît totalul în kilometri al rețelei de autostrăzi care leagă statele americane. Este cel mai mare sistem rutier din lume aflat sub controlul unui singur organism. Serviciul Forestier

este pe locul al doilea ca număr de ingineri constructori specializați în drumuri dintre toate instituțiile guvernamentale de pe planetă. Că oamenilor acestora le place să construiască drumuri e puțin spus. Dacă le arăți un arboret undeva, ei îl vor privi gînditori vreme îndelungată și-ți vor spune: „Știi, am putea face un drum pe-aici". Scopul declarat al Serviciului Forestier american e să mai construiască 900.000 de kilometri de drumuri forestiere pînă la jumătatea secolului următor.

Motivul pentru care Serviciul Forestier construiește aceste drumuri, în afară de plăcerea deosebită de a face chestii zgomotoase cu utilajele alea mari și galbene, este de a permite unor companii private din industria lemnului să ajungă în zone silvice înainte inaccesibile. Din totalul de 600.000 de kilometri pătrați de pădure susceptibili de exploatare aparținînd Serviciului Forestier, cam două treimi sînt rezervate pentru viitor. Treimea rămasă – adică 200.000 de kilometri pătrați sau o suprafață cam de două ori cît statul Ohio – e disponibilă pentru exploatare. Serviciul Forestier permite ca porțiuni uriașe de teren să fie defrișate, inclusiv (ca să dăm un exemplu recent) 84 de hectare de codri seculari de sequoia, vechi de o mie de ani, din Pădurea Națională Umpqua din Oregon.

În 1987, același Serviciu a anunțat nonșalant că va permite unor investitori privați din industria lemnului să defrișeze sute de hectare din venerabila și luxurianta pădure națională Pisgah, aflată în apropierea Parcului Național Great Smoky Mountains, și că 80% din aceste tăieri se vor face prin ceea ce Serviciul numește „exploatare științifică" – defrișare totală –, ceea ce nu numai că reprezintă o brutală insultă vizuală adusă oricărui peisaj natural, ci presupune și erodarea nechibzuită a unor suprafețe imense de sol, lipsindu-l de nutrienți și

perturbînd ecosistemul și în aval, cîteodată pe kilometri întregi. Asta nu-i știință. E siluire.

Și, cu toate astea, Serviciul Forestier merge mai departe. Pînă la sfîrșitul anilor ’80 – e atît de extraordinar, că nu pot să tolerez asta – era singurul jucător important din industria americană a lemnului care tăia copaci mai repede decît planta alții. Mai mult decît atît, făcea asta cu o ineficiență ieșită din comun. 80% din contractele de concesiune pentru exploatare au fost păguboase, adesea sumele pierdute fiind foarte mari. Într-un caz tipic, Serviciul Forestier a vîndut pini din specia *Pinus contorta* în vîrstă de 100 de ani din Pădurea Națională Targhee, Idaho, cu aproximativ doi dolari bucata după ce a cheltuit patru dolari per arbore pentru cadastrarea terenului, întocmirea contractelor și – evident – construirea drumurilor. Între 1989 și 1997, a pierdut în medie 242 de milioane de dolari pe an – aproape două miliarde de dolari în total, potrivit Wilderness Society. Toată treaba asta e atît de deprimantă, că mă gîndesc s-o las baltă aici și să mă întorc la cei doi eroi singuratici ai noștri, înaintînd cu greu prin lumea dispărută din Chattahoochee.

În 1890, Henry C. Bagley, de la Căile Ferate din Cincinnati, a venit în această regiune din Georgia, a văzut falnicii pini netezi și plopi și a fost atît de impresionat de numărul lor mare și de semeața lor măreție, încît s-a hotărît să-i culce la pămînt pe toți. Valorau o grămadă de bani. Pe lîngă asta, avea să transporte lemnul către fabrici din nord în vagoane, pe calea ferată. Prin urmare, în următorii 30 de ani, aproape toate dealurile din nordul Georgiei au fost transformate în dumbrăvi însorite pline de cioturi. Pînă în 1920, pădurarii din Sud scoteau aproape 36 de milioane de metri cubi de lemn pe an. Abia în anii ’30, cînd s-

a constituit oficial Pădurea Națională Chattahoochee, natura a fost lăsată să-și reintre în drepturi, așa că pădurea prin care umblam noi acum era abia la vîrsta adolescenței.

În pădure, în afara sezonului, există o stranie violență încremenită. Fiecare poiană și fiecare vîlcea păreau să fi trecut printr-un cataclism de proporții. Întîlneam copaci căzuți peste potecă la fiecare 40-50 de metri, adesea cu cratere mari formate în pămîntul din jurul rădăcinilor lor răsfirate. Alte zeci putrezeau pe versanți și fiecare al treilea sau al patrulea copac părea să se sprijine de altul de lîngă el. Era ca și cum copacii erau nerăbdători să cadă, ca și cum scopul lor în planul universal al lucrurilor era să crească suficient de mari ca să se prăbușească cu un trosnet puternic, făcîndu-se țăndări. Peste tot dădeam de copaci aplecați atît de periculos deasupra potecii, că ezitam, apoi o zbugheam pe sub ei, temîndu-mă să nu cadă peste mine și imaginîndu-mi-l pe Katz venind din urmă cîteva minute mai tîrziu, uitîndu-se la picioarele mele răsucite și spunînd: „Bryson, ce naiba cauți acolo?”. Dar n-a căzut nici un copac. Peste tot pădurea era nemișcată și nefiresc de tăcută. Exceptînd faptul că din cînd în cînd mai auzeam clipocitul pîrîiașelor și foșnetul frunzelor uscate în bătaia vîntului, era o liniște aproape mormîntală.

Pădurea era tăcută pentru că încă nu venise primăvara. Într-un an obișnuit ne-am fi plimbat prin luxurianța savuroasă a primăverii în munții din sud, printr-o lume renăscută, luminoasă, fertilă, plină de zumzetul gîzelor și ciripitul insistent al păsărelelor; o lume a aerului proaspăt, sănătos și a mirosului aceluia de clorofilă bogat, catifelat, care-ți inundă plămînii atunci cînd treci printre ramurile joase. Și mai presus de toate, ar fi apărut florile sălbatice, într-o abundență amețitoare,

înflorind pe orice rămurea, străpungînd vitejește stratul fertil al solului pădurii, acoperind fiecare coastă însorită și fiecare mal de rîu – toporași sălbatici și flori albe de *arbutus*, cerceii-doamnei, nap indian, mătrăgună, viorele, albăstrițe, piciorul-cocoșului și mac canadian, iriși pitici, căldărușe, măcriș și alte minuni vesele fără număr. În Apalașii de Sud sînt 1.500 de specii de flori sălbatice, și numai în pădurile din nordul Georgiei se găsesc 40 de specii rare. De piatră să fii și tot te simți mișcat la vederea lor. Însă noi înaintam printr-o lume rece și tăcută de copaci fără frunze, pe sub un cer de cositor și pe un pămînt tare ca fierul.

Am intrat într-o rutină simplă. În fiecare dimineață ne trezeam cînd se crăpa de ziuă, tremurînd și frecîndu-ne brațele, făceam cafeaua, strîngeam corturile, mîncam vreo doi pumni de stafide și porneam la drum prin pădurea tăcută. Mergeam cam de la 7.30 pînă la 4. Rareori mergeam împreună – fiecare avea alt ritm –, dar cam o dată la două ore mă așezam pe-o buturugă (întotdeauna cercetînd tufarii din jur cu urechea ciulită la foșnete – o fi vreun urs, vreun mistreț?) și-l așteptam pe Katz, ca să mă asigur că totul e în regulă. Cîteodată mai treceau și alți drumeți, care-mi spuneau pe unde era Katz și cum progresa, aproape mereu la fel: încet, dar vitejește. Poteca era mult mai dificilă pentru el decît pentru mine și trebuie să recunosc că își dădea silința să nu se plîngă. Nu am uitat nici o clipă că el nu era obligat să se afle acolo.

Crezusem că n-o să fie prea multă lume, dar mai erau și alți excursioniști pe traseu – trei studenți de la Rutgers University din New Jersey; un cuplu mai în vîrstă cu o condiție fizică uimitoare, cu niște rucsacuri mici în spate, porniți în drumeție spre îndepărtata Virginie, la nunta fiicei lor; un băietan cam

împiedicat din Florida, pe nume Jonathan; în total eram vreo 20 și ceva în aceeași porțiune de pădure, cu toții îndreptîndu-ne spre nord. Întrucît fiecare are propriul ritm de mers și face pauze mai lungi sau mai scurte, te întîlnești cam de trei sau patru ori pe zi cu o parte dintre ceilalți drumeți sau chiar cu toți, mai ales pe culmi cu vedere panoramică sau lîngă pîraie cu apă bună și, în primul rînd, la refugiile din lemn care, în teorie, dar nu și în practică, sînt plasate la intervale de o zi de mers pe jos, în poieni de lîngă potecă. Prin urmare, ajungi să-i cunoști cît de cît pe ceilalți, ba chiar ceva mai bine dacă îi întîlnești în fiecare seară la refugii. Devii membru al unui grup informal, o asociere relaxată și solidară de oameni din diverse categorii de vîrstă și medii sociale, dar toți avînd în comun aceeași vreme, același disconfort, aceleași peisaje, același impuls excentric de a merge pe jos pînă în Maine.

Chiar și atunci cînd sînt mai mulți oameni în preajmă, pădurea îți oferă totuși clipe de solitudine, iar eu am avut lungi intervale de singurătate, cînd nu am mai văzut picior de om ore în șir, și de multe ori cînd îl așteptam pe Katz nu mai trecea nici un alt excursionist. Cînd se întîmpla asta, îmi lăsam rucsacul și mă întorceam să-l caut, să văd dacă n-a pățit ceva, ceea ce-i făcea plăcere întotdeauna. Cîteodată îmi aducea mîndru bățul de drumeție pe care îl uitasem lîngă un copac cînd mă oprisem să-mi leg șireturile sau să-mi aranjez rucsacul. Părea că aveam grijă unul de celălalt. Era foarte frumos. Nu știu cum să spun altfel.

Pe la 4 căutam un loc în care să campăm și ne instalam corturile. Unul din noi pleca să aducă apă și s-o filtreze, iar celălalt pregătea un terci de paste aburinde. Uneori mai stăteam de vorbă, dar de cele mai multe ori trăiam într-un fel

de tăcere tovăşărească. Pe la ora 6, întunericul, frigul şi oboseala ne alungau în corturi. Din ce-mi puteam da seama, Katz adormea imediat. Eu mai citeam cam o oră la lumina micii mele lanterne de miner – ciudat de ineficientă, proiectîndu-şi lumina în nişte cercuri concentrice pe pagină, ca un far de bicicletă –, pînă cînd mă lua frigul pe la umeri şi braţe, care îmi amorţeau din cauză că ţineam cartea în unghiuri stranii pentru a prinde lumina instabilă. Aşa că mă lăsam învăluit de întuneric şi ascultam zgomotele extrem de clare şi de articulate ale pădurii noaptea, suspinele şi foşnetele vîntului şi ale frunzelor, scîrţîitul iritant al ramurilor, murmurele şi foielile neîntrerupte, precum zgomotele dintr-un salon de convalescenţi după ce se dă stingerea, pînă cînd, în cele din urmă, adormeam buştean. Dimineaţa ne trezeam tremurînd şi frecîndu-ne braţele, ne reluam în tăcere mica noastră rutină, ne umpleam rucsacurile şi ni le săltam pe umeri şi ne aventuram din nou în marea încîlceală a pădurii.

În a patra seară ne-am făcut un prieten. Stăteam într-o poieniţă frumoasă de lîngă potecă, ne montaserăm corturile şi mîncam paste, savurînd plăcerea deosebită de a sta aşezaţi, cînd a apărut o tînără ochelaristă durdulie, cu o geacă roşie şi obişnuitul rucsac supradimensionat. S-a uitat la noi cu ochii mijiţi, ca un om care fie e mereu cu gîndul aiurea, fie nu vede prea bine. Am făcut schimb de amabilităţi, banalităţile obişnuite despre vreme şi despre locul în care ne aflam. Apoi, văzînd că se cam întunecă, ne-a anunţat că o să campeze alături de noi.

O chema Mary Ellen. Era din Florida şi, aşa cum spunea Katz mereu după aceea, cu o admiraţie specială în glas, era o femeie cum n-ai mai văzut. Vorbea încontinuu, cu excepţia

momentelor cînd își curăța trompele lui Eustachio – ceea ce făcea des –, ținîndu-se de nas și scoțînd un soi de fornăituri puternice și alarmante care l-ar fi făcut pe un cîine să plece de pe canapea și să se ascundă sub o masă din camera alăturată. Știam de mult că îmi era scris să petrec ceva timp cu fiecare dintre cei mai proști oameni de pe planetă, iar Mary Ellen era dovada că nici în pădurile din Munții Apalași nu aveam să fiu scutit de asta. Din prima clipă mi-am dat seama că ea era o raritate.

— Și... voi ce mîncați, măi băieți? a întrebat ea trîntindu-se pe o buturugă și ridicîndu-și privirea ca să se uite în castroanele noastre. Paste? Mare greșeală! Pastele nu-ți dau deloc energie. Adică vreau să spun că deloc. Adică zero.

Și-a desfundat urechile.

— Ăla-i un cort Starship?

M-am uitat la cortul meu.

— Nu știu.

— Mare greșeală. Te-au fraierit ăia de la magazinul cu echipamente de camping. Cît ai dat pe el?

— Nu mai știu.

— Prea mult, îți spun eu. Ar fi trebuit să-ți iei un cort de trei sezoane.

— Dar este un cort de trei sezoane.

— Scuză-mă că ți-o spun pe șleau, dar e ditamai prostia să vii aici în luna martie fără un cort de trei sezoane.

Și-a desfundat urechile.

— Dar este un cort de trei sezoane.

— Ai noroc că n-ai înghețat încă. Ar trebui să te duci înapoi și să-l iei la pumni pe tipul care ți l-a vîndut, pentru că a fost, știi, *neglijabil* că ți-a vîndut așa ceva.

— Crede-mă, este un cort de trei sezoane.

Și-a desfundat urechile și-a scuturat din cap iritată.

— Ăla-i un cort de trei sezoane.

A arătat spre cortul lui Katz.

— Cortul *ăla* e exact la fel.

S-a mai uitat o dată la el.

— Mă rog. Cîți kilometri ați făcut azi?

— Vreo 16.

De fapt, făcuserăm 13,5 kilometri – dar am avut și mai mulți versanți formidabili, inclusiv un perete dat dracului numit Preaching Rock, cel mai înalt după Springer Mountain, pentru care ne-am acordat bonusuri în kilometri, ca să ne mai ridice moralul.

— 16 kilometri? Atît? Da' voi nu sînteți în formă *deloc*, măi băieți! Eu am făcut doș-doi.

— Și limba ta cîți? a spus Katz, ridicîndu-și privirea din bolul cu paste.

S-a uitat urît la el.

— La fel ca orice altă bucățică din mine, evident.

Mi-a aruncat discret o privire de parcă ar fi întrebat: „Prietenul tău e gen *ciudat* pe bune?”. Și-a destupat urechile.

— Eu am pornit de la Gooch Gap.

— Și noi la fel. Dar asta înseamnă doar 13 kilometri jumate.

A scuturat din cap scurt, de parcă ar fi alungat o muscă deosebit de enervantă.

— Doș-doi.

— Nu, pe bune, nu-s decît 13,5 kilometri.

— Îmi pare rău, dar eu tocmai i-am *făcut*. Cred că ar trebui să știu.

Și apoi dintr-odată:

— Dumnezeule, alea-s ghete Timberland? *Mega*-greșeală. Cît ai dat pe ele?

Și a ținut-o tot așa. În cele din urmă eu am plecat să clătesc vasele și să agăț punga cu mîncare. Cînd m-am întors, ea își pregătea cina, dar tot pălăvrăgea către Katz.

— Știi care-i problema ta? spunea ea. Mă scuzi c-o spun așa direct, da' ești prea gras.

Katz s-a uitat la ea mut de uimire.

— Poftim?

— Ești prea gras. Ar fi trebuit să slăbești înainte să vii aici. Trebuia să faci niște sală, pentru că ai putea păți, știi tu, o treabă din aia cu inima.

— O treabă cu inima?

— Știi tu, ca atunci cînd ți se oprește inima și gen, știi tu, crăpi.

— Vrei să spui atac de cord?

— Așa, așa.

De reținut că Mary Ellen nu era nici ea trasă prin inel și în momentul respectiv a făcut imprudența să se aplece ca să-și ia ceva din rucsac, afișînd un ditamai posteriorul pe care puteai să proiectezi filme pentru, să zicem, o bază militară. A fost un test interesant pentru răbdarea lui Katz. N-a spus nimic, dar s-a ridicat să se pișe și, cînd a trecut pe lîngă mine, a murmurat o înjurătură, trei silabe scuipate cu exasperare, ca țignalul unui marfar în noapte.

A doua zi, ca de fiecare dată, ne-am trezit înfrigurați și simțindu-ne ca vai de noi și ne-am apucat de treburile noastre, dar de data asta stresați că ni se urmărea și ni se cîntărea fiecare mișcare. În timp ce mîncam stafide și beam cafea cu bucățele de hîrtie igienică în ea, Mary Ellen se îndopa cu un mic

dejun variat ce includea terci de ovăz, prăjiturele, fructe uscate și semințe și vreo zece pătrățele de ciocolată, pe care le-a înșirat pe buturuga de lîngă ea. Noi ne uitam la ea ca niște refugiați orfani cum se îndopa în timp ce ne lumina cu privire la greșelile din dieta noastră, echipamentul nostru și virilitatea noastră în general.

Și după aceea am pornit toți trei la drum prin pădure. Mary Ellen mergea cînd cu mine, cînd cu Katz, dar întotdeauna cu unul din noi. Se părea că, în ciuda lăudăroșeniei sale, era complet lipsită de experiență și nu avea habar despre drumeții – în primul rînd, n-avea nici cea mai vagă idee cum să citească o hartă –, așa că nu se simțea în largul ei singură prin sălbăticie. Fără să vreau, îmi era cam milă de ea. În plus, începuse să mi se pară ciudat de amuzantă. Exprimarea ei plină de redundanțe era ceva ieșit din comun. Spunea lucruri de genul „E un pîrîiaș de apă acolo” și „Ceasul e aproape 10.00 a.m.”. O dată, referindu-se la iernile din centrul Floridei, m-a informat solemn că „de obicei, avem geruri o dată sau de două ori pe iarnă, dar anul ăsta am avut de vreo două ori”. Cît despre Katz, era clar că nu poate s-o sufere, sătul că-l tot bătea mereu la cap să iuțească pasul.

Vremea măcar era mai bună – mai degrabă tomnatică decît primăvăratică, dar destul de blîndă. Pe la ora 10, erau deja mai mult de 15 grade. Pentru prima dată de la Amicalola am dat jos geaca de pe mine și am realizat, ușor perplex, că n-am absolut nici un loc unde s-o pun. Am legat-o de rucsac cu o curea și mi-am văzut de drum.

Ne-am chinuit mai bine de șase kilometri ca să escaladăm Blood Mountain, cu o altitudine de 1.359 de metri, cel mai înalt și mai dificil vîrf de pe traseu pe teritoriul Georgiei, apoi am

început o coborîre abruptă și palpitantă de 3,2 kilometri spre Neels Gap. Palpitantă pentru că la Neels Gap era un magazin, la Hanul Walasi-Yi, de unde puteai cumpăra sendvișuri și înghețată. Pe la 1 și jumătate am auzit un sunet nou – trafic de mașini – și cîteva minute mai tîrziu ieșeam din pădure pe autostrada națională 19 și 129, care, deși avea alocate două numere, era doar un drum secundar printr-o trecătoare situată la înălțime în mijlocul pădurii. Pe partea cealaltă a drumului, chiar în fața noastră, era Hanul Walasi-Yi, o construcție splendidă din piatră ridicată de Corpul Civil pentru Conservare, un fel de armată a celor fără loc de muncă, în timpul Marii Depresiuni din anii ’30, care devenise acum o combinație de magazin de echipamente pentru drumeții, băcănie, librărie și pensiune pentru tineret. Am traversat în grabă – efectiv am alergat – și am intrat.

Acum poate părea că exagerăm sugerînd că lucruri precum un drum asfaltat, vîjîitul mașinilor care treceau și o clădire acătării puteau să ni se pară emoționante și ieșite din comun după doar cinci zile în pădure, însă chiar așa a fost. Ni se părea extraordinar și să intrăm pe o ușă și să fim undeva înăuntru, înconjurați de niște pereți și un tavan. Iar lucrurile pe care le aveau la Walasi-Yi erau – ei bine, nu am cuvinte să descriu cît de minunate erau. Exista un singur frigider de dimensiuni modeste plin cu sendvișuri proaspete, băuturi răcoritoare, cutii de suc și alimente perisabile precum brînză, iar eu și Katz am rămas cu ochii lipiți de vitrină mult timp, uitîndu-ne ca vițeii la poartă nouă. Începeam să învăț că trăsătura esențială a vieții pe Appalachian Trail este privațiunea, că întreaga idee a experienței este să te rupi de confortul vieții de zi cu zi în așa măsură, încît chiar și cele mai banale lucruri – brînza

procesată, o doză de suc cu niște superbe broboane de condens – să te umple de încîntare și de recunoștință. E o experiență amețitoare să guști Coca-Cola de parcă ar fi prima dată și să ajungi în pragul orgasmului din pricina unei pîini albe. Face ca tot disconfortul să merite din plin.

Eu și Katz ne-am cumpărat fiecare cîte două sendvișuri cu salată de ouă, niște chipsuri, batoane de ciocolată și băuturi răcoritoare și ne-am dus cu ele la o masă de picnic de afară, unde am mîncat cu plescăituri lacome și cu grimase de încîntare, apoi ne-am întors și ne-am mai holbat o vreme la frigider. Walasi-Yi, am aflat noi, le mai oferea, pentru un mic tarif, și alte servicii excursioniștilor de bună-credință – spălătorie, dușuri, închiriere de prosoape – și ne-am dedat lacomi la toate astea. Dușul era o chestie veche ce abia picura, dar apa era fierbinte și niciodată în viața mea nu m-am bucurat mai mult de experiența spălatului. Mă uitam cu cea mai profundă satisfacție cum jegul de cinci zile se prelingea de pe picioarele mele în gaura de scurgere, observînd uimit și recunoscător că trupul meu căpătase o formă vizibil mai zveltă. Am spălat două ture de rufe, ne-am spălat cănile și castroanele, cratițele și tigăile, am cumpărat și am expediat vederi, am sunat acasă și ne-am aprovizionat din belșug cu mîncare proaspătă și împachetată de la magazin.

Walasi-Yi era administrat de un englez pe nume Justin și de soția sa americană, Peggy, și, cum toată după-amiaza ne-am foit cînd înăuntru, cînd afară, am mai stat de vorbă cu ei. Peggy mi-a spus că de la 1 ianuarie le trecuseră deja pragul o mie de excursioniști, asta în condițiile în care sezonul de drumeții încă nu se deschisese încă. Erau de treabă și am rămas cu impresia că Peggy în special își petrece mult timp încercînd să-i convingă

pe oameni să nu renunțe. Chiar cu o zi înainte un tînăr din Surrey îi rugase să-i cheme un taxi care să-l ducă la Atlanta. Peggy aproape că-l convinsese să continue, să mai încerce măcar o săptămînă, dar în cele din urmă omul a izbucnit în lacrimi și-a plîns pe înfundate, rugîndu-i din toată inima să-l lase să plece acasă.

Sentimentul meu era că, pentru prima dată, chiar voiam să continui. Soarele strălucea. Eu eram curat și revigorat. Rucsacurile noastre erau doldora de mîncare. Vorbisem cu nevastă-mea la telefon și știam că totul e în regulă. Unde mai pui că începeam să mă simt în formă. Eram sigur că slăbisem deja vreo trei kilograme. Eram gata de plecare. Katz era și el curat lună și părea voios.

Ne-am împachetat cumpărăturile pe terasă și ne-am dat seama amîndoi în aceeași clipă, bucuroși și surprinși, că Mary Ellen nu mai era cu noi. Mi-am vîrît capul pe ușă și am întrebat dacă o văzuseră.

— A, cred că a plecat acum vreo oră, mi-a spus Peggy.

Lucrurile mergeau din ce în ce mai bine.

Cînd am pornit din nou la drum trecuse deja de ora 4. Justin ne spusese că la vreo oră de mers se afla o pajiște naturală ideală pentru camping. Poteca părea îmbietoare în lumina soarelui de după-amiază – umbrele alungite ale copacilor și peisaje frumoase dincolo de valea unui rîu, cu niște munți vînjoși, de culoarea cărbunelui –, iar pajiștea era, într-adevăr, un loc ideal pentru tabără. Ne-am instalat corturile și am mîncat sendvișuri și chipsuri și am băut răcoritoarele pe care ni le cumpăraserăm pentru cină.

Mai apoi, mîndru de parcă le-aș fi făcut eu însumi, am scos la iveală o mică surpriză – două pachete de prăjiturele de la

Hostess.

Katz s-a luminat la față ca băiețelul dintr-un tablou de Norman Rockwell.

— Ooo, uau!

— Nu aveau nimic de la Little Debbie, m-am scuzat eu.

— Lasă, a spus el, lasă.

Nu era în stare să zică ceva mai elaborat de-atît. Katz era înnebunit după prăjituri.

Am împărțit frățește trei prăjiturele și am pus-o pe a patra pe buturugă, unde s-o putem admira, lăsînd-o pentru mai tîrziu. Stăteam rezemați de buturugi, rîgîind, fumînd, simțindu-ne odihniți și mulțumiți, trăncănind de data asta – pe scurt, ne comportam cam cum îmi imaginasem eu acasă în momentele mai optimiste –, cînd Katz a scos un geamăt. Atunci am zărit-o și eu pe Mary Ellen pe potecă, apropiindu-se cu pași mari, dar din direcția greșită.

— Mă *întrebam* eu ce s-o fi întîmplat cu voi, măi băieți, a bombănit ea. Știți, *tare greu* vă mai mișcați. Am fi putut face încă 6 kilometri jumate lejer. Văd c-o să trebuiască să stau cu ochii pe voi de-acum încolo... Ia ziceți, aia-i o prăjiturică Hostess?

Înainte să apuc eu să spun ceva sau să pună Katz mîna pe vreun lemn și să-i dea una în cap de s-o lase lată, a continuat:

— Sincer, n-aș refuza – și a înfulecat-o din două îmbucături.

Aveau să treacă zile pînă să zîmbească Katz din nou.

Capitolul 5

— Și ce zodie ești? a întrebat Mary Ellen.

— Cunnilingus, i-a răspuns Katz, cu o mutră profund nefericită.

S-a uitat la el.

— Pe asta n-o știu.

S-a încruntat a frustrare și a continuat:

— Credeam că le știu pe toate. Eu îs Balanță.

S-a întors către mine.

— Și tu?

— Nu știu, i-am spus.

Am încercat să inventez ceva.

— Necrofilie.

— Nici pe asta n-o știu. Măi băieți, ia spuneți, voi faceți mișto de mine?

— Da.

Asta se întîmpla în a treia seară. Campaserăm la înălțime, într-un loc numit Indian Grave Gap, între două piscuri solemne, unul prea obositor ca să mi-l mai amintesc, celălalt prea descurajator ca să-l mai văd în ochi. Făcuserăm 35 de kilometri în două zile – pentru noi, o distanță foarte respectabilă –, dar se instalaseră o anumită apatie și un sentiment de dezamăgire, un soi de moleșeală ce apare pe la jumătatea muntelui. Zilele

treceau făcînd exact ce făcuserăm în zilele de dinainte și cele care urmau aveau să treacă tot așa: mergînd pe același gen de munți, de-a lungul aceleiași poteci șerpuitoare, prin aceleași păduri nesfîrșite. Copacii erau atît de deși, că rareori mai prindeam și cîte o priveliște panoramică și chiar și atunci nu erau decît munți cu duiumul acoperiți de și mai mulți copaci. Am observat descurajat că eram iar jegos și jinduiam după niște pîine albă. Și, bineînțeles, mai era și prezența constantă a lui Mary Ellen, această moară stricată fără pic de creier.

— Cînd e ziua ta? m-a întrebat ea.

— Pe 8 decembrie.

— Înseamnă că ești Fecioară.

— Ba-s Săgetător.

— Mă rog.

Și apoi, din senin:

— Dumnezeule, da' ce împuțiți sînteți, măi băieți!

— Păi, na, dacă am mers...

— Eu nu transpir. N-am transpirat niciodată. Și nici nu visez.

— Toată lumea visează, a spus Katz.

— Eu nu.

— În afară de oamenii cu un coeficient de inteligență foarte scăzut. E dovedit științific.

Mary Ellen i-a aruncat o privire goală, apoi a spus dintr-odată, fără să se adreseze vreunuia din noi în particular:

— Ai visat vreodată că ești la școală, gen, și, cînd te uiți în jos, ești gol pușcă?

S-a înfiorat.

— Urăsc visul ăla!

— Da' parcă nu visai, i-a spus Katz.

S-a uitat lung la el, ca și cum încerca să-și amintească unde îl mai văzuse.

— Și visele în care cazi, a continuat ea, netulburată. Și pe astea le urăsc. Gen ca atunci cînd cazi într-o gaură și tot cazi, și tot cazi.

S-a cutremurat ușor și apoi și-a desfundat zgomotos urechile.

Katz s-a uitat la ea cu o vagă urmă de interes.

— Știu un tip care a făcut și el asta o dată și i-a ieșit un ochi din cap, a spus.

Ea s-a uitat la el parcă nevenindu-i să creadă.

— Apoi s-a rostogolit pe podea și l-a mîncat cîinele. Nu-i așa, Bryson?

Am încuviințat din cap.

— Asta-i o invenție de-a ta!

— Ba nu! S-a dat de-a dura pe podea și, înainte să mai poată face cineva ceva, cîinele l-a halit dintr-o înghițitură.

Am confirmat dînd iar din cap.

Ea a rămas pe gînduri un minut.

— Și ce-a făcut prietenul tău cu orbita? A trebuit să-și pună un ochi de sticlă sau ceva de genul ăsta?

— Așa a vrut, dar familia lui era cam săracă, îți dai seama, așa că a luat o mingiuță de ping-pong pe care a desenat un ochi și a folosit-o pe aia.

— Îu! a făcut Mary Ellen încetișor.

— Așa că, în locul tău, eu nu mi-aș mai desfunda urechile.

A căzut iar pe gînduri.

— Mda, poate că ai dreptate, a spus ea în cele din urmă, apoi și-a desfundat urechile.

În puținele momente cînd rămîneam singuri, cînd Mary Ellen pleca să se pișe după vreo tufă mai încolo, eu și Katz am încheiat un pact secret, angajîndu-ne ca a doua zi să parcugem 22 de kilometri pînă într-un loc numit Dicks Creek Gap, unde era o șosea spre orașul Hiawassee, aflat la 17 kilometri spre nord. Urma să ajungem pînă acolo cu orice preț și să facem autostopul pînă în Hiawassee ca să luăm cina și să dormim la un motel. Planul B era să o omorîm pe Mary Ellen și să-i furăm prăjiturelele.

Așa că a doua zi am mers cu mai mult elan, uimind-o pe Mary Ellen cu pașii noștri mari și hotărîți. În Hiawassee era un motel – așternuturi curate! duș! televizor color! – și restaurante pe alese. N-aveam nevoie de alt stimulent ca să iuțim pasul. Katz a obosit din prima oră și pînă după prînz mă resimțeam și eu, dar am continuat cu îndîrjire. Lui Mary Ellen îi era din ce în ce mai greu să țină ritmul, pînă cînd a rămas chiar și în urma lui Katz. Era un fel de miracol montan.

Pe la 4, obosit, supraîncălzit și cu fața șiroind de transpirație murdară, am ieșit din pădure pe autostrada 76, un rîu de asfalt curgînd prin pădure, mulțumit să constat că drumul era lat și părea destul de important. La aproape un kilometru mai încolo, pe marginea șoselei, erau un luminiș între copaci și o parcare – un semn de civilizație –, după care drumul o cotea ademenitor. Cît am stat acolo au trecut mai multe mașini.

Katz a ieșit din pădure cîteva minute mai tîrziu, cu părul vîlvoi și ochii cît cepele, și l-am zorit să traverseze șoseaua în pofida protestelor sale vehemente că trebuie să se așeze *în clipa aceea*, căci voiam să încercăm să prindem o ocazie înainte să apară și Mary Ellen și să strice totul. Nu-mi dădeam seama cum, dar știam c-o s-o facă.

— Ai văzut-o? l-am întrebat eu stresat.

— Cu cîțiva kilometri în urmă, stătea pe un pietroi, își scosese ghetele și-și freca picioarele. Părea cam ruptă.

— Bun.

Katz s-a așezat pe rucsacul său, murdar și terminat, iar eu stăteam în picioare lîngă el, pe acostament, făcînd autostopul, încercînd să afișez o imagine de om educat și respectabil și bombănind iritat la fiecare mașină și autocaminonetă care treceau fără să oprească. Nu mai făcusem autostopul de 25 de ani și-mi aminteam vag că era o experiență umilitoare. Mașinile treceau pe lîngă noi în mare viteză – incredibil de repede pentru noi, care trăiam acum în Lumea Mersului pe Jos – și șoferii nici nu ne băgau în seamă. Foarte puține mașini s-au apropiat mai încet și în toate erau bătrîni – căpșoare cu păr alb ițite la geamuri – care se uitau la noi fără compasiune și fără expresie, așa cum te-ai uita la o pășune cu vaci. Părea că nu avem nici o șansă să oprească cineva să ne ia. Nici eu n-aș fi oprit.

— N-o să ne ia nimeni în vecii vecilor, a spus Katz deznădăjduit, după 15 minute în care nu a oprit nici o mașină.

Avea dreptate, bineînțeles, dar mereu mă scotea din sărite cît de ușor se dădea bătut.

— Nu vrei să faci un efort și să fii puțin mai încrezător? l-am întrebat.

— OK, sînt încrezător că n-o să ne ia nimeni. Uită-te puțin la noi.

S-a mirosit la subsuori, dezgustat.

— Dumnezeule, miros ca frigiderul lui Jeffrey Dahmer[1*]!

Toți cei care fac Appalachian Trail cunosc și vorbesc cu respect despre un fenomen numit Magia Potecii, conform

căruia adesea, atunci cînd totul pare sumbru, se ivește și un strop de noroc care să te scoată la liman. Al nostru a venit sub forma unui Pontiac TransAM de un albastru-deschis, care a trecut în viteză pe lîngă noi, apoi a frînat scrîșnind din roți la vreo 90 de metri mai încolo, într-un nor de praf și pietriș. Era atît de departe, încît nu ne-am gîndit că a oprit pentru noi, dar apoi a intrat în marșarier și s-a apropiat, cu două roți pe acostament și două pe șosea, mișcîndu-se foarte repede și ușor șerpuit. Am încremenit. Cu o zi înainte un cuplu cu multă experiență în drumeții ne spusese că uneori, în Sud, șoferii se reped cu mașina spre autostopiștii care vin de pe Appalachian Trail sau trec cu roțile peste rucsacurile lor, așa, de distracție, și am presupus că asta ni se întîmplă și nouă în acel moment. Eram pe punctul de a mă feri și chiar și Katz se pregătea să se ridice, cînd mașina a oprit, balansîndu-se, în alt nor de praf chiar în fața noastră și capul unei tinere s-a ițit pe geamul din dreapta.

— Băieți, vreți să vă luăm cu mașina? a întrebat ea.

— Da, doamnă, cum să nu, am spus noi, comportîndu-ne cît mai frumos.

Ne-am apropiat repede de mașină cu tot cu rucsacuri și ne-am aplecat la geam, zărind un el și-o ea, foarte frumoși, foarte fericiți și foarte tineri, dar și foarte beți, care nu păreau să aibă mai mult de 18-19 ani. Femeia umplea cu whisky două pahare de plastic, turnînd cu grijă dintr-o sticlă de Wild Turkey pe trei sferturi goală.

— Salut! a spus ea. Urcați!

Am ezitat. Mașina era ticsită de lucruri – valize, cutii, saci menajeri, umerașe cu haine. Pe lîngă faptul că era o mașină mică și abia dacă încăpeau ei.

— Darren, de ce nu le faci oleacă de loc domnilor ăstora? i-a poruncit tînăra femeie, apoi, către noi: ăsta-i Darren.

Darren a coborît, a rînjit în semn de salut, a deschis portbagajul și s-a holbat la el fără nici o reacție, pînă cînd i-a ajuns treptat la creier informația că și acesta era plin ochi. Era atît de beat, încît pentru o clipă am crezut că o să adoarmă în picioare, dar și-a revenit, a găsit niște sfoară și-a legat cu destulă pricepere rucsacurile noastre pe mașină. Apoi, ignorînd sfaturile și indicațiile insistente ale partenerei sale, a tot scurmat prin lucrurile din spate pînă cînd a reușit să creeze cumva un fel de adîncitură mică în care ne-am înghesuit eu și Katz, cerîndu-le scuze și exprimîndu-ne recunoștința cea mai sinceră.

Pe ea o chema Donna și erau în drum spre un loc cu nume îngrijorător – Turkey Balls Falls[2*] sau Coon Slick[3*] sau ceva de genul ăsta – la 80 de kilometri mai încolo, dar nu-i deranja să ne lase și pe noi în Hiawassee, asta dacă nu cumva ne omorau pînă atunci. Darren conducea cu 200 de kilometri la oră ținînd un singur deget pe volan și dînd din cap pe ritmul unei melodii pe care o auzea în capul lui, în timp ce ea se răsucise în scaun ca să stea de vorbă cu noi. Era uimitor de frumoasă, fascinant de frumoasă.

— Tre' să ne scuzați. Sărbătorim.

Și-a ridicat paharul de plastic, toastînd.

— Ce sărbătoriți? a întrebat Katz.

— Ne căsătorim mîine, a spus ea mîndră.

— Serios? a spus Katz. Felicitări!

— Da. Darren aici de față o să facă din mine o doamnă respectabilă.

Și-a ciufulit părul, apoi s-a repezit și l-a sărutat pe obraz, sărut care s-a transformat în pupăceală, apoi în lascivitate de-a dreptul, iar în cele din urmă, ca un fel de bonus, Donna l-a atins brusc cu mîna într-un loc neașteptat – sau cel puțin așa am presupus noi, pentru că Darren a dat cu capul de capotă și am făcut un scurt ocol palpitant pe contrasens. Apoi ea s-a întors către noi cu o privire provocatoare și hotărîtă, de parcă ar fi spus: „Care-i următorul?”. Se părea, ne-am gîndit noi mai tîrziu, că Darren o să aibă mult de muncă, deși am fost de acord că probabil merita tot efortul.

— Hei, luați și voi o dușcă, ne-a invitat ea din senin, apucînd sticla și uitîndu-se pe jos după pahare goale.

— A, nu, mulțumesc, a spus Katz, deși părea să-l tenteze.

— Hai, ia, l-a încurajat ea.

Katz a ridicat palma a refuz.

— M-am pocăit.

— *Daaa*? Ei, bravo ție. Să bem pentru asta atunci.

— Nu, serios.

— Da’ tu? m-a întrebat ea pe mine.

— A, nu, mulțumesc.

N-aș fi putut să-mi eliberez brațele imobilizate nici dacă voiam să beau. Se bălăbăneau înaintea mea de parcă erau labele din față ale unui tiranozaur.

— Da’ tu nu te-ai pocăit, nu?

— Oarecum.

Hotărîsem, din solidaritate, să mă abțin de la alcool în excursie.

Ea s-a uitat la noi.

— Sînteți mormoni sau din ăștia?

— Nu, doar excursioniști.

A dat din cap gînditoare, mulțumită de răspuns, și a luat o dușcă. Apoi l-a făcut pe Darren să sară din nou în sus.

Ne-au lăsat la Mull’s Motel din Hiawassee, o clădire oarecare, demodată, ce în mod sigur nu făcea parte dintr-un lanț hotelier, aflată într-o curbă aproape de centrul orașului. Le-am mulțumit din toată inima, ne-am chinuit să le lăsăm niște bani de benzină pe care ei i-au refuzat cu hotărîre, apoi ne-am uitat cum Darren a intrat din nou pe șoseaua aglomerată de parcă ar fi fost catapultat. Cred că l-am văzut dînd cu capul de capotă din nou în timp ce dispăreau în depărtare.

Apoi am rămas singuri cu bagajele noastre în parcarea goală a unui motel, într-un orășel ciudat, prăfuit și uitat de lume din nordul Georgiei. Cuvîntul care îi apare în minte fiecărui excursionist aflat în nordul Georgiei e *Eliberarea*, romanul lui James Dickey din 1974 și filmul făcut după el. După cum poate vă amintiți, e vorba despre patru bărbați de vîrstă mijlocie din Atlanta care pleacă într-un weekend cu două canoe pe rîul fictiv Cahulawasee (dar inspirat de Chattooga, un rîu care există cu adevărat în apropiere) și descoperă că nu se simt deloc în largul lor. „Fiecare familie pe care am întîlnit-o aici are cel puțin o rudă la închisoare”, remarcă rău-prevestitor unul dintre personajele cărții în timp ce merg cu mașina. „Unii au fost închiși pentru că făceau sau vindeau rachiu, dar cei mai mulți pentru crimă. Pe-aici lumea nu stă prea mult pe gînduri cînd e vorba să omoare pe cineva.” Și, evident, se dovedește că e adevărat, căci cei patru orășeni ajung să fie violați, omorîți sau vînați de niște țărani demenți.

La începutul cărții lui Dickey, personajele se opresc să ceară indicații despre drum într-un orășel „urît, adormit și viermănos”, care ar fi putut foarte bine să fie și Hiawassee.

Sigur e că acțiunea romanului e plasată în această parte a statului Georgia, iar filmul a fost turnat în zonă. Faimosul albinos care cînta Dueling Banjos în film cică încă locuiește în Clayton, oleacă mai încolo.

La momentul publicării, cartea lui Dickey, evident, a fost aspru criticată – cineva a numit-o „cea mai umilitoare caracterizare a muntenilor din Sud din literatura modernă”, ceea ce, în orice caz, era puțin spus –, dar în realitate trebuie precizat că de 150 de ani oamenii sînt îngroziți de cei din nordul Georgiei. Un cronicar din secolul al XIX-lea i-a prezentat pe locuitorii regiunii ca pe niște „animale înalte, slabe, cu aspect cadaveric, melancolici și leneși ca un cod fiert”, iar alții au folosit fără reținere cuvinte precum „depravați”, „bădărani”, „necivilizați” și „înapoiați” pentru a-i descrie pe oamenii ce trăiesc izolați în pădurile întunecate și orășelele uitate din Georgia. Dickey, care era și el din partea locului și cunoștea bine regiunea, a jurat că romanul lui era o descriere fidelă.

C-o fi fost influența cărții, care încă mă bîntuia, c-o fi fost pur și simplu momentul zilei sau poate doar faptul că mă dezobișnuisem să mă aflu într-un oraș, dar Hiawassee părea realmente ciudat și neliniștitor – genul de loc în care n-ai fi surprins defel să vezi că un ciclop îți alimentează mașina. Ne-am dus la recepția motelului, care semăna mai degrabă cu o sufragerie mică și dezordonată decît cu un birou, și am dat peste o bătrînă cu păr alb și cu o rochie de bumbac viu colorată, stînd pe o canapea de lîngă ușă. Părea încîntată să ne vadă.

— Bună, am spus eu. Am vrea o cameră.

Femeia a rînjit și a dat din cap.

— De fapt, două camere, dacă aveți.

Femeia a rînjit și a dat din cap din nou. Așteptam să se ridice, dar nici nu s-a clintit.

— Pentru noaptea asta, am spus eu încurajator. Aveți camere libere?

S-a luminat la față și m-a prins de mînă, ținîndu-mă strîns; i-am simțit degetele reci și osoase. Se uita la mine cu atenție și nerăbdare, ca și cum s-ar fi gîndit – sau ar fi sperat – că o să arunc un băț pe care să mi-l aducă înapoi.

— Spune-i că venim de pe Planeta Pămînt, mi-a șoptit Katz la ureche.

În acel moment, s-a deschis o ușă și o femeie cu părul sur s-a strecurat înăuntru, ștergîndu-și mîinile de un șorț.

— A, degeaba vorbiți cu ea, ne-a spus ea prietenește. Nu mai știe ce-i cu ea, nu vorbește nimic. Mamă, dă-i drumul la mînă domnului.

Maică-sa a zîmbit la ea.

— Mamă, *dă-i drumul* la mînă domnului!

După ce mîna mi-a fost eliberată, am primit două camere; am plecat cu cheile, stabilind să ne întîlnim în jumătate de oră. Camera mea era simplă și deteriorată – erau arsuri de țigară peste tot, inclusiv pe colacul de la veceu și pe pragul de sus al ușii, iar pereții și tavanul erau acoperite de niște pete mari care sugerau o luptă ciudată pe viață și pe moarte ce a implicat cantități serioase de cafea fierbinte –, dar pentru mine era ca-n Paradis. L-am sunat pe Katz, doar așa, ca să folosesc un telefon, și am aflat că în camera lui era și mai rău. Eram foarte încîntați.

Am făcut duș, am pus pe noi niște haine cît de cît curate și ne-am îndreptat nerăbdători spre un bistrou ieftin din apropiere, Georgian Mountain Restaurant. Parcarea era plină de camionete și înăuntru erau o grămadă de grăsani cu șepci de

baseball. Am avut senzația că, dacă aș fi spus: „Bubba, la telefon!”, s-ar fi ridicat toți bărbații din încăpere. N-o să spun că Georgian Mountain avea mîncare pentru care merită să bați drumul pînă acolo, nici măcar dacă locuiești în Hiawassee, dar prețurile erau indiscutabil rezonabile. Cu 5,5 dolari de căciulă, am luat niște „carne cu trei” (trei fiind numărul de legume), cum îi zic pe-aici, niște salate și desert. Eu mi-am comandat pui la tigaie, fasole pestriță, cartofi copți și *ruterbeggars*[4*], cum era trecut în meniu. Nu mai mîncasem niciodată și nu pot să spun c-o să mai mănînc vreodată. Am mîncat clefăind și cu poftă și-am cerut de multe ori să ni se mai toarne ceai cu gheață.

Punctul culminant a fost, evident, desertul. Toată lumea care face Appalachian Trail visează la ceva – de regulă ceva dulce –, iar visul meu fusese tot timpul o felie uriașă de plăcintă. Mă gîndisem la asta multe zile și, cînd a venit chelnerița să ne ia comanda, i-am cerut, privind-o rugător și atingîndu-i brațul, să-mi aducă cea mai mare felie pe care o putea tăia fără să-și piardă slujba. Mi-a adus o halcă de plăcintă cu cremă de lămîie, vîscoasă și galbenă ca un canar. Era o odă închinată tehnologiei alimentare, galbenă de te dureau ochii, dulce de te dureau dinții – pe scurt, tot ce-ți puteai dori de la o plăcintă atît timp cît nu te interesau gustul și calitatea. Tocmai mă aruncam asupra ei cînd Katz a rupt tăcerea, spunînd cu un soi de nervozitate stranie:

— Știi ce tot fac? Mă tot uit să văd dacă nu intră Mary Ellen pe ușa aia.

M-am oprit, cu furculița plină de chestia aia vîscoasă și tremurătoare suspendată în aer, și am observat cu o uimire de moment că farfuria lui de desert era deja goală.

— Să nu-mi spui că ți-e dor de ea, Stephen, am zis eu sec și mi-am umplut gura.

— A, nu, a răspuns el țîfnos, fără să guste gluma.

A făcut o mutră frustrată, încercînd să găsească cuvintele care să exprime emoțiile complexe care-l încercau.

— Știi, ne-am cam descotorosit de ea, a rostit el în cele din urmă.

Am cîntărit acuzația.

— De fapt, nu ne-am *cam* descotorosit. Ne-am descotorosit, punct.

De data asta nu empatizam cu el.

— Așa, și ce-i cu asta?

— Păi, într-un fel mă simt cam nașpa – numai *într-un fel* – că am lăsat-o în pădure de una singură.

Apoi și-a încrucișat brațele, ca și cum ar fi zis: „Na, am spus-o!”.

Am lăsat furculița jos și am reflectat.

— Ea a venit singură în pădure, am spus. Știi, nu sîntem responsabili pentru ea. Vreau să spun că nu e ca și cum am fi semnat un contract că vom avea grijă de ea.

Am spus lucrurile astea, dar, chiar în clipa cînd le spuneam, mi-am dat seama, cu un fel de conștientizare oribilă din ce în ce mai acută, că avea dreptate. Ne descotorosiserăm de ea, o lăsaserăm pradă urșilor și lupilor și muntenilor. Fusesem atît de absorbit de propria dorință sălbatică de a mînca și a dormi într-un pat adevărat, că nu m-am gîndit deloc ce ar însemna pentru ea plecarea noastră bruscă – o noapte petrecută singură printre copacii foșnitori, învăluită în bezna nopții, ascultînd fără să vrea, cu sufletul la gură, trosnetul vreunei ramuri sau al vreunui băț călcat de un picior de om sau de o labă de animal.

Era ceva ce n-aș fi dorit nimănui. M-am uitat la plăcintă și mi-am dat seama că n-o mai voiam.

— Poate că a găsit pe altcineva cu care să campeze, am sugerat eu neconvingător și-am împins plăcinta deoparte.

— Ai văzut *tu* pe cineva azi?

Avea dreptate. Nu văzuserăm pe nimeni.

— Probabil că mai merge și acum, a spus Katz cu o oarecare febrilitate, întrebîndu-se unde naiba sîntem, cu neuronașii ei dolofănei băgați în toți sperieții.

— Te rog, nu! am spus eu cu jumătate de gură și am împins distrat plăcinta încă vreo doi centimetri.

A dat din cap hotărît, preocupat și onest și s-a uitat la mine cu o expresie ciudată, îmbujorat și acuzator, ca și cum ar fi spus: „Și dacă moare, tu s-o ai pe conștiință!”. Și avea dreptate; în cazul ăsta, eu am fost capul răutăților. Era vina mea.

Apoi s-a aplecat spre mine și a spus pe un cu totul alt ton:

— Dacă n-ai de gînd să mănînci plăcinta aia, pot s-o iau eu?

Dimineață am luat micul dejun la un Hardee’s de peste drum și am plătit un taxi să ne ducă înapoi la potecă. N-am vorbit despre Mary Ellen și nici despre altceva. Cînd ne întorceam la traseu după o noapte petrecută în confortul orașului eram întotdeauna mai tăcuți.

Ne-am trezit direct în fața unui urcuș abrupt și mergeam încet și cu băgare de seamă. Întotdeauna mă simțeam groaznic în prima zi pe potecă după ce făceam o pauză. Katz, în schimb, se simțea groaznic tot timpul. Efectele revigorante ale vizitei într-un oraș dispăreau pe traseu cu o repeziciune uimitoare. După două minute ne simțeam de parcă nu plecaserăm niciodată – sau chiar mai rău, pentru că într-o zi normală nu

mă chinuiam să urc pieptiș cu un mic dejun plin de grăsime de la Hardee's amenințînd dintr-o clipă în alta să-mi iasă înapoi pe gît.

Mergeam de vreo jumătate de oră cînd ne-am întîlnit cu alt excursionist – un tip de vîrstă mijlocie, cu o condiție fizică bună – care venea din direcția opusă. L-am întrebat dacă nu văzuse o fată pe nume Mary Ellen, cu o geacă roșie și o voce cam stridentă.

A părut că știe despre cine vorbim și a spus:

— Nu vreau să fiu mitocan, dar face chestia asta des? și s-a prins de nas, scoțînd o serie de sunete gîgîite oribile.

Am încuviințat, dînd din cap energic.

— Da, am stat cu ea și cu încă doi tipi noaptea trecută în refugiul de la Plumochard Gap.

Ne-a iscodit cu privirea, nesigur:

— E prietenă cu voi?

— A, nu, am spus noi, dezicîndu-ne complet de ea, așa cum ar fi făcut orice om în toate mințile. S-a ținut cumva de noi vreo două zile.

A dat din cap înțelegător, apoi a rînjit.

— E o femeie cum n-ai mai văzut, nu-i așa?

Am rînjit și noi.

— A fost nasol? am întrebat eu.

Am citit în privirea lui o suferință sinceră, apoi, dintr-odată, de parcă tocmai și-ar fi dat seama de ceva, a spus:

— Deci voi sînteți tipii ăia despre care povestea ea.

— Serios? a întrebat Katz. Ce-a zis?

— A, nimic, a răspuns el.

Dar zîmbea pe sub mustăți și nu te puteai abține să nu întrebi:

— Ce?

— Nimic. Serios.

Dar zîmbea.

— *Ce*?

Șovăia.

— Of, bine. A spus că erați două mămăligi supraponderale care habar n-aveau despre drumeții și că se săturase să vă tot care după ea.

— A spus ea *asta*? a întrebat Katz, scandalizat.

— De fapt, cred că v-a făcut fătălăi.

— Ne-a făcut *fătălăi*? a spus Katz. Acum chiar c-o omor.

— Păi, nu cred că-i greu să găsești și niște oameni care s-o țină, a spus bărbatul absent, cercetînd cerul. Se pare c-o să ningă, a adăugat el.

Asta m-a cam demoralizat. Numai asta ne mai lipsea.

— Pe bune? O să fie zăpadă?

A dat din cap.

— Între 15 și 20 de centimetri. Mai mult în zonele înalte.

A ridicat din sprîncene stoic, în ton cu expresia mea îngrozită. Zăpada nu numai că era descurajatoare, ci și periculoasă.

A lăsat vestea să plutească în aer o clipă, apoi a spus:

— Păi, mai bine vă vedeți de drum.

Am încuviințat, căci cam asta era tot ce făceam prin munții ăștia. M-am uitat după el, apoi m-am întors către Katz, care clătina din cap.

— Îți dai seama ce a spus despre noi după toate cîte le-am făcut pentru ea, a zis el.

Apoi, văzînd că mă holbam la el, a adăugat jenat un „Ce?” și din nou, și mai jenat: „*Ce*?”.

— Să nu-mi mai strici niciodată, dar *niciodată* plăcerea de a mînca o plăcintă. Ai înțeles?

S-a rușinat.

— Da, bine. Ce să spun! a rostit el și-a luat-o la picior, bombănind.

Două zile mai tîrziu am aflat că Mary Ellen a renunțat din pricina bășicilor pe care și le făcuse încercînd să parcurgă 56 de kilometri în două zile. Mare greșeală.

1* Jeffrey Lionel Dahmer, numit și Canibalul din Milwaukee, a fost un criminal în serie american (n. tr.).

2* „Cascada Fudulii de curcan”. Joc de cuvinte greu de tradus, în engleză *falls* însemnînd atît „cascadă”, cît și „cade” (n. tr.).

3* „Lunecușul ratonului” (n. tr.).

4* Corect *rutabaga*, nap galben (n. tr.).

Capitolul 6

Distanțele se modifică întru totul atunci cînd iei lumea la pas. Un kilometru e cale lungă, trei kilometri e mult, 15 kilometri e ditamai distanța, iar 80 de kilometri e aproape inimaginabil. Îți dai seama că lumea e imensă într-un fel pe care numai tu și o comunitate restrînsă de excursioniști îl înțelegeți. Scara planetară e micul vostru secret.

Viața capătă și ea o simplitate pură. Timpul nu mai contează. Cînd se întunecă, te duci la culcare, cînd se luminează de ziuă, te trezești, iar întregul interval dintre cele două momente e doar un interval. E, într-adevăr, ceva nemaipomenit.

N-ai nici un angajament, nici o obligație sau îndatorire; nici o ambiție secretă și doar nevoi dintre cele mai simple și primare; exiști într-o plictiseală calmă, liniștit, imun la exasperare, „departe de sălașurile discordiei”, după cum s-a exprimat cîndva exploratorul și botanistul William Bartram. Tot ceea ce ți se cere e voința de a merge înainte.

Nu are sens să te grăbești pentru că, în realitate, nu te duci undeva anume. Oricît de departe sau oricît de mult ai merge, ești mereu în același loc: în pădure. Aici erai și ieri, aici vei fi și mîine. Pădurea e o ciudățenie fără margini. Fiecare cotitură a potecii oferă o priveliște care nu poate fi deosebită de celelalte, fiecare privire spre copaci îți dezvăluie aceeași masă încîlcită

de crengi. Traseul tău ar putea la fel de bine să fie un cerc enorm și fără sens. Într-un fel, nici n-ar prea conta.

Cîteodată, ești aproape sigur că ai mai fost pe coasta asta de munte acum trei zile, că ai mai traversat pîrîul ăsta ieri, că ai mai trecut peste copacul ăsta căzut de cel puțin două ori astăzi. Dar în majoritatea timpului nu te gîndești la nimic. Nu are rost. Pur și simplu trăiești într-un fel de stare zen mobilă, iar creierul tău e ca un balon prins cu o ață, care te însoțește, dar care, în realitate, nu face parte din corp. Mersul pe jos ore la rînd și kilometri în șir devine o activitate la fel de automată și de insesizabilă ca respiratul. La sfîrșitul unei zile, așa cum nu spui: „Hei, am respirat de 8.000 de ori azi!”, tot așa n-o să spui nici: „Hei, am mers 26 de kilometri azi!”. E ceva ce faci, pur și simplu.

Așa că mergeam, ore în șir, peste povîrnișuri ca niște montagnes russes, pe culmi ca niște lame de cuțit și pe creste ierboase, printre rînduri de stejari, frasini, castani și pini. S-a înnorat și s-a făcut mai frig, dar a nins abia în a treia zi. A început dimineața cu niște fulgi stingheri, pe care abia îi zăreai, dar după aceea vîntul s-a întețit, apoi a început să sufle și mai tare, ajungînd să bată cu o furie apocaliptică ce părea să panicheze pînă și copacii și aducînd cu el ninsoare, multă ninsoare. La amiază deja mergeam printr-un viscol crîncen, tăios și înghețat. Puțin mai tîrziu, am ajuns într-un loc unde poteca se îngusta, urcînd de-a lungul unui perete de piatră numit Big Butt Mountain.

Chiar și în condiții ideale, porțiunea de potecă ce ocolea Big Butt cerea multă atenție și grijă. Era ca pervazul unei ferestre de la un zgîrie-nori, lată de doar 35-40 de centimetri, sfărîmicioasă pe alocuri, mărginită într-o parte de o pantă

abruptă de vreo 25 de metri și în partea cealaltă de un perete înalt, amenințător de granit. O dată sau de două ori am împins de pe margine cîte o piatră și-am privit-o cu groază cum se prăvălea și se rostogolea în hău. Poteca era plină de bolovani și de rădăcini încîlcite de copaci de care ne tot loveam și ne împiedicam și era acoperită cu gheață netedă, ascunsă sub o pulbere de zăpadă. Era tăiată exasperant de des de pîraie abrupte, pline de bolovani și înghețate bocnă, peste care puteam trece numai ghemuiți, ca niște crabi. Și, în tot timpul ăsta, cît ne tîram pe această muchie absurd de îngustă și de periculoasă, eram aproape orbiți de zăpada viscolită și împinși de rafalele de vînt care vuiau printre copacii ce dansau și ne zgîlțîiau cu tot cu rucsacuri. Ăsta nu era viscol; era uragan. Am continuat să înaintăm cu o perseverență meticuloasă, fixînd bine un picior înainte de a-l ridica pe celălalt. Chiar și-așa, de două ori l-am auzit pe Katz scoțînd niște sunete cu adevărat îngrozite, ca în benzile desenate – de genul „AIEEEEE!” și „EAAARG!” –, și, întorcîndu-mi privirea, l-am văzut încleștat de un copac, cu picioarele alunecîndu-i pe gheață și ochii cît cepele, plini de spaimă.

A fost înfiorător. Ne-a luat mai bine de două ore ca să parcurgem un kilometru de potecă. Cînd am ajuns pe teren solid, într-un loc numit Bearpen Gap, stratul de zăpadă avea 10-13 centimetri adîncime și creștea cu repeziciune. Totul în jur era alb, plin de fulgi mari care cădeau pieziș înainte de a fi prinși de vînt și purtați în toate direcțiile. Nu vedeam la mai mult de cinci, șase metri, de multe ori nici măcar atît.

Poteca traversa un drum forestier, apoi urca drept pe Albert Mountain, un vîrf pietros aflat la 1.600 de metri deasupra nivelului mării, unde vîntul bătea atît de sălbatic și de vijelios,

încît, atunci cînd lovea muntele, făcea un zgomot infernal și ne obliga să țipăm unul la altul pentru a ne putea auzi. Am încercat să urcăm, dar ne-am lăsat imediat păgubași. Chiar și pe cea mai bună vreme, rucsacurile te lasă fără un centru de greutate stabil; aici eram luați pe sus la propriu. Zăpăciți, ne-am oprit la poalele muntelui și ne-am uitat unul la altul. Era grav. Eram prinși între un munte pe care nu-l puteam escalada și o cornișă de stîncă pe care nu aveam de gînd să ne întoarcem. Aparent, singura noastră opțiune era să ne instalăm corturile – dacă puteam pe vîntul acela –, să ne vîrîm înăuntru și să sperăm că lucrurile se vor îndrepta. Nu vreau să par melodramatic, dar au murit oameni chiar și în condiții mai puțin dificile.

Mi-am dat jos rucsacul și-am căutat în el harta traseului. Hărțile cu Appalachian Trail sînt atît de inutile, încît renunțasem de mult să le mai folosesc. Cu mici variații, ele sînt proiectate la scara abisală de 1:100.000, ceea ce înseamnă că fiecare kilometru din lumea reală e comprimat în mod ridicol într-un biet centimetru pe hartă. Imaginați-vă un kilometru pătrat de zonă muntoasă și tot ceea ce s-ar putea afla pe acesta – drumuri forestiere, pîraie, un vîrf de munte sau două, poate un turn de veghe, o colină sau o culme ierboasă, șerpuitorul Appalachian Trail și poate cîteva trasee secundare importante – și închipuiți-vă cum e să redai toate aceste informații pe o suprafață de dimensiunea unghiei de la degetul tău mic. Cam așa arată o hartă a traseului Apalașilor.

De fapt, e mult mai rău de-atît, pentru că hărțile – din motive care mă nedumeresc dincolo de orice speculație – oferă și mai puține detalii decît le-ar permite scara lor amărîtă. Pentru fiecare 15 kilometri de traseu, harta include și numește numai

vreo trei din o duzină sau mai multe vîrfuri pe care le traversezi. Văi, lacuri, prăpăstii, pîraie și alte caracteristici topografice importante, poate chiar vitale rămîn în mod frecvent neidentificate. Adesea, drumurile Serviciului Forestier fie nu sînt incluse, fie sînt identificate într-o manieră inconsecventă. Pînă și traseele secundare sînt omise de multe ori. Nu există coordonate, nu există nici o modalitate de a-i direcționa pe salvamontiști către un loc anume, nu există semne care să indice orașele aflate în imediata apropiere a zonei cartografiate. Pe scurt, vorbim de niște hărți foarte proaste.

În condiții normale, problema asta e cel mult enervantă. Acum, pe viscol, mi se părea a fi mai curînd neglijență. Am scos harta din rucsac și m-am luptat cu vîntul ca să mă pot uita pe ea. Poteca era marcată printr-o linie roșie. Aproape de ea era o linie neagră, groasă și șerpuitoare și am presupus că era drumul Serviciului Forestier lîngă care ne aflam, deși n-aveam cum să fiu sigur. Potrivit hărții, drumul – dacă era un drum – începea din senin și se termina la fel vreo 9-10 kilometri mai încolo, ceea ce, evident, n-avea nici un sens – într-adevăr, nici măcar nu ar fi posibil. (Nu poți începe să construiești un drum în mijlocul pădurii; mașinile de terasament nu pot să apară spontan între copaci. În orice caz, chiar dacă ai putea construi un drum care să nu ducă nicăieri, de ce ai face-o?) Evident, harta asta nu era deloc în regulă, ceea ce mă scotea din sărite.

— M-a costat 11 dolari, i-am spus lui Katz nervos, scuturînd harta spre el, după care am împăturit-o cumva și am vîrît-o în buzunar.

— Deci ce facem? a întrebat el.

Am oftat, nesigur, apoi am scos harta și am cercetat-o iar. Mă uitam la hartă, apoi la drumul forestier, apoi iar la hartă.

— Ei bine, se pare că acest drum forestier înconjoară muntele și apoi se apropie iar de potecă pe partea cealaltă. Dacă e așa și putem găsi din nou poteca, există și un refugiu unde să ne adăpostim. Dacă nu reușim să trecem, nu știu, bănuiesc c-o să coborîm înapoi o bucată, să vedem dacă găsim un loc ferit de vînt unde să campăm.

Am ridicat din umeri, neajutorat.

— Nu știu. Tu ce crezi?

Katz se uita spre cer, privind ninsoarea.

— Păi, eu cred, a spus el gînditor, că mi-ar plăcea să mă relaxez într-un jacuzzi fierbinte, să mănînc la cină o friptură mare cu un cartof copt și multă smîntînă și apoi să fac sex cu majoretele de la Dallas Cowboys pe o blană de tigru, în fața unui foc zdravăn arzînd într-un șemineu mare de piatră, cum sînt acelea din cabanele din stațiunile de schi. Știi la ce mă refer?

S-a uitat la mine. Am încuviințat din cap.

— Asta mi-ar plăcea mie. Dar sînt dispus să încerc și planul tău dacă tu crezi că va fi mai distractiv.

Și-a scuturat zăpada de pe frunte.

— În plus, ar fi păcat să irosim toată zăpada asta încîntătoare.

A hohotit scurt, amar și s-a întors cu fața spre ninsoarea isterică. Mi-am săltat rucsacul în spate și l-am urmat.

Am înaintat cu greu pe drum, aplecați mult în față, biciuiți de vînt. Pe unde se așezase, zăpada era umedă și grea și devenea atît de adîncă, încît curînd avea să fie de netrecut și urma să trebuiască să ne adăpostim, de voie, de nevoie. Pe-

acolo n-aveam unde să ne montăm corturile, am constatat eu neliniștit – doar o coastă împădurită abruptă, urcînd într-o parte și coborînd în cealaltă. O bună bucată – pe o distanță mult mai lungă decît părea că trebuia să fie – drumul a ținut-o drept. Chiar dacă, mai încolo, a cotit înapoi spre potecă, nu exista nici o certitudine – și nici o prea mare probabilitate – că o s-o găsim. Printre copacii ăștia și pe așa o ninsoare, puteai să fii la trei metri de potecă și să n-o vezi. Ar fi fost nebunie curată să ieșim de pe drumul forestier și să încercăm s-o găsim. În același timp, era probabil nebunie curată și să urcăm pe un drum forestier pe timp de viscol.

Treptat și apoi din ce în ce mai ferm, drumul a început să o cotească, ocolind muntele. După vreo oră de tîrît mocăit prin zăpada tot mai adîncă am ajuns într-un punct mai înalt unde vîntul bătea tare și unde poteca noastră – sau cine știe ce potecă – apărea din spatele Muntelui Albert și se pierdea în pădure. M-am uitat la hartă cu nemărginită exasperare. Nu exista nici un fel de indiciu în acest sens, dar Katz ochise un semn alb pe un copac la vreo 20 de metri în pădure și am chiuit de bucurie. Regăsiserăm Appalachian Trail. La doar cîteva sute de metri mai încolo se găsea și un refugiu. Părea că vom mai apuca și mîine o nouă zi de drumeție.

Zăpada ne ajungea acum aproape pînă la genunchi și eram obosiți, dar țopăiam prin ea, iar Katz a chiuit din nou cînd am ajuns în dreptul unei plăcuțe prinse de o cracă mai joasă care semnala o potecă secundară și pe care scria REFUGIUL BIG SPRING. Refugiul, o construcție simplă din lemn, cu trei pereți, se afla într-o poiană înzăpezită – o feerie de iarnă – la vreo 140 de metri de poteca principală. Se vedea și de la distanță că partea deschisă a adăpostului era în bătaia vîntului și că zăpada

viscolită ajunsese pînă la marginea platformei pentru dormit. În orice caz, cel puțin ne dădea un sentiment de siguranță.

Am traversat poiana, ne-am aburcat rucsacurile pe platformă și exact în clipa aceea am descoperit că mai erau doi oameni acolo – un bărbat și un băiat de vreo 14 ani. Jim și Heath, tată și fiu, erau din Chattanooga și erau veseli, prietenoși și deloc intimidați de vreme. Ne-au spus că veniseră pentru o drumeție de weekend (eu nici nu-mi dădusem seama că e sfîrșit de săptămînă) și știau că vremea avea să se strice, deși poate nu chiar atît de tare, așa că erau pregătiți. Jim adusese o folie mare de plastic transparent, ca acelea pe care le folosesc zugravii ca să acopere podelele, și încerca să o fixeze în locul peretelui lipsă. Katz, deși nu-i stătea în fire, s-a grăbit să-l ajute. Folia de plastic nu era destul de mare, dar am descoperit că, prinzînd alături de ea și una din prelatele noastre impermeabile de gazon, puteam acoperi toată partea din față. Vîntul lovea puternic în folia de plastic și din cînd în cînd reușea să-i mai smulgă cîte un colț, care fîlfîia și pocnea ca un foc de pușcă, pînă cînd unul dintre noi sărea și se chinuia s-o fixeze la loc. În orice caz, era curent în tot adăpostul – pereții și podeaua de scînduri erau pline de crăpături prin care intrau vîntul tăios și cîteodată și rafale de zăpadă –, dar era de o mie de ori mai confortabil decît afară.

Așa că am aranjat locul cît de cît, ne-am întins saltelele și sacii de dormit, ne-am îmbrăcat cu toate hainele pe care le aveam și am pregătit cina întinși într-o rînă. Întunericul s-a lăsat repede și greu, ceea ce a făcut ca natura sălbatică de afară să pară și mai crîncenă. Jim și Heath aveau niște prăjitură cu ciocolată pe care au împărțit-o cu noi – un răsfăț mai mult decît dumnezeiesc – și apoi toți patru ne-am întins pe lemnul tare,

unde am petrecut o noapte lungă și rece, ascultînd vîntul rău-prevestitor și trosnetele ramurilor furioase.

Cînd m-am trezit, era o liniște absolută – acel gen de liniște care te face să te ridici, încercînd să-ți dai seama unde te afli. Folia de plastic din fața mea era trasă la o parte vreo 30 de centimetri și o lumină slabă umplea spațiul de dincolo. Zăpada ajunsese mai sus de platformă și se așezase de vreo 2-3 centimetri pe sacul meu de dormit în zona picioarelor. Am dat din picioare ca s-o scutur. Jim și Heath se treziseră și ei. Katz dormea dus, cu un braț îndoit peste frunte și cu gura deschisă. Nu era nici măcar ora 6.

Am hotărît să ies afară ca să văd cît de împotmoliți eram. Am ezitat puțin pe marginea platformei, apoi am sărit în mormanul de zăpadă – am intrat în zăpadă pînă mai sus de brîu și am făcut ochii cît cepele cînd mi s-a strecurat pe sub haine pînă la piele – și am înotat prin ea pînă în poiană, unde omătul parcă nu era chiar așa de gros. Chiar și în zonele mai dosnice, sub conifere, stratul de omăt era adînc pînă aproape de genunchi și era foarte obositor de mers. Dar priveliștea era uimitoare. Fiecare copac purta o mantie albă, groasă, fiecare cioată și bolovan aveau o cușmă haioasă de zăpadă și mai era și liniștea aceea perfectă și imensă de care nu ai parte nicăieri altundeva decît într-o pădure mare după o ninsoare abundentă. Ici și colo bucăți de zăpadă cădeau de pe crengi, dar în rest nici un sunet și nici o mișcare. Am urcat pe poteca secundară, pe sub crengile care atîrnau grele de zăpadă, pînă cînd am ajuns pe Appalachian Trail. Poteca era o plapumă pufoasă de nea, văluroasă și albăstruie, care străbătea un tunel lung și întunecos format de ramurile smirdarilor cocoșați sub greutatea omătului. Zăpada părea adîncă și dificil de parcurs.

Am mers de probă cîțiva metri. Chiar era adîncă și greu de parcurs.

Cînd m-am întors la adăpost, Katz se trezise și el, mișcîndu-se încet, cu gemetele lui matinale, iar Jim își studia hărțile, care erau cu mult mai bune decît ale mele. M-am ghemuit lîngă el și mi-a făcut loc să mă uit pe hartă. Erau 9,8 kilometri pînă la Wallace Gap și un drum asfaltat, vechiul US 64. Dacă mai mergeai pe drum vreo 1,5 kilometri, ajungeai la campingul privat Rainbow Springs, unde erau dușuri și un magazin. Nu știam cît de greu e să mergi 11 kilometri prin zăpadă groasă și nu eram sigur că acel camping era deschis în perioada asta a anului. Totuși, era evident că zăpada asta nu avea să se topească prea curînd și că va trebui ca la un moment dat s-o luăm din loc; puteam la fel de bine s-o facem chiar atunci, cînd, cel puțin, afară era frumos, iar atmosfera calmă. Cine știe cînd avea să se stîrnească iar viscolul și să ne izoleze de-adevăratelea?

Jim se hotărîse ca el și Heath să meargă cu noi vreo două ore, apoi să cotească pe o potecă secundară numită Long Branch, care cobora abrupt printr-o rîpă lungă de 3,7 kilometri și dădea lîngă o parcare unde își lăsaseră ei mașina. Mersese pe Long Branch de multe ori și știa la ce să se aștepte. Chiar și-așa, mie nu mi-a plăcut cum sună și l-am întrebat șovăitor dacă credea că e o idee bună s-o ia pe o potecă secundară puțin frecventată, în Dumnezeu știe ce condiții, unde n-ar da nimeni de el și de fiu-său în caz că s-ar afla în primejdie. Katz, spre ușurarea mea, a fost de-acord cu mine.

— Cel puțin pe Appalachian Trail întotdeauna mai găsești și alți oameni, a spus el. Nu știi ce poate să ți se întîmple pe o potecă secundară.

Jim s-a gîndit puțin și a spus că, dacă situația nu arată prea bine, se vor întoarce.

Eu și Katz ne-am delectat cu cîte o ceașcă de cafea, ca să ne încălzim, iar Jim și Heath și-au împărțit cu noi terciul de ovăz, ceea ce l-a făcut pe Katz extrem de fericit. Apoi am plecat cu toții împreună. Era frig și înaintam greu. Tunelele de rododendroni încovoiați, care adesea se întindeau pe distanțe lungi, erau de o frumusețe nemaivăzută, dar, cînd îi atingeam cu rucsacurile, ne scuturau zăpadă în cap și pe după gît. Noi, adulții, mergeam cu rîndul în față, pentru că acela care deschide calea nu numai că primește cea mai multă zăpadă în cap, ci are și misiunea grea de croi drum prin stratul de omăt.

Poteca Long Branch – cînd am ajuns la ea – cobora abrupt printre pini încovoiați – mie mi s-a părut că era prea abruptă ca s-o poți urca înapoi în cazul în care traseul se dovedea imposibil de parcurs; și chiar așa arăta. Eu și Katz i-am implorat să se mai gîndească, dar Jim a spus că nu aveau de mers decît la vale, că traseul era bine marcat și că era sigur că totul o să fie în regulă.

— Hei, știți ce zi e azi? a spus Jim dintr-odată și, văzînd expresia tîmpă de pe fețele noastre, a dat și răspunsul. 21 martie.

Nici o schimbare pe fețele noastre.

— Prima zi de primăvară, a spus el.

Am zîmbit în fața acestei ironii, ne-am strîns mîinile, ne-am urat unii altora noroc și ne-am despărțit.

Eu și Katz am mai mers trei ore, în tăcere și încet prin pădurea albă și rece, deschizînd drum prin zăpadă pe rînd. Pe la ora 1 am ajuns în sfîrșit la vechiul drum 64, o șosea cu două benzi pustie și antică ce traversa munții. Nu fusese curățată și nu se vedea nici o urmă de roți pe ea. Începea să ningă din nou,

constant și frumos. Am luat-o pe drum către camping și am mers cam jumătate de kilometru cînd din spate am auzit sunetul scîrțîitor al unui vehicul motorizat înaintînd precaut prin zăpadă. Am întors capetele și-am văzut trecînd pe lîngă noi o mașină mare ca un fel de jeep. Geamul din partea șoferului a coborît. Erau Jim și Heath. Veniseră să ne spună că ajunseseră cu bine și să se asigure că și noi eram în regulă.

— M-am gîndit că poate v-ar plăcea să vă duc cu mașina pînă la camping, a spus Jim.

Am urcat plini de recunoștință, umplîndu-le de zăpadă mașina aia frumoasă, și am pornit spre camping. Jim ne-a spus că trecuseră pe acolo cînd au venit și că părea să fie deschis, dar, dacă nu, o să ne ducă pînă în Franklin, cel mai apropiat orășel. Auziseră prognoza meteo. În următoarele două zile erau așteptate noi ninsori.

Ne-au lăsat la locul de tabără – era deschis – și au plecat croindu-și drum prin zăpadă. Rainbow Springs era un mic camping privat cu cîteva căsuțe pentru înnoptat, dușuri și încă vreo două clădiri fără o utilizare clară, împrăștiate pe o suprafață mare, deschisă, destinată în mod clar rulotelor și altor vehicule de agrement. La intrare, într-o casă albă, veche, se găsea biroul, care în realitate era un magazin universal. Cînd am intrat, am descoperit că toți excursioniștii de pe o rază de 30 de kilometri erau deja acolo, unii dintre ei așezați în jurul unei sobe cu lemne, mîncînd chilli sau înghețată, îmbujorați la față, încălziți și curați. Pe trei sau patru dintre ei îi cunoșteam deja. Campingul era administrat de Buddy și Jensine Crossman, care păreau prietenoși și ospitalieri. În orice caz, probabil nu se întîmpla prea des ca afacerea să le meargă așa de bine în luna martie. Am întrebat dacă au o căsuță liberă.

Jensine și-a stins țigara și a rîs de naivitatea mea, ceea ce i-a produs o mică criză de tuse.

— Dragul meu, căsuțele s-au ocupat acum două zile. Mai sînt două locuri la grămadă. După ce se dau și alea, oamenii vor fi nevoiți să doarmă pe jos.

La grămadă nu e printre expresiile pe care îmi doresc în mod deosebit să le aud la vîrsta mea, dar nu aveam de ales. Ne-am cazat, am primit două prosopele foarte aspre pentru duș și ne-am tîrît picioarele să vedem cam ce primim pentru 11 dolari de căciulă. Răspunsul era foarte puțin.

Era un fel de cabană primitivă și uimitor de neplăcută. Era dominată de 12 priciuri înguste de lemn, suprapuse cîte trei, fiecare cu o saltea jerpelită, subțire și o pernă soioasă umplută cu ghemotoace de polistiren. Într-un colț era un godin, fîsîind molcom, înconjurat de un semicerc de ghete fleșcăite și decorat cu șosete de lînă ude, din care se înălța un abur urît mirositor. Restul mobilierului era compus dintr-o măsuță de lemn și două fotolii stricate, din care ieșeau cîlții. Peste tot erau lucruri – corturi, haine, rucsacuri, pelerine de ploaie – întinse la uscat, din care picura încet. Pe jos era ciment gol, iar pereții erau din placaj fără izolație. Era de-a dreptul respingător, parcă stăteai într-un garaj.

— Bine ați venit în lagăr, a spus cu accent britanic un bărbat, zîmbind ironic.

Îl chema Peter Fleming și ținea cursuri la o universitate din New Brunswick, de unde venise în Sud pentru o excursie de o săptămînă, dar, ca toți ceilalți, ajunsese aici din cauza ninsorii. Ni i-a prezentat pe ceilalți – toți ne-au salutat dînd din cap vag, dar prietenește – și ne-a arătat priciurile libere, unul sus, aproape de tavan, iar celălalt jos, în cealaltă parte a încăperii.

— Primim pachete de la Crucea Roșie în ultima vineri din fiecare lună și în seara asta la 7 o să fie o întîlnire a comitetului pentru evadare. Cred că asta-i cam tot ce trebuie să știți.

— Și să nu comandați sendvișuri cu brînză topită și carne decît dacă vreți să vomitați toată noaptea, s-a auzit o voce obosită, dar bine intenționată din penumbra unui prici din colț.

— Ăsta-i Tex, ne-a explicat Fleming.

Noi am dat aprobator din cap.

Katz a ales priciul de sus și s-a chinuit o grămadă să se urce în el. Eu m-am întors la priciul meu și l-am studiat cu un soi de fascinație oripilată. Dacă te luai după petele de pe saltea, unul dintre cei ce o folosiseră înaintea mea nu numai că suferise de incontinență, ci chiar se delectase cu asta. Și, evident, inclusese și perna în petrecerile lui. Am ridicat-o și am mirosit-o, apoi mi-am dorit să n-o fi făcut. Mi-am desfăcut sacul de dormit, am întins niște șosete pe sobă și mi-am mai pus cîteva lucruri la uscat, apoi m-am așezat pe marginea patului și m-am amuzat o jumătate de oră uitîndu-mă, ca și ceilalți, cum se chinuie Katz cu înverșunare să se cațăre în pat, cu gemete, dat din picioare și trimiteri la origine adresate tuturor privitorilor și binevoitorilor. De unde stăteam eu, nu îi vedeam decît fundul enorm și picioarele suspendate în aer. Poziția lui mă ducea cu gîndul la victima unui naufragiu agățîndu-se de vreo bucată de epavă în ape învolburate sau la cineva care fusese ridicat pe neașteptate în aer de un balon meteorologic pe care tocmai se pregătea să-l înalțe – în orice caz, la cineva care, în circumstanțe periculoase, se agață cu disperare de viață. Mi-am luat perna și m-am cățărat lîngă el ca să-l întreb de ce naiba n-a ales priciul de jos.

Era tot roșu la față și furios; nici măcar nu sînt sigur dacă m-a recunoscut în acel moment.

— Deoarece căldura se ridică, amice, mi-a spus el, și, cînd o să ajung sus – dacă mai ajung naibii vreodată –, o să fiu ca-n *cuptor*.

Am dat din cap – nu prea avea rost să încerci să te înțelegi cu Katz atunci cînd era nervos sau avea un fix – și am profitat de ocazie ca să schimb perna mea cu a lui.

În cele din urmă, n-am mai suportat scena și trei dintre noi l-am împins în pat. A aterizat greoi și cu un trosnet îngrijorător care l-a panicat pe bietul om din patul de dedesubt și a anunțat că nu avea de gînd să se mai dea jos de acolo pînă nu se topește zăpada și vine primăvara în munți. Apoi s-a întors cu spatele și s-a pus pe somn.

Eu am înotat prin zăpadă pînă la dușuri pentru plăcerea de a țopăi prin apa rece ca gheața, apoi m-am dus la magazin și-am mai stat lîngă sobă cu încă vreo șase drumeți. Nu aveai ce altceva să faci. Am mîncat două castroane de chilli – specialitatea casei – și-am ascultat ce vorbeau ceilalți. În mare, Buddy și Jensine se plîngeau de clienții pe care îi avuseseră cu o zi înainte, dar mi-a plăcut să mai aud și alte voci în afară de cea a lui Katz.

— Să-i fi văzut, spunea Jensine dezgustată, culegînd un fir de tutun de pe limbă. Nu spuneau nici „te rog”, nici „mulțumesc”. Nu ca voi. Voi sînteți ca o gură de aer proaspăt în comparație cu ei, credeți-mă. Au transformat cabana într-o cocină de porci, nu, Buddy?

I-a predat ștafeta lui Buddy.

— Mi-a luat o oră azi-dimineață ca să fac curat, a spus el morocănos, ceea ce m-a surprins, căci baraca arăta de parcă nu

mai fusese curățată de un secol. Pe jos era numai apăraie, iar cineva, nu știu cine, a lăsat o flanelă veche și murdară, absolut dezgustătoare. Și-au mai *și* consumat toate lemnele de foc. Am dus acolo ieri lemne de foc pentru trei zile și ei le-au ars pînă la ultima surcică.

— Am fost foarte bucuroși cînd am văzut că pleacă, a spus Jensine. Foarte bucuroși. Nu ca voi. Voi sînteți o gură de aer proaspăt, credeți-mă.

Apoi a plecat să răspundă la telefon.

Eu stăteam lîngă unul dintre cei trei puști de la Rutgers University cu care ne-am tot intersectat din a doua zi de drumeție. Acum aveau o căsuță, dar cu o noapte înainte stătuseră în cabană. S-a aplecat spre mine și mi-a șoptit:

— Ieri a spus același lucru despre cei care plecaseră alaltăieri. Mîine o să spună la fel și despre noi. Știi, ieri în cabană am dormit 15 oameni.

— 15? am repetat eu mirat.

Era greu de suportat și cu 12.

— Și unde, Doamne, iartă-mă, au dormit cei trei care erau în plus?

— Pe jos – și tot 11 dolari le-au cerut. Cum e mîncarea de chilli?

M-am uitat la ea ca și cum nu mă gîndisem la asta – și chiar nu mă gîndisem.

— La drept vorbind, e cam nașpa.

A dat din cap.

— Stai să vezi cum e după ce mănînci numai din asta vreo două zile.

Cînd am plecat înapoi la cabană încă ningea, dar liniștit. Katz era treaz și stătea sprijint într-un cot, fumînd o țigară pe

care o cerșise de la careva și tot cerîndu-le celorlalți să-i dea tot felul de lucruri – ba foarfece, ba o bentiță, ba chibrituri – cînd îi trebuia cîte ceva și să le ia înapoi după ce termina cu ele. Trei tipi stăteau la fereastră, privind ninsoarea. Se vorbea numai despre vreme. Nu se știa cînd vom putea pleca de-aici. Era imposibil să nu te simți prins în capcană.

Am petrecut o noapte îngrozitoare pe priciuri, în lumina slabă a flăcărilor jucăușe din godin, tipul acela timid (ce nu putea sau nu voia să adoarmă avîndu-l deasupra capului pe grăsanul de Katz, care se foia încontinuu, îndoind stinghiile patului) punînd sîrguincios lemne pe foc, și învăluiți în simfonia de sunete nocturne – oftaturi, răsuflări grele, sforăituri îngrozitoare, un geamăt constant, de om aflat pe patul de moarte, al celui care mîncase sendvișul cu brînză topită și carne, fîsîitul godinului, monoton precum coloana sonoră a unui film vechi –, și ne-am trezit, înțepeniți și fără să ne fi odihnit, în lumina mohorîtă a zorilor, tot pe ninsoare și cu perspectiva deprimantă a unei zile foarte lungi în care nu aveai nimic altceva de făcut decît să pierzi vremea prin magazinul campingului sau să stai întins pe un prici, citind numerele vechi din *The Reader's Digest* care umpleau un răftuleț de lîngă ușă. Apoi s-a răspîndit zvonul că un tînăr descurcăreț pe nume Zack, cazat în una dintre căsuțe, reușise cumva să ajungă în Franklin, de unde închiriase o dubiță și, pentru cinci dolari, se oferea să-i ducă în oraș pe eventualii doritori. Oamenii s-au călcat efectiv în picioare. Spre disperarea și dezgustul lui Buddy și Jensine, cam toată lumea a achitat și a plecat. Ne-am înghesuit 14 oameni în dubiță și am început lunga coborîre spre Franklin, aflat într-o vale îndepărtată, fără pic de zăpadă.

Și uite-așa am avut și o minivacanță în Franklin, care era un oraș mic, plictisitor și oarecum neatrăgător, dar în primul rînd plictisitor – genul de loc în care, neavînd altceva mai bun de făcut, te duci la depozitul de cherestea ca să te uiți la băieții de pe stivuitoare cum mută lemnele de colo colo. Nu era absolut nimic în materie de distracție, nici un loc de unde să poți cumpăra o carte sau o revistă care să nu fie despre bărci cu motor, mașini tunate sau arme și muniții. Orașul era plin de excursioniști ca noi pe care vremea îi alungase de prin munți și care nu aveau nimic altceva de făcut decît să-și piardă timpul apatici prin cîrciumă sau pe la spălătorie și de două sau de trei ori pe zi să facă un drum pînă la capătul străzii principale ca să se uite oropsiți la piscurile îndepărtate, acoperite de zăpadă și evident imposibil de escaladat ale munților. Situația era cam albastră. Circulau zvonuri cum că în Smokies erau nămeți de peste doi metri. Putea să mai dureze zile întregi pînă cînd poteca avea să redevină practicabilă.

Din pricina asta am căzut într-o depresie plină de neliniște, accentuată și de constatarea că Katz se simțea în al nouălea cer la gîndul că ar putea lenevi cîteva zile în oraș, fără să-i pese de scopul și străduințele noastre și încercînd diverse modalități de relaxare. Spre necazul meu, își cumpărase chiar și un ghid TV, ca să-și planifice mai eficient privitul la televizor în zilele următoare.

Eu voiam să mă întorc pe traseu, să dau gata kilometri și iar kilometri. Asta era ocupația noastră. În plus, eram plictisit pînă dincolo de orice limită a plictiselii. Citeam ce scria pe naproanele din restaurant și le întorceam să văd dacă nu era ceva și pe spate. La depozitul de cherestea stăteam de vorbă prin gard cu muncitorii. În a treia după-amiază, am stat într-un

Burger King și am studiat, absorbit, fotografiile șefului și ale echipei sale (reflectînd la faptul straniu că oamenii care au funcții de conducere în fast-fooduri arată de parcă mamele lor s-au culcat cu Goofy), apoi m-am mutat puțin spre dreapta ca să studiez lista cu cei care primiseră distincția de „angajat al lunii”. Atunci mi-am dat seama că trebuie să plec din Franklin.

20 de minute mai tîrziu l-am înștiințat pe Katz că dimineață aveam să ne întoarcem pe traseu. Evident, a primit vestea cu uimire și dezamăgire.

— Dar vineri e *Dosarele X*, a bolmojit el. Tocmai ce-am cumpărat suc de vanilie.

— Dezamăgirea ta trebuie să fie devastatoare, i-am răspuns eu cu un zîmbet sec, neîndurător.

— Dar zăpada... N-o să reușim să mergem prin zăpadă.

Am ridicat din umeri într-un fel care s-a dorit a fi optimist, dar probabil era mai degrabă indiferent.

— S-ar putea să reușim, am spus eu.

— Și dacă nu? Dacă ne mai prinde un viscol? Eu zic c-am fost foarte norocoși că am scăpat cu viață ultima dată.

M-a privit cu disperare.

— Am 18 doze de suc în cameră, s-a dat el de gol, apoi i-a părut rău.

Am ridicat din sprîncene:

— 18? Dar ce, aveai de gînd să te stabilești aici?

— Era la ofertă, a bîiguit în apărarea lui și s-a îmbufnat.

— Stephen, uite care-i treaba: îmi pare rău că-ți dau planurile festive peste cap, dar n-am bătut atîta drum ca să bem suc și să ne uităm la televizor.

— Dar nici n-am venit pînă aici ca să murim, a răspuns, fără să mai insiste însă.

Așa că am plecat și am avut noroc. Zăpada era groasă, dar se putea merge. Un drumeț singuratic, chiar mai nerăbdător decît mine, urcase înaintea noastră și mai bătătorise puțin zăpada, ceea ce ne-a fost de ajutor. Era lunecuș pe coastele abrupte – Katz tot aluneca înapoi, cădea și înjura de toți sfinții – și uneori, pe porțiunile mai înalte, a trebuit să ocolim zone mari cu zăpadă troienită, dar nu ne-am împotmolit nicăieri.

Și vremea s-a mai îndreptat. A ieșit soarele, s-a mai încălzit, zăpada începea să se topească și înviora pîrîiașele din munți, ce se rostogoleau peste pietre, clipocind. Am auzit chiar și niște păsărele ciripind timid. La peste 1.400 de metri altitudine era încă zăpadă, iar aerul pătrunzător de rece, dar în văi zăpada se retrăgea tot mai mult, pînă cînd, în a treia zi, nu mai rămăseseră decît niște petice risipite pe coastele cele mai umbrite. Chiar nu era rău deloc, deși Katz nu voia să recunoască. Dar mie nu-mi păsa. Eu mergeam înainte. Eram *foarte* fericit.

Capitolul 7

Două zile, Katz abia dacă a scos un cuvînt. În a doua seară, pe la 9, s-a auzit un zgomot nefiresc din cortul său – fîsîitul acela cînd deschizi o doză de suc –, iar Katz mi-a spus pe un ton bătăios:

— Știi ce-a fost asta, Bryson? Suc de vanilie. Și mai știi ce? Îl beau chiar în momentul ăsta și ție nu-ți dau. Și mai știi ce? E delicios.

S-a auzit cum bea, plescăit tare, anume.

— Mmmm-mmmm. De-li-cios!

Încă un plescăit.

— Și știi de ce-l beau acuma? Pentru că e 9 seara – începe *Dosarele X*, serialul meu preferat.

Au urmat un lung moment în care l-am auzit cum soarbe, apoi sunetul fermoarului de la cort deschizîndu-se, clinchetul dozei aruncate afară și fermoarul închizîndu-se la loc.

— Doamne, că bun a mai fost! Acum să te ia naiba și somn ușor!

Și cu asta, basta. Pînă dimineață i-a trecut supărarea.

În realitate, pe Katz nu l-a prins treaba asta cu drumeția, deși Dumnezeu e martor că a încercat. Din cînd în cînd, cred, intuia el că era ceva – ceva esențial, nedefinit – care făcea ca umblatul prin pădure să fie o experiență aproape plăcută.

Uneori, se entuziasma la vederea vreunui peisaj sau a vreunei minuni pasagere a naturii, dar în majoritatea timpului drumeția era pentru el corvoada obositoare, murdară și inutilă de a străbate pe jos distanța dintre niște zone de confort. Eu, în schimb, eram fascinat într-un mod absurd, total și foarte mulțumit de simpla misiune de a merge înainte. Plăcerea aceasta congenitală a mea uneori îl fascina, alteori îl amuza, dar de cele mai multe ori îl scotea din minți.

În a patra zi după plecarea noastră din Franklin, către prînz, stăteam cocoțat pe un bolovan mare și verde și-l așteptam pe Katz, fiindcă îmi dădusem seama că nu-l mai văzusem de ceva vreme. Cînd a apărut în cele din urmă, arăta și mai răvășit decît de obicei. Avea rămurele prin păr, o ruptură nouă, evidentă în flanelă și o dîră de sînge uscat pe frunte. A lăsat jos rucsacul și s-a așezat greoi lîngă mine cu bidonul de apă, a băut îndelung, și-a șters fruntea, s-a uitat dacă i-a rămas sînge pe mînă și în cele din urmă a spus, pe un ton relaxat:

— Cum ai reușit să ocolești copacul ăla?

— Care copac?

— Copacul ăla căzut. Cel care tăia poteca.

Am stat și m-am gîndit un minut.

— Nu mi-l amintesc.

— Cum adică nu ți-l amintești? Bloca drumul, pentru numele lui Dumnezeu!

M-am mai gîndit și-am scuturat din cap, privindu-l nedumerit. Vedeam cum își pierde răbdarea.

— Cu vreo trei, patru, cinci sute de metri în urmă.

A făcut apoi o pauză, așteptînd să-mi amintesc, și nu-i venea să creadă că eu habar n-aveam despre ce vorbește.

— Pe-o parte o pantă abruptă, pe partea cealaltă un desiș cu rugi de muri prin care nu puteai trece, iar în mijloc un copac mare prăbușit la pămînt. *Nu se poate* să nu-l fi observat!

— Și cam pe unde era asta mai exact? am întrebat eu ca și cum încercam să trag de timp.

Katz n-a mai putut să se stăpînească.

— Doamne, Dumnezeule, *aici, aproape*! Într-o parte pantă, în cealaltă muri, iar la mijloc un stejar mare căzut la pămînt, pe sub care mai era cam atîta.

Și-a coborît mîna la vreo 35 de centimetri de sol, consternat de privirea mea tîmpă.

— Bryson, nu știu ce medicamente iei, dar tre' să-mi dai și mie. Nu puteai trece de copacul ăsta nici pe deasupra, nici pe dedesubt și nu aveai nici pe unde să-l ocolești. Mi-a luat o jumătate de oră să mă cocoț peste el și m-am zgîriat de m-a luat dracu'. Cum de nu-ți amintești de el?

— Poate c-o să-mi amintesc ceva mai tîrziu, am spus eu plin de speranță.

Katz a dat din cap necăjit. N-am înțeles prea bine de ce se enerva atît de tare cînd eram cu mintea aiurea – dacă credea că făceam dinadins pe niznaiul ca să-l enervez sau dacă simțea că trișam în fața greutăților ignorîndu-le –, dar mi-am promis în sinea mea să fiu mai atent și mai lucid o vreme, ca să nu-l scot din sărite. Și tare bine am făcut, pentru că două ore mai tîrziu am avut – ceea ce se întîmplă rar pe traseu – o revelație. Mergeam pe coama înaltă a unui munte numit High Top, cînd am ieșit dintre copaci pe o platformă de granit, trezindu-ne în fața unei priveliști uimitoare – dintr-odată, un univers nou de munți mari, robuști, mult mai abrupți, învăluiți în cețuri și cu

crestele muiate în nori morocănoși, foarte atrăgători și înfricoșători deopotrivă.

Dăduserăm peste Smoky Mountains.

Jos de tot, înghesuit într-o vale îngustă, era Lacul Fontana, un fir lung de apă verde-deschis, ca un fiord. La coada vestică a lacului, unde se varsă în el rîul Little Tennessee, se află un mare baraj hidroelectric, înalt de 150 de metri, construit de Tennessee Valley Authority în anii ’30. E cel mai mare baraj din America la est de Mississippi și un punct de atracție pentru cei cărora le plac chestiile imense de beton. Ne-am grăbit să coborîm pe potecă, bănuind că au și un centru pentru vizitatori, ceea ce ar fi implicat posibilitatea să existe și o cantină și alte contacte încîntătoare cu lumea civilizată. În cel mai rău caz, ne-am dat noi cu presupusul entuziasmați, vom găsi automate de băuturi și snack-uri și toalete, unde puteam să ne spălăm, să luăm apă proaspătă și să ne uităm într-o oglindă – pe scurt, puteam să ne mai aranjăm și să intrăm din nou în rînd cu lumea.

Exista într-adevăr un centru pentru vizitatori, dar era închis. Un anunț lipit pe geam spunea că mai durează o lună pînă deschid. Automatele erau goale și scoase din priză și, spre dezamăgirea noastră, pînă și toaletele erau încuiate. Katz a găsit un robinet pe un perete exterior și l-a deschis, dar apa fusese oprită. Am oftat, ne-am uitat unul la altul cu un stoicism îndurerat și am plecat mai departe. Poteca traversa lacul chiar pe baraj. Munții din fața noastră nu păreau că se înalță din lac, ci mai degrabă că sar din el, ca niște animale speriate. Era clar, dintr-o privire, că pășeam într-un nou tărîm al splendorii și provocărilor. Malul celălalt al lacului marca limita sudică a Parcului Național Great Smoky Mountains. Înaintea noastră se

așterneau 2.000 de kilometri pătrați de pădure montană deasă, pe pante abrupte, urmînd șapte zile și 115 kilometri de drumeție serioasă pînă să ajungem la celălalt capăt și să putem visa din nou la cheesburgeri, cola, WC și apă curentă. Măcar ar fi fost ceva să ne fi pornit la drum cu mîinile și fața curate. Nu-i spusesem lui Katz, dar urma să traversăm 16 vîrfuri cu o altitudine de peste 1.800 de metri, inclusiv Clingmans Dome, punctul cel mai înalt de pe Appalachian Trail, de 2.025 de metri (cu doar 12 metri mai mic decît Mount Mitchell, aflat în apropiere, cel mai înalt munte din estul Statelor Unite). Eu eram nerăbdător și entuziasmat – chiar și Katz părea cumva surescitat – pentru că părea că aveam și de ce.

Mai întîi de toate, tocmai intraserăm în al treilea stat, Tennessee, ceea ce, pe traseu, întotdeauna îți dă un sentiment de împlinire. Pe aproape toată lungimea sa prin Smokies, Appalachian Trail marchează granița dintre statele North Carolina și Tennessee. Mi-a plăcut asta foarte mult – ideea de-a putea sta cu piciorul stîng într-un stat și cu dreptul în celălalt cînd aveam chef, ceea ce se întîmpla des, sau de a ședea la popasuri pe o buturugă din Tennessee sau pe un bolovan din North Carolina ori de-a mă pișa dincolo de graniță și multe alte variațiuni. Mai era și entuziasmul legat de toate lucrurile noi pe care puteam să le vedem în acești munți bogați, întunecați și legendari – salamandre mari, liriodendroni semeți și faimosa ciupercă numită buricul măslinului, care emană noaptea o lumină verzuie, fosforescentă numită bioluminiscență. Poate că aveam să vedem chiar și un urs (aflat în direcția din care bate vîntul, la o distanță sigură, care să nu știe de mine și să fie interesat *exclusiv* de Katz, dacă ar fi să fie). Mai presus de toate, era speranța – convingerea – că primăvara nu putea fi prea

departe, că fiecare zi care trecea trebuia să ne aducă mai aproape de ea și că aici, în raiul acesta numit Smoky Mountains, ea avea, în cele din urmă, să se instaleze.

Căci Smokies sînt cu adevărat raiul pe pămînt. Intram pe tărîmul a ceea ce botaniștii numesc „cea mai frumoasă pădure mezofită mixtă din lume”. Smokies adăpostesc o gamă impresionantă de specii de plante – peste 1.500 de specii de flori sălbatice, 1.000 de varietăți de arbuști, 530 de mușchi și licheni, 2.000 de specii de bureți. Adăpostesc și 130 de specii locale de arbori. În toată Europa sînt doar 85.

Această bogăție excesivă se datorează solurilor profunde, argiloase din văile ferite, numite aici băi, climei calde și umede (care produce și ceața naturală albăstruie de la care vine și numele munților) și, mai presus de toate, fericitei coincidențe că Apalașii au o orientare nord-sud. În ultima eră glaciară, pe măsură ce ghețarii și blocurile de gheață coborau tot mai mult dinspre Arctica, peste tot în lume flora nordică s-a deplasat, cum era de așteptat, mai spre sud. În Europa, un număr necunoscut de specii locale s-au lovit de bariera de netrecut a Alpilor și a altor munți și au dispărut. În estul Americii de Nord nu a existat un astfel de impediment, așa că arborii și alte plante s-au răspîndit pe văile rîurilor și peste munți și-au coborît pînă cînd au găsit un adăpost potrivit în Smokies, iar de atunci au rămas aici. (Cînd, în cele din urmă, gheața s-a retras, arborii originari din regiunile nordice și-au început lunga călătorie de întoarcere spre arealurile de dinainte. Unii, precum chiparosul atlantic sau rododendronul, abia acum ajung înapoi acasă – un avertisment că, geologic vorbind, calotele glaciare abia s-au retras.)

O floră bogată înseamnă, în mod firesc, și o faună bogată. În Smokies trăiesc 67 de varietăți de mamifere, peste 200 de soiuri de păsări și 80 de specii de reptile și amfibieni – mai mult decît în aproape orice altă regiune de dimensiuni similare din zona temperată. Mai mult decît atît, Smoky Mountains sînt faimoși pentru urșii lor. În parcul de aici trăiește o populație de aproximativ 400-600 de urși negri, nu foarte mulți, dar care reprezintă o problemă cronică pentru că foarte mulți dintre ei nu se mai tem de oameni. Aproape nouă milioane de turiști vin anual în acești munți, mulți la picnic. Așa că urșii au învățat să asocieze oamenii cu mîncarea. Într-adevăr, pentru ei, oamenii sînt niște creaturi supraponderale cu șepci de baseball care întind o grămadă de mîncare pe mese de picnic și apoi țipă puțin și se grăbesc să-și ia camerele video atunci cînd apare Moș Martin, se urcă pe masă și începe să le devoreze salata de cartofi și tortul de ciocolată. Din moment ce ursul nu se supără că e filmat și chiar pare să-și trateze publicul cu indiferență, de obicei se găsește și cîte-un tăntălău care se apropie de el și încearcă să-l mîngîie ori să-i întindă o prăjiturică sau ceva de genul acesta. Există un caz înregistrat în care o femeie a uns cu miere degetele copilașului ei pentru a-l filma pe urs în timp ce avea să i le lingă. Dar ursul n-a priceput ideea și a mîncat mîna copilului cu totul.

Cînd se întîmplă astfel de lucruri – și în jur de zece oameni pe an sînt răniți, de obicei în locurile amenajate pentru picnic, de obicei pentru că fac vreo tîmpenie – sau cînd un urs devine insistent și agresiv, pădurarii parcului îl împușcă cu o săgeată tranchilizantă, îl leagă fedeleș și-l duc departe de drumuri și de zonele de picnic, în creierii munților, unde-l eliberează. Bineînțeles că acum ursul e obișnuit deja atît cu oamenii, cît și

cu mîncarea acestora. Și pe cine va găsi el de la care să ia mîncare în creierii munților? Păi, pe mine, pe Katz, evident, și pe alții ca noi. Analele Appalachian Trail sînt pline de relatări ale excursioniștilor care au fost jefuiți de urși în Smokies. Așa că, din momentul în care am intrat în pădurile dese de pe pantele abrupte ale Muntelui Shuckstack, mă țineam mai aproape de Katz decît de obicei și îmi duceam bățul de drumeție ca pe-o măciucă. Evident, el era de părere că sînt un prost.

În orice caz, făptura cu adevărat specifică acestor munți e retrasa și nu foarte apreciata salamandră. Aici există 25 de specii de salamandre, mai multe decît oriunde altundeva pe pămînt. Salamandrele sînt interesante, să nu lăsați pe nimeni să afirme contrariul. În primul rînd, sînt cele mai vechi dintre toate vertebratele de uscat. Cînd animalele au început să iasă din ape, așa arătau și de-atunci nu s-au schimbat aproape deloc. Unele dintre speciile care trăiesc în Smokies nici măcar nu și-au dezvoltat plămîni. (Respiră prin piele.) Majoritatea salamandrelor sînt mici, de 2-5 centimetri lungime, dar există și salamandra uriașă, mai rară și uimitor de urîtă, ce poate ajunge și la peste 60 de centimetri lungime. Îmi doream foarte mult să văd o salamandră uriașă.

O vietate și mai variată și mai puțin apreciată decît salamandra e midia de apă dulce. 300 de specii de midii, o treime din totalul la nivel mondial, trăiesc în Smokies. Midiile de aici au denumiri ciudate, precum liliachia cu spinarea negoasă, copita lucitoare, midia perlată cu față de maimuță. Din păcate, cam aici se oprește interesul pentru aceste moluște. Pentru că sînt atît de puțin băgate în seamă, chiar și de naturaliști, midiile dispar într-un ritm ieșit din comun. Aproape

jumătate din speciile de midii din Smokies sînt pe cale de dispariție; despre 12 se crede că au dispărut deja.

Asta trebuie să pară un pic surprinzător într-un parc național. Adică nu e ca și cum midiile se aruncă de bunăvoie sub roțile mașinilor care trec. Cu toate astea, Smokies par să-și piardă majoritatea midiilor care trăiesc aici. De fapt, e o tradiție a Serviciului Parcurilor Naționale să facă să dispară specii. Exemplul Parcului Național Bryce Canyon este poate cel mai interesant – cu siguranță cel mai plin de zel. A fost înființat în 1923 și în mai puțin de jumătate de secol, sub gestionarea grijulie a Serviciului Parcurilor, pierduse șapte specii de mamifere – iepurele mare cu coada albă, cîinele de prerie, pronghornul, veverița zburătoare, castorul, vulpea roșie și sconcsul dungat – asta da realizare! În total, 42 de specii de mamifere au dispărut din parcurile naționale ale Americii în secolul XX.

Aici, în Smoky Mountains, nu departe de locurile prin care eu și Katz umblam acum, în 1957 Serviciul Parcurilor a hotărît să „recupereze” pîrîul Abrams, un afluent al rîului Little Tennessee, pentru păstrăvul-curcubeu. În acest scop, niște biologi au aruncat în pîrîu cantități mari dintr-o otravă numită rotenonă pe o distanță de 24 de kilometri. În doar cîteva ore, zeci de mii de pești morți pluteau la suprafața apei ca frunzele veștede – ce moment de mîndrie trebuie să fi fost ăsta pentru un naturalist cu pregătire! Printre cele 31 de specii de pești din pîrîul Abrams care au fost eradicate se număra și somoteiul nord-american cenușiu, pe care oamenii de știință nu-l mai văzuseră niciodată. Astfel, biologii din cadrul Serviciului Parcurilor au reușit performanța nemaipomenită de a descoperi și a eradica în același timp o nouă specie de pește. (În

1980, s-a mai descoperit o colonie de somotei cenușii într-un pîrîu din apropiere.)

Bineînțeles, asta se întîmpla acum 40 de ani, iar o astfel de nesăbuință ar fi de neimaginat în aceste vremuri mai luminate. Astăzi, Serviciul Parcurilor Naționale folosește o abordare mult mai subtilă pentru a pune în pericol diferite specii: neglijența. Cheltuiește sume infime – sub trei procente din bugetul său – pe cercetare, ceea ce explică de ce nimeni nu știe cîte specii de midii au dispărut sau măcar de ce sînt pe cale de dispariție. Oriunde te uiți în pădurile din est, copacii mor într-un număr enorm. În Smokies, peste 90% din brazii Fraser – arbore nobil, unic în sudul Apalașilor – sînt bolnavi sau pe moarte ca urmare a unei combinații între ploile acide și ravagiile făcute de o insectă numită afida lînoasă de rășină. Dacă-l întrebi pe unul dintre reprezentanții parcului ce măsuri iau în această privință, o să-ți spună: „Monitorizăm situația îndeaproape”. Asta se traduce prin: „Ne uităm la ei cum mor”.

Sau să ne gîndim la crestele de munte acoperite cu iarbă – pajiști alpine fără nici un copac, de pînă la 100 de hectare, caracteristice pentru sudul Apalașilor. Nimeni nu știe de ce au apărut acele pajiști, de cînd există sau de ce apar doar pe unii munți, și pe alții nu. Unii cred că s-au creat în mod natural, poate ca urmare a unor incendii provocate de fulgere, iar alții că au fost create de om, prin incendiere sau defrișare, pentru a asigura spații pentru pășunat pe timp de vară. Sigur e că ele reprezintă una dintre caracteristicile de bază ale acestor munți. E o experiență de neuitat să urci ore în șir prin păduri răcoroase și întunecate pentru ca în cele din urmă să ieși în spațiul deschis și eliberator al unui astfel de vîrf de munte însorit și golaș, sub albastrul bolții cerești, de unde poți vedea

pînă departe în toate direcțiile. Dar ele sînt mult mai mult decît niște curiozități ierboase. Potrivit scriitorului Hiram Rogers, aceste creste montane înierbate acoperă numai 0,015% din suprafața munților Smokies, dar găzduiesc 29% din flora lor. Timp de nu se știe cîți ani, ele au fost folosite la început de indieni, iar apoi de europenii care s-au stabilit aici pentru a-și paște vitele pe timp de vară, dar acum, cînd pășunatul este interzis, iar Serviciul Parcurilor nu face nimic, specii lemnoase precum păducelul sau murul recuceresc cu fermitate vîrfurile munților. În 20 de ani, s-ar putea să nu mai rămînă nici o pajiște alpină în Smoky Mountains. De cînd a fost inaugurat parcul, în anii ’30, 90 de specii de plante de pe aceste creste au dispărut. Se așteaptă ca încă vreo 25 să dispară în următorii cîțiva ani. Nu există nici un plan pentru a le salva.

Din toate astea ai putea să tragi concluzia că nu am o admirație prea mare pentru Serviciul Parcurilor și oamenii săi, ceea ce nu e tocmai adevărat. Nu am întîlnit niciodată vreun pădurar care să nu fie săritor, dedicat și în general bine informat. Însă nici nu am cunoscut prea mulți pădurari pentru că majoritatea au fost disponibilizați, dar cei pe care i-am întîlnit erau foarte OK. Nu, eu nu am o problemă cu oamenii de pe teren, ci cu Serviciul Parcurilor în sine. Mulți oameni susțin, în apărarea parcurilor naționale, că acestea duc lipsă de fonduri și asta e, fără îndoială, adevărat. Ajustat la inflație, bugetul Serviciului Parcurilor este astăzi cu 200 de milioane de dolari mai mic decît acum un deceniu. Prin urmare, chiar dacă numărul vizitatorilor a crescut – de la 207 milioane în 1983 la aproape 300 de milioane astăzi –, au fost închise campinguri și centre de informare, numărul paznicilor a fost micșorat, iar lucrări obișnuite de întreținere au fost amînate pînă la un

ridicol ieșit din comun. Pînă în 1997, reparațiile restante ale parcurilor naționale ajunseseră să coste șase miliarde de dolari. De-a dreptul revoltător.

Dar gîndiți-vă la asta. În 1991, pe măsură ce copacii mureau, clădirile se părăgineau, vizitatorii erau puși să se întoarcă de la locurile de camping pe care nu își mai permitea să le țină deschise, iar angajații erau concediați într-un număr record, Serviciul Parcurilor Naționale a trîntit o petrecere aniversară de 75 de ani în Vail, Colorado. Evenimentul a costat 500.000 de dolari. Asta poate nu e o neglijență la fel de cretină ca vărsarea a sute de galoane de otravă într-un pîrîu de munte, dar cu siguranță e în același spirit.

Nu trebuie să pierdem însă din vedere imaginea de ansamblu. Smoky Mountains și-au dobîndit splendoarea naturală fără călăuzirea vreunui serviciu al parcurilor naționale și nu prea au nevoie de el nici acum. Într-adevăr, dat fiind comportamentul bizar și eratic al Serviciului Parcurilor de-a lungul istoriei sale (uite încă un exemplu: în anii ’60 a invitat Walt Disney Corporation să construiască un parc de distracții în Parcul Național Sequoia din California), poate că nu e o idee chiar așa de proastă să i se taie fondurile. Eu sînt aproape convins că, dacă ar primi din nou acei 200 de milioane de dolari, aproape toată suma ar fi folosită pentru construirea și mai multor parcări și spații pentru rulote, nu pentru salvarea copacilor și în mod cert nu pentru restaurarea frumoaselor pajiști alpine. De fapt, politica Serviciului Parcurilor este să le lase să dispară. După ce a produs atîta agitație intervenind asupra mediului natural ani de-a rîndul, acum a decis să nu mai intervină deloc, nici măcar atunci cînd intervenția ar fi în mod demonstrabil benefică. Vă spun, oamenii ăștia sînt uimitori!

Se lăsa seara cînd am ajuns la refugiul Birch Spring Gap, ridicat pe un versant, lîngă un pîrîiaș noroios, la cîteva sute de metri mai la vale de potecă. În amurgul argintiu, părea minunat. Spre deosebire de adăposturile de placaj pe care le găseai în alte părți pe traseu, refugiile din Smokies erau construcții solide din piatră, într-un stil intenționat demodat, rustic, așa că, de la distanță, refugiul Birch Spring Gap avea aspectul unei cabane confortabile, primitoare și îmbietoare. De aproape, nu mai era însă la fel de minunată. Înăuntru era întuneric și acoperișul spart, iar podeaua de pămînt, noroiasă, semăna cu o budincă de ciocolată; mai erau o platformă pentru dormit îngustă și murdară și peste tot numai gunoaie ude. Pe pereți se prelingea apă care se acumula în băltoace pe platforma de dormit. Afară nu era nici o masă de picnic, așa cum găseai la majoritatea celorlalte refugii, și nici un veceu. Era aiurea chiar și după standardele austere ale Appalachian Trail. Dar cel puțin aveam refugiul doar pentru noi.

Ca și alte refugii de pe traseu, avea doar trei pereți – n-am înțeles niciodată de ce –, dar deschizătura era aici acoperită cu un gard modern din sîrmă. Un anunț de pe gard semnala: URȘII SÎNT ACTIVI ÎN ACEASTĂ ZONĂ. NU LĂSAȚI UȘA DESCHISĂ. Curios să aflu cam cît de activi sînt, am aruncat o privire în registrul refugiului cît timp Katz fierbea apa pentru paste. Fiecare refugiu are un registru în care vizitatorii fac însemnări ca într-un jurnal despre vreme sau despre starea lor de spirit, dacă au vreuna, și notează orice întîmplare neobișnuită. În acesta erau doar vreo două mențiuni despre zgomote ciudate asemănătoare cu cele făcute de urși, care se auzeau noaptea de afară, dar ceea ce a atras cu adevărat atenția cronicarilor a fost

vioiciunea neobișnuită a șoarecilor și chiar șobolanilor care locuiau aici, iar asta pot confirma și eu.

Din momentul – fix din momentul – în care am pus capul jos în seara aceea, rozătoarele au început foiala. Nu aveau nici o teamă și alergau de colo colo peste bagaje și chiar peste capetele noastre. Înjurînd de mama focului, Katz încerca să le lovească cu bidonul de apă și cu ce-i mai cădea la mînă. La un moment dat mi-am aprins lanterna frontală și am descoperit un șoarece pe sacul de dormit, cocoțat pe pieptul meu, la nici 15 centimetri de bărbie, ridicat în două picioare și uitîndu-se la mine cu o privire sfredelitoare. Din reflex, am lovit sacul din interior, aruncîndu-l la mama naibii.

— Am nimerit unul! a strigat Katz.

— Și eu, am spus, foarte mîndru.

Katz umbla în patru labe, de parcă încerca și el să se dea drept șoarece, însuflețind întunericul cu lumina agitată a lanternei și oprindu-se din cînd în cînd ca să azvîrle cu o gheată sau să izbească de pămînt cu bidonul de apă. Apoi se tîra înapoi în sacul său de dormit, stătea potolit o vreme, se apuca iar de înjurat, arunca așternuturile de pe el și o lua de la capăt. Eu m-am îngropat cu totul în sacul meu și am strîns bine șnurul deasupra capului. Și așa a trecut noaptea, cu episoade în care Katz era violent, urmate de liniște, urmată de mișunatul șoarecilor, urmat de altă izbucnire a lui Katz. Eu am dormit surprinzător de bine, avînd în vedere împrejurările.

Mă așteptam ca Katz să se trezească morocănos, dar era chiar voios.

— Nimic nu se compară cu un somn bun și ăsta n-a semănat deloc cu un somn bun, a spus el rîzînd cînd s-a trezit.

Era vesel, aveam să aflu, pentru că omorîse șapte șoareci și se simțea foarte mîndru – ca să nu spun că se umfla în pene, ca cine știe ce gladiator. Cînd a dus bidonul de apă la gură, am văzut că de fundul lui încă atîrnau un smoc de blană și ceva roz și moale. Uneori mă lua cu fiori – așa cum bănuiesc că li se întîmplă din cînd în cînd tuturor excursioniștilor – gîndindu-mă cît de tare ne îndepărtăm, pe traseu, de coordonatele normale ale civilizației. Acesta era un astfel de moment.

Afară se lăsa ceața, umplînd spațiile dintre copaci. Nu era o dimineață încurajatoare. Cînd am pornit la drum, în aer plutea o burniță și n-a trecut mult pînă ce s-a transformat într-o ploaie așezată, nemiloasă, implacabilă.

Ploaia strică totul. Nu-i deloc plăcut să mergi îmbrăcat cu pelerina de ploaie. E profund demoralizant să auzi foșnetul nailonului țeapăn și picuratul nesfîrșit, amplificat în mod straniu al ploii căzînd pe el. Partea cea mai rea e că nici măcar nu rămîi uscat; pelerina impermeabilă nu lasă ploaia să pătrundă, dar te face să transpiri atît de mult, că în scurt timp ești ud leoarcă. Pînă după-amiază, poteca se transformase într-un pîrîiaș. Bocancii mei au renunțat la lupta cu apa. Eram ud pînă la piele și pleoscăiam la fiecare pas. În anumite părți din Smoky Mountains plouă și pînă la 300 de centimetri pe an. Asta înseamnă trei metri. Adică o grămadă de ploaie. A plouat mult și acum.

Pînă la refugiul Spence Field am mers 15,6 kilometri, o distanță modestă chiar și pentru noi, dar eram uzi pînă la piele și înfrigurați și, în orice caz, următorul refugiu era prea departe. Serviciul Parcurilor – de ce pare atît de inevitabil? – le impune drumeților de pe Appalachian Trail o mulțime de reguli meschine, inflexibile și exasperante, printre care și că trebuie

să te deplasezi întotdeauna repede, să nu te abați niciodată de la potecă și să te adăpostești în fiecare noapte într-un refugiu. Asta înseamnă efectiv nu doar că trebuie să parcurgi în fiecare zi o distanță prestabilită, ci și să-ți petreci noaptea închis la un loc cu niște străini. Ne-am dat jos hainele cele mai ude și-am scormonit prin bagaje după altele uscate, dar pînă și lucrurile care se aflau pe la jumătatea rucsacului erau umede. În peretele refugiului era construit un șemineu de piatră, iar un suflet binevoitor lăsase alături un braț de vreascuri și lemne. Katz a încercat să facă focul, dar toate erau așa de ude, că pur și simplu nu se aprindeau. Nici măcar chibriturile nu făceau scînteie. Katz a oftat în silă și-a renunțat. Eu am hotărît să fac niște cafea, ca să ne încălzim, dar și primusul făcea mofturi.

În timp ce mă jucam cu el, am auzit de afară foșnet de nailon și au intrat două tinere, clipind des și ude leoarcă. Erau din Boston și ajunseseră pe traseu de pe o potecă secundară care pornea din Cades Cove. Un minut sau două mai tîrziu au mai intrat patru tipi de la Wake Forest University, aflați în vacanța de primăvară, apoi un tînăr excursionist care s-a dovedit a fi cunoștința noastră Jonathan și, într-un sfîrșit, niște bărboși de vîrstă mijlocie. După patru sau cinci zile în care abia văzuserăm picior de om, dintr-odată eram năpădiți de tovarăși.

Toți erau amabili și prietenoși, dar nu puteai să nu simți că era înghesuială. M-am gîndit atunci, nu pentru prima oară, cît de frumos, cît de minunat ar fi fost dacă s-ar fi realizat viziunea inițială a lui MacKaye – dacă refugiile de pe traseu ar fi fost pensiuni în toată regula, cu dușuri calde, paturi individuale (cu draperii pentru intimitate și lămpi pentru citit, vă rog!) și cu cineva care să aibă grijă de local: să gătească, să întrețină un foc vesel și să ne invite, dintr-o clipă-n alta, să ne așezăm la masa

lungă pentru o cină cu tocăniță și găluște, pîine de mălai și – o, da, să spunem – tartă cu piersici. Afară ar fi o verandă cu balansoare unde să stai și să pufăi din pipă în timp ce privești cum apune soarele după frumoasele dealuri din depărtare. Ce minunat ar fi! Stăteam cocoțat pe marginea platformei pentru dormit, pierdut în reverie, visînd la toate astea și chinuindu-mă să fierb puțină apă – oarecum fericit –, cînd unul dintre tipii de vîrstă mijlocie s-a apropiat de mine și s-a prezentat: Bob. Cu inima grea, mi-am dat seama că urma să vorbim despre echipamente. Presimțeam asta. Și urăsc să vorbesc despre echipamente.

— Și ce te-a făcut să cumperi un rucsac Gregory? a întrebat el.

— Păi, m-am gîndit că va fi mai ușor decît să car eu totul în brațe.

A dat din cap gînditor, de parcă răspunsul meu ar fi fost unul demn de reflecție, apoi a spus:

— Eu mi-am luat un Kelty.

Am vrut să spun – îmi doream să spun – „Păi, Bob, hai să-ți spun ceva la care merită să te gîndești. Mă cam doare-n cur”. Dar discuțiile despre echipamente sînt printre acele lucruri pe care pur și simplu trebuie să le faci, la fel cum trebuie să stai de vorbă cu prietenele mamei tale cu care te întîlnești în supermarket, așa că am răspuns:

— A, da? Și ești mulțumit?

— Oooo, *daaa*, a fost replica lui profund sinceră. Hai să-ți spun de ce.

L-a adus ca să-mi arate caracteristicile lui – buzunarele cu capse, husa pentru hartă și, în general, capacitatea lui miraculoasă de a conține lucruri. Cel mai mîndru era de un

săculeț interior de depozitare, burdușit cu flacoane de plastic pline cu vitamine și medicamente, care avea un fel de fereastră transparentă

— Așa poți să vezi ce ai înăuntru, fără să mai trebuiască să deschizi fermoarul, mi-a explicat el, privindu-mă cu o expresie care-mi cerea să nu mai pot de admirație.

În momentul acela a apărut și Katz. Mînca un morcov – nimeni nu se pricepe mai bine ca el la cerșit de-ale gurii – și tocmai voia să mă întrebe ceva, dar, cînd i-au căzut ochii pe săculețul transparent al lui Bob, a spus:

— Ia uite, un buzunar cu fereastră! E făcut pentru ăia care-s atît de idioți, încît nu pot să-și dea seama cum să-l deschidă?

— Ba să știi că e o chestie foarte utilă, a răspuns Bob pe un ton măsurat. Așa poți să vezi ce ai înăuntru fără să deschizi fermoarul.

Katz i-a aruncat o privire cu adevărat sceptică.

— Adică ești atît de ocupat pe traseu, încît nu găsești trei secunde libere cît îți ia să deschizi fermoarul și să te uiți înăuntru?

Apoi s-a întors către mine:

— Studențașii ăia sînt dispuși să dea la schimb niște Pop Tarts pe batoane de Snickers. Ce părere ai?

— Ei bine, mie chiar mi se pare folositor, a spus Bob încet, ca pentru sine, dar și-a luat rucsacul și nu ne-a mai bătut la cap.

Mă tem că discuțiile mele despre echipamente sfîrșeau aproape întotdeauna cam așa, cu interlocutorul meu retrăgîndu-se cu orgoliul rănit și strîngînd la piept vreun obiect pe care îl aprecia foarte mult. Nu asta era intenția mea, credeți-mă!

De acolo începeam să coborîm. Am mers patru zile, iar ploaia a continuat neobosită, cu un răpăit neîntrerupt, ca de mașină de scris. Peste tot poteca a devenit mlăștinoasă și alunecoasă. Fiecare groapă, fiecare adîncitură se transformase într-o băltoacă. Noroiul a devenit parte din viața noastră. Înotam prin noroi, ne împiedicam și cădeam în noroi, îngenuncheam în noroi, ne așezam rucsacurile în noroi, lăsam dîre de noroi pe tot ce atingeam. Și mereu, cînd te mișcai, auzeai foșnetul înnebunitor, monoton al nailonului făcînd *fîș*, *fîș*, *fîș*, de-ți venea să iei un pistol și să-l împuști. Nu am văzut nici un urs, nici o salamandră, nici o bioluminiscență, de fapt nu am văzut nimic – doar picături de ploaie care mi se lipeau de ochelari.

În fiecare seară am făcut popas în adăposturi prost izolate și am gătit și am stat alături de străini – cu duiumul, toți înghețați, uzi și cu pasul tîrșîit, mohorîți și pe jumătate scoși din minți de ploaia care nu se mai oprea și de deprimanta experiență a mersului pe jos prin ploaie. Era groaznic. Și, cu cît vremea se înrăutățea, cu atît refugiile deveneau mai aglomerate. În tot estul studenții erau în vacanța de primăvară și o mulțime de tineri avuseseră ideea de a pleca în drumeție în Smokies. Refugiile din acești munți au fost create pentru cei care fac trasee lungi, și nu pentru drumeții ocazionali, iar din pricina asta uneori s-a lăsat cu vorbe grele. Nu era deloc în spiritul Appalachian Trail. Era mai mult decît groaznic.

În a treia zi, nici eu, nici Katz nu mai aveam nimic uscat și tremuram încontinuu. Ne-am cățărat pînă pe vîrful Clingmans Dome – un punct înalt de pe traseu, fără îndoială, de unde, pe vreme bună, vezi peisaje care îți fac inima să tresalte – și n-am

văzut nimic, absolut nimic, în afara siluetelor neclare ale unor copaci bolnavi într-o mare de cețuri învolburate.

Eram uzi și murdari, aveam nevoie disperată de o spălătorie, de haine curate și uscate, de o masă consistentă și de o vizită la Muzeul de Ciudățenii Ripley. Era timpul să mergem la Gatlinburg.

Capitolul 8

Dar mai întîi trebuia să ajungem acolo.

Erau aproape 13 kilometri de la Clingmans Dome pînă la șoseaua US 441, primul drum asfaltat de la barajul Fontana, de care trecuserăm cu patru zile în urmă. Gatlinburg se afla la 24 de kilometri, lungi și șerpuitori, mai la vale, spre nord. Era prea departe pentru a merge pe jos pînă acolo și părea puțin probabil să găsim o mașină de ocazie într-un parc național, dar într-o zonă de parcare din apropiere am văzut trei tineri care păreau să se îndrepte spre casă, încărcînd bagaje într-o mașină mare și elegantă cu numere de New Hampshire, și, dintr-un impuls, m-am dus la ei, le-am spus că și eu sînt tot din Statul de Granit și i-am întrebat dacă se îndură să ia doi moșnegi obosiți pînă la Gatlinburg. Înainte să apuce să zică nu, căci asta era, în mod evident, intenția lor, le-am mulțumit din inimă și m-am așezat pe bancheta din spate. Și uite-așa am găsit o mașină elegantă spre Gatlinburg, deși cei care ne-au dus n-au fost prea bucuroși.

Gatlinburg te șochează din orice unghi l-ai privi, dar niciodată șocul nu e mai mare decît atunci cînd cobori spre el după o perioadă de izolare în pădure, în mizerie și umezeală. Localitatea se află chiar lîngă intrarea principală în Parcul Național Great Smoky Mountains și e specializată în asigurarea

tuturor acelor lucruri pe care parcul nu le oferă, în principal mîncare gătită, moteluri, magazine de suveniruri și alei pe care să te plimbi, aproape toate de-a lungul unei singure străzi principale uimitor de urîte. De mulți ani prosperă bazîndu-se cu încredere pe logica potrivit căreia atunci cînd americanii își burdușesc mașinile și străbat distanțe enorme pînă la locuri de o splendoare naturală rară, ajungînd acolo, ceea ce își doresc cei mai mulți e să joace puțin golf și să mănînce chestii cu mult sos. Parcul Național Great Smoky Mountains e cel mai popular din America, dar Gatlinburg – incredibil! – e mai popular decît parcul.

Așadar, Gatlinburg e îngrozitor. Dar nu-i o problemă. După opt zile pe traseu, eram pregătiți să fim îngroziți, dornici să fim îngroziți. Ne-am cazat la un motel, unde am fost primiți cu o evidentă lipsă de căldură, am fost claxonați de două ori cînd am traversat strada principală (după atîta mers pe traseu, îți pierzi îndemînarea de a traversa o stradă) și în cele din urmă am ajuns la un stabiliment intitulat Jersey Joe’s Restaurant, unde i-am comandat cheeseburgeri și cola unei chelnerițe lipsite de farmec care tot făcea baloane din guma de mestecat și care nu s-a lăsat impresionată de zîmbetele noastre. Nici nu mîncaserăm jumătate din aceste merinde simple și dezamăgitoare cînd chelnerița, în trecere, a lăsat pe masă și nota de plată. 20,74 dolari.

— Glumești, am bolborosit eu.

Chelnerița – hai să-i spunem Betty Șleampăta – s-a oprit și s-a uitat la mine, apoi s-a întors înțepată la masa noastră, privindu-mă cu un dispreț maiestuos.

— E vreo problemă?

— 20 de dolari mi se pare cam mult pentru doi burgeri, nu crezi? am cîrîit eu cu o voce stranie, nemaiauzită, *à la* Bertie Wooster[1*].

S-a mai holbat o clipă la mine, apoi a luat în mînă nota de plată și a citit-o cu glas tare, ca să pricepem și noi, accentuînd fiecare produs pe măsură ce citea:

— Doi burgeri. Două sucuri. Impozit central pe vînzări. Impozit local pe vînzări. Acciză pe băutură. Bacșiș inclus. Total: douăzeci de dolari și șaptezeci și patru de cenți.

A lăsat nota de plată să cadă înapoi pe masă și ne-a blagoslovit cu un rînjet:

— Domnilor, bine ați venit în Gatlinburg!

Chiar că bine am venit!

După aceea am ieșit să vizităm orașul. Eu abia așteptam să văd cum e prin Gatlinburg pentru că cititsem despre el într-o carte minunată, intitulată *Continentul pierdut*[2*]. Acolo, autorul descrie decorul străzii principale astfel: „Pe stradă, mergeau alene în sus și-n jos mai multe grupuri de turiști supraponderali îmbrăcați în haine țipătoare, cu camere foto legănîndu-li-se pe burtă, mîncînd înghețată, vată pe băț și crenvurști în aluat, uneori toate în același timp” – și tot așa era și acum. Aceleași gloate de oameni în formă de pară în pantofi sport Reebok hoinăreau printre mirosuri de mîncare, ținînd în mînă alimente grotești și pahare de bături răcoritoare mari cît o găleată. Era același oraș ordinar, oribil. Cu toate astea, nu l-aș fi recunoscut comparîndu-l cu felul în care arăta cu nouă ani în urmă. Aproape toate clădirile pe care mi le aminteam fuseseră demolate și înlocuite cu ceva nou, în principal minimalluri și complexuri comerciale care se întindeau mult dincolo de strada

principală, oferind o întreagă nouă galaxie de oportunități de cumpărat și mîncat.

În *Continentul pierdut* ofeream o listă cu punctele de atracție din Gatlinburg, așa cum erau acestea în 1987 – Muzeul Elvis Presley, Muzeul Național al Bibliei, Muzeul figurilor de ceară „Stelele de pe cerul Gatlinburgului”, Muzeul de Ciudățenii Ripley, Muzeul figurilor de ceară al istoriei Americii, Turnul de observație Gatlinburg, Spectacolul muzical country al lui Bonnie Lou și Buster, Muzeul poliției Carbo, Centrul expozițional Cartea Recordurilor Guinness, Muzeul Personalităților și mallul Irlene Mandrell, vreo două case bîntuite și alte trei atracții: Satul Rustic, Insula Paradisului și Lumea Iluziilor. Dintre aceste 15 puncte de atracție, doar trei păreau să mai existe după nouă ani. Bineînțeles, fuseseră înlocuite cu altele – Conacul Misterios, un teren de minigolf rustic, un cinema cu simulator de mișcare –, iar acestea vor dispărea, fără îndoială, la rîndul lor peste nouă ani, pentru că așa e în America.

Știu că lumea este în continuă mișcare, dar viteza cu care se schimbă lucrurile în Statele Unite este pur și simplu amețitoare. În 1951, anul nașterii mele, Gatlinburgul avea un singur punct comercial – un magazin universal care se numea Ogle’s. Apoi, în anii boomului de după război, oamenii au început să vină în Smokies cu mașina, iar motelurile, restaurantele, benzinăriile și magazinele de suveniruri au apărut ca ciupercile după ploaie ca să fie la dispoziția lor. În 1987, Gatlinburgul avea 60 de moteluri și 200 de magazine de suveniruri. Astăzi are 100 de moteluri și 400 de magazine de suveniruri. Și remarcabil e că nu există nimic remarcabil în asta.

Fiți atenți: jumătate dintre birourile și mallurile care există astăzi în America au fost construite după 1980. Jumătate din ele. 80% din fondul locativ al țării datează din 1945. Dintre camerele de motel din America, 230.000 au fost construite în ultimii 15 ani. La o aruncătură de băț de Gatlinburg se află Pigeon Forge, oraș care acum 20 de ani era un cătun adormit – ba nu, mai degrabă *aspira* la statutul de cătun adormit –, celebru numai pentru că aici s-a născut Dolly Parton. Apoi stimabila doamnă Parton a construit aici un parc de distracții numit Dollywood. Acum Pigeon Forge are 200 de buticuri care se întind de-a lungul a aproape cinci kilometri de șosea. E mai mare și mai urît decît Gatlinburgul și stă mai bine în privința locurilor de parcare, ceea ce înseamnă, bineînțeles, și mai mulți vizitatori.

Acum comparați toate astea cu Appalachian Trail. La momentul drumeției noastre, traseul avea 59 de ani, ceea ce, după standardele americane, înseamnă o vîrstă venerabilă. Traseele din Oregon și din Santa Fe n-au avut o viață așa de lungă. Șoseaua 66 n-a avut o viață așa de lungă.

Vechea șosea transcontinentală Lincoln, care a însemnat prosperitate și viață pentru sute de orășele, atît de importantă și de cunoscută, încît i se spunea „Strada principală a Americii”, n-a avut o viață așa de lungă. În America nimic nu durează. Dacă un produs sau o inițiativă nu se reinventează constant, atunci e înlocuită, dată deoparte, abandonată fără regrete în favoarea a ceva mai mare, mai nou și, din păcate, întodeauna mai urît. Și printre toate astea, după șase decenii, vechiul Appalachian Trail încă există, modest, splendid, credincios principiilor care au stat la baza construirii sale, fără să știe că lumea s-a schimbat destul de mult. Chiar că e un miracol.

Katz avea nevoie de șireturi, așa că am mers la un magazin de echipamente și, în timp ce el era la raionul de încălțăminte, eu am căscat gura primprejur. Pe perete era o hartă pe care se vedea întregul Appalachian Trail în lungul său periplu prin 14 state, dar coasta estică era puțin rotită pentru a da impresia că poteca ar avea orientarea nord-sud, permițîndu-i cartografului să o potrivească într-un dreptunghi disciplinat de aproximativ 15 centimetri lățime și 120 lungime. Am privit-o cu un interes politicos, de parcă eu aș fi fost proprietarul său – era pentru prima dată de cînd plecasem din New Hampshire cînd mă gîndeam la traseu în ansamblul său –, și apoi m-am dat mai aproape, cu ochii mari și buzele ușor întredeschise. Din cei 120 de centimetri de traseu de pe harta din fața mea, cam de la genunchii mei pînă în creștet, noi parcuseserăm doar primii cinci centimetri de jos.

M-am dus după Katz și l-am adus cu mine, trăgîndu-l de mînecă.

— Ce-i? a întrebat el. Ce-i?

I-am arătat harta.

— Da, și?

Lui Katz nu-i plăceau misterele.

— Uită-te la hartă și apoi vezi ce distanță am parcurs noi.

S-a uitat, apoi s-a mai uitat o dată. Urmăream cum chipul său își pierdea orice expresie.

— Dumnezeule! a spus el într-un tîrziu.

S-a întors spre mine, uluit.

— N-am făcut *mai nimic*.

Am plecat, ne-am luat o cafea și-am stat așa o vreme, într-o tăcere siderată. Toate prin cîte trecuserăm și tot ceea ce făcuserăm – tot efortul, toată osteneala noastră, durerile,

umezeala, munții, pastele acelea oribile, greu de digerat, viscolele, serile groaznice cu Mary Ellen, kilometrii aceia nesfîrșiți, epuizanți parcurși în strădania noastră – toate astea nu însemnau decît cinci centimetri. Pînă și părul îmi crescuse mai mult de-atît.

Un lucru era evident. N-aveam să ajungem niciodată pe jos pînă în Maine.

Într-un fel, a fost o eliberare. Dacă nu puteam să parcurgem pe jos tot traseul, nici nu era musai s-o facem; asta era o idee nouă care, pe măsură ce ne gîndeam mai mult la ea, devenea tot mai atrăgătoare. Fuseserăm eliberați de obligații. Toată perspectiva corvoadei – misiunea obositoare, nebunească și cam fără sens de a păși pe fiecare centimetru de pămînt pietros din Georgia pînă în Maine – fusese dată deoparte. De-acum puteam să ne bucurăm de drumeție.

Așa că în dimineața următoare, după micul dejun, am întins hărți pe patul din camera mea de motel și-am studiat posibilitățile pe care le aveam. În cele din urmă ne-am hotărît să ne întoarcem pe traseu nu la Newfound Gap, unde îl părăsiserăm, ci puțin mai încolo, într-un loc numit Spivey Gap, lîngă Ernestville. Asta avea să ne scoată dincolo de Smokies, cu refugiile lor aglomerate și reglementările sufocante, și am fi ajuns iar într-o lume în care puteam să facem ce ne plăcea. Am luat Paginile Aurii și-am căutat firme de taxi. Erau trei în Gatlinburg. Am sunat la prima.

— Cît ar costa să duceți doi oameni pînă în Ernestville? am întrebat.

— Nu știu, a venit replica.

Asta m-a derutat puțin.

— Bun, dar cam cît credeți că ar costa?

— Nu știu.

— Dar nu e departe.

A urmat o tăcere lungă, apoi vocea a spus:

— Mda.

— N-ați mai dus pe nimeni niciodată pînă acolo?

— Nu.

— Ei bine, eu văd pe hartă că pînă acolo ar fi cam 32 de kilometri. E o aproximare corectă?

Încă o pauză.

— O fi.

— Și cam cît ar costa să ne duceți cu mașina 32 de kilometri?

— Nu știu.

M-am uitat la receptor.

— Mă scuzați, însă chiar trebuie să spun asta: sînteți mai prost decît un parameci.

Apoi am închis.

— Poate că n-ar trebui să mă bag, a spus Katz preocupat, dar nu sînt sigur că asta e cea mai bună cale de a beneficia de un serviciu prompt și prietenos.

Am sunat la altă firmă și am întrebat cît ar costa o cursă pînă în Ernestville.

— Nu știu, a spus vocea.

Of, pentru numele lui Dumnezeu! – m-am gîndit.

— Dar de ce vrei să mergi acolo? a întrebat vocea.

— Poftim?

— Pentru ce vrei să mergi dumneata în Ernestville? Nu-i nica de făcut acolo.

— Păi, de fapt vrem să mergem la Spivey Gap. Știți, noi parcurgem Appalachian Trail...

— Pînă la Spivey Gap mai sînt opt kilometri.

— Da, eu doar voiam să-mi fac o idee...

— Păi, așa trebuia să spui, că pînă la Spivey Gap mai sînt opt kilometri.

— Bun, atunci cît ar costa o cursă pînă la Spivey Gap?

— Nu știu.

— Mă scuzați, da' cumva prostia crasă e o cerință în fișa postului de taximetrist în Gatlinburg?

— Ce?

Am închis din nou și m-am uitat la Katz.

— Ce naiba-i cu orașul ăsta? Pînă și-n mucii din batista mea sînt forme de viață mai inteligente!

Am sunat la a treia și ultima firmă de taxi și am întrebat cît ar costa o cursă pînă în Ernestville.

— Cîți bani aveți? a lătrat la mine o voce arțăgoasă.

Ei, uite un tip cu care puteai să faci afaceri. Am rîs forțat și-am zis:

— Nu știu. Un dolar jumate?

S-a auzit un hohot.

— Păi, o să vă coste puțin mai mult de-atît.

O pauză și scîrțîitul unui scaun împins în spate.

— O să vă coste cît arată aparatul, desigur, dar, după mine, o să fie cam 20 de dolari, ceva de genul ăsta. Da', oricum, de ce vreți să mergeți în Ernestville?

I-am spus de Spivey Gap și de Appalachian Trail.

— Appalachian Trail? Trebuie să fii țăcănit. La ce oră vreți să plecați?

— Nu știu. Acum?

— Unde sînteți?

I-am spus numele hotelului.

— Ajung în zece minute. În 15 minute, în față. Dacă n-ajung în 20 de minute, luați-o înainte și ne vedem în Ernestville.

Și-a închis. Găsiserăm nu doar un taximetrist, ci un măscărici.

Cît așteptam pe o bancă, afară, în fața recepției motelului, am cumpărat dintr-o cutie de metal un număr din ziarul *Nashville Tennessean*, ca să văd ce se mai întîmplă prin lume. Cea mai importantă știre povestea că legislatura statului, în unul dintre acele momente de iluminare prin care statele din Sud ies în evidență adesea, era în curs de a vota o lege prin care să se interzică studierea evoluționismului în școli. În schimb, li se cerea să-i învețe pe copii că Pămîntul a fost creat de Dumnezeu, în șapte zile, cam prin secolul al XIX-lea. Articolul ne amintea că problema asta nu era nouă în Tennessee. Orășelul Dayton – aflat nu departe de locul unde stăteam în momentul acela eu și Katz, în treacăt fie spus – a fost scena faimosului proces Scopes în 1925, cînd statul l-a dat în judecată pe învățătorul John Thomas Scopes pentru că propovăduia în mod nesăbuit tîmpenii darwiniste. După cum știe aproape toată lumea, Clarence Darrow, avocatul apărării, l-a umilit complet pe procurorul William Jennings Bryan, dar ceea ce nu știu majoritatea oamenilor e că Darrow a pierdut procesul. Scopes a fost condamnat, iar în Tennessee legea a fost schimbată abia în 1967. Și acum statul era pe cale să reintroducă legea, demonstrînd în mod convingător că pentru locuitorii din Tennessee problema nu e că ar putea să se tragă din maimuțe, ci că ar putea fi conduși de ele.

Dintr-odată – nu pot să explic cum, dar dintr-odată – am simțit o dorință puternică de a nu mai zăbovi în Sud. M-am întors către Katz.

— Hai să mergem în Virginia!

— Ce?

Cu cîteva zile în urmă, într-un refugiu, cineva ne spusese cît de frumoși – cît de potriviți pentru drumeții – sînt munții Blue Ridge din Virginia. Odată ce urcai, ne asigurase el, poteca mergea aproape tot timpul drept, cu priveliști somptuoase spre întinsa vale a rîului Shenandoah. Acolo oamenii dădeau gata 40 de kilometri pe zi în mod obișnuit. Privind situația din perspectiva unui refugiu din Smokies, rece și umed, în care te picură ploaia, asta păruse ceva fantastic, iar ideea îmi rămăsese în minte. I-am explicat lui Katz la ce mă gîndeam.

S-a aplecat în față.

— Adică să renunțăm de tot la porțiunea de traseu de aici pînă în Virginia? Să nu o facem la pas? Să sărim peste ea?

Părea să vrea să fie sigur că a înțeles bine.

Am dat aprobator din cap.

— Păi, da!

Așa că, atunci cînd a oprit taxiul, un minut mai tîrziu, iar șoferul a coborît să se uite la noi, i-am explicat, șovăielnic și puțin încurcat – pentru că nu mă gîndisem foarte bine la asta –, că acum nu mai voiam să mergem în Ernestville, ci în Virginia.

— În *Virginia*? s-a mirat el, de parcă l-aș fi întrebat dacă nu este prin apropiere vreun loc de unde am putea lua sifilis.

Era un bărbat mărunțel, scund, dar bine făcut și avea cel puțin 70 de ani, dar era chiar deștept, mai inteligent decît mine și Katz la un loc, și a înțeles ce aveam de gînd înainte să termin de explicat.

— Păi, în cazul ăsta ar trebui să mergeți în Knoxville și să închiriați o mașină ca să ajungeți la Roanoke. Asta ar trebui să faceți.

Am dat din cap.

— Și cum ajungem în Knoxville?

— Ce părere ai de un *taxi*? a zbierat el la mine de parc-aș fi fost ditamai netotul.

Cred că stătea cam prost cu auzul sau poate pur și simplu îi plăcea să țipe la oameni.

— Probabil o să vă coste vreo 50 de dolari, a spus el, încercîndu-și norocul.

Eu și Katz ne-am uitat unul la altul.

— Da, bine, am spus eu și am urcat în taxi.

Și astfel, pur și simplu, am luat-o spre Roanoke și spre munții verzi și blînzi ai bătrînei Virginii.

1* Personaj fictiv creat de scriitorul englez Pelham Grenville Wodehouse (n. tr.).

2* Autorul pomenește, cu umor, tot despre o carte a sa, *The Lost Continent*, publicată în 1989, în care prezintă o vedere de ansamblu a Statelor Unite (n. tr.).

Capitolul 9

În vara anului 1948, Earl V. Shaffer, un tînăr abia lăsat la vatră, a devenit prima persoană care a parcurs Appalachian Trail de la un capăt la celălalt într-o singură vară. Fără cort și adesea orientîndu-se doar după niște hărți rutiere, a mers pe jos 123 de zile, din aprilie pînă în august, parcurgînd în medie 27 de kilometri pe zi. Întîmplător, în timp ce era pe traseu, *The Appalachian Trail News*, revista Conferinței Appalachian Trail, a publicat un lung articol scris de Myron Avery și de redactorul-șef al revistei, Jean Stephenson, în care aceștia explicau de ce parcurgerea traseului pe jos de la un capăt la celălalt era probabil imposibilă.

Poteca pe care a mers Shaffer nu semăna deloc cu coridorul îngrijit și aranjat de astăzi. Deși trecuseră numai 11 ani de la finalizarea traseului, în 1948 începea deja să fie dat uitării. Shaffer a descoperit că porțiuni mari ale potecii erau năpădite de vegetație sau dispăruseră ca urmare a exploatărilor forestiere masive. Refugiile erau puține, iar marcajele de pe copaci lipseau aproape cu totul. A pierdut o grămadă de timp luptîndu-se să-și croiască drum prin tufișurile încîlcite din munți sau apucînd pe poteci greșite atunci cînd traseul se bifurca. Uneori ieșea la șosea numai ca să-și dea seama apoi că se afla la kilometri distanță de unde ar fi trebuit să fie. Adesea

descoperea că localnicii habar nu aveau de existența traseului sau, dacă auziseră de el, erau surprinși să afle că ajunge din Georgia pînă în Maine. De multe ori era întîmpinat cu suspiciune.

În același timp, chiar și cele mai prăfuite cătune aveau aproape întotdeauna un magazin sau o cafenea, nu ca acum, și de obicei, atunci cînd ieșea de pe traseu, se putea bizui pe vreun autobuz de țară care să-l ia pînă în cel mai apropiat oraș. Deși nu s-a întîlnit aproape deloc cu alți excursioniști în cele patru luni, pe traseu a mai găsit oameni. A trecut adesea pe lîngă mici ferme sau cabane ori a întîlnit păstori păzindu-și turmele pe pășuni însorite. Toate astea au dispărut de mult. Astăzi, Appalachian Trail trece numai prin sălbăticie în mod intenționat – de fapt, prin decret oficial, din moment ce multe dintre proprietățile pe lîngă care a trecut Shaffer au fost mai tîrziu cumpărate forțat și transformate din nou, tacit, în suprafețe împădurite. În 1948, în estul Statelor Unite existau de două ori mai multe păsări cîntătoare ca acum. Cu excepția castanilor, copacii din păduri erau sănătoși. Cornilor, ulmilor, pinilor, brazilor canadieni și molizilor roșii încă le mergea bine. Mai presus de toate, Shaffer avea 3.200 de kilometri de potecă aproape numai pentru el.

La începutul lui august, cînd Shaffer a terminat traseul, după exact patru luni de cînd pornise la drum, și a anunțat Conferința de realizarea sa, nimeni nu l-a crezut. A trebuit să le arate oficialilor fotografiile pe care le făcuse și jurnalul pe care îl ținuse pe traseu și să treacă printr-un „interogatoriu încîntător, dar amănunțit”, așa cum spune el în relatarea călătoriei sale, *Mergînd cu primăvara*, înainte ca povestea sa să fie în cele din urmă acceptată.

Cînd s-a aflat despre drumeția lui Shaffer, aceasta a atras foarte multă atenție – au venit ziariști să-i ia interviuri și *National Geographic* a publicat un lung articol despre ea –, iar Appalachian Trail s-a bucurat de o oarecare dezmorțeală. Dar în America drumețiile au fost dintotdeauna o activitate marginală și în cîțiva ani, cu excepția unor fanatici și excentrici, Appalachian Trail a căzut din nou în uitare. La începutul anilor ’60 a fost lansat un plan de extindere a Blue Ridge Parkway, o șosea panoramică, la sud de Smoky Mountains, urmînd să se construiască pe segmentul sudic al Appalachian Trail. Inițiativa e eșuat (din pricina costurilor mari, nu din cauză că ar fi fost cine știe ce proteste), dar în alte locuri traseul a fost ciopîrțit și redus la un drum noroios brăzdat de urme de roți prin zonele în care se făcea comerț. În 1958, așa cum am văzut, 32 de kilometri au fost tăiați de la capătul sudic, de la Mount Oglethorpe pînă la Springer Mountain. La jumătatea anilor ’60, pentru un observator avizat, se părea că poteca avea să reziste numai pe porțiuni disparate – în Smokies și Parcul Național Shenandoah, din Vermont pînă în Maine, ca niște fîșii uitate prin cîteva parcuri, dar în rest îngropată sub malluri și complexuri rezidențiale. Mare parte din potecă traversa proprietăți private, iar noii proprietari revocau adesea înțelegerile informale de liberă trecere, forțînd mutarea grăbită și haotică a traseului pe șosele aglomerate sau alte drumuri publice – departe de experiența liniștită a sălbăticiei imaginate de Benton MacKaye. Din nou, soarta acestui traseu părea pecetluită.

Apoi, printr-o întîmplare, secretar al Departamentului de Interne a devenit Stewart Udall, căruia chiar îi plăceau drumețiile. Sub coordonarea sa, în 1968 a fost aprobată o lege

privind sistemul național al traseelor turistice. Legea era ambițioasă și de perspectivă – și în mare nu s-a pus în aplicare. Prevedea construirea a peste 40.000 de kilometri de noi trasee pentru drumeție prin toată America, dintre care majoritatea nu s-au concretizat. În orice caz, ca urmare a legii a apărut Pacific Crest Trail, iar viitorul Appalachian Trail a fost asigurat, acesta devenind *de facto* parc național. De asemenea, s-au alocat fonduri – 170 de milioane de dolari din 1978 – pentru cumpărarea unor terenuri private ca să se creeze un „tampon” de sălbăticie de-a lungul potecii. Acum aproape întreaga potecă traversează spații naturale protejate. Doar 34 de kilometri – sub 1% din total – se suprapune cu drumuri publice, în general pe poduri și acolo unde traversează orașe.

În cei 50 de ani care au trecut de la drumeția lui Shaffer, alți 4.000 de excursioniști au repetat performanța. Sînt două categorii de excursioniști care fac traseul cap-coadă: cei care-l parcurg într-un singur sezon, numiți „integraliști”, și cei care-l fac pe bucăți, botezați „sectoriști”. Recordul pentru traseul parcurs pe porțiuni este de 46 de ani. Conferința Appalachian Trail nu recunoaște și recorduri de viteză, argumentînd că n-ar fi în spiritul acestei activități, dar asta nu-i împiedică pe oameni să încerce. În anii ’80, un bărbat pe nume Ward Leonard, cărînd un rucsac plin și fără nici o echipă de sprijin, a făcut traseul în 60 de zile și 16 ore – o performanță incredibilă dacă stai să te gîndești că aceeași distanță poate fi parcursă cu mașina în aproximativ cinci zile. În mai 1991, maratonistul David Horton și sportivul de anduranță Scott Grierson au pornit la o diferență de două zile unul de celălalt. Horton a avut o rețea de echipe de sprijin care-l așteptau la răscruci și în alte puncte strategice, așa că nu avea nevoie să care cu el decît un bidon cu apă. În fiecare

seară era dus cu mașina la un motel sau cazat acasă la cineva. A făcut în medie 61,6 kilometri pe zi, alergînd 10 sau 11 ore. În același timp, Grierson a mers cîte 18 ore pe zi. În cele din urmă, Horton l-a depășit pe Grierson în New Hampshire în a 39-a zi și și-a atins obiectivul în 52 de zile și nouă ore. Grierson a ajuns cîteva zile mai tîrziu.

Tot felul de oameni au făcut traseul într-un singur sezon. Un bărbat era trecut de 80 de ani. Un altul l-a făcut în cîrje. Un bărbat nevăzător, pe nume Bill Irwin, a parcurs traseul însoțit de un cîine-călăuză pentru orbi și în total a căzut de aproximativ 5.000 de ori. Dintre toți cei care au făcut traseul într-un singur sezon, probabil cel mai cunoscut și despre care s-a scris cel mai mult e cazul „bunicuței" Emma Gatewood, care a reușit să parcurgă traseul de două ori după ce împlinise 60 de ani, în ciuda faptului că era ciudată, prost echipată și cam prostuță (de fapt, era proastă rău, dar nu vreau să par nepoliticos) și un pericol pentru sine însăși. (Se rătăcea întruna.) Favoritul meu, oricum, e un tip pe nume Woodrow Murphy, din Pepperell, Massachusetts, care a făcut traseul integral în vara anului 1995. Mi-ar fi plăcut de el oricum, chiar și pentru simplul fapt că se numea Woodrow, dar l-am admirat în mod deosebit cînd am aflat că avea 160 de kilograme și se apucase de drumeție ca să mai slăbească. În prima săptămînă a reușit să parcurgă doar opt kilometri pe zi, dar a perseverat și pînă în august, cînd a ajuns în statul său natal, ajunsese la aproape 20 de kilometri pe zi. Slăbise 24 de kilograme – o nimica toată, pînă la urmă – și, aparent, se gîndea să facă tot traseul din nou în anul următor.

Un procent important dintre cei care parcug tot traseul într-un singur sezon ajung pe Katahdin, apoi se întorc și pornesc

înapoi spre Georgia. Pur și simplu nu mai pot să se oprească, ceea ce îți cam ridică niște semne de întrebare. În realitate, cu cît citești mai mult despre astfel de „integraliști”, cu atît ajungi să te minunezi mai tare. De exemplu, Bill Irwin, nevăzătorul. După drumeție, a declarat: „Nu mi-a plăcut deloc partea cu drumeția. M-am simțit obligat s-o fac. N-a fost alegerea mea”. Sau David Horton, maratonistul care a stabilit recordul de viteză în 1991. Horton, după cum singur a spus, a ajuns „o epavă din punct de vedere mental și emoțional”, iar cît a traversat statul Maine a bocit aproape tot drumul. Păi, atunci de ce-ai mai făcut traseul, nătărăule? Pînă și bietul Shaffer a ajuns un pustnic într-o văgăună din Pennsylvania. Nu vreau să sugerez că dacă parcurgi Appalachian Trail o iei razna, ci că numai un anumit gen de oameni pot să o facă.

Și cum mă mai raportam eu la ideea de a renunța la drumeție cîtă vreme o mamaie în adidași, un rotofei pe nume Woodrow și alți peste 3.990 de excursioniști reușiseră să ajungă pînă pe Katahdin? Între noi fie vorba, destul de bine. Nu renunțasem la ideea de a face traseul; doar că nu mai voiam să-l fac pe tot. Eu și Katz făcuserăm deja o jumătate de milion de pași, dacă vă vine să credeți. Nu ni s-a părut esențial să-i mai facem și pe ceilalți patru milioane și jumătate ca să prindem ideea.

Așa că ne-am dus în Knoxville cu taximetristul nostru hîtru, am închiriat o mașină de la aeroport și, imediat după prînz, ieșeam din Knoxville și ne îndreptam spre nord printr-o lume pe care mi-o aminteam ca prin ceață, cu drumuri aglomerate, semafoare suspendate, intersecții imense, indicatoare enorme și hectare de malluri, benzinării, magazine cu prețuri reduse, centre auto, parcări și toate celelalte. Chiar și după o zi

petrecută în Gatlinburg, tranziția era amețitoare. Îmi amintesc că am citit odată că niște indieni dintr-un trib străvechi din pădurea tropicală braziliană, fără nici un fel de cunoștințe sau așteptări privind lumea de dincolo de junglă, au fost duși la São Paulo sau Rio și, cînd au văzut clădirile, mașinile și avioanele, au făcut pe ei, abundent și la unison. Înțelegeam cam cum s-au simțit.

E un contrast așa ciudat! Cînd ești pe Appalachian Trail, universul tău e pădurea, infinită și atotcuprinzătoare. E tot ce trăiești zi de zi. În cele din urmă, e tot ce poți să-ți imaginezi. Bineînțeles, ești conștient că undeva dincolo de linia orizontului se află orașe grandioase, fabrici zumzăind de activitate, autostrăzi aglomerate, dar aici, în acest colț de țară, cu copaci cît vezi cu ochii, pădurea e stăpînă. Pînă și orășelele ca Franklin sau Hiawassee ori chiar Gatlinburg nu sînt decît niște halte presărate în mod util prin marele cosmos al pădurii.

Dar, dacă ieși de pe potecă, dacă ieși de-adevăratelea, și te duci undeva cu mașina, așa cum am făcut noi, o să-ți dai seama cît de tare te-ai înșelat. Aici, munții și pădurile sînt doar un decor – familiar, cunoscut, apropiat, dar la fel de nesemnificativ și de nebăgat în seamă ca și norii care se mișcau cu repeziciune pe deasupra crestelor. Aici viața adevărată curge chiar pe lîngă și peste tine: benzinării, magazine Wal-Mart și K-mart, gogoșerii, centre de închirieri de casete video – o procesiune nesfîrșită de hidoșenii consumeriste.

Pînă și lui Katz îi cam ajunsese.

— Dumnezeule, ce urîțenie, a spus el mirat, de parcă n-ar mai fi văzut niciodată așa ceva.

M-am uitat pe lîngă umărul său, spre un mall imens cu o parcare cît o prerie, și i-am dat dreptate. Era oribil. Iar apoi,

abundent și la unison, am făcut pe noi.

Capitolul 10

Există o pictură de Asher Brown Durand, *Spirite înfrățite*, care este adesea reprodusă în cărți cînd subiectul se referă la peisajele Americii în secolul al XIX-lea. Pictat în 1849, tabloul înfățișează doi bărbați stînd pe un colț de stîncă în Catskills, în unul dintre acele decoruri sublime de lume pierdută la care poți să ajungi numai dacă faci o expediție, deși cei doi sînt îmbrăcați, în mod absurd, de parcă ar merge la birou, cu redingote și lavaliere. La picioarele lor, într-o rîpă umbroasă, un pîrîu de munte curge printre bolovani. Mai în spate, prin frunzișul copacilor, se zăresc în depărtate niște munți albaștri de o splendoare amenințătoare. La stînga și la dreapta, înghesuindu-se parcă să încapă în tablou, mase de copaci care dispar de îndată într-o beznă mistuitoare.

Nu pot să spun cît de mult mi-ar plăcea să pășesc în peisajul acela. Decorul e atît de vădit sălbatic, redă atît de bine ideea inaccesibilității, încît ești tentat să ajungi acolo, ceea ce, în mod clar, e o nesăbuință. Acolo ai muri cu siguranță – sfîșiat de o pumă, răpus de un tomahawk sau doar pierdut și rătăcind spre o moarte accidentală groaznică. Îți poți da seama de asta dintr-o privire. Dar nu-ți pasă. Cercetezi deja prim-planul, căutînd o cale să te strecori pînă jos, la pîrîu, coborînd pe stîncile abrupte și întrebîndu-te dacă trecătoarea din fața ta o să te ducă pînă în

valea din apropiere. Adio, prieteni! Destinul mă cheamă. Nu mă așteptați la cină.

Evident, astăzi nu mai există asemenea peisaje. Poate că nici n-au existat vreodată. Cine știe cîte libertăți își permiteau acești romantici cu pensulele lor? Cine, pînă la urmă, o să se chinuie să care un șevalet, un scăunel și o cutie cu vopsele în vreun loc greu accesibil, într-o după-amiază fierbinte de iulie, într-o sălbăticie în care pîndesc pericolele și n-o să picteze ceva superb și grandios?

Însă, chiar dacă înainte de industrializare Apalașii n-ar fi avut decît jumătate din sălbăticia și dramatismul tablourilor lui Durand și ale altora ca el, tot trebuie să fi fost uimitori. Acum e greu de imaginat cît de puțin cunoscută, cît de plină de posibilități a fost odată lumea care se întindea dincolo de zona coastei de est. Cînd Thomas Jefferson i-a trimis în sălbăticie pe Lewis și Clark, era convins că or să găsească mamuți mițoși și mastodonți. Dacă dinozaurii ar fi fost cunoscuți la momentul respectiv, aproape sigur le-ar fi cerut să-i aducă un triceratops.

Primii oameni care s-au aventurat în inima pădurii venind dinspre est (indienii, bineînțeles, ajunseseră acolo cu vreo 20.000 de ani înaintea lor) nu căutau creaturi preistorice, trecători spre vest sau noi teritorii pe care să se stabilească. Ei căutau plante. Varietatea botanică a Americii i-a incitat peste măsură pe europeni, iar pădurile le puteau aduce și bani, și glorie. Pădurile din est abundau de o floră necunoscută Lumii Vechi și a existat o dorință uriașă, atît din partea oamenilor de știință, cît și a amatorilor entuziaști, de a avea așa ceva. Imaginați-vă cum ar fi dacă mîine o navă spațială ar găsi o junglă dezvoltîndu-se sub norii de gaz ai planetei Venus. Gîndiți-vă cît ar plăti Bill Gates, să zicem, ca să aibă într-un

ghiveci din sera lui cine știe ce plantă exotică agățătoare cu lobi purpurii de pe Venus. În secolul al XVIII-lea așa era cu rododendronul – și camelia, hortensia, cireșul negru, floarea de măriță-mă-mamă, azaleea, ochiul-boului, spata-dracului, catalpa, dafinul american, prinde-muște, vița sălbatică, laptele-cîinelui. Acestea și alte cîteva sute au fost culese din pădurile Americii și trimise peste ocean, în Anglia, Franța și Rusia, unde au fost întîmpinate cu nerăbdare și mîini tremurînde.

Totul a început cu John Bartram – de fapt, a început cu tutunul, dar din punct de vedere științific a început cu John Bartram –, un quaker din Pennsylvania, născut în 1699, care a devenit interesat de botanică după ce a citit o carte despre asta și care a început să-i trimită semințe și butași unui quaker din Londra. Încurajat să mai caute și altele, Bartram a pornit în călătorii din ce în ce mai ambițioase prin sălbăticie, uneori străbătînd mai bine de 1.500 de kilometri prin masivi abrupți. Deși era un autodidact, n-a învățat niciodată latina și nu înțelegea decît vag clasificările lui Linnaeus, a fost un excelent colecționar de plante, foarte priceput să găsească și să recunoască specii necunoscute. Dintre cele 800 de plante descoperite în America în perioada colonială, un sfert i se datorează lui Bartram. Fiul său William a descoperit mult mai multe.

Pînă la sfîrșitul secolului, pădurile din est mișunau de botaniști – Peter Kalm, Lars Yungstroem, Constantine Samuel Rafinesque-Schmaltz, John Fraser, André Michaux, Thomas Nuttall, John Lyon și mulți, mulți alții. Erau atît de mulți, căutînd plante într-o manieră așa de competitivă, încît adesea e imposibil de stabilit cu precizie cine ce a descoperit. În funcție de sursa consultată, Fraser a descoperit fie 44 de plante noi, fie

215, fie alt număr între acestea două. Una dintre descoperirile sale necontestate este bradul parfumat din sud, bradul Fraser, atît de caracteristic regiunilor muntoase din North Carolina și Tennessee, dar îi poartă numele numai pentru faptul că a ajuns pînă în vîrful Clingmans Dome chiar înaintea aprigului său rival Michaux.

Oamenii aceștia parcurgeau întinderi uimitoare, umblînd foarte mult timp. Una dintre expedițiile mai tînărului Bartram a durat peste cinci ani, iar acesta s-a aventurat atît de adînc în pădure, încît multă vreme a fost dat dispărut; cînd a apărut, a descoperit că America era de un an în război cu Marea Britanie și că își pierduse clienții. Călătoriile lui Michaux l-au purtat din Florida pînă în Golful Hudson; temerarul Nuttall s-a aventurat pînă la țărmurile Lacului Superior, parcurgînd o mare parte din această distanță pe jos din cauza lipsei de fonduri.

Adesea, cînd culegeau plante, nu se zgîrceau deloc la cantitate, asta ca să nu spun că erau hrăpăreți. Lyon a smuls de pe un singur deal 3.600 de vlăstari de *Magnolia macophylla* și mii de alte plante, inclusiv o plăntuță roșie și drăguță care i-a provocat un delir cu febră și i-a acoperit „aproape tot corpul cu bășici care se uneau unele cu altele”; descoperise, a aflat el mai tîrziu, scumpia. În 1765, John Bartram a descoperit o camelie deosebit de fumoasă, *Franklinia alatamaha*; deja rară, planta a fost împinsă la dispariție în doar 25 de ani. A rezistat pînă astăzi numai ca plantă de cultură – datorită exclusiv lui Bartram. În schimb, Rafinesque-Schmaltz și-a petrecut șapte ani hoinărind prin Apalași, n-a descoperit mare lucru, dar a adus cu el 50.000 de semințe și butași.

E o minune cum au reușit. Fiecare plantă trebuia să fie înregistrată și identificată, să i se culeagă semințele sau să se

taie un butaș; acesta trebuia să fie păstrat în hîrtie cartonată sau în pînză tare, udat constant, îngrijit și transportat cumva prin sălbăticia aceea fără nici un drum pînă în lumea civilizată. Privațiunile și pericolele erau permanente și epuizante. Era plin de urși, șerpi și pantere. În una dintre expediții, fiul lui Michaux a fost sfîșiat de un urs care l-a atacat de prin copaci. (Se pare că urșii negri erau mult mai feroce înainte; aproape fiecare jurnal conține o relatare despre un atac subit, neprovocat. E foarte probabil ca urșii din est să fi devenit mai retrași pentru că au învățat să asocieze oamenii cu puștile.) Și indienii erau de obicei ostili – dar și nedumeriți să găsească niște gentlemeni europeni culegînd cu grijă și luînd cu ei plante care creșteau din belșug în natură –, la care se adăugau și toate bolile care puteau fi contractate în pădure, precum malaria și febra galbenă. „Nu pot să găsesc nici un [prieten] care să îndure alături de mine corvoada peregrinărilor mele", se plîngea extenuat John Bartram într-o scrisoare adresată patronului său englez. Deloc surprinzător.

Dar, evident, merita osteneala. O singură sămînță mai prețuită putea valora pînă la cinci guinee. Dintr-o singură expediție, John Lyon a rămas cu 900 de lire sterline după ce-a achitat cheltuielile, aproape o avere, apoi a revenit în anul următor și a cîștigat aproape la fel de mult. Fraser a făcut o expediție amplă sponsorizată de Ecaterina cea Mare a Rusiei și, cînd s-a întors din pădure, a aflat că pe tron se instalase un nou țar care nu era deloc interesat de plante și care, crezîndu-l nebun, a refuzat să onoreze contractul. Așa că Fraser a dus totul în Chelsea, unde avea o mică pepinieră, asigurîndu-și un trai bun din vînzarea de azalee, rododendroni și magnolii nobililor englezi.

Alții au făcut-o pentru simpla bucurie de a descoperi ceva nou – nici unul mai admirabil decît Thomas Nuttall, o calfă de tipograf din Liverpool, inteligent, dar fără școală, care a venit în America în 1808 și și-a descoperit o pasiune neașteptată pentru plante. A făcut două expediții lungi, pe care le-a plătit din propriul buzunar, a înregistrat multe descoperiri importante și a donat cu generozitate Grădinii Botanice din Liverpool plante care l-ar fi făcut bogat. În doar nouă ani, pornind de la zero, a devenit principala autoritate în materie de plante americane. În 1817, a editat (nu doar a scris textul, ci și l-a cules în mare parte) influenta lucrare *Specii de plante din America de Nord,* care a reprezentat aproape un secol principala enciclopedie a botanicii americane. Patru ani mai tîrziu a fost numit curator la Grădina Botanică a Universității Harvard, funcție pe care a deținut-o exemplar vreo zece ani și, cumva, și-a găsit timp să devină o autoritate de necontestat și în materie de păsări, publicînd un text faimos despre ornitologia americană în 1832. Era, fără îndoială, un om de treabă care cîștiga respectul tuturor celor care îl cunoșteau. Rar găsești o poveste mai interesantă.

Încă de pe vremea lui Nuttall pădurile începeau să sufere transformări. Pumele, elanii și lupii cenușii erau pe cale de dispariție, iar castorul și ursul nu erau nici ei prea departe de aceeași soartă. Marii codri seculari de pini netezi din nord, dintre care unii ajungeau și la 67 de metri înălțime – cît o clădire cu 20 de etaje –, fuseseră tăiați mai ales pentru a face din ei catarge sau pur și simplu pentru a defrișa terenul ca să fie cultivat, iar aproape tot ce-a mai rămas a dispărut pînă la sfîrșitul secolului. Încolțise peste tot ideea nesăbuită că pădurile americane erau inepuizabile. Pecani bătrîni de 200 de ani erau

doborîți la pămînt doar pentru a culege mai ușor fructele de pe crengile din vîrf. De la an la an, pădurea își schimba aspectul în mod vizibil. Dar pînă de curînd – dureros de curînd – se mai găsea ceva din abundență, menținînd impresia de colț de rai virgin a pădurii inițiale: impunătorul și grațiosul castan american.

N-a mai existat niciodată vreun copac ca ăsta. Înălțîndu-se pînă la 30 de metri de sol, cu crengile groase, răsfirate formînd un coronament de o bogăție incomparabilă, cu jumătate de hectar de frunze pe arbore, în jur de un milion în total. Deși atingea doar jumătate din înălțimea celor mai înalți pini din est, castanul avea o greutate, o masă și o simetrie care-l plasau la alt nivel. La sol, trunchiul unui copac matur atingea trei metri în diametru și peste șase metri în circumferință. Am văzut o fotografie, făcută la începutul secolului XX, cu niște oameni care făceau un picnic într-un crîng de castani, nu departe de locurile pe unde umblam eu și Katz în momentul acela, într-o zonă numită Pădurea Națională Jefferson. E o ceată veselă, într-o duminică, oameni îmbrăcați în haine grele, femeile cu umbreluțe de soare, bărbații cu pălării și mustăți pleoștite, toți aliniați frumos pe o pătură întinsă într-o poiană, pe un fundal cu fascicule oblice de lumină și copaci de o incredibilă grandoare. Oamenii sînt atît de mici, ridicol de disproporționați în comparație cu arborii din jurul lor, încît te întrebi pentru o clipă dacă nu cumva fotografia a fost modificată în glumă, ca acele cărți poștale vechi în care vezi un harbuz cît hambarul sau un știulete de porumb care umple singur o căruță, cu o legendă caraghioasă descriind o SCENĂ TIPICĂ DE LA O FERMĂ DIN IOWA. Dar de data asta chiar așa era – pe zeci de mii de kilometri pătrați de dealuri și văi, din North Carolina și South

Carolina pînă în New England. Și-acum nu mai e nimic din toate astea.

În 1904, un îngrijitor de la Grădina Zoologică din Bronx, New York, a observat că frumoșii castani de acolo se umpluseră de un fel de pustule portocalii necunoscute. În doar cîteva zile au început să se îmbolnăvească și să se usuce. Pînă cînd oamenii de știință au identificat sursa bolii ca fiind o ciupercă asiatică numită *Endothia parasitica*, probabil introdusă odată cu un transport de copaci sau de cherestea infectată adusă din Orient, castanii se uscaseră, iar ciuperca se răspîndise în Apalași, unde un copac din patru era castan.

Cu tot aspectul său masiv, un copac e remarcabil de delicat. Toată viața lui interioară este cuprinsă în trei staturi de țesut subțire ca foaia de hîrtie, floemul, xilemul și cambiul, aflate imediat sub scoarță, care împreună formează o cămașă umedă ce înconjoară duramenul uscat. Oricît de înalt crește, un copac nu are decît un kilogram și ceva de celule vii care formează un strat subțire între rădăcini și frunze. Aceste trei straturi de celule harnice îndeplinesc toate funcțiile complexe necesare pentru a ține un copac în viață, iar eficiența lor e una dintre minunile naturii. Fără zgomot sau agitație, fiecare copac din pădure transportă un volum enorm de apă – aproape 400 de litri în cazul unui copac mai mare într-o zi călduroasă – de la rădăcină pînă la frunze, de unde aceasta ajunge din nou în atmosferă. Imaginați-vă cîtă larmă și cît freamăt, cît zgomot de instalații ar produce o echipă de pompieri ca să extragă aceeași cantitate de apă. Iar transportarea apei e numai una dintre numeroasele funcții pe care le îndeplinesc floemul, xilomul și cambiul.

De asemenea, ele produc lignină și celuloză, reglează depozitarea și producerea de tanin, sevă, clei, uleiuri și rășini, distribuie minerale și nutrienți, transformă amidonul în zaharuri pentru creșterea ulterioară (aici intră în peisaj siropul de arțar) și Dumnezeu mai știe ce. Dar, pentru că toate astea au loc într-un strat atît de subțire, copacul este îngrozitor de vulnerabil la organismele invazive. Pentru a le combate, copacii și-au dezvoltat sisteme de apărare complicate. Motivul pentru care dintr-un arbore-de-cauciuc se scurge un latex atunci cînd e tăiat este că așa le spune el insectelor și altor organisme: „N-are gust bun. Nu-i nimic pentru voi aici. Valea!”. Copacii pot de asemenea să îndepărteze instecte dăunătoare precum omizile secretînd pe frunze tanin, ceea ce le face să nu mai fie așa gustoase și le convinge pe omizi să plece în altă parte. Atunci cînd infestarea e gravă, unii copaci au chiar capacitatea de a transmite asta. Unele specii de stejar eliberează o substanță prin care avertizează alți stejari din apropiere cu privire la un atac iminent. Drept răspuns, aceștia sporesc producția de tanin pentru a ține piept asaltului care urmează.

Prin astfel de mijloace, bineînțeles, inima naturii bate în continuare. Problema apare atunci cînd un copac se confruntă cu un atacator pentru care evoluția nu l-a pregătit, și rar s-a întîmplat ca un copac să fie atît de neajutorat la atacurile unui invadator precum castanul american în fața ciupercii *Endothia parasitica*. Aceasta pătrunde în castan fără nici un efort, îi devorează celulele de cambiu și, chimic vorbind, pînă să-și dea castanul seama ce l-a lovit, ciuperca se pregătește deja să atace alt copac. Se răspîndește prin spori, produși cu sutele de milioane în fiecare pustulă. O singură ciocănitoare poate să transfere un miliard de spori într-un singur zbor dintr-un

arbore în altul. În punctul culminant al epidemiei, fiecare adiere de vînt împrăștia miliarde de spori care pluteau ca o boare ucigașă spre dealurile învecinate. Rata mortalității a fost de 100%. În doar 35 de ani castanul american a devenit o amintire. Numai Apalașii au pierdut patru miliarde de copaci, un sfert din suprafața lor de pădure, într-o singură generație.

O mare tragedie, fără îndoială. Dar ce noroc, dacă stai să te gîndești, că aceste boli măcar sînt specifice anumitor specii! Dacă, în loc de mana castanului, făinarea alunului sau atracnoza cornului, am fi avut doar mana arborilor – ceva nedeterminat și de neoprit care ar fi ucis păduri întregi? În realitate, așa ceva chiar există. Se numește ploaie acidă.

Dar să ne oprim aici. Cred că am avut parte cu toții de destulă știință pentru un singur capitol. Dar vă rog să țineți minte ce-am spus, căci n-a fost zi pe care s-o petrec în pădurile din Apalași fără să nu mulțumesc în gînd pentru ceea ce am găseam acolo.

Așadar, pădurea prin care umblam acum eu și Katz nu semăna deloc nici cu pădurea pe care o cunoscuseră cei din generația tatălui meu, însă măcar era pădure. În orice caz, era minunat să ne aflăm din nou în acest mediu familiar. Pădurea semăna leit cu cea pe care o părăsiserăm în North Carolina – aceiași copaci puternic înclinați, aceeași potecă maronie, îngustă, aceeași liniște atotcuprinzătoare, întreruptă doar de micile noastre mormăieli și de suflul nostru greoi cînd ne chinuiam să urcăm pantele care se dovedeau la fel de abrupte, deși nu chiar la fel de înalte, ca acelea pe care le lăsaserăm în urmă. Dar, în mod straniu, deși ajunseserăm cu vreo două sute de kilometri mai spre nord, primăvara părea mai aproape aici. Copacii, majoritatea stejari, erau mai înmuguriți și uneori

zăream și pîlcuri de flori sălbatice – maci canadieni, toporași sălbatici și cerceii-doamnei – răzbind prin covorul de frunze de anul trecut. Razele soarelui se strecurau printre crengile de deasupra noastră, formînd pete de lumină pe potecă, și era o atmosferă primăvăratică îmbătătoare. Mai întîi ne-am dat jos gecile, apoi puloverele. Lumea părea un loc prietenos.

Iar cel mai frumos, și la stînga, și la dreapta aveam parte de priveliști seducătoare și rare. Întinzîndu-se pe 650 de kilometri în Virginia, Blue Ridge este în mare parte o singură muchie lungă, de numai 1,5-3 kilometri lățime, crestată ici-colo de trecători adînci, în formă de V, dar în rest se menține cam la același nivel, la aproximativ 900 de metri altitudine, avînd la vest Valea Virginiei, întinzîndu-se verde pînă la poalele Munților Allegheny, și la est leneșele piemonturi bune pentru pășunat. Așadar, de fiecare dată cînd ne îndreptam spre un vîrf de munte și pășeam pe o stîncă cu vedere panoramică, în loc de munți verzi nesfîrșiți acoperiți de păduri întizîndu-se cît vezi cu ochii, aici aveam parte de peisaje diafane ale unei lumi autentice, populate: ferme însorite, cătune îngrămădite, pîlcuri de pădure și șosele șerpuitoare, toate de un pitoresc extraordinar văzute de la distanță. Pînă și o șosea interstatală, cu intersecțiile ei în formă de frunză de trifoi și drumurile paralele, părea inofensivă și serioasă, ca ilustrațiile pe care le găseam în cărțile mele în copilărie, descriind o Americă activă și mereu în mișcare, dar nu atît de ocupată încît să nu mai fie atractivă.

Am mers o săptămînă fără să vedem pe nimeni. Într-o după-amiază m-am întîlnit cu un bărbat care de 25 de ani făcea Appalachian Trail pe bucăți, cu bicicleta și mașina. În fiecare dimineață lăsa bicicleta într-un punct de finiș aflat la vreo 16

kilometri distanță, ducea mașina înapoi la punctul de start, de unde mergea pe jos pînă la bicicletă, întorcîndu-se apoi la mașină pedalînd. Făcea asta două săptămîni în aprilie în fiecare an și calculase că îi mai trebuie vreo 20 de ani ca să termine traseul. În altă zi m-am ținut după un bărbat mai în vîrstă, zvelt și sprinten, care părea să fi trecut binișor de 70 de ani. Avea un rucsăcel demodat, de oraș, din pînză maro-roșcat, și se mișca extraordinar de rapid. De două sau de trei ori într-o oră îl vedeam chiar în față, la 40-50 de metri distanță, dispărînd printre copaci. Deși mergea mult mai repede decît mine și nu părea să se odihnească niciodată, era mereu acolo. În locurile unde puteam să văd pînă la 40-50 de metri, acolo era și el, pe punctul de a dispărea. Parcă urmăream o fantomă. Am încercat să-l ajung din urmă și n-am reușit. Din cîte-am putut vedea, nu s-a uitat niciodată înspre mine, dar eram convins că știe că sînt în urma lui. În pădure capeți un fel de al șaselea simț în ceea ce privește prezența altora și, atunci cînd îți dai seama că sînt alți oameni în apropiere, întotdeauna te oprești ca să-i lași să te ajungă din urmă, ca să faci schimb de amabilități, să-i saluți sau să întrebi dacă a auzit cineva vreun buletin meteorologic. Dar bărbatul din fața mea nu s-a oprit niciodată, n-a schimbat niciodată ritmul, nu s-a uitat în urmă niciodată. Spre sfîrșitul după-amiezii a dispărut și nu l-am mai văzut de-atunci.

Seara, i-am povestit lui Katz despre asta.

— Dumnezeule, a bîiguit ca pentru sine, iar mă ia cu halucinațiile lui.

Dar a doua zi Katz l-a tot văzut și el – numai că în sptatele lui, urmîndu-l, mereu aproape, dar fără să-l depășească. A fost foarte ciudat. După asta, nici unul din noi nu l-a mai văzut. N-am mai văzut pe nimeni.

Prin urmare, în fiecare noapte aveam refugiile numai pentru noi, ceea ce era un mare răsfăț. Știi că viața ta a ajuns să fie demnă de milă cînd ești încîntat că ai o platformă acoperită cu lemn pe care poți s-o numești doar a ta, dar asta e – eram încîntați. Refugiile aflate de-a lungul acestei porțiuni de potecă erau în general noi și curate lună. Mai multe dintre ele erau chiar dotate cu o mătură – o notă intimă, casnică. Mai mult decît atît, măturile erau folosite – noi le-am folosit și fluieram în timp ce măturam –, dovedind că, dacă îi dai unui excursionist de pe Appalachian Trail instrumentele pentru confort, el le va folosi în mod responsabil. Fiecare refugiu avea o privată în apropiere, o sursă bună de apă și o masă de picnic, așa că puteam să ne pregătim și să luăm masa într-o poziție mai mult sau mai puțin normală, nu ghemuiți pe bușteni uzi. Toate astea sînt un adevărat lux pe traseu. În a patra noapte, chiar cînd eram pe punctul de a mă confrunta perspectiva deprimantă de-a termina de citit singura mea carte și, prin urmare, de-a nu mai avea nimic altceva de făcut seara decît să stau întins în semiîntuneric și să ascult sforăiturile lui Katz, am fost foarte bucuros, încîntat, satisfăcut pînă la nivelul sublimului să descopăr că alt excursionist lăsase în urma lui un volum de Graham Greene. Dacă Appalachian Trail te învață ceva e să te extaziezi în fața unor lucruri mărunte – ceva ce n-ar fi rău să aplicăm mai des în viața noastră.

Așa că eram fericit. Făceam cîte 24-25 de kilometri pe zi, nicicum 40 de kilometri, așa cum ni se promisese, dar, în orice caz, o distanță respectabilă după standardele noastre. Eu mă simțeam sprinten și în formă și era pentru prima dată după ani de zile cînd burta mea nu mai arăta ca un sac de mingi. Încă eram epuizat și înțepenit după o zi de mers – asta n-a încetat

niciodată –, dar ajunsesem în punctul în care durerile și bășicile deveniseră o componentă atît de importantă a existenței mele, încît nu le mai băgam în seamă. De fiecare dată cînd părăsești lumea confortabilă și igienică a orașului și o pornești hai-hui pe dealuri, treci printr-o serie de transformări treptate – un fel de cădere lentă în mizerie – și de fiecare dată e ca și cum n-ai mai făcut așa ceva niciodată. La sfîrșitul primei zile, te simți întru cîtva murdar și ești jenat de asta; la sfîrșitul celei de-a doua zile te simți dezgustător de murdar; în a treia nu-ți mai pasă; în a patra ai uitat cum e să nu fii astfel. Și foamea urmează un tipar prestabilit. În prima seară abia aștepți să-ți mănînci pastele; în a doua seară ești lihnit, dar ți-ai dori altceva decît paste; în a treia nu mai vrei paste, dar știi că e bine să mănînci ceva; în a patra nu mai ai deloc poftă de mîncare, dar mănînci pentru că așa faci de obicei la ora asta. Nu pot să explic, dar, în mod ciudat, e plăcut.

Apoi se întîmplă ceva care te face să-ți dai seama cît de mult – cît de nemăsurabil de mult – vrei să faci o vizită în lumea adevărată. În a șasea noastră seară, după o zi lungă printr-o pădure neobișnuit de deasă, în amurg am ajuns într-o poieniță cu iarbă, pe un mal abrupt și înalt, cu o priveliște amplă, deschisă, senzațională către nord și vest. Soarele tocmai se ascundea după îndepărtatele creste de-un albastru-cenușiu ale Munților Allegheny, iar pînă acolo peisajul – o cîmpie de ferme întinse și aranjate, fiecare cu un pîlc de copaci și o casă – era exact în punctul în care începea să-și piardă culoarea. Dar lucrul care ne-a făcut să rămînem cu gura căscată a fost un orășel – un oraș adevărat, primul pe care-l vedeam de o săptămînă – la vreo 10-12 kilometri spre nord. De unde ne aflam noi, abia puteam distinge ceea ce în mod clar erau

firmele mari, luminoase și colorate ale unor restaurante și mari moteluri de lîngă șosea. Nu cred că am văzut vreodată ceva care să fie pe jumătate la fel de frumos și pe un sfert la fel de ispititor. Mai c-aș jura că simțeam mirosul fripturilor sfîrîind pe grătar. Am stat așa și ne-am uitat îndelung, de parcă era ceva despre care citiserăm în cărți, dar nu ne așteptam să vedem vreodată.

— Waynesboro, i-am spus eu lui Katz în cele din urmă.

A dat solemn din cap.

— Cît e pînă acolo?

Am scos harta și m-am uitat.

— Vreo 13 kilometri dacă ținem poteca.

Iarăși a dat solemn din cap.

— Bun, a spus el.

Aceasta a fost, mi-am dat seama, cea mai lungă conversație pe care o avuseserăm în ultimele două-trei zile, dar nici nu era nevoie să mai spunem altceva. Eram de o săptămînă pe traseu și a doua zi urma să mergem în oraș. Asta era de la sine înțeles. Aveam să mergem 13 kilometri, să luăm o cameră la hotel, să facem un duș, să sunăm acasă, să ne spălăm hainele, să luăm cina, să cumpărăm provizii, să ne uităm la televizor, să dormim într-un pat, să luăm micul dejun și să ne întoarcem pe traseu. Toate lucrurile astea erau știute și evidente. Tot ceea ce făceam era știut și evident. Chiar era minunat.

Așa că ne-am instalat corturile și am gătit paste cu ce ne mai rămăsese din apă, apoi ne-am așezat unul lîngă altul pe o buturugă, mîncînd în tăcere, cu fața spre Waynesboro. Pe cerul palid al serii răsărise o lună plină, strălucind cu o lumină interioară albă, intensă, care mi-a amintit perfect de interiorul cremos al unui biscuit Oreo. (Pe traseu, în cele din urmă, orice

îți amintește de mîncare.) După o lungă tăcere, m-am întors spre Katz și l-am întrebat din senin, pe un ton mai degrabă plin de speranță decît acuzator:

— Știi să mai faci și altceva în afară de paste?

Mă gîndisem, cred, la reaprovizionarea de a doua zi.

A rămas o vreme pe gînduri.

— Frigănele, a spus într-un sfîrșit și s-a cufundat din nou în tăcere mult timp înainte să-și încline ușor capul înspre mine. Dar tu? m-a întrebat.

— Nu, am zis eu în cele din urmă. Nimic.

Katz s-a gîndit la ceea ce presupunea asta, pentru o clipă a părut că voia să spună ceva, apoi a dat din cap cu stoicism și s-a întors la strachina lui.

Capitolul 11

Uite ceva care dă de gîndit. În 20 de minute pe Appalachian Trail eu și Katz mergeam pe jos mai mult decît merge un american de rînd într-o săptămînă. În 93% din cazuri, cînd ies din casă, indiferent de distanță sau scop, americanii urcă acum în mașină. E ridicol. Cînd ne-am mutat în Statele Unite, unul dintre lucrurile pe care ni le-am dorit a fost să locuim într-un oraș mic, în care să putem merge pe jos pînă la magazine, poștă și bibliotecă. Am găsit un astfel de loc în Hanover, New Hampshire. E un mic oraș universitar plăcut, cu străzi largi, înverzite, case și o stradă principală de modă veche. Aproape toată lumea din oraș poate ajunge ușor pe jos pînă în centru și, cu toate astea, aproape nimeni nu merge pe jos. Am un vecin care merge cu mașina 730 de metri pînă la serviciu. Mai știu pe cineva – o femeie cu o condiție fizică perfectă – care ar fi în stare să meargă cu mașina 90 de metri ca să-și ia copilul de la un vecin. Aici, cînd se termină orele, fiecare copil (în afară de patru copii afurisiți cu accent britanic) e luat de la școală și dus acasă cu mașina pe distanțe ce variază de la cîteva sute de metri la jumătate de kilometru. (Cei care locuiesc mai departe merg cu autobuzul.) Majoritatea puștanilor de 16 ani sau mai mari au propriile mașini. Și asta e ridicol. În medie, cumulat, un american merge astăzi pe jos – incluzînd aici toate tipurile de

mers: de la mașină pînă în birou, de la birou pînă la mașină, prin supermarket sau prin malluri – 2,25 kilometri pe săptămînă, adică numai 320 de metri pe zi.

Măcar în Hanover încă se poate merge pe jos. Acum, în multe orașe din America, chiar să vrei, nu poți, de fapt, să fii pieton. Mi-am dat seama de asta a doua zi, în Waynesboro, după ce ne cazaserăm și ne răsfățaserăm cu un mic dejun extravagant. L-am lăsat pe Katz la o spălătorie (nu știu de ce, dar îi plăcea foarte mult la spălătorie – îi plăcea să citească revistele ferfenițite și să trăiască experința miraculoasă a transformării hainelor țepene și dezgustătoare care ieșeau din mașinile mari de spălat pufoase și frumos mirositoare) și am plecat să caut niște insectifug.

Waynesboro avea în centru o zonă comercială, tradițională și cumva plăcută, care cuprindea cinci sau șase clădiri pătrate, dar, așa cum se întîmplă des astăzi, majoritatea magazinelor se mutaseră în centre comerciale aflate la periferie, în ceea aparent fusese cîndva un cartier comercial înfloritor nemairămînînd decît vreo cîteva bănci, firme de asigurări și magazine prăfuite de mîna a doua. Multe magazine erau întunecoase și goale și nu găseam nicăieri un insectifug, dar un bărbat din fața poștei mi-a sugerat să încerc la K-mart.

— Unde v-ați lăsat mașina? m-a întrebat el, pregătit să-mi dea indicații.

— N-am mașină.

Asta l-a blocat.

— Serios? Mă tem că e mai bine de un kilometru și jumătate pînă acolo.

— Nici o problemă.

A clătinat din cap cu îndoială, de parcă nu și-ar fi asumat responsabilitatea pentru ceea ce avea să-mi spună.

— Păi, în cazul ăsta, trebuie s-o luați pe Broad Street, faceți la dreapta la Burger King și apoi o țineți tot înainte. Dar, știți, dacă stau să mă gîndesc, pînă acolo sînt cam doi kilometri – poate chiar doi kilometri și jumătate. Înapoi veniți tot pe jos?

— Da.

A clătinat iar din cap.

— E cam mult de mers.

— O să-mi iau cu mine provizii pentru situații de urgență.

Dacă s-a prins că glumeam, nu mi-a dat de înțeles asta.

— Păi, atunci, baftă! a spus el.

— Mulțumesc.

— Știți, e o stație de taxi după colț, s-a gîndit să adauge binevoitor.

— Prefer să merg pe jos, i-am explicat eu.

A dat din cap nesigur.

— Atunci, baftă! a spus din nou.

Așa că am mers pe jos. Era o după-amiază călduță și era minunat – nici nu vă imaginați cît de minunat era – să fii în largul tău, fără rucsac, plin de energie și fără vreo povară de cărat. Cu un rucsac în spate, mergi aplecat, gîrbovit și împins în față, cu privirea în pămînt. Te tîrîi; e tot ce poți face. Fără bagaj, te simți eliberat. Mergi drept. Te uiți în jur. Țopăi. Te plimbi. Hoinărești.

Sau cel puțin faci asta pe primele patru străzi. Apoi ajungi în intersecția îngrozitoare de la Burger King și descoperi că șoseaua cu șase benzi spre K-mart e lungă, dreaptă, foarte aglomerată și cu totul lipsită de facilități pentru pietoni – fără trotuare, fără treceri de pietoni, fără refugii, fără butoane la

semafoare în intersecțiile aglomerate. Am mers prin curțile benzinăriilor și motelurilor, prin parcările restaurantelor, m-am cățărat peste bariere de beton, am traversat spații verzi și-am răzbit prin tufe neîngrijite de lemn-cîinesc sau caprifoi care delimitau proprietățile private. La poduri și podețele tubulare – și dezvoltatorilor tare le mai plac podețele tubulare! – n-am avut altă opțiune decît să merg pe șosea, lipit de balustrada plină de praf și făcîndu-i pe șoferii mai puțin atenți să execute manevre bruște ca să mă evite. De patru ori am fost claxonat pentru îndrăzneala de a mă deplasa prin oraș fără confortul dat de o cutie de metal. Un pod era în mod vizibil atît de periculos, încît am ezitat să-l traversez. Pîrîiașul care trecea pe sub el era doar un firicel de apă năpădit de trestii, suficient de îngust ca să sar peste el, așa că am decis s-o iau pe-acolo. Am coborît malul, alunecînd, m-am trezit într-o zonă plină de mîl cenușiu în care mă cufundam, m-am împiedicat de două ori, am sărit pe malul celălalt, m-am împiedicat din nou și în cele din urmă am ieșit la liman, stropit de noroi și împodobit extravagant cu scaieți. Cînd am ajuns într-un tîrziu la K-mart, mi-am dat seama că eram pe cealaltă parte a drumului și că trebuia să traversez cele șase benzi cu un trafic ostil. Cînd am traversat parcarea și am pășit în lumea K-mart, cu muzică serenă și aer condiționat, eram murdar de parcă venisem direct de pe potecă și tremuram din toate încheieturile.

K-mart, aveam să aflu, nu vindea insectifuge.

Așa că am făcut stînga-mprejur și am pornit-o înapoi spre oraș, dar de data asta, într-un acces de furie despre care nici măcar nu vreau să vorbesc, am luat-o de-a dreptul, pe cîmpurile fermelor și printr-o zonă industrială. Mi-am rupt blugii în niște sîrmă ghimpată și m-am umplut și mai tare de noroi. Cînd în

cele din urmă am ajuns înapoi în oraș, l-am găsit pe Katz stînd la soare pe un scaun metalic, pe iarba din fața motelului, proaspăt ieșit de sub duș, îmbrăcat cu haine abia spălate și arătînd extrem de fericit, așa cum numai un excursionist poate să arate cînd se află într-un oraș, huzurind. În teorie își ceruia ghetele, dar în realitate stătea pur și simplu la soare, privind absent. M-a salutat vesel. La oraș, Katz era întotdeauna alt om.

— Doamne, Dumnezeule, în ce hal ești! a strigat el, încîntat că arătam ca un porc. Ce naiba ai făcut? Ești *mizerabil*!

M-a măsurat din cap pînă-n picioare plin de admirație, apoi a spus pe un ton mai solemn:

— Bryson, sper că nu ți-ai tras-o iar cu porcii.

— Ha, ha, ha!

— Doar știi că nu-s niște animale curate, indiferent cît de atrăgători ar părea după o lună de umblat pe traseu. Și nu uita că nu mai sîntem în Tennessee. Aici probabil că nu e nici măcar legal – cel puțin nu fără o adeverință de la veterinar.

A bătut ușurel cu palma scaunul de lîngă el, rînjind cu gura pînă la urechi, încîntat de glumițele lui usturătoare.

— Hai, stai jos și povestește-mi. Deci cum o chema, Marița?

S-a aplecat aproape de mine, confidențial:

— A guițat mult?

M-am așezat pe scaun.

— Crăpi de invidie.

— Ba deloc, dacă vrei să știi. Azi mi-am făcut și eu o prietenă. La spălătorie. O cheamă Beulah.

— Beulah? Glumești.

— Aș vrea eu, dar ăsta-i adevărul.

— Nimeni n-are așa un nume.

— Ei bine, ea are. Și e chiar drăguță. Nu prea deșteaptă, dar foarte drăguță, cu niște gropițe simpatice aici.

Și-a atins obrajii cu degetele ca să-mi arate unde.

— Și are un corp beton.

— Pe bune?

A dat din cap.

— Bineînțeles, a adăugat el judicios, e îngropat sub 99 de kilograme de falduri de grăsime. Din fericire, pe mine nu mă deranjează dimensiunea unei femei atît timp cît nu trebuie să dărîm vreun zid sau ceva de genul ăsta ca s-o scot din casă.

Și-a lustruit meticulos bocancul.

— Și cum v-ați cunoscut?

— Dacă vrei să știi, a spus el, aplecîndu-se mult în față, de parcă era o poveste nemaipomenită, m-a rugat să vin să mă uit la chiloțeii ei.

Am dat din cap.

— Normal.

— Se agățaseră în paleta mașinii de spălat, mi-a explicat el.

— Și-i avea pe ea atunci cînd s-a întîmplat asta? Mi-ai spus că nu e prea deșteaptă.

— Nu, îi spăla, iar elasticul s-a prins în tija aia, iar ea m-a chemat s-o ajut să-i scoată. Ditamai chiloțeii, a adăugat el meditativ și a căzut pe gînduri amintindu-și de ei. I-am scos, dar erau ferfeniță, așa că i-am spus, făcînd pe amuzantul: „Ei, domnișoară, sper că mai aveți o pereche, pentru că de aștia s-a ales praful".

— Zise Stephen cel spiritual.

— Pentru Waynesboro, merge, crede-mă. Iar *ea* a spus – și aici e șmecheria, dragul meu prieten mazac și iubitor de porci –, *ea* a spus: „Ai vrea tu să știi, dragule".

A ridicat din sprîncene.

— Mă întîlnesc cu ea la 7 în fața stației de pompieri.

— Ce, acolo își ține chiloțeii de schimb?

Mi-a aruncat o privire exasperată.

— Nu, pur și simplu acolo ne întîlnim. Luăm cina la pizzeria Pappa John. Și după aceea, dacă am noroc, o să facem și noi ce-ai făcut tu toată ziua. Numai că eu n-o să fiu nevoit să mă cațăr pe un gard și s-o momesc cu niște lucernă. Cel puțin așa sper. Hei, ia uită-te la asta, a spus el și a întins mîna către o pungă de hîrtie de la picioarele lui.

A scos o pereche de chiloți de damă roz care, pe bună dreptate, puteau fi numiți încăpători.

— M-am gîndit să-i fac cadou, ca un fel de glumă, înțelegi.

— Într-un restaurant? Ești sigur că e o idee bună?

— Într-un mod mai discret, știi tu.

Am luat chiloții, întinzîndu-i. Erau, fără îndoială, imenși.

— Dacă nu-i plac, o să-i poți folosi pe post de prelată. Trebuie să te întreb: chiloții-s așa de mari pentru că așa e gluma sau...

— O, nu, e o femeie voluminoasă, mi-a răspuns Katz, ridicînd din nou vesel din sprîncene.

I-a pus înapoi în pungă cu grijă, reverențios chiar.

— *Voluminoasă* femeie.

Așa că eu am luat cina singur, într-un local numit Coffee Mill Restaurant. A fost puțin ciudat să mănînc fără Katz după atîtea zile de tovărășie constantă, dar în același timp și plăcut, din același motiv. Mîncam o friptură, cu cartea proptită de o zaharniță, cît se poate de mulțumit, cînd am ridicat privirea și l-am văzut pe Katz apropiindu-se tiptil de mine, părînd că se furișează, îngrijorat.

— Slavă Domnului că te-am găsit, a spus el și s-a așezat în fața mea.

Era tot asudat.

— Mă caută un tip.

— Ce tip?

— Soțul lui Beulah.

— Beulah are un soț?

— Știu, e un miracol. N-au cum să existe pe planeta asta mai mult de doi bărbați dispuși să se culce cu ea și uite că sîntem amîndoi în același oraș.

Totul se desfășura prea repede pentru mine.

— Nu înțeleg. Ce s-a întîmplat?

— Așteptam în fața stației de pompieri, știi, așa cum stabiliserăm, și o camionetă roșie frînează la stop și din ea coboară un tip care părea foarte furios și-mi spune că e omul lui Beulah și că are două vorbe cu mine.

— Și tu ce-ai făcut?

— Am fugit. Tu ce crezi?

— Și nu te-a prins?

— Avea vreo 270 de kile. Nu era tocmai genul atletic. Mai degrabă genul ăla care-ți trage-un șut la ouă. Face ture pe-aici de vreo jumate de oră, cred că mă caută. Eu am fugit prin curți și m-am tot împiedicat de sîrme pentru rufe și alte căcaturi din astea. M-a mai fugărit încă un tip, o fi crezut că-s un hoț. Acuma ce dracu' fac, Bryson?

— Păi, în primul rînd nu mai sta de vorbă cu grăsance prin spălătorii.

— Da, da, bine.

— Apoi eu ies în stradă, mă uit să nu fie careva și-ți fac semn de la geam.

— Da? Și după aia?

— După aia te întorci repejor la motel, cu mîinile la ouă, și speri să nu te vadă tipul.

A tăcut o clipă.

— Asta-i tot? Ăsta-i cel mai bun plan al tău? Ăsta-i superplanul tău?

— Ai tu unul mai bun?

— Nu, dar eu n-am făcut patru ani de facultate.

— Stephen, acolo n-am învățat cum să te scot pe tine din rahat în Waynesboro. Mi-am dat licența în științe politice. Dacă problema ta avea legătură cu reprezentarea proporțională în Elveția, poate că te-aș fi ajutat.

A oftat și s-a lăsat greoi pe spate, cu brațele încrucișate, gîndindu-se deprimat la situația în care se afla și cum ajunsese aici.

— Să nu mă mai lași niciodată să stau de vorbă cu femei, nici grase, nici slabe, cel puțin pînă ieșim din Statele Confederate. Ăștia de pe-aici umblă toți cu arme la ei. Promiți?

— Promit.

A rămas tăcut și încordat pînă cînd am terminat eu de mîncat, tot întorcînd capul ca să se uite la toate ferestrele, așteptîndu-se să vadă o moacă grasă și furioasă lipită de geam. După ce am terminat și am achitat nota, ne-am dus spre ușă.

— S-ar putea s-o mierlesc peste un minut, a spus el funest, apucîndu-mă de braț. Auzi, dacă mă împușcă, fă-mi un serviciu. Sună-l pe frate-meu și zi-i că sînt zece mii de dolari într-o cutie de cafea pe care am îngropat-o sub gazonul din fața casei lui.

— Ai îngropat zece mii de dolari sub gazonul din fața casei lui frate-tău?

— Nu, bineînțeles că nu, dar e un nemernic și și-ar merita-o. Hai să mergem.

Eu am ieșit afară; strada era pustie – nici o mașină. Locuitorii din Waynesboro erau cu toții acasă, în fața televizoarelor. I-am făcut semn. Și-a scos capul, s-a uitat precaut în stînga și-n dreapta și-a rupt-o la fugă pe drum cu o viteză uimitoare, date fiind împrejurările. Mie mi-a luat două-trei minute ca să ajung la motel. Nu am văzut pe nimeni. La motel, am bătut la ușa lui.

Imediat am auzit o voce ridicol de baritonală și autoritatră întrebînd:

— Cine-i acolo?

Am oftat.

— Nea Grăsanu'. Măi băiete, ia hai să stăm oleacă de vorbă!

— Bryson, lasă miștourile. Te văd pe vizor.

— Păi, atunci de ce mai întrebi cine e?

— Exersez.

Am așteptat un minut.

— Ai de gînd să mă lași să intru sau nu?

— Nu pot. Am tras o servantă în fața ușii.

— Pe bune?

— Du-te la tine în cameră și te sun.

Camera mea era alături, dar, cînd am ajuns, telefonul deja suna. Katz voia să-i povestesc de-a fir-a-păr drumul pînă la motel și-și făcuse tot felul de planuri de apărare ce implicau soclul greu de ceramică al unei veioze și, în cele din urmă, o evadare pe fereastra din spate. Rolul meu era să creez o diversiune – ideal era să incendiez camioneta bărbatului – și apoi s-o iau la sănătoasa în direcția opusă. M-a mai sunat de două ori, o dată chiar după miezul nopții, să-mi spună că

văzuse o camionetă roșie patrulînd pe străzi. Dimineața, n-a vrut să iasă în oraș ca să luăm micul dejun, așa că m-am dus la supermarket după provizii și m-am întors cu o pungă de mîncare de la Hardee's pentru amîndoi. N-a vrut să iasă din cameră pînă cînd nu i-am spus că ne așteaptă taxiul în fața motelului cu motorul pornit. Pînă la potecă erau 6,5 kilometri. S-a uitat pe geamul din spate tot drumul.

Taxiul ne-a lăsat la Rockfish Gap, la intrarea sudică în Parcul Național Shenandoah. Abia așteptam să ajung în parc pentru că este extraordinar de frumos – bineînțeles, de aia și e un parc național –, dar eram oarecum îngrijorat la gîndul că aveam să ne petrecem următoarele șapte sau opt nopți și următorii 162 de kilometri sub jugul regulilor impuse de Serviciul Parcurilor Naționale. La Rockfish Gap există un ghișeu al pădurarilor unde șoferii trebuie să plătească o taxă de intrare, iar excursioniștii trebuie să obțină un permis de drumeție. Permisul nu costă nimic – una dintre cele mai nobile tradiții ale Appalachian Trail este că fiecare centimetru e gratuit –, dar trebuie să completezi un formular imens cu datele personale, itinerarul prin parc și unde plănuiești să campezi în fiecare noapte, ceea ce e puțin ridicol, pentru că nu ai văzut terenul și nu ai de unde să știi ce distanță ai putea parcurge zilnic. Atașate formularului erau și clasicele și stufoasele reguli și avertismente că vei avea parte de amenzi usturătoare și expulzare grabnică dacă faci... ei bine, dacă faci cam orice. Am completat formularul cît de bine am putut și i l-am întins la ghișeu unei femei.

— Așadar, faceți traseul? a spus ea veselă, deși nu teribil de perspicace, a luat formularul fără să se uite la el, l-a ștampilat

și-a rupt partea care ne dădea dreptul de-a merge în drumeție, pe care, în teorie, oricum îl aveam.

— Încercăm, am răspuns eu.

— Într-o bună zi o să mă apuc și eu. Tot aud că-i tare frumos.

Asta m-a lăsat cu gura căscată.

— N-ați mers niciodată pe traseu?

Dar sînteți pădurar, mă mînca limba să spun.

— Nu, din păcate, a răspuns ea melancolic. Locuiesc aici de-o viață, dar încă n-am ajuns și pe potecă. Dar o să ajung eu odată și-odată.

Katz, temîndu-se să nu apară cumva soțul lui Beulah, trăgea practic de mine să plecăm spre pădure, în siguranță, dar eu eram curios.

— De cînd sînteți pădurar? am întrebat.

— În august fac 12 ani, a spus ea mîndră.

— Ar trebui să încercați odată și-odată. Chiar că e frumos.

— S-ar putea să te mai scape și de niște celulită de pe fund, a mormăit Katz ca pentru sine și a intrat în pădure.

M-am uitat la el curios și uimit – nu-i stătea în fire să fie așa de dur – și-am pus-o pe seama lipsei de somn, a unei profunde frustrări sexuale și a excesului de sendvișuri cu cîrnați de la Hardee’s.

Parcul Național Shenandoah are niște probleme. Suferă de o subfinanțare cronică (deși un cinic ar spune că e vorba de o proastă gestionare cronică a fondurilor) mai ceva decît Smokies. Unele poteci secundare au fost închise pe mai mulți kilometri, iar altele se deteriorează. Iar situația ar fi cu mult mai rea fără intervenția voluntarilor de la Potomac Appalachian Trail Club, care întrețin 80% din potecile parcului, inclusiv întreaga porțiune a traseului care traversează parcul.

Campingul Mathews Arms, una dintre principalele zone de agrement ale parcului, a fost închisă în 1993 din lipsă de fonduri și nu s-a mai deschis de-atunci. Alte zone de agrement sînt închise cea mai mare parte din an. O vreme, în anii ’80, pînă și refugiile de pe traseu – sau șoproanele, cum li se zice aici – au fost închise. Nu știu cum au făcut-o – cum anume reușești să închizi o construcție de lemn cu o deschizătură de patru metri și jumătate în partea din față? – și cu atît mai puțin de ce, din moment ce faptul de a le interzice drumeților să se odihnească vreo cîteva ore pe niște platforme de lemn nu prea are cum să revigoreze vistieria parcului. Dar în parcurile din est a devenit un fel de tradiție să li se facă viața grea amatorilor de drumeții. Cu vreo două luni în urmă, toate parcurile naționale, dar și toate departamentele guvernamentale neesențiale, au fost închise pentru cîteva săptămîni în timpul unei neînțelgeri pe marginea bugetului între președintele Clinton și Congres. Cu toate astea, Shenandoah, în ciuda eternei lipse de fonduri, a găsit bani ca să posteze cîte un îngrijitor la fiecare punct de acces pe Appalachian Trail care să-i întoarcă pe excursioniști din drum. Prin urmare, cîteva zeci de de oameni nevinovați au trebuit să se ocolească mult și fără rost ca să-și continue drumeția. Această vigilență trebuie să fi costat parcul cel puțin 20.000 de dolari sau aproape 1.000 de dolari pentru fiecare excursionist periculos întors din drum.

Pe lîngă aceste deficiențe autoprovocate, Shenandoah mai are și multe probleme generate de factori pe care în mare parte nu îi poate controla. Una dintre ele e supraaglomerarea. Deși parcul are peste 160 de kilometri lungime, în foarte puține locuri e mai lat de 1,5-3 kilometri, așa că toți cei două milioane de vizitatori care vin aici anual se îngrămădesc pe un singur

coridor îngust de-a lungul liniei de creastă. Campingurile, centrele pentru vizitatori, parcările, locurile pentru picnic, Appalachian Trail și Skyline Drive – șoseaua panoramică ce șerpuiește pe coloana vertebrală a parcului –, toate stau înghesuite una-ntr-alta. Unul dintre cele mai frecventate trasee de drumeție din acest parc (care nu ține de Appalachian Trail), cel care urcă pe Old Rag Mountain, a devenit atît de popular în rîndul turiștilor, încît vara, în weekenduri, oamenii stau la coadă uneori pentru a-l putea accesa.

Apoi mai e și controversata problemă a poluării. Acum 30 de ani, în zilele foarte senine, încă se vedea, chiar de la 120 de kilometri depărtare, Monumentul Washington. Acum, în zilele fierbinți de vară, pline de smog, vizibilitatea este de pînă la minimum trei și maximum 50 de kilometri. Păstrăvul aproape că a dispărut din pîraie din pricina ploilor acide. Omizile păroase care au ajuns aici în 1983 au devastat de atunci suprafețe considerabile de stejari și hicori. Gîndacul de pin a făcut pagube similare la conifere, iar lăcustele de frunză au pricinuit pagube însemnate (dar, din fericire, nu fatale) la mii de salcîmi. În doar șapte ani, afida lînoasă a distrus mai bine de 90% din tsuga. Cînd vei citi aceste rînduri, aproape toți cei rămași se vor fi uscat deja. O boală fungică fără leac numită antracnoză distruge frumoșii corni nu doar aici, ci peste tot în America. Nu peste mult timp, cornul, ca și castanul american și ulmul american, pur și simplu vor înceta să existe. Pe scurt, ar fi greu de conceput un mediu înconjurător mai supus presiunilor.

Și, cu toate astea, Parcul Național Shenandoah e superb. E poate cel mai minunat parc național în care am fost vreodată și, avînd în vedere presiunile imposibile și conflictuale exercitate

asupra sa, este extrem de bine administrat. Aproape instantaneu a devenit porțiunea mea preferată din Appalachian Trail.

Am mers prin păduri întunecoase, pe un teren foarte ușor de parcurs, urcînd cîte 150 de metri diferență de nivel la 6,5 kilometri de drumeție. În Smokies, poți să urci 150 de metri parcurgînd, ei bine, 150 de metri. Așa era mai acceptabil. Vremea era plăcută și se simțea cum se instalează primăvara. Și peste tot mustea de viață – insecte zumzăitoare, veverițe fugărindu-se pe crengi, păsări ciripind și țopăind, pînze de păianjen lucind argintii în soare. De două ori am speriat niște cocoși-de-munte – de fiecare dată o experiență terifiantă: o explozie instantanee din tufișuri, la picioarele tale, ca niște șosete strînse ghemotoc care o zbughesc ca din pușcă, urmate de pene plutind în aer și un sunet agitat și plîngăreț stingîndu-se în depărtare. Am văzut o bufniță care mă urmărea imperturbabilă de pe o cracă groasă din apropiere și o mulțime de cerbi și căprioare care-și ridicau capetele ca să se uite la noi, dar altfel nu păreau să se teamă și continuau să pască după ce treceam. Acum 60 de ani, nu mai existau astfel de erbivore în această zonă din Blue Ridge. Fuseseră vînate toate. Apoi, după înființarea parcului, în 1936, au fost introduse aici 13 exemplare de căprioare și cerbi cu coada albă și, pentru că nu mai erau vînate, iar prădători erau puțini, le-a mers bine. Acum sînt 5.000 de exemplare pe teritoriul parcului, toate urmașe ale celor 13 sau ale altora care au migrat aici din zonele învecinate.

În mod suprinzător, avînd în vedere cît de modeste îi sînt dimensiunile și cît de puțin loc există pentru sălbăticie adevărată, parcul are o faună remarcabil de bogată. Lincși, urși, vulpi roșii și cenușii, castori, sconcși, ratoni, veverițe

zburătoare și prietenele noastre, salamandrele, se găsesc aici într-un număr admirabil de mare, deși nu le vezi foarte des, căci multe dintre ele sînt animale nocturne sau se feresc de oameni. Se spune că Shenandoah are cea mai mare densitate de urși negri din lume – cam unu la doi kilometri pătrați. Au fost raportate – inclusiv de pădurari, care trebuiau să fie mai bine informați – și cazuri cînd au fost văzute în păduri chiar pume, deși prezența acestora în pădurile din est n-a fost confirmată de mai bine de 70 de ani. Există mici șanse să mai existe unele izolate în pădurile din nord – o să ajungem și la asta la momentul potrivit și cred că o să fiți mulțumiți c-ați așteptat –, dar nu într-o zonă atît de mică și de înghesuită precum Parcul Național Shenandoah.

Nu am văzut nimic extraordinar de exotic sau nici măcar pe departe exotic, dar a fost frumos pur și simplu să vedem veverițe și căprioare, să simțim că sînt viețuitoare în pădure. Tîrziu, într-o după-amiază, la o cotitură, am văzut o curcă sălbatică împreună cu puișorii ei traversînd poteca în fața mea. Curca era maiestuoasă și imperturbabilă; puișorii erau așa de ocupați să se tot împiedice și să se ridice, încît nici nu m-au observat. Așa trebuia să fie o pădure. Mai încîntat de-atît nu puteam fi.

Am mers pînă la 5 și am campat lîngă un izvor liniștit, într-o poieniță cu iarbă, printre copacii de lîngă potecă. Pentru că era prima noastră zi pe traseu, eram doldora de mîncare și aveam la noi inclusiv produse perisabile precum brînză și pîine, care trebuiau mîncate înainte să se strice sau să se facă bucăți în rucsacuri, așa că ne-am pus burțile la cale, apoi am stat și-am fumat, pălăvrăgind, pînă cînd niște creaturi ca niște musculițe, multe și insistente – ceratopogonide, bine-cunoscute pe traseu –,

ne-au forțat să intrăm în corturi. Vremea era perfectă pentru dormit, suficient de răcoroasă ca să ai nevoie de un sac de dormit, dar destul de caldă ca să poți dormi în chiloți, iar eu abia așteptam să mă delectez cu un somn bun – și, într-adevăr, dormeam dus cînd, în toiul nopții, un zgomot din apropiere m-a făcut să deschid brusc ochii. În mod normal, dormeam fără să mă deranjeze nimic – nici tunetele, nici sforăiturile lui Katz sau urinatul lui zgomotos –, așa încît zgomotul care m-a trezit trebuie să fi fost suficient de puternic sau de neobișnuit. Se auzea ceva umblînd prin boscheți – zgomot de crengi rupte, foșnetul puternic al frunzișului de la bază – și apoi un fel de fornăit prelung, oarecum iritat.

Ursul!

M-am ridicat brusc în șezut. Instantaneu, toți neuronii din creierul meu s-au trezit și au început să se agite frenetic, ca furnicile atunci cînd le dărîmi mușuroiul. Din instinct, am întins mîna după cuțit, apoi mi-am dat seama că-l lăsasem în rucsac, chiar lîngă cort. După atîtea nopți petrecute în pădure fără să fiu tulburat de nimic, nu-mi mai bătusem capul cu armele de apărare.

S-a mai auzit un zgomot, destul de aproape.

— Stephen, ești treaz? am șușotit eu.

— Da, a răspuns el cu glas obosit, dar normal.

— Ce s-a auzit?

— De unde dracu’ vrei să știu eu?

— După cum suna, părea să fie mare.

— După cum sună, totul pare mare în pădure.

Asta așa era. Odată, un sconcs trecuse pe lîngă corturile noastre și se auzea de parcă era un stegozaur. S-au mai auzit un

foșnet puternic și apoi un plescăit la izvor. Orice ar fi fost, se adăpa.

În genunchi, m-am apropiat de baza cortului, am desfăcut cu grijă fermoarul plasei și m-am uitat afară, dar era întuneric beznă. Încercînd să nu fac nici un zgomot, am tras înăuntru rucsacul și, la lumina unei lanterne micuțe, am căutat cuțitul. Cînd l-am găsit și am deschis lama, m-am îngrozit de cît de jalnică părea. Cuțitul era perfect pentru, să zicem, a unge niște clătite cu unt, dar evident nepotrivit pentru a te apăra de 180 de kile de blană înfometată.

Cu grijă, cu foarte multă grijă, am ieșit din cort și am aprins lanterna, care lumina enervant de slab. Ceva aflat la cinci-șase metri mai încolo se uita la mine. Nu puteam să-mi dau seama de formă sau mărime – nu vedeam decît doi ochi strălucitori. Orice era, se holba la mine în tăcere.

— Stephen, am șoptit eu către cortul lui, ai luat cu tine vreun cuțit?

— Nu.

— N-ai nimic ascuțit la tine?

S-a gîndit o clipă.

— Unghiera.

Am făcut o față disperată.

— Asta-i tot? Pentru că, nu știu cum să-ți spun, dar e clar că-i ceva aici.

— O fi un sconcs.

— În cazul ăsta e ditamai sconcsul. Ochii sînt la aproape un metru de sol.

— O căprioară, atunci.

Agitat, am zvîrlit un băț spre animal, dar, orice o fi fost, nu s-a clintit. O căprioară ar fi fugit. Ăsta doar a clipit o dată,

continuînd să mă fixeze.

I-am zis și asta lui Katz.

— O fi un cerb. Ăștia nu-s așa timizi. Încearcă să strigi la el.

Am strigat precaut:

— Hei, alo! Valea!

Creatura a clipit din nou, fără să se clintească.

— N-ai decît să strigi tu, i-am spus lui Katz.

— Hei, brută ce ești, cară-te, hai! a strigat Katz, maimuțărindu-mă. Te rog să te retragi imediat, creatură îngrozitoare ce ești!

— Hai sictir! i-am spus și mi-am tras cortul chiar lîngă al lui.

Nu aveam habar ce mare lucru rezolv cu asta, dar parcă mă simțeam oarecum mai în largul meu știindu-mă mai aproape de el.

— Ce tot faci?

— Îmi mut cortul.

— Da, bun plan. Asta cu siguranță o să-l deruteze.

M-am tot uitat, dar nu vedeam nimic în afară de ochii ăia doi holbîndu-se de la mică distanță, ca niște ochi din desene animate. Nu mă puteam hotărî dacă vreau să fiu afară, mort, sau înăuntru, așteptînd să mor. Eram desculț, în chiloți și tremuram. Ceea ce îmi doream cu adevărat – mult de tot – era ca animalul să plece. Am luat o pietricică și am aruncat-o spre el. Cred că l-am nimerit, pentru că a săltat dintr-odată cu zgomot, ceea ce m-a speriat de moarte și m-a făcut să scîncesc, apoi a scos un sunet – nu chiar un mormăit, dar pe-aproape. Mi-a trecut prin cap atunci că poate ar fi fost mai bine să nu-l provoc.

— Ce faci, Bryson? Lasă-l în pace și o să plece.

— Cum poți să fii așa de calm?

— Și ce-ai vrea să fac? Ești tu isteric cît pentru amîndoi.

— Scuză-mă, dar cred că am tot dreptul să fiu nițel îngrijorat. Sînt în pădure, la mama dracului, pe întuneric, holbîndu-mă la un urs, cu un tip care nu are cu ce să se apere în afară de o unghieră. Ia zi: dacă-i un urs și vine după tine, ce ai de gînd? Îi faci pedichiura?

— Om trăi și om vedea, a răspuns Katz implacabil.

— Cum adică „om trăi și om vedea”? S-ar putea să nu mai avem ce vedea, dobitocule. E un urs aici, pentru numele lui Dumnezeu. Și se uită la noi. Și-i miroase a paste și a Snickers și – vai, băga-mi-aș!

— Ce?

— Vai, băga-mi-aș!

— Ce-i?

— Sînt doi. Mai văd încă o pereche de ochi.

Tocmai atunci a început să mă lase bateria lanternei. Lumina a pîlpîit și dusă a fost. Am zbughit-o în cort, înțepîndu-mă ușor, dar isteric cu cuțitul în coapsă, și-am început să caut frenetic, dar în liniște bateriile de rezervă. Dacă aș fi fost urs, ăsta era momentul pe care l-aș fi ales ca să atac.

— Să știi că eu mă culc, m-a anunțat Katz.

— Ce tot spui acolo? Nu poți să te culci!

— Ba cum să nu? Am făcut-o de multe ori.

Am auzit cum s-a întors pe-o parte și apoi o serie de fornăituri cam ca ale creaturii de afară.

— Stephen, nu poți să te culci! i-am spus eu poruncitor.

Dar a putut și a și adormit uimitor de repede.

Creatura – acum creaturile – s-au adăpat mai departe, cu plescăituri puternice. Eu n-am reușit să găsesc bateriile de rezervă, așa că am aruncat lanterna deoparte și mi-am pus pe

cap frontala, m-am asigurat că funcționează, apoi am stins-o. După care am stat în genunchi multă vreme, cu fața spre intrarea în cort, cu urechile ciulite, cu mîinile încleștate pe bățul de drumeție ca pe o bîtă, gata să resping un eventual atac, și cu cuțitul deschis la îndemînă, ca ultimă linie de apărare. Urșii – animalele, ce-or fi fost ele – au mai băut apă vreo 20 de minute, apoi s-au întors încet de unde au venit. A fost un moment de fericire – dar, din ce citisem, știam că e posibil să se întoarcă. Am mai stat o vreme așa, cu urechile pîlnie, dar pădurea s-a cufundat definitiv în tăcere.

În cele din urmă, am lăsat bățul din mînă și-am tras pe mine un pulover – m-am oprit de două ori ca să analizez și cele mai mici zgomote, căci mă temeam să nu-i aud întorcîndu-se – și după foarte multă vreme m-am băgat înapoi în sacul meu de dormit ca să mă încălzesc. Stăteam întins în beznă, cu ochii larg deschiși, și știam că n-o să mai dorm niciodată relaxat în pădure.

Și apoi, treptat și fără să mă pot opune, m-a luat somnul.

Capitolul 12

Mă așteptam ca Katz să fie nesuferit în dimineața următoare, dar a fost surprinzător de amabil. M-a chemat la cafea și, cînd am ieșit din cort, răvășit și nedormit, mi-a spus:

— Ești bine? Arăți ca dracu'.

— N-am dormit destul.

A încuviințat din cap.

— Deci tu chiar crezi că a fost un urs?

— Cine știe?

Dintr-odată mi-a venit în minte punga cu mîncare – asta caută urșii de obicei – și am întors capul, dar era tot acolo, agățată de o creangă, la trei metri și ceva de pămînt, la vreo 20 de metri mai încolo. Un urs hotărît s-o dea jos probabil că ar fi reușit. De fapt, și bunică-mea ar fi reușit.

— Poate că nu, am răspuns eu, dezamăgit.

— Știi ce am eu aici, așa, pentru orice eventualitate? a întrebat Katz, atingîndu-și cu înțeles buzunarul cămășii. Unghiera – pentru că nu știi niciodată de unde te paște pericolul. Eu mi-am învățat lecția, crede-mă, amice.

Și a izbucnit rîs.

Și așa ne-am întors noi în pădure. Practic, pe toată lungimea Parcului Național Shenandoah, Appalachian Trail merge paralel și adesea se întretaie cu șoseaua panoramică Skyline

Drive, deși în majoritatea timpului nici nu-ți dai seama de asta. De multe ori umbli prin sactuarul pădurii și, din senin, vezi printre copaci o mașină trecînd la vreo 10-15 metri distanță – o apariție mereu surprinzătoare.

La începutul anilor ’30, Potomac Appalachian Trail Club – înființat de Myron Avery și, pentru o vreme, practic, totuna cu însăși Conferința Appalachian Trail – a fost criticat de alte grupuri dedicate drumețiilor montane, în special de aristocratul Appalachian Mountain Club din Boston, pentru că nu s-a opus construirii șoselei Skyline Drive pe teritoriul parcului. Deranjat de aceste reproșuri, în decembrie 1935, Avery i-a trimis lui MacKaye o scrisoare extrem de insultătoare, care a pus capăt efectiv relației oficiale – deși deja marginală – a lui MacKaye cu traseul. Cei doi nu și-au mai vorbit niciodată, deși la moartea lui Avery, în 1952, MacKaye, în mod lăudabil, i-a adus un călduros omagiu și a făcut generoasa precizare că Appalachian Trail nu ar fi putut fi construit fără el. Cît privește șoseaua panoramică, mulți oameni încă o detestă, dar mie și lui Katz ne devenise dragă. De multe ori părăseam poteca și mergeam pe șosea o oră sau două. Sezonul drumețiilor fiind abia la început – încă eram la început de aprilie –, pe drum nu prea erau mașini, așa că foloseam Skyline Drive ca pe-o cărare alternativă, mai lată și asfaltată. După săptămîni petrecute în umbra de nepătruns a pădurii, pentru noi era ceva neobișnuit să pășim pe teren solid și incredibil de plăcut să ne aflăm în loc deschis, în lumina caldă a soarelui. Automobiliștii cu siguranță aveau parte de mai mult răsfăț și de mai multă cocoloșeală decît noi. Existau multe locuri amenajate de unde puteai admira priveliști splendide (deși chiar și acum, primăvara, cînd era senin, la vreo 10 kilometri depărtare se vedea doar o ceață murdară), cu panouri

informative oferind date utile despre flora și fauna parcului și chiar și cu coșuri de gunoi. Eram de acord că nu era rău să fi avut și noi cîteva din astea pe traseu. Și apoi, cînd soarele devenea dogoritor sau ne dureau picioarele (căci asfaltul este surprinzător de dur pentru picioare) ori pur și simplu aveam chef de-o schimbare, ne întorceam în pădurea pe care o cunoșteam, răcoroasă și primitoare. Era foarte plăcut – aproape un dezmăț – să putem alege.

În una dintre parcările de pe Skyline Drive în care am ajuns, un panou informativ era orientat în așa fel încît să-i îndrume pe cei care-l citeau spre o culme frumoasă cu tsuga, un conifer foarte închis la culoare, aproape negru, caracteristic în special zonei Blue Ridge. Toți acești arbori și ceilalți care cresc de-a lungul potecii, și nu numai, sînt uciși de o afidă introdusă în mod accidental din Asia în 1924. Serviciul Parcurilor Naționale, scria pe panou cu părere de rău, nu își permitea să trateze copacii. Un program de stropire a lor nu ar fi fost practic pentru că erau prea mulți și răspîndiți pe o suprafață mult prea mare. Ei bine, iată o idee. De ce să nu aplicăm tratamentul măcar *unora* dintre arbori? De ce să nu tratăm *un* copac? Vestea bună, potrivit panoului, era că Serviciul Parcurilor Naționale spera că unii dintre copaci își vor reveni treptat în mod natural. Mamă, ce ușurare!

Acum 60 de ani, aproape că nu erau deloc copaci în Blue Ridge Mountains. Erau numai terenuri agricole. Acum, prin pădure, poteca urma de multe ori rămășițele unor vechi ziduri de piatră care delimitaseră parcelele, iar o dată am trecut pe lîngă un cimitir mic și izolat – semn că acesta era unul dintre puținele vîrfuri montane din întregul lanț al Apalașilor unde chiar au trăit cîndva oameni. Din nefericire pentru ei, nu erau

tocmai soiul potrivit de oameni. În anii ’20, niște sociologi și alți cercetători din orașe s-au aventurat în munți și au fost cu toții oripilați de ce au găsit aici. Peste tot numai sărăcie și lipsuri. Pămîntul era ridicol de sărac. Mulți oameni cultivau parcele de pămînt pe coaste aproape verticale. Trei sferturi din munteni nu știau să citească. Majoritatea abia dacă dăduseră pe la școală. Copiii ilegitimi erau în proporție de 90%. Igiena era aproape cu desăvîrșire necunoscută; numai 10% din gospodării aveau și veceu. Dincolo de toate astea, Blue Ridge Mountains erau senzațional de frumoși și amplasați în mod avantajos întru beneficiul unei noi categorii de turiști cu automobile. Soluția evidentă a fost să-i mute pe munteni în văi, căci aceștia puteau fi săraci și în zone mai joase, să construiască o șosea panoramică pe care să se plimbe oamenii cu mașina încolo și-ncoace în zilele de duminică și să transforme tot locul într-o zonă montană de agrement, cu campinguri comerciale, restaurante, gelaterii, minigolf, tobogane și orice altceva i-ar mai putea face pe oameni să scoată repejor portofelul.

Din păcate pentru întreprinzători, a urmat Marea Depresiune, iar elanul comercial a cam pălit. În schimb, sub amețitorul impuls socialist (deși nu trebuie să folosești niciodată termenul acesta) care a marcat mandatul lui Franklin Roosevelt, terenul a fost cumpărat de stat. Oamenii au fost mutați, iar Corpul Civil pentru Conservare a fost pus la lucru, construind frumoase poduri de piatră, pavilioane pentru picnic, centre pentru vizitatori și multe altele, parcul fiind deschis publicului în iulie 1936. La faima Parcului Național Shenandoah o contribuție substanțială a avut-o calitatea lucrărilor. Într-adevăr, este unul dintre puținele exemple de lucruri făcute de mîna omului – altele ar fi Barajul Hoover și, aș

zice, Mount Rushmore pe locul al treilea – de pe teritoriul Statelor Unite care completează, ba chiar îmbunătățesc un peisaj natural. Bănuiesc că și ăsta e un motiv pentru care mi-a plăcut să merg pe Skyline Drive, cu acostamentele sale late de iarbă verde, parapeții din piatră și pîlcurile de mesteceni plantați cu pricepere, cu curbele blînde ducînd spre priveliști încîntătoare, senine. Așa ar trebui să fie toate șoselele. O vreme a părut că toate drumurile naționale *aveau să fie* așa. Nu întîmplător primele drumuri naționale din America se numeau *parkways*. Așa fuseseră gîndite – ca niște parcuri prin care să mergi cu mașina.

Aproape nimic din acest spirit meșteșugăresc nu se observă pe Appalachian Trail în interiorul parcului – nici nu te-ai aștepta la asta pe un traseu destinat drumețiilor prin sălbăticie –, dar se regăsește în mod plăcut în refugii sau șoproane, care au ceva din rusticitatea pitorească a refugiilor din Smoky Mountains, dar sînt mai aerisite, mai luminoase și mai bine proiectate și nu au acele garduri oribile și deprimante din plasă de sîrmă puse la intrare.

Deși Katz considera că eram absurd, după noaptea petrecută lîngă izvor am insistat să dormim doar în refugii – aveam cumva impresia că așa mă puteam apăra mai bine de atacurile prădalnice ale urșilor –, și, oricum, refugiile din Shenandoah erau mult prea faine ca să nu fie folosite. Toate erau atrăgătoare, judicios amplasate, aveau o sursă bună de apă, masă de picnic și veceu. Două nopți am avut refugiile numai pentru noi și în a treia tocmai ne felicitam reciproc că ne surîsese norocul atîtea zile cînd am auzit larmă de voci apropiindu-se prin pădure. Am tras cu ochiul după colț și am zărit o ceată de tineri cercetași mărșăluind în luminiș. Ne-au

salutat, iar noi le-am răspuns, apoi am stat pe platformele de dormit, cu picioarele atîrnînd, și i-am urmărit cum umpleau poiana cu corturile lor și nenumăratele echipamente, bucuroși că putem să ne mai uităm și la altceva, nu numai unul la celălalt. Erau trei supraveghetori adulți și 17 cercetași, cu toții încîntător de nepricepuți. După ce se chinuiau să ridice corturile, acestea fie se prăbușeau imediat, fie se înclinau pe-o parte. Unul dintre adulți a plecat să filtreze apa și a căzut în pîrîu. Pînă și Katz a fost de acord că era mai ceva ca la televizor. Pentru prima dată de cînd plecaserăm din New Hampshire, ne-am simțit ca niște experți pe traseu.

Cîteva minute mai tîrziu, a mai sosit un excursionist, plin de voioșie. Îl chema John Connolly și era profesor de liceu undeva în nordul statului New York. Era pe traseu, evident, cu numai vreo doi kilometri în urma noastră, de patru zile și campase singur în spațiu deschis în fiecare seară, ceea ce mie mi s-a părut acum nemaipomenit de curajos. Nu văzuse nici un urs – făcea porțiuni de traseu de ani de zile și văzuse un urs o singură dată, cîteva clipe, din spate, în timp ce acesta fugea, în pădurile din Maine. Imediat după aceea au mai sosit doi bărbați cam de vîrsta noastră din Louisville – Jim și Chuck, amîndoi foarte de treabă, discreți și haioși. Noi nu văzuserăm mai mult de trei sau patru drumeți de cînd plecaserăm din Waynesboro, iar acum, dintr-odată, eram asaltați.

— Ce zi e azi? am întrebat eu și toată lumea a trebuit să se gîndească puțin.

— Vineri, a spus careva. Da, vineri.

Asta era explicația: începea weekendul.

Ne-am așezat cu toții în jurul mesei de picnic, gătind și mîncînd. Era o atmosferă minunat de convivială. Ceilalți trei

parcurseseră mult din traseu și ne-au spus totul despre acesta pînă în Maine, care oricum încă ni se părea la fel de departe ca următoarea galaxie. Apoi discuția s-a îndreptat spre o temă preferată de toți excursioniștii – cît de aglomerat devenise traseul. Connolly a povestit că făcuse aproape jumătate din traseu în 1987, în toiul verii, și că mersese zile întregi fără să vadă țipenie de om, iar Jim și Chuck au confirmat.

Auzi asta des pe-aici și e adevărat că acum fac traseul mai mulți oameni ca niciodată. Pînă în anii '70, sub 50 de persoane pe an parcurgeau integral Appalachian Trail. În 1984, numărul acestora era de doar 100. Pînă în 1990 trecuse de 200, iar astăzi se apropie de 300. Acestea sînt creșteri semnificative, dar cifrele sînt încă foarte mici. Chiar înainte să pornim noi la drum, ziarul local din New Hampshire publica un interviu cu un îngrijitor al potecii care observase că în urmă cu 20 de ani cele trei locuri de camping din sectorul lui găzduiau în medie 10-12 vizitatori pe săptămînă în lunile iulie și august și că acum au ajuns să fie și pînă la 100 pe săptămînă. Dacă mă întrebați pe mine, ceea ce mi se pare uimitor e că atît de multă vreme au avut atît de puțini vizitatori. În orice caz, 100 de vizitatori pe săptămînă în trei locuri de camping în toiul sezonului estival nu e deloc mult.

Poate că eu ajungeam la concluzia asta venind din direcția greșită, după ce făcusem drumeții atîta vreme în mica și aglomerata Anglie, dar faptul că poteca era atît de pustie n-a încetat să mă uimească în vara aceea lungă. Nimeni nu știe cîți oameni vin pe Appalachian Trail, dar majoritatea estimărilor sînt de trei-patru milioane pe an. Dacă patru milioane e o cifră reală și dacă plecăm de la premisa că, probabil, trei sferturi dintre aceste drumeții se fac în cele șase luni mai calde din an,

asta înseamnă că în timpul sezonului pe traseu se află în medie 16.500 de oameni zilnic, adică 4,7 persoane pe kilometru, adică o persoană la fiecare 213 metri. În realitate, pe puține porțiuni din traseu se întîmplă să existe o asemenea densitate. O proporție foarte mare din cele patru milioane de excursioniști va fi concentrată în anumite zone populare timp de o zi sau pentru un weekend – Presidential Range din New Hampshire, Parcul Statal Baxter din Maine, Mount Greylock din Massachusetts, în Smokies sau în Parcul Național Shenandoah. Tot în acele patru milioane intră și un procent ridicat din ceea ce putem numi „pantofari”: oameni care își parchează mașina, merg 350 de metri, urcă înapoi în mașină și pleacă – și niciodată în viața lor nu mai fac ceva atît de uluitor. Credeți-mă, orice vi s-ar spune, Appalachian Trail nu este aglomerat.

Cînd oamenii se tot plîng că traseul este prea aglomerat, ceea ce vor să spună de fapt e că refugiile sînt prea aglomerate, și, fără îndoială, cîteodată chiar așa e. În orice caz, problema nu e că sînt prea mulți excursioniști raportat la numărul de refugii, ci că sînt prea puține refugii raportat la numărul de excursioniști. Parcul Național Shenandoah are doar opt șoproane, fiecare putînd adăposti, cît de cît confortabil, nu mai mult de opt persoane, maxim zece, pe 162 de kilometri de parc național. Cam asta e și media pentru întregul traseu. Deși distanțele dintre refugii pot varia enorm, găsești un refugiu, o cabană, un șopron sau o șură (240 în total) cam la fiecare 15 kilometri. Asta înseamnă că la peste 3.500 de kilometri de traseu spațiile adecvate pentru dormit pot adăposti numai 2.500 de excursioniști. Cînd te gîndești că mai bine de 100 de milioane de americani locuiesc la distanță de o zi de mers cu mașina de Appalachian Trail, nu te mai surprinde faptul că cele

2.500 de spații de dormit uneori nu sînt suficiente. Totuși, în mod pervers, în anumite zone se fac tot mai multe presiuni ca să se reducă numărul de refugii pentru a descuraja ceea ce – uimitor pentru mine – se consideră a fi o utilizare în exces a traseului.

Așadar, ca de fiecare dată cînd discuția se axa pe aglomerația de pe traseu și pe faptul că acum uneori vezi și zece persoane pe zi, iar înainte aveai noroc dacă vedeai două, eu am ascultat politicos și am spus:

— Ar trebui să încercați o drumeție în Anglia.

Jim s-a întors către mine și mi-a spus, amabil și răbdător:

— Dar, Bill, aici nu sîntem în Anglia.

Poate că avea dreptate.

Uite încă un motiv pentru care îmi place foarte, foarte mult Parcul Național Shenandoah și pentru care probabil nu sînt făcut să fiu un excursionist american autentic – cheeseburgerii. În Parcul Național Shenandoah poți să faci rost de cheeseburgeri fără prea multe bătăi de cap, și de Coca-Cola cu gheață, și de cartofi prăjiți, și de înghețată, și de multe altele. Deși comercializarea excesivă de care vă vorbeam adineauri nu a mai avut loc niciodată – slavă Domnului –, ceva din acel *esprit de commerce* a supraviețuit în Shenandoah. Parcul e presărat din belșug cu locuri publice de camping și popasuri, cu restaurante și magazine – iar Appalachian Trail, Dumnezeu să-l binecuvînteze, trece aproape pe lîngă toate. E întru totul contrar spiritului acestui traseu să poposești pe la restaurante de-a lungul potecii, dar eu n-am întîlnit vreun excursionist care să nu aprecieze asta la superlativ.

Eu, Katz și Connolly am avut prima experiență de acest gen a doua zi dimineață, după ce ne luaserăm rămas-bun de la Jim și Chuck și de la micii cercetași, care s-au îndreptat cu toții spre sud, cînd am ajuns, pe la prînz, la un complex comercial plin de viață, numit Big Meadows.

La Big Meadows erau un teren pentru camping, o cabană, un restaurant, un magazin de suveniruri/magazin universal și mulți, mulți oameni împrăștiați pe o pajiște verde, mare și însorită. (Deși chiar e o pajiște mare[1*], locul este botezat așa după un tip pe nume Meadows, lucru care, nu știu de ce, mi-a plăcut la nebunie.) Ne-am lăsat rucsacurile afară, pe iarbă, și ne-am grăbit să intrăm în restaurantul aglomerat, unde am înfulecat tot felul de chestii pline de grăsime, apoi ne-am întors pe pajiște ca să fumăm, să rîgîim și să ne facem digestia în tihnă. Cum stăteam noi așezați acolo, rezemați de ruscacuri, un turist cu o pălărie caraghioasă de pai și cu o înghețată în mînă s-a apropiat de noi și ne-a măsurat cu privirea, prietenos.

— Voi faceți drumeții? a întrebat.

I-am răspuns că da.

— Și cărați cu voi rucsacurile alea?

— Pînă om găsi pe cineva care să le care în locul nostru, i-a spus Katz binedispus.

— Cît ați făcut în dimineața asta?

— Păi, vreo 13 kilometri.

— 13 kilometri! Dumnezeule! Și cît o să mai faceți în după-masa asta?

— Păi, poate încă 13.

— Serios? 26 de kilometri pe jos? Cu chestiile alea în spate? Supertare!

A strigat către cineva de pe pajiște:

— Bernice, ia vino-ncoace oleacă. Trebuie să vezi asta.

S-a uitat din nou la noi.

— Și ce-aveți acolo? Haine și alte chestii, bănuiesc.

— Și mîncare, a spus Connolly.

— Adică vă cărați cu voi și mîncare?

— E musai.

— Supertare!

A venit și Bernice, iar el i-a explicat că noi ne folosim picioarele ca să străbatem munții.

— Îți dai seama? Și au mîncare și toate cele în rucsacuri.

— Pe bune? a întrebat Bernice plină de admirație și de interes. Adică voi *mergeți pe jos* peste tot?

Am dat aprobator din cap.

— Ați venit pe jos pînă aici? Tot drumul pînă aici?

— Peste tot mergem pe jos, a răspuns Katz solemn.

— Nu cred că ați venit pe jos pînă aici!

— Ba da, a răspuns Katz, pentru care acest moment devenea unul dintre cele mai pline de mîndrie din viața lui.

Eu m-am dus să sun acasă de la o cabină telefonică și să folosesc toaleta. Cînd m-am întors, cîteva minute mai tîrziu, în jurul lui Katz se strînsese un grupuleț de admiratori cărora le făcea o demonstrație pe propriul rucsac despre teoria și practica diverselor curele și închizători. Apoi, la cererea cuiva, și-a pus rucsacul în spate și a făcut poze cu ei. Nu-l văzusem niciodată atît de fericit.

În timp ce el încă era ocupat, eu m-am dus cu Connolly pînă la magazinașul alimentar din complex ca să aruncăm o privire și mi-am dat seama cît de neimportanți erau și cît de puțin contau amatorii de drumeții pentru adevăratul comerț al parcului. Doar 3% din cele două milioane de vizitatori anuali ai

Parcului Shenandoah merg mai mult de cîțiva metri în ceea ce atît de generos se numește inima pădurii. 90% dintre turiști vin aici cu mașina sau cu rulota. Acesta era un magazin destinat lor. Aproape orice produs de aici trebuia băgat la microunde, încălzit la cuptor sau pus la frigider ori era vîndut în cantități mari, pentru o întreagă familie. (Mă gîndesc că rar vezi un amator de drumeții care să vrea 24 de chifle pentru hamburgeri.) N-am găsit nici măcar un singur produs alimentar tipic pentru drumeții – stafide, alune sau pachete ori conserve la cantități mici, care să poată fi cărate –, ceea ce era cam dezamăgitor pentru un parc național.

Neavînd ce să alegem și mînați de dorința disperată de a nu mai mînca din nou paste dacă puteam evita asta (Connolly, am fost încîntat să aflu, își făcea tot paste), am cumpărat 24 de hotdogi și 24 de chifle, un bidon de doi litri de Coca-Cola și vreo două pachete mari de biscuiți. Apoi l-am cules pe Katz, care, plin de regret, și-a anunțat fanii că trebuie să plece – avea munți de escaladat – și, temerar, a intrat din nou în pădure.

Peste noapte, am rămas într-un loc frumos și izolat numit Rock Spring Hut, cocoțat pe o coastă abruptă, cu o priveliște largă spre Valea Shenandoah. Refugiul avea pînă și un leagăn – cu două locuri, atîrnat cu lanțuri de streașina refugiului, montat acolo în memoria unei anume Theresa Affronti, care, conform plăcuței prinse pe spate, se îndrăgostise de potecă –, ceea ce mie mi s-a părut nemaipomenit. Cei ce fuseseră aici înaintea noastră lăsaseră în urmă tot felul de conserve – cu fasole, porumb, carne, morcovei – care erau frumos aliniate pe un căprior. Se întîmplă să vezi asta destul de des pe traseu. În unele locuri, amatorii de drumeții urcă pînă la refugii cu prăjituri de casă sau tăvi cu pui prăjit. E chiar minunat.

În timp ce pregăteam cina, a sosit și un tînăr excursionist care se îndrepta spre sud – primul din acest sezon. Făcuse 42 de kilometri în ziua aceea și, cînd a aflat că avem hotdog în meniu, a crezut că murise și ajunsese în rai. Șase hotdogi de căciulă era mai mult decît puteam mînca eu, Katz și Connolly, așa că am mîncat doar cîte patru și niște biscuiți, păstrînd restul pentru micul dejun. Dar tînărul care mergea spre sud a mîncat de parcă nu mai mîncase niciodată în viața lui. A înfulecat șase hotdogi, apoi o conservă de morcovei și a acceptat recunoscător și vreo zece biscuiți Oreo, unul după altul, savurîndu-i gospodărește, cu mare poftă. Ne-a povestit că pornise din Maine pe zăpadă mare, fusese surprins de nenumărate ori de viscole, dar tot reușea să facă zilnic cam 40 de kilometri. Avea în jur de un metru șaptezeci, iar rucsacul său era enorm. Nici nu-i de mirare că avea poftă de mîncare. Încerca să facă tot traseul în trei luni, în general încercînd să meargă cît mai mult în fiecare zi. Dimineața, cînd ne-am trezit, abia se revărsau zorii, dar el deja plecase. În locul unde dormise lăsase un bilețel în care ne mulțumea pentru mîncare și ne ura baftă. Nici măcar nu l-am întrebat cum îl cheamă.

În dimineața următoare, tîrziu, cînd mi-am dat seama că le-o luasem cu mult înainte lui Katz și Connolly, care stăteau de vorbă și nu înaintau prea rapid, m-am oprit să-i aștept pe o vîlcea mare, cu petice de soare, ascunsă între niște delușoare, ceea ce îi dădea un aer misterios, încîntător. Aveai acolo tot ce-ți puteai dori de la un peisaj cu pădure – un pîrîiaș clipocitor, un covor de ferigi luxuriante, copaci eleganți și frumos distribuiți – și în treacăt mi-a venit în minte că ăsta ar fi un loc foarte bun pentru campat.

Doar o lună și ceva mai tîrziu, două tinere, Lollie Winans și Julianne Williams, s-au gîndit, evident, la același lucru. Și-au montat corturile undeva în această dumbravă liniștită și diafană, apoi au străbătut prin pădure scurta distanță pînă la Skyland Lodge, alt complex comercial, ca să mănînce la restaurant. Nu știe nimeni cu exactitate ce s-a întîmplat, dar se presupune că cineva de la Skyland le-a văzut luînd cina, apoi le-a urmărit pînă la locul unde își instalaseră tabăra. Trei zile mai tîrziu au fost găsite în corturile lor cu mîinile legate și gîtul tăiat. Aparent fără nici un motiv. N-a existat niciodată nici un suspect. Moartea lor va rămîne cu siguranță un mister pentru totdeauna. Bineînțeles că atunci nu știam nimic despre asta, așa că, atunci cînd au ajuns Katz și Connolly, eu doar le-am atras atenția asupra frumuseții locului. Ei s-au uitat, mi-au dat dreptate și ne-am văzut de drum.

Am luat prînzul împreună cu Connolly la Skyland, apoi el ne-a părăsit, încercînd să prindă o ocazie ca să se întoarcă la mașina sa, pe care o lăsase la Rockfish Gap, fiindcă urma să plece acasă. Eu și Katz ne-am luat la revedere de la el și ne-am văzut de drum, căci asta făceam noi. Am mai mers trei zile, oprindu-ne pe la restaurante atunci cînd ajungeam la ele și campînd în refugii, în care, din nou, eram de cele mai multe ori singuri.

În penultima noastră zi în parc, a șasea de cînd plecaserăm din Rockfish Gap, ne-am trezit pe o vreme răcoroasă și mohorîtă. Vîntul s-a întețit și apoi a început să plouă, constant și des, o ploaie foarte rece și pătrunzătoare. Ziua aia s-a dovedit a fi oribilă în aproape orice privință. La începutul după-amiezii, am descoperit că-mi pierdusem folia de ploaie pentru rucsac –

care, oricum, dați-mi voie să spun, era un căcat complet nefolositor și prost făcut pentru care plătisem 25 de dolari – și că aproape toate lucrurile din bagajul meu erau între umede și ude leoarcă. Din fericire, îmi înfășurasem sacul de dormit în două straturi de saci menajeri (care m-au costat 35 de cenți), așa că măcar ăsta era uscat. 20 de minute mai tîrziu, mă adăposteam sub o cracă în așteptarea lui Katz; cînd a ajuns, a spus imediat:

— Hei, unde ți-e bățul?

Îmi pierdusem și iubitul băț de drumeție – mi-am amintit brusc că îl rezemasem de-un copac cînd mă oprisem să-mi leg un șiret – și m-a cuprins disperarea. Bățul acela fusese lîngă mine de-a lungul celor șase săptămîni și jumătate petrecute în munți, devenise parte din mine. Era legătura cu copiii mei, de care nu pot să vă spun ce dor îmi era. Aproape că-mi venea să plîng. I-am spus lui Katz unde credeam că îl lăsasem, într-un loc numit Elkwallow Gap, la vreo 6 kilometri și jumătate în urmă.

— Ți-l aduc eu, a spus el fără ezitare și s-a apucat să-și dea jos rucsacul.

Aproape că mi-a venit să plîng din nou – vorbea serios –, dar nu l-am lăsat să plece. Era prea departe și, în plus, Elkwallow Gap era un loc public. Sigur l-o fi luat deja cineva ca amintire.

Așa că am mai mers pînă la un loc numit Gravel Springs Hut. Cînd am ajuns acolo, era doar 2 și jumătate. Plănuiserăm să mai facem cel puțin zece kilometri, dar eram uzi, iar ploaia nu părea să se domolească, așa încît am hotărît să ne oprim. Eu nu mai aveam haine uscate, prin urmare m-am dezbrăcat pînă la boxeri și m-am băgat în sacul de dormit. Am petrecut cea mai lungă după-amiază din viața mea citind nepăsător și privind ploaia care răpăia.

Pe la 5, colac peste pupăză, a sosit și un grup gălăgios de șase persoane, trei bărbați și trei femei, îmbrăcați cu niște haine de drumeție de tot rîsul, *à la* Ralph Lauren – jachete safari, pălării de pînză cu boruri late și bocanci de piele întoarsă. Astea erau haine pentru o plimbare pe verandă la Mackinac sau poate pentru un safari cu jeepurile, dar în nici un caz pentru drumeții pe munte. Una dintre femei, ajungînd puțin în urma celorlalți și pășind prin noroi de parcă era radioactiv, văzînd că în refugiu mai eram eu și Katz, a spus, vădit dezgustată:

— A, da' trebuie să stăm *cu alții*?

Erau, într-o măsură care în circumstanțe mai puțin chinuitoare ar fi fost fascinantă, proști, nesuferiți, veseli, dar uluitor de egocentrici și deloc în temă cu eticheta drumeției. Eu și Katz ne-am trezit înghiontiți și împinși cu nepăsare în cele mai întunecate colțuri, stropiți cu apă de pe hainele pe care le scuturau și loviți în cap cu tot felul de obiecte aruncate la întîmplare. Ne-am uitat uluiți cum hainele pe care le întinseserăm la uscat pe o sîrmă micuță pentru rufe au fost îngrămădite într-o parte pentru a face cît mai mult loc pentru lucrurile lor. Eu m-am ridicat posac în șezut, neputînd să mă concentrez la cartea mea, căci doi dintre bărbați s-au ghemuit lîngă mine, blocîndu-mi lumina, și au purtat următoarea conversație:

— N-am mai făcut asta niciodată pînă acum.

— Ce? Să campezi într-un refugiu?

— Nu, să mă uit prin binoclu fără să-mi scot ochelarii.

— A, credeam că te referi la campatul în refugiu. Hă! Hă! Hă!

— Nu, mă referam la uitatul prin binoclu fără să-mi dau jos ochelarii. Hă! Hă! Hă!

După vreo jumătate de oră de chestii din astea, Katz a venit lîngă mine, s-a pus pe genunchi și mi-a șoptit:

— Unul dintre tipii ăștia tocmai mi-a zis „colegu’”. Eu plec naibii de-aici.

— Ce ai de gînd să faci?

— Îmi montez cortul în poiană. Vii?

— Sînt în chiloți, i-am răspuns eu disperat.

Katz a dat din cap a înțelegere și s-a ridicat în picioare.

— Doamnelor și domnilor, a anunțat el, puteți fi atenți un minut, vă rog? Scuză-mă, colegu’, poți să fii atent un pic? Noi o să ieșim afară și o să ne montăm corturile în ploaie, ca să vă rămînă vouă *tot* spațiul ăsta, dar prietenul meu aici de față e în chiloți și se teme să nu le ofenseze pe doamne – și să nu-i excite poate pe domni, a adăugat el privind galeș –, așa că ați putea să vă uitați în altă parte un minut, cît se îmbracă înapoi cu hainele lui ude? Între timp, eu vă spun la revedere și vă mulțumesc pentru că ne-ați dat voie pentru scurt timp să ne bucurăm de cîțiva centimetri din spațiul vostru. A fost o plăcere.

Apoi a sărit afară, în ploaie. Eu m-am îmbrăcat în grabă, înconjurat de tăcere și de priviri care mă evitau în mod intenționat, apoi am ieșit, bîiguind timid un „la revedere” neutru. Ne-am montat corturile la vreo 30 de metri mai încolo – chestie deloc ușoară sau plăcută pe ploaie, credeți-mă – și ne-am băgat înăuntru. Chiar înainte să terminăm, începuseră să se audă iar vocile dinăuntru, urmate de hohote triumfătoare de rîs. Au făcut gălăgie pînă la lăsarea întunericului, apoi s-au îmbătat și au continuat să facă tărăboi pînă după miezul nopții. M-am întrebat dacă la un moment dat ar putea să aibă un acces de milă sau remușcare și să ne trimită o ofertă de pace – o prăjiturică sau poate un hotdog –, dar asta nu s-a întîmplat.

Dimineață, cînd ne-am trezit, ploaia se oprise, deși totul împrejur era încă searbăd și mohorît, iar de prin copaci picura apă. Nu ne-am mai bătut capul cu cafeaua. Voiam doar să plecăm odată de-acolo. Ne-am strîns corturile și ne-am împachetat lucrurile. Katz s-a dus să-și ia o cămașă de pe sîrmă și mi-a spus că cei șase prieteni ai noștri dormeau buștean. A văzut două sticle goale de whisky, a zis el pe un ton disprețuitor.

Ne-am pus rucsacurile în spate și-am luat-o pe potecă. Făcuserăm vreo 350 de metri, ieșind din raza vizuală a locului de campare, cînd Katz m-a oprit.

— O știi pe aia care a zis „A, da' trebuie să stăm *cu alții*?" și ne-a îngrămădit hainele la capătul sîrmei? m-a întrebat el.

Am dat din cap că da. Cum să n-o țin minte?

— Ei bine, nu sînt chiar mîndru de ceea ce am făcut, vreau să înțelegi asta. Dar, cînd m-am dus să-mi iau cămașa, i-am văzut ghetele chiar la marginea platformei și, cum să-ți zic, am făcut ceva cam naspa.

— Ce-ai făcut? am încercat eu să-mi imaginez, dar n-am reușit.

Și-a desfăcut palma și am văzut două șireturi de piele întoarsă. Apoi a rînjit – un rînjet mare, de învingător –, le-a vîrît în buzunar și și-a văzut de drum.

1* *Meadow* înseamnă „pajiște" (n. tr.).

Capitolul 13

Cam atît despre începutul marii noastre aventuri. Am mers pe jos 29 de kilometri pînă la Front Royal, de unde trebuia să ne ia soția mea cu mașina peste două zile dacă reușea să se descurce din New Hampshire pînă aici, printr-o regiune pe care nu o cunoștea.

Eu a trebuit să părăsesc traseul pentru o lună ca să mă ocup de alte lucruri – în principal, să încerc să-i conving pe americani să cumpere o carte a mea deși nu era despre cum să slăbești fără efort, cum să intri în contact cu natura ta instinctuală, cum să te descurci într-o epocă dominată de anxietate și nici despre procesul lui O.J. Simpson. (Chiar și-așa, s-au vîndut peste 60 de exemplare.) Katz avea să se întoarcă în Des Moines, unde primise o ofertă de lucru în construcții pe perioada verii, deși a promis că se va întoarce în august ca să facă împreună cu mine faimoasa și cumplita porțiune de traseu din Maine, Hundred Mile Wilderness.

La un moment dat, chiar la începutul călătoriei noastre, îmi spusese foarte serios că o să facă tot traseul și că o să meargă singur în continuare pînă cînd aveam să mă întorc eu, în iunie, dar acum, cînd i-am pomenit de asta, a rîs mînzește și m-a invitat să cobor și eu cu picioarele pe pămînt cînd o să mă simt pregătit.

— Ca să fiu sincer, mă mir că am ajuns și pînă aici, a spus el – și avea dreptate.

Făcuserăm 800 de kilometri, 1.250.000 de pași, de cînd plecaserăm din Amicalola. Aveam de ce să fim mîndri. Acum eram *hikers* în adevăratul sens al cuvîntului. Ne căcaserăm în pădure și dormiserăm cu urșii. Deveniserăm și aveam să rămînem pentru totdeauna „munțomani”.

La Front Royal am ajuns pe la 7, morți de oboseală, și ne-am cazat la primul motel care ne-a ieșit în cale. Era un dezastru, dar ieftin. Salteaua patului era deformată, imaginea televizorului sărea de parcă era gîdilată fără milă de cine știe ce componentă electronică, iar ușa mea nu se încuia. Doar părea să se încuie, însă, dacă o împingeai cu degetul din exterior, se deschidea. Asta m-a îngrijorat o vreme, pînă cînd mi-am dat seama că nimeni n-ar vrea nimic din lucrurile mele, așa că pur și simplu am închis-o și m-am dus să-l caut pe Katz ca să luăm cina. Am mîncat la un restaurant din apropiere și după aceea ne-am întors fericiți la paturile și televizoarele noastre.

Dis-de-dimineață, m-am dus la K-mart și am cumpărat două rînduri de haine – ciorapi, chiloți, blugi, bascheți, batiste și două dintre cele mai colorate cămăși pe care le-am găsit (una cu vapoare și ancore, iar cealaltă cu un imprimeu cu monumente faimoase din Europa). M-am întors la motel, i-am dat jumătate din haine lui Katz – a fost nemaipomenit de încîntat –, apoi m-am dus la mine în cameră și m-am îmbrăcat. Zece minute mai tîrziu ne-am întîlnit în parcarea motelului, arătînd ca scoși din cutie, făcîndu-ne unuia altuia o mulțime de complimente măgulitoare. Cum mai aveam o zi liberă la dispoziție, am luat micul dejun, ne-am plimbat mulțumiți prin modesta zonă comercială din centru, am cotrobăit prin consignații ca să ne

mai umplem timpul, am găsit un magazin cu echipamente de unde mi-am cumpărat alt băț de drumeție exact ca acela pe care-l pierdusem, am luat prînzul, iar după-amiază ne-am hotărît, firește, să ieșim la o plimbare. La urma urmei, asta făceam noi.

Am găsit niște șine de cale ferată, care urmau unduielile ample ale rîului Shenandoah. Nimic nu-i mai plăcut și mai văratic decît să te plimbi de-a lungul unei căi ferate într-o cămașă nouă. Am mers fără grabă și fără scop, ca niște „munțomani” în vacanță, trăncănind despre nimicuri, dîndu-ne deoparte din cînd în cînd pentru a lăsa să treacă vreun marfar încărcat cu cherestea și, în general, bucurîndu-ne de soarele generos, de strălucirea intensă și ademenitoare a șinelor argintii și de simpla plăcere de a merge înainte fără să ne doară deloc picioarele. Am mers pînă spre seară. A fost un mod foarte plăcut de a ne încheia călătoria.

Dimineața am luat micul dejun, apoi au urmat trei ore de chin în care am stat pe marginea aleii din fața motelului cu ochii la șosea, așteptînd o mașină anume, plină de chipuri zîmbitoare, de care îmi era foarte dor. Ei bine, vă puteți imagina scena revederii, sînt sigur – îmbrățișările exuberante, avalanșa de informații despre cît de greu le-a fost să găsească intersecția corectă și motelul, laudele impresionate la adresa noului corp al tatei, laudele mai puțin impresionate la adresa noii cămăși a tatei, revelația că e și Katz pe-acolo (care stătea mai deoparte, zîmbind timid), ciufulitul părului, toată fericirea transcendentală de a fi din nou împreună.

L-am dus pe Katz la Aeroportul Național din Washington, unde avea rezervare la un zbor de către Des Moines după-amiază. La aeroport, mi-am dat seama că ne aflam deja în

universuri diferite – el preocupat de „Unde trebuie să mă duc pentru *check-in*?”, eu preocupat de gîndul că familia mea mă aștepta, că mașina era parcată prost, că în Washington era aproape ora de vîrf –, așa că ne-am despărțit într-un mod stîngaci, aproape absent, urîndu-ne grăbiți drum bun și promițîndu-ne că ne vom vedea din nou în august. După ce-a plecat, m-am simțit prost, dar apoi m-am întors la mașină, mi-am văzut familia și nu m-am mai gîndit la el săptămîni întregi.

Cînd m-am întors pe traseu, era sfîrșit de mai, aproape iunie. Am plecat la o plimbare în pădurea de lîngă casa noastră, cu un rucsac de oraș în care aveam un bidon cu apă, două sendvișuri cu unt de arahide, o hartă (mai mult de formă) și cam atît. Era deja vară, așa că pădurea era verde și plină de ciripit de păsărele și roiuri de țînțari și muște negre. Am mers opt kilometri pe niște dealuri scunde, prin pădure, pînă în orășelul Etna, unde m-am așezat lîngă un cimitir vechi și mi-am mîncat sendvișurile, apoi mi-am luat catrafusele și-am plecat acasă. Am ajuns înainte de prînz. Parcă ceva nu era în regulă.

În ziua următoare m-am dus cu mașina pînă la Mount Moosilauke, la 80 de kilometri, la capătul sudic al Munților Albi. Moosilauke e un munte grozav, unul dintre cei mai frumoși din New England, avînd o anumită grandoare leonină și o măreție impunătoare, dar e cam la mama dracului, așa că nu prea îl bagă nimeni în seamă. E în proprietatea Universității Dartmouth, din Hanover, al cărei celebru club de drumeție are grijă de el într-un mod lăudabil de discret de la începutul secolului XX. Dartmouth a introdus în America slalomul pe Moosilauke și primele campionate naționale au avut loc aici în 1933. Dar era prea izolat, așa că în scurt timp sportul acesta din

New England s-a mutat în alți munți, mai aproape de principalele șosele, iar Moosilauke s-a întors într-un splendid anonimat. Astăzi nici n-ai spune că a fost cîndva faimos.

Am lăsat mașina într-o parcare mică, neasfaltată, singura mașină în ziua aceea, și-am pornit-o prin pădure. De data asta aveam la mine apă, sendvișuri cu unt de arahide, o hartă și un insectifug. Mount Moosilauke are 1.464 de metri altitudine și e abrupt. Neavînd cu mine echipamentul complet, am urcat pînă în vîrf fără să mă opresc – o experiență nouă și plină de satisfacții. Din vîrf era o panoramă superbă, dar fără Katz și fără rucsacul burdușit parcă tot nu era în regulă. La 4 după-masă eram acasă. Ceva nu era deloc în regulă. Nu mergi pe Appalachian Trail și apoi te întorci acasă și tunzi gazonul.

Așa că m-am hotărît să mă întorc pe traseu, departe de casă. Problema era că pe toată lungimea Appalachian Trail e aproape imposibil să ajungi pe potecă și să ieși de pe ea fără ajutor. Puteam lua avionul pînă la Washington, Newark, Scranton sau Wilkes-Barre ori către orice alt loc din *zona* traseului, dar oricum ajungeam la zeci de kilometri de poteca în sine. Nu puteam să-i cer neveste-mii să mă ducă cu mașina înapoi în Virginia sau în Pennsylvania, la fel cum nici voi n-ați putea să le cereți nevestelor voastre să vă ducă pînă la Düsseldorf. Așa că am decis să merg singur cu mașina. M-am gîndit să parchez într-un loc potrivit, să merg prin munți o zi sau două, apoi să mă întorc și să merg cu mașina puțin mai departe. Bănuiam că treaba asta n-o să-mi prea placă, dacă nu cumva era chiar o idioțenie, și nu mă înșelam deloc, dar nu aveam o alternativă mai bună.

Și uite-așa, în primele zile ale lui iunie, eram din nou pe malul rîului Shenandoah, în Harpers Ferry, West Virginia.

Harpers Ferry e un loc interesant din mai multe motive. Mai întîi, e un orășel simpatic. Asta se datorează faptului că e monument istoric, ceea ce înseamnă că este deținut de stat ca monument protejat, așa că n-o să găsești acolo nici Pizza Hut, nici McDonald's, nici Burger King și nici măcar locuitori, cel puțin în orașul vechi. În schimb, vezi clădiri restaurate și renovate, cu plăcuțe și panouri informative, așa încît nu s-ar putea spune că e un oraș plin de viață, dar încă are o anumită frumusețe rafinată. Ar fi un loc foarte frumos de locuit dacă oamenii s-ar abține de la chestii precum Pizza Hut și Taco Bell (și eu, unul, cred că ar putea face asta, dar cel mult un an jumate), așa că e de fapt un fel de butaforie de oraș, cuibărit adorabil între dealuri abrupte, la confluența rîului Shenandoah cu fluviul Potomac.

Este monument istoric pentru că, bineînțeles, e un oraș istoric. Harpers Ferry e locul unde aboliționistul John Brown a hotărît să elibereze sclavii Americii și să pună bazele unei noi națiuni în nord-vestul Virginiei, misiune destul de ambițioasă dacă ținem cont că avea o armată formată numai din 21 de oameni. Pentru a-și îndeplini scopul, pe 16 octombrie 1859, el și ceata lui s-au furișat în oraș la adăpostul întunericului, au atacat arsenalul federal fără a li se opune rezistență (era păzit de un singur om) și totuși au reușit să omoare un trecător ghinionist – care, în mod ironic, era un sclav negru eliberat. Cînd s-a răspîndit vestea că arsenalul federal, cu 100.000 de puști și o grămadă de muniție, se afla în mîinile cîtorva nebuni, președintele, James Buchanan, l-a trimis pe locotenent-colonelul Robert E. Lee – la acea vreme încă unionist convins – să rezolve problema. Lui Lee și oamenilor săi le-a luat mai puțin de trei minute ca să pună capăt nefericitei răscoale.

Brown a fost prins, judecat în grabă și condamnat la spînzurătoare o lună mai tîrziu.

Unul dintre soldații trimiși să supravegheze spînzurarea a fost Thomas J. Jackson – care avea să devină curînd celebru sub numele Stonewall Jackson –, iar unul dintre privitorii din mulțime era John Wilkes Booth. Așadar, capturarea arsenalului federal de la Harpers Ferry a servit ca preludiu pentru tot ce a urmat.

Iar la scurt timp după mica aventură a lui Brown s-a dezlănțuit iadul. Unii aboliționiști din nord, precum Ralph Waldo Emerson, l-au transformat pe Brown în martir, iar loialiștii din Sud au luat foc, de multe ori la propriu, la gîndul că acesta ar putea fi începutul unui nou curent. Cît ai clipi, întreaga nație era în război.

Cît a durat conflictul violent și sîngeros care a urmat, Harpers Ferry a rămas în centrul evenimentelor. Gettysburg se află la numai 50 de kilometri spre nord, Manassas la o distanță similară spre sud, iar Antietam (unde, merită să precizez, într-o singură zi au murit de două ori mai mulți oameni decît în Războiul din 1812, războiul cu Mexicul și cel hispano-american la un loc) la numai la 16 kilometri. Pe durata războiului și Harpers Ferry și-a schimbat cuceritorii de opt ori, deși recordul în această privință îl deține orașul Winchester din Virginia, aflat cu cîțiva kilometri mai la sud, care a fost cucerit și recucerit de 75 de ori.

În prezent, Harpers Ferry își face veacul cazînd turiști și făcînd curățenie după inundații. Cu două rîuri capricioase la picioare și cîte o faleză naturală în față și în spate, e mai tot timpul inundat. Cu șase luni în urmă, în oraș fusese o inundație serioasă, iar angajații parcului încă mai aveau de curățat, de

revopsit și de cărat jos piese de mobilier, artefacte și exponate din camerele de depozitare aflate la etaj. (La trei luni după vizita mea, aveau să care totul înapoi sus.) La una dintre case, doi pădurari au ieșit pe alee și mi-au zîmbit, dînd din cap a salut cînd au trecut pe lîngă mine. Amîndoi, am observat, aveau pistoale la cingătoare. Dumnezeu știe ce-o să se aleagă de lumea asta dacă și pădurarii au ajuns să poarte revolvere în timpul serviciului.

Am făcut o tură prin oraș, dar aproape fiecare clădire la care m-am oprit avea ușa încuiată și un anunț pe care scria ÎNCHIS PENTRU RENOVARE DUPĂ INUNDAȚII. Apoi m-am dus în locul unde se întîlnesc cele două rîuri. Era acolo și un panou informativ despre Appalachian Trail. Deși nu trecuseră decît vreo zece zile de cînd cele două femei fuseseră ucise în Parcul Național Shenandoah, deja exista un mic afiș care făcea apel la toți cei ce puteau oferi informații. Avea și poze color cu cele două femei. Erau în mod clar poze pe care și le făcuseră pe traseu, în echipament de drumeție, părînd fericite și sănătoase, chiar radioase. Era greu să te uiți la ele, știind ce soartă au avut. M-am gîndit atunci, cu un mic fior interior, că, dacă femeile acelea ar fi fost încă în viață, cam pe la vremea asta ar fi ajuns probabil în Harpers Ferry, că, în loc să stau acolo și să mă uit la un afiș despre moartea lor, aș fi putut să stau de vorbă cu ele – sau chiar, cu dacă soarta și norocul ar fi fost altele, că ele ar fi putut să se uite la un afiș cu mine și Katz pe traseu, bucuroși și încrezători.

În una dintre puținele case deschise am dat peste un pădurar prietenos, bine informat și, spre fericirea mea, neînarmat, pe nume David Fox, care a părut surprins și încîntat să aibă un vizitator. Cînd am intrat, a sărit imediat de pe scaun

și era în mod clar gata să-mi răspundă la orice întrebare. Am ajuns să vorbim despre conservare, iar el mi-a spus ce greu este pentru Serviciul Parcurilor să facă o treabă ca lumea în această privință cu atît de puțini bani. Cînd se înființase parcul, banii ajunseseră numai pentru a cumpăra jumătate din Schoolhouse Ridge Battlefield, aflat mai sus de oraș – unul dintre cele mai importante și mai ignorate dintre cîmpurile de luptă din timpul Războiului Civil –, iar acum un dezvoltator construia case și magazine pe ceea ce Fox considera în mod clar un loc sacru. Mai mult decît atît, dezvoltatorul începuse chiar să tragă și țevi pe teritoriul Parcului Național, plecînd de la premisa încrezătoare – dar, după cum s-a dovedit, greșită – că Serviciul Parcurilor n-o să aibă nici chef, nici bani ca să-l împiedice. Fox mi-a spus să mă duc pînă acolo să văd cu ochii mei. I-am spus că așa o să fac.

Dar înainte de asta aveam alt pelerinaj important de făcut. În Harpers Ferry își are sediul central Conferința Appalachian Trail, care supraveghează poteca aceasta căreia îmi dedicasem eu vara. Organizația își are sediul într-o clădire micuță și modestă, pe un deal abrupt din orașul vechi. Am urcat pînă acolo și am intrat. Sediul era pe jumătate birou, pe jumătate magazin – porțiunea de birou părea, în mod lăudabil, în toiul unor activități, iar în partea de magazin erau expuse ghiduri ale Appalachian Trail și suveniruri. La un capăt al zonei pentru public se afla o machetă la scară mare a întregului traseu, care, dacă aș fi văzut-o înainte să pornesc la drum, m-ar fi convins să mă las păgubaș. Avea vreo 4,5 metri lungime și ilustra uimitor de bine și de detaliat cît de dificil este Appalachian Trail. Restul spațiului destinat publicului era plin cu obiecte promoționale – tricouri, vederi, bentițe, cărți, diverse publicații. Am ales vreo

două cărți și cîteva ilustrate, iar la casă m-a servit o tînără prietenoasă pe nume Laurie Potteiger, pe al cărei ecuson scria că este specialist în informații, și se pare că aleseseră persoana potrivită pentru treaba asta, fiindcă era un izvor nesecat de informații.

Mi-a povestit că, dintre cei 1.500 de excursioniști care începuseră traseul în anul anterior, 1.200 ajunseseră pînă la Neels Gap (asta înseamnă o rată de abandon de 20% în prima săptămînă, dintr-o masă de oameni care își propuseseră să rămînă pe traseu cinci-șase luni!), cam o treime pînă la Harpers Ferry, aproximativ la jumătatea traseului, și în jur de 300 ajunseseră pe Katahdin, un procent mai bun decît în mod obișnuit. Vreo 60 de oameni făcuseră traseul de la nord la sud. „Integraliștii" de anul acesta începuseră să treacă pe aici de o lună; era prea devreme pentru a anticipa cîți vor fi pînă la sfîrșitul anului, dar cu siguranță mai mulți. În orice caz, numărul lor creștea de la an la an.

Am întrebat-o despre pericolele de pe traseu și mi-a spus că de opt ani, de cînd lucra pentru Conferința Appalachian Trail, fuseseră confirmate doar două cazuri de mușcături de șarpe, nici unul fatal, și o persoană murise lovită de trăsnet.

Am întrebat-o despre crimele comise recent.

A făcut o grimasă.

— E îngrozitor. Toată lumea e foarte afectată din pricina asta, pentru că încrederea este unul dintre principiile de bază ale drumețiilor pe Appalachian Trail, știți? Am făcut și eu traseul integral în 1987, așa că știu cît de mult ajungi să te bizui pe bunătatea unor străini. Despre încredere e vorba, nu-i așa? Iar atunci cînd nu mai poți avea încredere, ei bine...

Apoi, amintindu-și că are o funcție, mi-a turnat puțin și din versiunea oficială – un discurs articulat, succint și evident exersat despre faptul că oamenii nu ar trebui să considere că poteca ar fi ferită de relele societății, dar că, statistic vorbind, traseul este extrem de sigur în comparație cu majoritatea locurilor din America.

— Din 1937 au fost comise doar nouă crime – cam tot atîtea ca în multe dintre orașele mici.

Era corect ce spunea ea, dar și puțin ipocrit. În primii 36 de ani de existență, pe acest traseu nu a avut loc nici un omor, iar cele nouă crime au fost comise în ultimii 22 de ani. Totuși, pe ansamblu, avea dreptate. În America, ai mai multe șanse să fii ucis în propriul pat decît pe Appalachian Trail. Sau cum mi-a spus mult mai tîrziu un prieten american: „Auzi, dacă trasezi o linie lungă de 3.200 de kilometri pe teritoriul Statelor Unite în orice direcție, o să treacă prin nouă victime ale unor crime".

— Dacă vă interesează, avem o carte despre una dintre crime, a spus ea și a întins mîna sub tejghea.

A cotrobăit puțin într-o cutie și a scos un volum intitulat *Opt gloanțe*, pe care mi l-a întins să mă uit la el. Era despre două femei care fuseseră împușcate în 1988 în Pennsylvania.

— Nu-l ținem la vedere, pentru că, înțelegeți, e tulburător, mai ales acum, a spus ea, pe un ton de scuză.

L-am cumpărat și, cînd îmi dădea restul, i-am zis că, dacă femeile acelea n-ar fi murit, ar fi trecut pe-acolo cam atunci.

— Da, a răspuns ea, m-am gîndit și eu la asta.

Cînd am ieșit, burnița. M-am dus pînă sus, pe Schoolhouse Ridge, ca să văd cîmpul de luptă. Era un vîrf de deal întins, ca o parcare, cu o cărare șerpuitoare pe care, din loc în loc, se aflau panouri informative ce descriau atacuri, apărări eroice și alte

operațiuni derutante și zgomotoase. Bătălia pentru Harpers Ferry a fost momentul de glorie al lui Stonewall Jackson – cel care venise ultima oară în oraș pentru a-l spînzura pe John Brown – deoarece aici, datorită unor manevre iscusite și unui dram de noroc, a reușit să captureze 12.500 de unioniști, cel mai mare număr de soldați americani luați prizonieri într-o singură bătălie pînă la Bataan și Corregidor, în al Doilea Război Mondial.

Stonewall Jackson e un personaj interesant. Puțini oameni, de-a lungul istoriei, au reușit să devină mai faimoși într-un timp mai scurt și avînd o minte preocupată de chestiuni mai inutile ca generalul Thomas J. Jackson. Idiosincraziile sale erau celebre. Suferea de o ipohondrie incurabilă, dar inventivă. Una dintre cele mai puternice convingeri ale sale legate de fiziologie era că avea un braț mai lung decît celălalt și, drept urmare, umbla întotdeauna, și pe jos, și călare, ținînd brațul respectiv ridicat, pentru ca sîngele să-i curgă spre corp. Era un campion al somnului. De mai multe ori a adormit în timpul cinei cu mîncarea în gură. În bătălia de la White Oak Swamp, locotenenților săi le-a fost imposibil să-l trezească și l-au urcat așa pe cal, lăsîndu-l să-și continue somnul, netulburat de obuzele care explodau în jur. Obtuzitatea lui era notorie. Odată, o cîntăreață celebră a cîntat pentru el și ofițerii lui melodia „Dixie”, iar cînd l-a întrebat dacă mai dorește ceva anume, i-a spus că da – n-ar vrea cumva să cînte pentru el „Dixie”? A dovedit un zel excesiv în ce privește înregistrarea bunurilor capturate și le apăra cu orice preț. Lista sa de echipamente militare confiscate de la armata unionistă în timpul campaniei de la Shenandoah, în 1862, includea „6 batiste, 32 de cravate și o călimară cu cerneală roșie”. Îi înfuria în mod constant pe

superiorii săi și pe ceilalți ofițeri și subofițeri – nu executa ordinele, plus că își făcuse un obicei paranoic să nu divulge nimănui strategiile sale, așa cum erau ele. Un ofițer aflat sub comanda lui a primit ordinul de a se retrage din orașul Gordonsville, unde era pe punctul de a obține o victorie importantă, și de a porni fără întîrziere spre Staunton. Ajungînd acolo, a primit alt ordin: să se pornească numaidecît spre Mount Crawford. Acolo i s-a spus să se întoarcă la Gordonsville.

Obiceiul lui Jackson de a-și plimba trupele prin toată Valea Shenandoah într-un mod ilogic și inexplicabil a contribuit foarte mult la reputația sa de om viclean în rîndul ofițerilor inamici, zăpăciți. Faima sa trainică se bazează aproape în întregime pe faptul că a cîștigat vreo două mici victorii în vreme ce alte trupe din Sud erau măcelărite și puse pe fugă și că a avut cea mai bună poreclă de care s-a bucurat vreodată un soldat. Era, fără îndoială, curajos, dar în realitate e foarte probabil să fi primit această poreclă nu pentru dîrzenia și îndrăzneala sa, ci pentru că stătea nemișcat, ca un perete de stîncă, atunci cînd era necesar un atac. Generalul Barnard Bee, cel care i-a dat porecla în timpul primei bătălii de la Manassas, a fost ucis chiar în ziua aceea, așa încît chestiunea va rămîne pentru totdeauna nerezolvată.

Victoria lui de la Harpers Ferry, cea mai mare izbîndă a Confederației în timpul Războiului Civil, s-a datorat aproape în totalitate faptului că, de data asta, a urmat instrucțiunile primite de la Robert E. Lee. Asta i-a adus faima. Cîteva luni mai tîrziu a fost împușcat din greșeală de propriile trupe, în timpul bătăliei de la Chancellorsville, și a murit opt zile după aceea. Războiul abia ajunsese la jumătate. El avea doar 39 de ani.

Jackson a petrecut o mare parte din perioada războiului în și în jurul Munților Blue Ridge, ridicîndu-și tabăra și mărșăluind prin aceleași păduri prin care eu și Katz trecuserăm nu demult, așa că eram curios să văd locul celei mai mari victorii a lui și am mers pe poteca de pe platoul unduios, citind panourile informative cu o atenție respectuoasă și uitîndu-mă în zadar printre copaci, în încercarea de a zări vreun semn al noului proiect imobiliar. Era tîrziu, se lăsa întunericul și, oricum, ca să fiu sincer, nu m-am priceput niciodată la cîmpuri de luptă. Bănuiesc că era interesant, teoretic vorbind, să afli că bateria căpitanului Poague era chiar aici și că trupele colonelului Grisby au fost aliniate într-un rînd subțire și șovăitor în locul acela, dar în realitate nu pot să nu observ că astăzi e doar un platou plăcut acoperit cu iarbă, pe un deal din West Virginia.

Îmi era foame și condusesem mult, așa că nu mai aveam putere să-mi imaginez larma, fumul și măcelul de-atunci. În plus, îmi ajunsese atîta moarte într-o singură zi. Așa că m-am întors la mașină și-am plecat.

Capitolul 14

Dimineață, am plecat cu mașina spre Pennsylvania, la vreo 50 de kilometri spre nord. Prin acest stat, Appalachian Trail desenează, pe o distanță de 370 de kilometri de la nord la est, un arc, precum capătul mai lat al unei felii de tartă. N-am întîlnit nici un excursionist care să spună vreo vorbă bună despre porțiunea de traseu din Pennsylvania. Este, așa cum i-a spus cineva unui reporter de la *National Geographic* în 1987, „moartea bocancilor”. În timpul ultimei ere glaciare aici a existat ceea ce geologii numesc climă periglaciară – o regiune situată la periferia ghețarilor, caracterizată prin cicluri frecvente de îngheț-dezgheț care au fracturat stînca. Rezultatul îl reprezintă kilometri de fragmente mari de rocă colțuroasă, în unghiuri ciudate, în mormane instabile, numite de oamenii de știință *Felsenmeer* (literal, „mare de pietre”). Trebuie să fii tot timpul atent dacă nu vrei să-ți luxezi o gleznă sau să cazi în nas – o experiență nu tocmai plăcută cînd mai ai în spate și un rucsac de 23 de kilograme. Mulți oameni părăsesc Pennsylvania șchiopătînd și plini de julituri. În Pennsylania sînt și cei mai răi șerpi-cu-clopoței de pe traseu și sursele de apă cele mai nesigure, mai ales în toiul verii. În acest stat, poteca nu traversează nici un parc și nici o pădure națională, nici un deal sau munte remarcabil, nu oferă nici o priveliște memorabilă și

nu are nici o însemnătate istorică. În principal, este doar partea centrală a unui parcurs foarte lung și solicitant între Sud și New England. Nici nu-i de mirare că nu e pe placul nimănui.

A, și mai are și cele mai proaste hărți făcute vreodată pentru amatorii de drumeții. Cele șase schițe – *hărți* e prea mult spus – întocmite pentru Pennsylvania de o organizație numită Keystone Trails Association sînt mici, alb-negru, tipărite îngrozitor, codate nepotrivit și uluitor de vagi – pe scurt, complet inutile: amuzant de inutile, sfîșietor de inutile, periculos de inutile. Nimeni n-ar trebui să fie trimis în sălbăticie cu niște hărți atît de proaste.

Aproape că mi-a venit să plîng cînd mi-am dat seama de asta, pe cînd stăteam într-o parcare numită Parcul Statal Caledonia, uitîndu-mă la o secțiune de pe hartă care era pur și simplu o pată neclară formată din niște linii încîlcite, ca o amprentă digitală întinsă. O singură curbă de nivel era întreruptă de o cifră tipărită la o dimensiune microscopică. Era ori 1.800, ori 1.200 – era imposibil să-ți dai seama –, dar de fapt nu conta, pentru că nu se indica scara nicăieri, nu era nimic care să exprime intervalul de altitudine de la o curbă de nivel la alta sau dacă benzile de linii alăturate însemnau un urcuș abrupt sau o coborîre accidentată. Nimic – dar nimic – din interiorul parcului și pe o rază de cîțiva kilometri în jur nu era ilustrat pe hartă. Locul în care mă aflam putea să fie la 15 metri sau la trei kilometri distanță de potecă, în orice direcție. Pur și simplu n-aveai cum să-ți dai seama.

Făcusem prostia să nu mă uit pe hărțile astea înainte să plec de acasă. Împachetasem în grabă, avînd grijă doar să iau cu mine hărțile care trebuie, și le înghesuisem în rucsac. M-am uitat acum prin toate consternat, așa cum te-ai uita la niște poze

compromițătoare ale unei persoane dragi. Știusem dintru început că nu aveam să merg pe jos prin Pennsylvania – n-veam nici timp, nici chef de așa ceva –, dar mă gîndisem că poate o să găsesc niște trasee circulare mai frumoase care să-mi ofere puțin din culoarea locală a statului fără să mă întorc pe același drum. Uitîndu-mă prin setul de hărți, era limpede acum nu numai că nu exista nici un traseu circular, ci că aș fi avut un noroc chior dacă reușeam să dau de potecă.

Oftînd, am lăsat hărțile deoparte și-am luat-o la picior prin parc, căutînd bine-cunoscutele marcaje albe ale Appalachian Trail. Era un parc frumos, într-o vale împădurită, destul de pustiu în acea dimineață plăcută. Am mers vreo oră de-a lungul unei rețele de cărări șerpuind printre copaci și peste podețe din lemn, dar n-am reușit să găsesc Appalachian Trail, așa că m-am întors la mașină și am plecat mai departe, pe o șosea pustie, prin Pădurea Statală Michaux și Parcul Statal Pine Grove Furnace, o mare zonă de agrement construită în jurul unui cuptor de piatră din secolul al XIX-lea, acum o ruină pitorească, de la care provine și numele parcului. În parc erau chioșcuri unde se vindeau gustări, mese de picnic și un lac cu o zonă amenajată pentru înot, dar peste tot era închis și nu se zărea nici țipenie de om. La marginea zonei de picnic se afla un tomberon mare cu un capac masiv din metal care fusese extrem – și înfiorător – de deformat și sfîșiat și pe jumătate smuls din balamale, probabil de un urs care încercase să ajungă la gunoiul dinăuntru. L-am cercetat cu cel mai profund respect; nu mă gîndisem că urșii negri sînt atît de puternici.

Aici, cel puțin, marcajele Appalachian Trail erau vizibile. Ocoleau lacul și urcau pieptiș prin pădure pînă în vîrful Muntelui Piney, care nu era trecut pe hartă și nici nu e un

munte în adevăratul sens al cuvîntului, din moment ce are doar 457 de metri. Cu toate astea, era suficient de provocator pentru o zi fierbinte de vară. Chiar la marginea parcului se află un panou care marchează mijlocul traseului, stabilit în mod tradițional, dar întru totul speculativ, indicînd 1.738,4 kilometri în ambele direcții. (Din moment ce nimeni nu poate să spună cu precizie care e lungimea lui, adevăratul mijloc ar putea fi oriunde pe o distanță de aproximativ 80 de kilometri; în orice caz, din pricina modificărilor aduse traseului, mijlocul acestuia s-ar tot schimba de la un an la altul.) Și, oricum, două treimi dintre cei care-și propun să facă tot traseul nu apucă să-l vadă niciodată, căci renunță înainte să ajungă pînă aici. Trebuie să fie un moment destul de deprimant – să ajungi aici, după un chin de 10 sau 11 săptămîni prin sălbăticia munților, și să-ți dai seama că ești abia la jumătatea drumului.

Tot pe-aici a fost comisă și una dintre cele mai notorii crime de pe Appalachian Trail, cea care face subiectul cărții *Opt gloanțe*, pe care o cumpărasem cu o zi înainte de la sediul Conferinței Appalachian Trail. Povestea e relatată simplu. În mai 1988, două tinere excursioniste, Rebecca Wight și Claudia Brenner, lesbiene, au atras atenția unui nebun care avea o pușcă și care a tras opt gloanțe în ele de la distanță în timp ce fetele făceau dragoste într-o poiană de lîngă potecă. Wight a fost ucisă. Brenner, grav rănită, a reușit să se tîrască pînă la drum și a fost salvată de niște adolescenți care treceau pe-acolo cu o camionetă. În scurt timp, criminalul a fost prins și condamnat.

În anul următor, doi tineri au fost omorîți de un vagabond într-un refugiu aflat la cîțiva kilometri spre nord, ceea ce a creat Pennsylvaniei o reputație proastă pentru o vreme, dar

după aceea nu au mai fost comise crime nicăieri pe Appalachian Trail în următorii șapte ani, pînă de curînd, cînd au fost ucise cele două femei în Parcul Național Shenandoah. Moartea acestora a ridicat numărul oficial al deceselor la nouă – un număr destul de mare pentru orice traseu, oricum ai lua-o –, deși în realitate e posibil să fi fost mai multe. Între 1946 și 1950 trei persoane au dispărut în timp ce se aflau în drumeție într-o regiune nu foarte întinsă din Vermont, dar acestea nu sînt incluse în statistici; n-aș putea să spun dacă din cauză că evenimentul s-a petrecut cu atîta timp în urmă sau pentru că nu s-a dovedit niciodată clar că au fost ucise. De asemenea, o cunoștință din New England mi-a povestit despre doi bătrînei care au fost uciși cu o secure în Maine de un dezaxat prin anii ’70, dar nici acest caz nu apare nicăieri în arhive pentru că, evident, atunci cînd au fost atacați se aflau pe o potecă secundară.

Citisem peste noapte *Opt gloanțe*, relatarea Claudiei Brenner despre uciderea prietenei sale, așa că eram în temă cu circumstanțele în care fusese comisă crima, însă am lăsat în mod intenționat cartea în mașină, întrucît mi s-a părut cam morbid să caut locul unei crime la zece ani după ce aceasta fusese comisă. Nu eram deloc speriat, dar, chiar și-așa, simțeam un ușor disconfort la gîndul că sînt singur într-o pădure tăcută, atît de departe de casă. Îmi lipsea Katz, îmi lipseau pufăielile și bombănelile lui și curajul lui imperturbabil, detestam ideea că degeaba mă așez pe-o piatră să-l aștept, pentru că el n-o să apară. Toată pădurea era înecată în clorofilă acum, ceea ce o făcea să pară și mai apăsătoare și mai plină de mistere. Adesea, nu vedeam nici la un metru și jumătate prin frunzișul des care mărginea poteca. Dacă aș fi dat nas în nas cu un urs, aș fi fost

complet neajutorat. N-ar fi apărut nici un Katz peste un minut ca să-i ardă una peste bot și să spună: „Doamne, Bryson, cîtă bătaie de cap îmi dai!”. Se părea că n-o să apară nimeni cu care să împart tot freamătul ăsta. Nu părea să mai existe vreo ființă umană pe o rază de 80 de kilometri. Pădurea era doar a mea și a cine știe ce-o mai fi fost pe-acolo.

Așa că am urcat cei 5,6 kilometri pînă în vîrful Muntelui Piney cu o anumită vioiciune hotărîtă. În vîrf, m-am oprit, nesigur dacă să mai merg puțin sau să mă întorc și să încerc altceva, cînd am auzit un trosnet sec și un foșnet de tufișuri, la vreo 15 metri în pădure – ceva mărișor și nevăzut. Am încremenit – nu mai mișcam, nu mai respiram, nu mai gîndeam –, încercînd să văd ceva prin frunziș. Zgomotul s-a auzit din nou, mai aproape. Orice era, venea înspre mine! Cu inima cît un purice, am rupt-o la fugă, cu rucsacul zgîlțîindu-se frenetic și ochelarii săltîndu-mi pe nas, și după vreo sută de metri m-am întors, cu inima în gît, și m-am uitat în urmă. Un cerb, cu niște coarne superbe, a pășit pe potecă, s-a uitat la mine o clipă fără nici o grijă și și-a văzut de drum. Am stat o vreme să-mi trag sufletul și să-mi șterg rîurile de sudoare de pe frunte. Nu eram convins că eram făcut pentru așa ceva. M-am întors la mașină fără să se mai întîmple nimic.

M-am oprit peste noapte undeva lîngă Harrisburg și dimineață am plecat spre nord-est, traversînd statul pe drumuri secundare, încercînd să mă țin cît mai aproape de traseu și oprindu-mă o dată sau de două ori unde era posibil ca să văd cum e poteca, dar fără să găsesc nici un loc care să fie cît de cît satisfăcător, așa că am mers mai mult cu mașina. Pennsylvania e greu de caracterizat, parțial pentru că e mare și are o

populație numeroasă – 643 de kilometri de la est la vest; 12 milioane de locuitori – și parțial pentru că este o combinație atît de ciudată de orășele industriale urîte, pe jumătate moarte, comunități universitare mici și simpatice, terenuri agricole întinse și versanți ce poartă urmele industrializării – un loc potrivit și pentru Rocky Balboa, și pentru Dwight Eisenhower, și pentru Andrew Carnegie, și pentru un fermier amish. În doar opt kilometri poate trece de la hidos la superb, la hidos, la și mai hidos și din nou la superb. Cunosc pe cineva care a cumpărat o fermă veche într-o vale izolată, ca din povești, drept casă de vacanță. Într-o duminică l-au trezit niște bubuituri îngrozitoare ce îi desprindeau bucățele din tavanul de ghips și a descoperit că o companie de extracție a pietrișului făcea exploatări chiar lîngă proprietatea lui. A vîndut casa ieșind enorm în pierdere, a cumpărat alta, și mai izolată, iar acolo s-a trezit în larma unei falange de buldozere care pregăteau terenul agricol de lîngă el pentru o uriașă fabrică de polipropilenă. Așa că s-a mutat în Virginia. Cam asta-ți oferă Pennsylvania.

Am trecut printr-o vale lungă și îngustă, înconjurată de dealuri întunecate. Toate fermele de pe ambele părți ale drumului creșteau brazi de Crăciun – rînduri nesfîrșite de brazi identici din punct de vedere genetic care alcătuiau o varietate infintă de linii drepte, indiferent din ce unghi priveai. La capătul fiecărei alei care ducea spre casă era o cutie poștală cu numele scris îngrijit în lateral și fiecare nume, fără excepție, era comic, parcă inventat – Pritz, Putz, Snootz, Schlepple, Klutz, Kuntz, Kunkle –, la fel și denumirile orășelelor rare, doar că acestea aveau „oraș” în coadă: Funksville, Crumsville, Kutztown. Apoi, treptat, numele orașelor au început să capete

sonorități vădit industriale – Port Carbon, Minersville, Lehigh Furnace, Slatedale – și mi-am dat seama că pătrundeam în ciudata și pe jumătate uitata lume a Regiunii Antracitului din Pennsylvania. În Minersville, am cotit pe un drum secundar și m-am îndreptat, printr-un peisaj cu halde enorme de zgură și utilaje ruginite, spre Centralia, cel mai ciudat și mai deprimant oraș pe care l-am văzut vreodată.

În estul Pennsylvaniei se găsește unul dintre cele mai bogate zăcăminte de cărbune din lume. Aproape din momentul în care au ajuns aici, europenii și-au dat seama că în această zonă cărbunele se găsește în cantități aproape neînchipuit de mari. Problema era că, de fapt, cam tot era antracit, un cărbune atît de dens – e 95% carbon –, încît foarte mult timp nimeni n-a știut cum să-l facă să se aprindă. Abia în 1828 un scoțian întreprinzător pe nume James Neilson a avut ideea simplă, dar eficientă de a introduce aer cald în loc de aer rece într-un furnal prin intermediul unei suflante. Procesul a devenit cunoscut sub denumirea de aer preîncălzit și a schimbat industria cărbunelui din întreaga lume (și în Țara Galilor era antracit din belșug), dar mai ales din Statele Unite. Pînă la sfîrșitul secolului America producea 300 de milioane de tone de cărbune anual, cît tot restul lumii la un loc, iar majoritatea provenea din zăcămintele de antracit ale Pennsylvaniei.

Între timp, spre marea ei satisfacție, Pennsylvania mai descoperise și petrolul – nu numai că l-a descoperit, ci a și conceput modalități prin care să-l folosească la nivel industrial. Țițeiul era de mulți ani o curiozitate a Pennsylvaniei de Vest. Ieșea la suprafață prin fisuri de-a lungul malurilor rîurilor, de unde era îmbibat în pături ca să fie folosit la crearea unor medicamente brevetate, apreciate pentru că erau valoroase în

vindecarea oricărei boli, de la scrofuloză pînă la diaree. În 1859, unui personaj misterios, colonelul Edwin Drake – care nu era deloc colonel, ci doar un controlor de bilete pensionat, care nu știa o boabă de geologie –, i-a venit ideea, Dumnezeu știe de unde, că petrolul ar putea fi extras din pămînt săpînd niște puțuri. La Titusville, a săpat o gaură adîncă de 21 de metri și a obținut prima erupție de țiței din lume. S-a ajuns repede la constatarea că țițeiul extras în volum mare ar putea fi folosit nu doar pentru a regla digestia și a vindeca bube, ci, rafinat, pentru a obține produse mai profitabile, precum parafina și kerosenul. Pennsylvania de Vest a înflorit peste noapte. În trei luni, așa cum notează John McPhee în cartea sa *Pe teren suspect*, populația orașului atît de duios botezat Pithole City[1*] a crescut de la 0 la 15.000 de locuitori și au răsărit și alte orașe în toată regiunea: Oil City, Petroleum Center, Red Hot. John Wilkes Booth a venit și și-a pierdut aici economiile, apoi s-a dus să omoare un președinte[2*], dar alții au rămas și au făcut avere.

Pentru o jumătate de secol foarte dinamic, Pennsylvania a deținut *de facto* monopolul asupra unuia dintre cele mai de preț produse din lume, petrolul, și un rol dominant covîrșitor în producerea altuia, cărbunele. Datorită rezervelor bogate de combustibil aflate la îndemînă, statul a devenit epicentrul unor industrii bazate pe consum intensiv de combustibil, precum siderurgia și industria chimică. Mulți oameni au ajuns colosal de bogați.

Dar nu și minerii. Mineritul a fost dintotdeauna, bineînțeles, o profesie deplorabilă peste tot în lume, dar nicăieri mai deplorabilă decît în Statele Unite în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Grație imigrației, mineritul avea la dispoziție o forță de muncă inepuizabilă. Cînd galezii deveneau ostili, aduceai

irlandezi. Cînd nu mai corespundeau nici aceștia, aduceai italieni, polonezi sau unguri. Muncitorii erau plătiți la tonă, ceea ce însemna nu doar că li se dădea un stimulent pentru a extrage cărbunele cu o grabă nechibzuită, ci și că orice efort de a-și face mediul de lucru mai sigur sau mai confortabil era neremunerat. S-au săpat galeriile prin pămînt ca niște găuri de șvaițer, adesea destabilizînd văi întregi. În 1846, la Carbondale, 50 de hectare de galerii s-au prăbușit simultan fără nici un avertisment, omorînd sute de mineri. Exploziile și incendiile spontane erau la ordinea zilei. Praful de mină este incredibil de volatil – și în vremea aceea, rețineți, singura modalitate de iluminare era cu flacăra deschisă. Între 1870 și începutul Primului Război Mondial, în minele din America au murit 50.000 de oameni.

Marea ironie a antracitului este că, pe cît de greu e de aprins, odată ce ia foc, e aproape imposibil de stins. Povești despre incendiile necontrolate din mine sînt cu duiumul în estul Pennsylvaniei. La Lehigh a izbucnit în 1850 un incendiu care nu s-a mai stins pînă la Marea Depresiune – la 80 de ani după ce izbucnise.

Și astfel ajungem la Centralia. Timp de un secol, Centralia a fost o mică și puternică localitate minieră. Oricît de grea ar fi fost viața pentru mineri la început, în a doua jumătate a secolului XX Centralia devenise un orășel destul de prosper, confortabil și muncitor, cu o populație de aproape 2.000 de locuitori. Avea un cartier comercial înfloritor, cu bănci, poștă și gama obișnuită de magazine, un liceu, patru biserici, un Odd Fellows Club, o primărie – pe scurt, un orășel american tipic, plăcut și mulțumit de anonimatul său.

Din păcate, în același timp, localitatea era așezată pe 24 de milioane de tone de antracit. În 1962, un incendiu de la o groapă de gunoi de la marginea orașului a aprins un strat de cărbune. Pompierii au turnat mii de litri de apă peste foc, dar, de fiecare dată cînd părea că l-au stins, acesta se reaprindea, ca acele lumînărele surpriză de pe tort care par să se stingă pentru o clipă și după aceea se reaprind singure. Și apoi, foarte încet, focul a început să-și croiască drum prin straturile subterane. În mod straniu, din pămînt a început să iasă fum pe o suprafață foarte mare, cum se ridică aburul de pe un lac la răsărit. Pe șoseaua 61, asfaltul s-a încălzit, apoi a început să se fisureze și să se afunde, drumul devenind impracticabil. Zona care fumega s-a întins și printr-o pădure din apropiere, spre biserica catolică Sfîntul Ignațiu, aflată pe o colină deasupra orașului.

Departamentul pentru Minerit al Statelor Unite a adus la fața locului experți, care au propus mai multe soluții posibile– săparea unui canal adînc prin oraș, devierea cursului incendiului cu explozibili, evacuarea stratului printr-un sistem hidraulic –, dar cea mai ieftină propunere ar fi costat cel puțin 20 de milioane de dolari fără nici o garanție că o să funcționeze și, în orice caz, nimeni nu era împuternicit să cheltuiască o sumă atît de mare de bani. Așa că focul a continuat să ardă încet.

În 1979, proprietarul unei benzinării aflate în apropiere de centrul orașului a descoperit că temperatura din rezervoarele lui subterane era de 77 de grade Celsius. Detectoarele introduse în pămînt arătau că temperatura la patru metri sub rezervoare era de aproape 540 de grade Celsius. Și în alte părți oamenii descopereau că pereții și podelele pivnițelor erau fierbinți. Deja ieșea fum din pămînt peste tot prin oraș, iar oamenii începeau

să aibă amețeli și să leșine din pricina nivelului crescut de dioxid de carbon din locuințe. În 1981, un băiat de 12 ani se juca în grădina din spatele casei bunicii sale cînd dintr-odată a apărut în fața sa un nor de fum. Cum se uita el la fumul acela, pămîntul din jurul lui s-a căscat, iar băiețelul a rămas agățat de rădăcinile unui copac pînă i-a auzit cineva strigătele și l-a tras afară. Groapa avea peste 24 de metri adîncime. În doar cîteva zile, gropi similare au apărut peste tot în oraș. Abia atunci lumea a început să se îngrijoreze de-adevăratelea din cauza incendiului.

Guvernul federal a alocat 42 de milioane de dolari pentru evacuarea orașului. Pe măsură ce oamenii se mutau, casele lor erau dărîmate de buldozere, iar molozul era îndepărtat cu totul, pînă cînd nu a mai rămas aproape nici o clădire. Așa că astăzi Centralia nu mai este nici măcar un oraș-fantomă. E doar un spațiu deschis cu o rețea de străzi pustii pe care încă există, cu un aer suprarealist, indicatoare rutiere și hidranți. Cam din zece în zece metri e cîte-o alee asfaltată, de vreo 15 metri, care nu duce nicăieri. Mai sînt cîteva case risipite – toate modeste, înguste, cu structură de lemn susținută de stîlpi din cărămidă – și vreo două clădiri în ceea ce cîndva era cartierul comercial din centrul orașului.

Am parcat în fața unei clădiri cu o firmă decolorată pe care scria, destul de grandios: BIROUL PROIECTULUI PRIVIND INCENDIUL DIN MINA DIN CENTRALIA SUB AUTORITATEA DE REDEZVOLTARE COLUMBIA. Ușile și ferestrele erau acoperite cu scînduri și clădirea stătea să se dărîme. Alături era alta, într-o stare mai bună, pe care scria „Piese auto Speed Stop”, dînd spre un parc îngrijit, cu drapelul american înălțat pe un catarg, lîngă o bancă. Magazinul părea să funcționeze încă, dar

înăuntru era întuneric și nu era nimeni pe-acolo. Nu era nimeni nicăieri, că tot veni vorba – nu trecea nici o mașină, nu se auzea nici un zgomot, doar zăngănitul leneș al unui inel de metal care se lovea de catargul drapelului. Ici și colo, pe terenurile pustii, erau niște cilindri de metal, ca niște butoaie de motorină, care fuseseră înfipte în pămînt și prin care ieșea fum.

Pe o colină domoală, dincolo de niște terenuri părăsite, învăluită într-o mantie de fum alb, se înălța o biserică modernă, destul de mare – Sfîntul Ignațiu, am presupus eu. Am urcat pînă acolo. Biserica părea trainică și funcțională – ferestrele nu erau bătute-n scînduri și nu era nici un semn cu INTRAREA INTERZISĂ –, dar era încuiată și nu scria nicăieri programul slujbelor sau ceva care să-i menționeze numele sau denominația. Peste tot în jur rotocoale de fum pluteau deasupra solului, însă chiar în spatele ei vălătuci enormi de fum ieșeau din pămînt pe o suprafață întinsă. M-am dus pînă acolo și m-am trezit pe marginea unei căldări mari, de vreo patru metri pătrați, din care ieșea un fum foarte alb, dens, ca niște nori – așa cum iese cînd arzi cauciucuri sau anvelope vechi. Era atîta fum, că nu-ți dădea seama cît de adîncă era groapa. Pămîntul era cald și acoperit cu un strat subțire de cenușă.

M-am întors în fața bisericii. Drumul vechi era închis cu un grilaj greu de metal și o nouă șosea cobora în curbă spre ieșirea din oraș. Am ocolit grilajul și am mers pe vechea șosea 61. Ici-colo crescuseră smocuri de iarbă pipernicită, dar șoseaua părea încă practicabilă. Peste tot în jur, de o parte și de alta a drumului, din pămînt ieșea o grămadă de fum, ca după un incendiu de pădure. La vreo 45 de metri mai încolo, în mijlocul șoselei apăruse o fisură în zigzag care în scurt timp s-a transformat într-o crăpătură lată de cîțiva centimetri, din care,

evident, ieșea fum. În unele locuri, de o parte a crăpăturii drumul se afundase cu vreo 30 de centimetri sau chiar mai mult ori formase mici adîncituri. Din cînd în cînd încercam să-mi dau seama cît de adîncă e crăpătura, dar nu vedeam nimic din pricina fuioarelor de fum, care se dovedea a fi supărător de înțepător și sulfuros cînd vîntul îl împingea spre mine.

Am mai mers vreo cîteva minute, cercetînd minuțios cicatricea de pe șosea de parcă eram cine știe ce inspector oficial de la Drumuri, apoi am privit în jur și atunci mi-am dat seama că mă aflam în mijlocul – chiar în mijlocul – unui peisaj care fumega extrem de mult, pășind pe un asfalt probabil foarte subțire, deasupra unui foc care ardea necontrolat de 34 de ani – trebuie s-o spun, nu mă aflam tocmai în cel mai deștept loc din toată America de Nord. Poate că nu era decît imaginația mea înfierbîntată la propriu, dar deodată pămîntul a început să mi se pară vizibil spongios și elastic, ca și cum călcam pe o saltea. M-am întors grăbit la mașină.

Gîndindu-mă mai bine, părea ciudat ca eu sau alt zănatic să vină cu mașina pînă aici ca să caște gura într-un loc atît de evident periculos și instabil precum Centralia și, cu toate astea, nimic nu împiedica pe nimeni să umble pe-acolo. Și mai ciudat era faptul că evacuarea Centraliei nu a fost totală. Celor care au vrut să trăiască în continuare acolo, deși știau că locuințele lor ar putea fi înghițite de pămînt, li s-a permis să rămînă și cîțiva, evident, au ales asta. Am urcat în mașină și am mers pînă la o casă singuratică din centrul orașului. Casa, vopsită într-un verde deschis, era ciudat de îngrijită și bine întreținută. Pe un pervaz erau o vază cu flori artificiale și alte fleacuri decorative ieftine, iar lîngă prispa proaspăt vopsită era chiar un strat de

gălbenele. Dar pe aleea din fața garajului nu era nici o mașină, iar cînd am sunat la ușă, nu a răspuns nimeni.

Apropiindu-mă, am văzut că mai multe dintre casele din jur erau nelocuite. Două aveau ușile și ferestrele acoperite cu scînduri și anunțuri pe care scria PERICOL – INTRAREA INTERZISĂ. Alte cinci sau șase, inclusiv un grup de trei aflate la celălalt capăt al parcului central, încă erau, în mod evident, locuite – una, surprinzător, avea chiar și niște jucării pentru copii în grădină (cine, Doamne, iartă-mă, și-ar crește copiii într-un loc ca ăsta?) –, dar la nici o ușă la care am sunat nu mi-a răspuns nimeni. Ori erau toți la serviciu, ori – cine știe? – zăceau morți pe podeaua din bucătărie. Mi s-a părut extrem de ciudat că li se permitea să rămînă aici, dar America e o țară ciudată atunci cînd vine vorba de libertatea personală. La una dintre casele la care am bătut la ușă, mi s-a părut că văd o perdea mișcîndu-se, dar nu eram sigur. Cine știe cît de țăcăniți or fi oamenii ăștia după ce au trăit trei decenii deasupra unui infern și au inhalat cantități amețitoare de dioxid de carbon sau dacă nu cumva s-or fi săturat de străini veseli care își bagă nasul peste tot și le tratează orașul ca pe un straniu loc de distracție? În sinea mea, eram bucuros că nu mi-a răspuns nimeni la ușă pentru că habar n-aveam cu ce întrebare aș fi început.

Trecuse bine de ora prînzului, așa că am mers cu mașina opt kilometri pînă în Mount Carmel, cel mai apropiat orășel. După ce văzusem Centralia, Mount Carmel mă lua ușor prin surprindere – un orășel aglomerat, simpatic, de modă veche, cu trafic pe strada principală și trotuare pline de cumpărători și alți orășeni care mergeau în treaba lor. Am mîncat la Academy Luncheonette and Sporting Goods Store – poate singurul loc din

America unde poți să vezi niște suspensoare în timp ce mănînci un sendviș cu salată de ton – și intenționam ca apoi să plec iar să caut Appalachian Trail, dar, cînd mă întorceam la mașină, am trecut pe lîngă o bibliotecă publică și am intrat să întreb dacă aveau ceva informații despre Centralia.

Aveau – trei dosare groase cu tăieturi din ziare și reviste, majoritatea din perioada 1979-1981, cînd pentru scurt timp Centralia atrăsese atenția presei naționale, mai ales după ce pe băiețelul acela, un anume Todd Dombowski, aproape că l-a înghițit pămîntul în grădina bunicii sale.

Mai era acolo, ceea ce mi se pare acum destul de tulburător, o istorie subțirică, cu coperte cartonate a Centraliei, pregătită pentru a marca centenarul orașului chiar înainte de izbucnirea incendiului. Era plină de fotografii ilustrînd un oraș plin de freamăt, deloc diferit de cel care se afla dincolo de ușa bibliotecii, dar la o diferență de 30 și ceva de ani. Uitasem cît de departe erau acum anii ’60. Toți bărbații din fotografii purtau pălărie; femeile și fetele aveau fuste înfoiate. Bineînțeles, nici unul nu bănuia că soarta orășelului lor plăcut și anonim era pecetluită. Era aproape imposibil să stabilești o legătură între orașul aglomerat din poze și locul pustiu din care tocmai venisem.

Pe cînd puneam totul înapoi în dosare, o tăietură dintr-un ziar a zburat pe podea. Era un articol din *Newsweek*. Spre sfîrșit, cineva subliniase un paragraf și pusese trei semne de exclamare pe margine. Era un citat din declarația unei autorități ce se ocupa de incendiile din mine care afirma că, dacă viteza de ardere se menține, sub Centralia este suficient cărbune cît să ardă o mie de ani.

Întîmplător, la cîțiva kilometri dincolo de Centralia mai exista un loc ce fusese scena unei devastări ieșite din comun de care auzisem și pe care abia așteptam să-l văd – un versant din Valea Lehigh care fusese atît de poluat de o fabrică de zinc, încît rămăsese complet fără vegetație. Îmi povestise despre asta John Connolly, care și-a amintit că ar fi lîngă Palmerton, așa că m-am dus acolo în dimineața următoare. Palmertonul era un oraș industrial măricel, murdar, dar avea și cîteva chestii mai interesante – vreo două clădiri administrative solide de la începutul secolului care îi dădeau un aer important, o piață centrală respectabilă și un cartier comercial unde în mod clar nu prea era activitate, dar care nici mort de tot nu era. Fundalul era dominat de fabrici mari, ca niște închisori, toate părînd redundante. La un capăt al orașului, am văzut și ceea ce căutam – o coastă abruptă și întinsă, de vreo 460 de metri înălțime și cîțiva kilometri lungime, aproape complet lipsită de vegetație. La marginea drumului era o parcare și la vreo 90 de metri mai încolo o fabrică. Am intrat în parcare și am ieșit din mașină ca să mă uit mai bine – era, într-adevăr, o priveliște impresionantă.

În timp ce stăteam acolo, un grăsan în uniformă a ieșit dintr-o gheretă și a venit spre mine cu un mers legănat și cu o mină severă și oficioasă.

— Ce dracu' crezi că faci? s-a rățoit el.

— Poftim? am replicat uimit. Mă uit la dealul ăla, i-am zis.

— N-ai voie să faci asta.

— N-am voie să mă uit la un deal?

— Nu de aici. E proprietate privată.

— Îmi pare rău. N-am știut.

— Ei bine, e privată – cum scrie și pe panou.

A arătat cu degetul spre un stîlp pe care de fapt nu era nici un panou și o clipă a rămas blocat.

— Oricum, e privată, a adăugat el.

— Îmi pare rău. N-am știut, am spus eu din nou, fără să bag de seamă că individul își lua funcția foarte în serios.

Eu încă mă holbam la deal, minunîndu-mă.

— E o priveliște uluitoare, nu-i așa? am spus.

— Ce?

— Muntele ăla. Nu e nici urmă de vegetație pe el.

— De unde să știu eu? Nu-s plătit să casc gura la dealuri.

— Păi, ar trebui să vă uitați uneori. Cred că ați fi surprins. Și aia e fabrica de zinc? am întrebat, arătînd cu capul spre complexul de clădiri ce se zărea peste umărul lui.

S-a uitat la mine suspicios.

— Da' ce te interesează?

M-am uitat și eu la el.

— Am rămas fără zinc, i-am răspuns.

S-a uitat la mine chiorîș, ca și cum ar fi spus „A, faci pe deșteptul, da?", și apoi a zis dintr-odată, pe un ton ferm:

— Vă rog să-mi spuneți numele dumneavoastră.

S-a chinuit să scoată un carnețel și un ciot de creion din buzunarul de la spate.

— De ce, pentru că v-am întrebat dacă asta e o fabrică de zinc?

— Pentru că ați intrat pe o proprietate privată.

— Dar nu știam că e proprietate privată. Nici măcar nu scrie nicăieri.

Stătea cu creionul pregătit.

— Numele?

— Cred că glumiți!

— Domnule, ați intrat pe o proprietate privată. Numele dumneavoastră!

— Nu vă zic.

Am mai ținut-o așa vreun minut. În cele din urmă a dat din cap a părere de rău și mi-a spus:

— Ei, păi, dacă-i pe-așa...

A scos un un soi de walkie-talkie, a tras o antenă și l-a pornit. Prea tîrziu mi-am dat seama că, deși făcea pe exasperatul, ăsta era un moment la care visase în lungile zile lipsite de incidente petrecute în minuscula lui gheretă de sticlă.

— J.D.? a rostit el în receptor. Aici Luther. Ai ghearele la tine? Am un infractor în Sectorul A.

— Ce faceți?

— Vă blochez roțile mașinii.

— Cred că glumiți. Am oprit numai pentru cîteva clipe. Gata, plec, OK?

Am intrat în mașină, am pornit motorul și am dat să plec, dar el s-a proptit în fața mașinii. Am scos capul pe geam și i-am strigat:

— Îmi dați voie?

Dar el nu s-a clintit. Stătea proțăpit acolo, cu spatele la mine și cu brațele încrucișate, ignorîndu-mă ostentativ. Am claxonat ușurel, dar n-avea de gînd să se dea la o parte. Am scos capul pe geam și i-am spus:

— Bine, vă spun cum mă numesc.

— Prea tîrziu.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, am bombănit eu. Vă rog! am strigat apoi pe geam. Hai, prietene, *te rog*, dar el era pornit și n-aveai cum să-l mai întorci.

Am scos iar capul pe geam.

— Auzi, în fișa postului scria și că trebuie să fii un dobitoc sau ai făcut tu un curs special pentru asta?

Apoi am scăpat o vorbă foarte urîtă și m-am rezemat de spătar, nervos.

30 de secunde mai tîrziu a oprit lîngă noi o mașină din care a coborît un individ cu ochelari de soare. Purta aceeași uniformă, dar era cu 10-15 ani mai bătrîn și mult mai slab. Avea atitudinea unui sergent la instrucție.

— E vreo problemă? a întrebat, uitîndu-se cînd la unul, cînd la celălalt.

— Poate mă puteți ajuta dumneavoastră, am spus eu cu voce mieroasă. Eu caut Appalachian Trail, iar domnul ăsta zice că am intrat pe o proprietate privată.

— Se uita la *deal*, J.D., a protestat grăsanul, oarecum agresiv, dar J.D. a ridicat mîna, oprindu-l, apoi s-a întors către mine.

— Faceți drumeții?

— Da, domnule.

I-am arătat rucsacul de pe bancheta din spate.

— Voiam doar să întreb pe unde s-o iau și m-am trezit – am rîs eu vesel și disprețuitor – că omul ăsta zice că mă aflu pe o proprietate privată și că-mi blochează roțile.

— J.D., ăsta se uita la deal și tot punea întrebări.

Dar J.D. a ridicat din nou mîna, ca să-l potolească.

— Încotro vreți s-ajungeți?

I-am spus.

A dat aprobator din cap.

— În cazul ăsta, va trebui să mai mergeți pe drum încă vreo șase kilometri jumate pînă la Little Gap și apoi să faceți la dreapta spre Danielsville. În vîrful dealului o să vedeți poteca. N-aveți cum să n-o nimeriți.

— Mulțumesc foarte mult.

— Nici o problemă. Drum bun!

I-am mai mulțumit o dată și am plecat. În oglina retrovizoare am văzut plin de satisfacție că îl mustra, calm, dar ferm, pe Luther – amenințîndu-l, speram eu, că o să-i ia walkie-talkie-ul.

Drumul urca abrupt pînă la o trecătoare izolată unde era o parcare neasfaltată. Am parcat mașina, am găsit poteca și am urmat-o de-a lungul unei culmi înalte și golașe, printr-un peisaj uluitor de devastat. Kilometri de-a rîndul fie era doar pămînt sterp, fie pămînt acoperit de trunchiuri fusiforme de copaci uscați, cîțiva încă în picioare, dar majoritatea doborîți. Mă ducea cu gîndul la un cîmp de luptă din Primul Război Mondial după un bombardament îngrozitor. Pămîntul era acoperit cu o pulbere neagră, nisipoasă, ca pilitura de fier.

Era neobișnuit de ușor de mers – culmea era aproape perfect netedă –, iar lipsa vegetației însemna că am o vedere panoramică. Toate celelalte dealuri care se vedeau, inclusiv cele aflate pe partea opusă a văii înguste, păreau să fie sănătoase, cu excepția locurilor în care fuseseră scormonite și scobite de exploatări la suprafață sau subterane, iar astea erau cam peste tot. Am mers vreo oră și ceva, pînă cînd am ajuns brusc la o pantă absurd de abruptă care cobora către Lehigh Gap – aproape 300 de metri drept în jos sau, bineînțeles, drept în sus pentru cei care veneau din direcția opusă –, am mulțumit cerului că nu trebuia nici să cobor, nici să urc și m-am întors la mașină pe unde venisem.

Era aproape 4 cînd am ajuns la mașină. După-amiaza era pe sfîrșite. Făcusem 560 de kilometri cu mașina ca să ajung în Pennsylvania, petrecusem patru zile lungi în acest stat și

mersesem pe Appalachian Trail 18 kilometri. Mi-am jurat să nu mai încerc niciodată să plec pe Appalachian Trail cu mașina.

Totuși, rămăsesem cu sentimentul persistent și profund de satisfacție că l-am băgat în belea pe un grăsan pe care îl chema Luther. Am fost eu în excursii și mai nasoale de-atît.

1* Orașul Puțului (n. tr.).

2* John Wilkes Booth, actor american și opozant vehement al abolirii sclaviei în Statele Unite, este cel care l-a ucis pe președintele american Abraham Lincoln în aprilie 1865 (n. tr.).

Capitolul 15

Cîndva, cu milioane de ani în urmă, Apalașii aveau o înălțime și o măreție ce puteau rivaliza cu ale Munților Himalaya – semeți, cu crestele acoperite de zăpadă, străpungînd năucitor norii pînă la altitudini de 6.500 de metri și chiar mai mult. Mount Washington din New Hampshire este încă o prezență impunătoare, dar masivul de piatră care se înalță astăzi deasupra pădurilor din New England reprezintă, în cel mai bun caz, doar treimea de la bază a acestor munți așa cum erau acum zece milioane de ani.

Motivul aspectului mult mai modest pe care îl au Apalașii astăzi este că în tot acest timp s-au erodat. Apalașii sînt extrem de bătrîni – mai bătrîni decît oceanele și continentele și mult, mult mai bătrîni decît majoritatea celorlalte lanțuri muntoase. Cînd plante rudimentare au început să colonizeze uscatul și primele creaturi au început să iasă, clipind, din mare, Apalașii existau deja. De fapt, sînt printre cele mai vechi elemente ale peisajului terestru.

Acum peste un miliard de ani, continentele formau o unică masă compactă numită Pangea, înconjurată de Oceanul Panthalassa. Apoi au avut loc niște mutații inexplicabile în mantaua terestră, ceea ce a dus la ruperea uscatului și desprinderea unor bucăți imense, asimetrice. De-a lungul

timpului – de cel puțin trei ori –, continentele s-au mai reîntîlnit din cînd în cînd, adunîndu-se într-un punct central și ciocnindu-se unele de altele încet, dar cu o forță nimicitoare. În timpul celei de-a treia coliziuni, care a început acum vreo 470 de milioane de ani, s-au format Apalașii (ca un covor care se încrețește cînd este împins la un capăt, conform analogiei obișnuite). 470 de milioane de ani e un număr care nu spune nimic, dar, dacă reușești să-ți imaginezi că zbori înapoi în timp cu o viteză de un an pe secundă, ți-ar lua cam 16 ani ca să parcurgi o asemenea durată. E foarte mult timp.

Continentele nu s-au apropiat și s-au depărtat pur și simplu unele de altele ca-ntr-un fel de cadril cu încetinitorul, ci s-au rotit leneș, și-au schimbat orientarea, au pornit-o spre tropice și spre poli, s-au împrietenit cu subcontinente și și le-au alipit. Florida a aparținut cîndva Africii. Un colț din Staten Island e, geologic vorbind, parte din Europa. Coasta maritimă din New England pînă în Canada se pare că ar proveni din Maroc. Părți din Groenlanda, Irlanda, Scoția și Scandinavia au aceleași roci ca estul Statelor Unite – de fapt, acestea sînt avanposturi desprinse din Apalași. Există chiar indicii că unii munți precum Shackleton Range din Antarctica, atît de departe spre sud, ar putea fi fragmente din familia Apalașilor.

Apalașii s-au format în trei faze îndelungate sau orogeneze, cum le place oamenilor de știință să le numească, cunoscute drept faza taconică, cea acadiană și cea allegheniană. Primele două sînt în principal responsabile de formarea Apalașilor din partea de nord, iar a treia – de a celor centrali și sudici. În timp ce continentele se tot ciocneau și înghionteau, uneori o placă tectonică aluneca peste alta, împingînd și fundul oceanului, remodelînd uscatul pe o distanță de 240 de kilometri sau chiar

mai mult spre interior. Alteori intra dedesubt, agitînd mantaua terestră, și urmau perioade lungi de activitate vulcanică și cutremure. Uneori, în urma coliziunilor, straturile de rocă se intercalau așa cum amesteci niște cărți de joc.

E tentant să ne gîndim la asta ca la un fel de accident de mașină de dimensiuni gigantice, continentale, dar, bineînțeles, totul s-a petrecut cu o lentoare imperceptibilă. Oceanul Proto-Atlantic (uneori numit mai romantic Iapet), care a umplut golurile dintre continente în timpul uneia dintre primele fragmentări, e ilustrat în majoritatea manualelor ca o băltoacă efemeră – o vezi în figura 9A, dar în figura 9B a dispărut, de parcă ar fi ieșit soarele o zi, două și l-a secat –, deși acesta a existat o perioadă mult mai lungă, cu sute de milioane de ani mai mult decît actualul Ocean Atlantic. Așa și cu formarea munților. Dacă ai putea călători în timp în una dintre fazele formării Apalașilor, nici nu ți-ai da seama că se petrece un eveniment geologic major, la fel cum nici în prezent nu sesizăm că India se izbește în Asia ca un tir scăpat de sub control într-un morman de zăpadă, înălțînd Munții Himalaya cam cu un milimetru pe an.

Și, imediat ce s-au format munții, aceștia au început, la fel de implacabil, să se erodeze. Oricît ar părea de veșnici, munții reprezintă niște elemente excepțional de efemere. În cartea sa *Meditații la 3.000 de metri altitudine*, scriitorul și geologul James Trefil calculează că un pîrîu de munte obișnuit va duce cu sine 30 de metri cubi de munte pe an, majoritatea sub formă de fire de nisip și alte particule în suspensie. Asta înseamnă cam cît încape în bena unui camion de dimensiuni medii – evident, nu foarte mult. Imaginați-vă că vine un camion o dată pe an la poalele unui munte, încarcă remorca și pleacă, urmînd să se

întoarcă abia peste 12 luni. Într-un asemenea ritm pare imposibil că ar putea vreodată să care un munte întreg, dar de fapt, în suficient timp, exact asta s-ar întîmpla. Dacă luăm ca exemplu un munte de 1.500 de metri altitudine, cu o masă de 14.000 milioane de metri cubi – cam cît Mount Washington –, un singur rîu l-ar face una cu pămîntul în aproximativ cinci sute de milioane de ani.

Bineînțeles că majoritatea munților au mai multe rîuri și, în plus, sînt expuși la tot felul de alți agenți reductori, de la infimele secreții acide ale lichenilor (infime, dar necontenite) pînă la abraziunea ghețarilor, așa că vor dispărea mult mai rapid – în vreo două sute de milioane de ani, să spunem. În momentul de față, altitudinea Apalașilor scade în medie cu 0,03 milimetri pe an. Au trecut prin acest ciclu de cel puțin două ori, posibil de mai multe ori – au ajuns la altitudini formidabile, s-au erodat apoi complet, s-au înălțat iarăși, reciclîndu-și de fiecare dată materialele componente într-o geologie amețitor de încurcată și de complexă.

Toate detaliile acestea există numai în teorie, se înțelege. Foarte puțin din asta e mai mult decît o teorie general acceptată. Unii cercetători cred că Apalașii au trecut și printr-un al patrulea episod de formare, anterior celorlalte, numit orogeneza Grenville, și că înaintea acestuia este posibil să fi existat și altele. La fel cum este posibil ca și Pangea să se fi fragmentat și să se fi reunit nu doar de trei ori, ci de vreo zece sau douăzeci de ori. În plus, teoria conține anumite erori, dintre care principala este că nu prea există dovezi directe ale unor coliziuni ale continentelor, ceea ce e ciudat, ba chiar inexplicabil, dacă acceptăm ideea că măcar trei continente s-au frecat unele de altele cu o forță enormă vreme de cel puțin 150

de milioane de ani. Ar fi trebuit să existe, de-a lungul coastei de est a Statelor Unite, o sutură, un strat de țesut cicatrizat. Nu există așa ceva.

Nu sînt geolog, clar. Dacă-mi arăți o bucată neobișnuită de graywacke sau o bucată frumoasă de gabro, o să mă uit la ea cu respect și o să ascult politicos tot ce ai de spus, dar în realitate nu o să însemne nimic pentru mine. Dacă îmi spui că a făcut parte cîndva din mîzga de pe fundul oceanului și că printr-un proces incredibil de îndelungat a fost împinsă în adîncurile pămîntului, coaptă și presată vreme de milioane de ani, iar apoi a ieșit la suprafață, ceea ce explică striațiile acelea magnifice, cristalele vitroase și biotitul solzos, am să spun „Dumnezeule!” și „Nemaipomenit!”, dar nu pot pretinde că voi fi cu adevărat impresionat dincolo de mina mea regizată.

Rareori am ocazia să privesc cu admirație minunata lume a geologiei, iar un astfel de loc este Delaware Water Gap. Acolo, deasupra liniștitului și impunătorului fluviu Delaware, se înalță Kittatinny Mountain, un perete de stîncă de aproape 400 de metri, format din cuarțit rezistent (sau așa i se spune pe-aici) care a fost expus atunci cînd fluviul, în curgerea sa liniștită și continuă spre mare, și-a croit drum prin roca mai puțin dură. A rezultat astfel o secțiune transversală în munte, oferind o priveliște unică sau, din cîte știu eu, unică pe Appalachian Trail, iar aici e deosebit de impresionantă întrucît cuarțitul expus formează niște fîșii lungi și unduioase, într-un unghi neverosimil de înclinat – cam 45 de grade –, dîndu-i de înțeles pînă și celui mai lipsit de imaginație om că aici, geologic vorbind, a avut loc un fenomen major.

E o priveliște foarte frumoasă. Acum un secol oamenii o comparau cu Rinul și chiar (o comparație cam îndrăzneață, aș

spune) cu Alpii. Artistul George Innes a venit aici și a pictat celebra *Delaware Water Gap*. Pictura înfățișează fluviul curgînd leneș prin lunci înverzite presărate cu ferme și copaci, iar în fundal se zăresc niște dealuri veștejite, întrerupte de un V pe unde trece fluviul. Arată ca o bucățică de Yorkshire sau Cumbria strămutată pe continentul american. În anii 1850, pe malul fluviului a răsărit un hotel de lux cu 250 de camere, Kittatinny House, și a avut atîta succes, încît în scurt timp au apărut și altele. Timp de o generație după Războiul Civil, Delaware Water Gap a fost locul unde-ți petreceai vara. Apoi, așa cum se întîmplă întotdeauna cu astfel de lucruri, la modă au ajuns să fie White Mountains, apoi Cascada Niagara, apoi Catskills, apoi Disney. Acum aproape nimeni nu mai merge la Water Gap pentru a sta un timp. Încă mai trec mulți pe acolo, dar trag pe dreapta, aruncă o scurtă privire admirativă, apoi urcă înapoi în mașină și pleacă.

Astăzi, din păcate, trebuie să te uiți printre gene – și să te chinui destul de mult – ca să-ți faci o idee despre frumusețea liniștită care l-a atras pe Innes. Water Gap nu este numai singurul loc aproape spectaculos din estul Pennsylvaniei, ci și singurul culoar utilizabil din Apalași în zona munților Poconos. Prin urmare, fîșia îngustă de teren utilizabil e înțesată de drumuri statale și locale, o linie de cale ferată și o șosea interstatală cu un pod lung de beton, sfîșietor de anost, pe care trec șuvoaie de camioane și mașini huruitoare ce circulă între Pennsylvania și New Jersey – toate astea semănînd, așa cum spunea John McPhee în *Pe teren suspect*, cu „o încîlceală de tuburi care duc la un pacient aflat la terapie intensivă”.

Totuși, Kittatinny Mountain, înălțîndu-se deasupra fluviului, pe malul aparținînd statului New Jersey, este o priveliște

irezistibilă, nu poți să-l privești – eu, cel puțin, n-am putut, nu în acea zi – fără să-ți dorești să urci pe el și să vezi ce-i acolo. Am parcat lîngă un centru de informare de la poale și am pornit-o prin pădurea sa verde și primitoare. Era o dimineață grozavă – înrourată și răcoroasă, dar cu un soare și o moleșeală în aer ce anunțau că va fi foarte cald mai tîrziu – și ajunsesem suficient de devreme ca să am timp de umblat în ziua aceea. Mi-am dat seama încîntat că abia așteptam să fac asta. Mă aflam la marginea cîtorva sute de hectare de pădure foarte frumoasă deținută în comun de Pădurea Statală Washington și de Zona Națională de Agrement Delaware Water Gap. Poteca era bine întreținută și panta era plăcută, cît să simți că faci mișcare sănătoasă, nu că treci printr-un soi de tortură obsesivă.

Și cireașa de pe tort era că aveam niște hărți excelente. Mă aflam acum pe mîinile atente, din punct de vedere cartografic, ale Conferinței New York – New Jersey Trail, ale cărei hărți sînt frumos tipărite în patru culori, cu verde pentru pădure, albastru pentru apă, roșu pentru trasee și negru pentru litere. Sînt marcate clar și detaliat, la o scară rezonabilă (1:36,000) și includ în întregime toate drumurile de legătură și potecile secundare. E ca și cum ar vrea să știi unde te afli și să te bucuri de asta.

Nu pot să vă spun ce mulțumirea simți cînd poți să spui: „A, Dunnfield Creek” și „Deci aia trebuie să fie Shawnee Island”. Dacă toate hărțile Appalachian Trail ar fi semănat cu asta, m-aș fi bucurat de experiența drumeției mult mai mult – să spunem cu 25% mai mult. Mi-am dat seama că o bună parte din indiferența mea absurdă de pînă atunci față de ceea ce era în jurul meu era cauzată de faptul că pur și simplu nu știam unde sînt, nu aveam cum să știu unde sînt. Acum, în sfîrșit, puteam

să mă orientez, să-mi prevăd viitorul, să mă simt ca și cum aș fi avut cumva o legătură cu un decor schimbător și cognoscibil.

Și astfel am urcat opt kilometri cît se poate de plăcuți pe Kittatinny, pînă la Sunfish Pond, un lac frumos de 18 hectare înconjurat de pădure. Pe drum, nu m-am întîlnit decît cu doi oameni – amîndoi făceau drumeții de o zi – și m-am gîndit din nou cît de exagerată e afirmația că Appalachian Trail este prea aglomerat. Aproximativ 30 de milioane de oameni locuiesc la o oră de mers cu mașina de Water Gap – New Yorkul se află la doar 72 de kilometri la est, Philadelphia puțin mai la sud – și era o zi de vară perfectă, iar în toată pădurea aceasta maiestuoasă nu eram decît noi trei.

Pentru excursioniștii care merg spre nord, Sunfish Pond e o priveliște inedită, superbă, căci nicăieri la sud de aici nu se mai găsește o apă pe vîrf de munte. Acesta este primul element glaciar pe care îl întîlnesc. În timpul ultimei ere glaciare, pînă aici se întindea calota glaciară. Punctul cel mai avansat din New Jersey era la aproximativ 16 kilometri sud de Water Gap, deși chiar și aici, unde clima nu-i permitea să înainteze mai mult, avea o grosime de cel puțin 600 de metri.

Imaginați-vă! Un perete de gheață de aproape 800 de metri înălțime și dincolo de el mii de kilometri pătrați de gheață, străpunsă numai de cîteva dintre vîrfurile celor mai semeți munți. Ce priveliște trebuie să fi fost! Și mai e ceva. Ne aflăm încă într-o eră glaciară, numai că acum o simțim doar o parte a anului. Zăpada, gheața și frigul nu sînt chiar niște trăsături tipice pentru planeta Pămînt. Dintr-o perspectivă mai amplă, Antarctica e de fapt o junglă. (Doar că trece printr-o perioadă mai răcoroasă.) În toiul ultimei ere glaciare, acum 20.000 de

ani, 30% din suprafața pămîntului era acoperită de gheață. Acum a mai rămas doar 10%.

În ultimele două milioane de ani au fost peste zece ere glaciare, fiecare durînd aproximativ 100.000 de ani. Forța lor e uluitoare. În timpul celei mai recente intruziuni, glaciațiunea Wisconsin, calota glaciară s-a extins din regiunile polare, acoperind mare parte din Europa și America de Nord, ajungînd pînă la grosimi de 3,2 kilometri și înaintînd cu o viteză estimată între 60 și 120 de metri pe an. Pe măsură ce înghițea apa liberă pe Pămînt, nivelul mării a scăzut cu 137 de metri. Apoi, acum vreo 10.000 de ani, nu chiar dintr-odată, dar aproape, gheața a început să se topească. Nimeni nu știe de ce. A lăsat în urma ei un peisaj transformat cu totul. A aruncat Long Island, Cape Cod, Nantucket și mare parte din Martha's Vineyard acolo unde înainte fusese doar mare și a format Marile Lacuri, Golful Hudson și micuțul Sunfish Pond, printre multe altele. Fiecare metru de sol de aici spre nord avea să poarte urme care amintesc de glaciație – bolovani izolați numiți și stînci eratice, drumline, eskere, văi în formă de V, iezere la altitudini mari. Pășeam într-o lume nouă.

Nimeni nu știe mare lucru despre numeroasele ere glaciare ale Pămîntului – de ce au apărut, de ce s-au sfîrșit, cînd s-ar putea întoarce. O teorie interesantă, date fiind îngrijorările noastre actuale privind încălzirea globală, e că erele glaciare nu au fost cauzate de scăderea temperaturilor, ci de creșterea lor. Vremea caldă sporea precipitațiile, ceea ce ducea la apariția mai multor nori, ceea ce ducea la reducerea topirii zăpezilor la altitudini mai mari. Nu e nevoie de multă vreme urîtă ca să obții o eră glaciară. Așa cum observă Gwen Schultz în *Era glaciară pierdută*, „nu neapărat cantitatea de zăpadă generează

calota glaciară, ci faptul că zăpada, oricît de puțină ar fi, nu se topește”. În termeni de precipitații, observă ea, Antarctica este „cea mai uscată regiune mare de pe planetă, pe ansamblu mai uscată decît orice deșert mare”.

Iată încă o idee interesantă. Dacă ar începe să se formeze din nou ghețari, aceștia ar avea acum o cantitate mult mai mare de apă din care să se alimenteze – Golful Hudson, Marile Lacuri, sutele de mii de lacuri din Canada, dintre care nici unul nu exista pentru a alimenta ultima calotă glaciară –, așa că ar crește în dimenisiuni mult mai repede. Și dacă ghețarii ar începe să înainteze din nou, ce am face? O să-i distrugem cu TNT sau cu rachete nucleare? Ei bine, cu siguranță vom face asta, dar să ne gîndim la următoarele: în 1964, cel mai mare cutremur înregistrat vreodată în America de Nord a zguduit Alaska cu 200.000 de megatone de forță concentrată, echivalentul a 2.000 de bombe nucleare. La o distanță de aproximativ 5.000 de kilometri, în Texas, apa a fost împroșcată afară din piscine. O stradă din Anchorage s-a prăbușit cu șase metri. Cutremurul a devastat 62.000 de kilometri pătrați de sălbăticie, în mare parte acoperită de gheață. Și ce efect au avut toate astea asupra ghețarilor din Alaska? Nici unul.

Chiar dincolo de iezer era o potecă secundară, Garvey Springs Trail, ce cobora foarte abrupt către un vechi drum asfaltat care mergea de-a lungul rîului, chiar mai jos de un loc numit Tocks Island, și care avea să mă ducă pe ocolite înapoi la centrul pentru vizitatori unde îmi lăsasem mașina. Aveam de mers șase kilometri și jumătate și vremea se încălzea, însă drumul era umbrit și liniștit – am văzut doar trei mașini într-o

oră –, așa că a fost o plimbare plăcută, cu peisaje odihnitoare cu fluviul curgînd prin lunci năpădite de vegetație.

După standardele americane, Delaware nu este o apă curgătoare deosebit de impunătoare, dar are o caracteristică aproape unică. Este aproape ultimul fluviu din Statele Unite pe care nu s-a construit nici un baraj. Aceasta poate să pară acum o virtute inestimabilă – un rîu care curge așa cum îi dictează natura. În orice caz, o consecință a neregularizării sale e că Delaware se revarsă frecvent. În 1955 a fost o inundație care și în ziua de azi e amintită drept „Inundația cea mare”. În luna august a acelui an – în mod ironic, în toiul celei mai grave secete înregistrate în ultimele decenii – două uragane au lovit North Carolina unul după altul, perturbînd și dinamizînd vremea peste tot pe coasta de est. În timpul primului uragan, în valea fluviului Delaware au fost precipitații de 25 de centimetri în două zile. Șase zile mai tîrziu, au căzut încă 25 de centimetri de precipitații în mai puțin de 24 de ore. Într-un loc numit Camp Davis, un complex de vacanță, 46 de oameni, majoritatea femei și copii, s-au refugiat din calea apelor tot mai mari în clădirea principală a taberei. Cum apele continuau să crească, mai întîi s-au dus la etaj, iar apoi în pod, dar degeaba. În timpul nopții un val de apă înalt de nouă metri a venit și a luat casa cu totul. În mod uimitor, nouă persoane au supraviețuit.

În alte părți, podurile au fost măturate de ape, iar orașele din apropierea fluviului au fost inundate. Pînă la lăsarea serii, nivelul apei fluviului Delaware avea să crească cu peste 13 metri. Cînd în cele din urmă apele s-au retras, 400 de oameni muriseră și întreaga vale era devastată.

În acest haos noroios și-a făcut apariția Corpul de ingineri al armatei americane, care a venit cu planul de a construi un

baraj la Tocks Island, foarte aproape de locul în care mă aflam eu în momentul acela. Potrivit planului, barajul nu numai că ar fi ținut în frîu fluviul, ci ar fi permis și crearea unui nou parc național, în centrul căruia s-ar fi aflat un lac de agrement de aproape 65 de kilometri lungime. 8.000 de localnici au fost strămutați, iar totul s-a făcut cu foarte multă stîngăcie. Unul dintre oamenii evacuați era orb. Mai multor fermieri li s-au cumpărat terenurile doar parțial, așa că unii s-au trezit că au rămas cu terenul, dar fără fermă sau că au ferma, dar pămînt, nu. O femeie a cărei familie lucrase același pămînt din secolul al XVIII-lea a fost scoasă de-acolo cu forța în timp ce dădea din picioare și urla, spre deliciul fotojurnaliștilor și al echipelor de filmare.

Problema cu acest Corp de ingineri al armatei americane e că nu prea se pricepe la construcții. Un baraj construit pe rîul Missouri din Nebraska s-a colmatat atît de catastrofal, încît o mîzgă vîscoasă și scîrboasă a început să se reverse către orășelul Niobara, acesta trebuind în cele din urmă să fie abandonat definitiv. Apoi alt baraj construit de Corpul de ingineri în Idaho a cedat. Din fericire, se afla într-o zonă slab populată și au existat și unele avertismente. Chiar și-așa, mai multe orășele au fost măturate de ape, iar 11 oameni și-au pierdut viața. Dar acestea erau niște baraje relativ mici. Barajul Tocks ar fi ținut în frîu unul dintre cele mai mari lacuri artificiale din lume, întins pe 65 de kilometri. În aval erau patru orașe importante – Trenton, Camden, Wilmington și Philadelphia – și zeci de comunități mai mici. Un dezastru pe Delaware ar fi fost cu adevărat dezastruos.

Așadar, Corpul de ingineri plănuia să stăvilească 950 de miliarde de litri de apă cu argilă eratică glaciară, bine-

cunoscută pentru instabilitatea ei. Pe lîngă asta, erau și tot felul de probleme de mediu – nivelurile de salinitate din aval ar fi crescut la cote catastrofale, de exemplu, devastînd ecosistemul, mai ales prețioasa populație de stridii din Golful Delaware.

În 1992, după ani de proteste tot mai ample, care nu s-au limitat la valea fluviului Delaware, proiectul barajului a fost în cele din urmă suspendat, dar deja satele și ferme întregi fuseseră făcute una cu pămîntul. O vale liniștită și izolată, cu teren bun pentru agricultură, o vale care nu se schimbase prea mult vreme de două sute de ani, dispăruse pentru totdeauna. „Unul dintre beneficiile proiectului [anulat]”, se specifică în *Ghidul Appalachian Trail spre New York și New Jersey*, „a fost că terenul achiziționat de autoritățile federale pentru zona de agrement națională a oferit traseului un coridor protejat”.

Sincer să fiu, începeam să mă cam satur de asta. Știu că ideea de bază era ca traseul să fie o experiență în sălbăticie și accept că există multe locuri unde ar fi păcat să fie altfel, dar uneori, cum e cazul aici, Conferința Appalachian Trail pare să aibă clar o fobie în privința contactului uman. Cît despre mine, aș fi fost încîntat acum să mă plimb printre cătune și ferme decît să merg printr-un așa-zis „coridor protejat” tăcut.

Fără îndoială, toate astea au legătură cu vechea sa tendință de a îmblînzi și a exploata sălbăticia, dar, după mine, atitudinea Americii față de natură este, din toate punctele de vedere, foarte ciudată. Nu am putut să nu compar experiența mea din acel moment cu una pe care o avusesem cu trei sau patru ani înainte în Luxemburg, unde am mers într-o drumeție cu fiul meu pentru un articol de revistă. Luxemburgul e un loc mult mai încîntător de făcut drumeții decît ai crede. Are foarte multe păduri, dar și castele și ferme, și sate cu turle de biserici, și văi

șerpuitoare – tot ce oferă Europa, cum s-ar spune. Cărările pe care am mers ne purtau foarte mult prin pădure, dar la anumite intervale ne scoteau pe drumuri lăturalnice însorite, peste pîrleazuri și prin cîmpuri cultivate și cătune. Întotdeauna puteam, la un anumit moment din zi, să intrăm într-o brutărie sau la o poștă, să auzim sunetul clopoțeilor de la intrarea într-un magazin și să tragem cu urechea la conversații pe care nu le înțelegeam. În fiecare noapte dormeam la un han și mîncam la restaurant împreună cu alți oameni. Am trăit experiența Luxemburgului în integralitatea sa, nu doar a copacilor săi. A fost nemaipomenit, și a fost așa pentru că totul a fost integrat unitar și fără efort.

În America, din păcate, frumusețea a devenit ceva la care ajungi cu mașina, iar natura, o chestie pe care fie o subjugi fără scrupule, cum s-a întîmplat la Barajul Tocks și într-un milion de alte locuri, fie o divinizezi, o tratezi ca pe ceva sfînt și îndepărtat, ca pe ceva deosebit, precum de-a lungul acestui traseu. Rareori îi trece prin cap cuiva, din oricare dintre tabere, că oamenii și natura pot să coexiste și să-și aducă reciproc beneficii – că, să spunem, un pod mai elegant peste fluviul Delaware ar putea chiar să scoată în evidență grandoarea din jurul său sau că Appalachian Trail ar putea fi mai interesant și mai plin de satisfacții dacă nu ar trece *numai* prin sălbăticie, dacă, din cînd în cînd, te-ar mai purta și printre vite care pasc și terenuri cultivate.

Mi-ar fi plăcut mai mult dacă ghidul Appalachian Trail ar fi spus: „Mulțumită eforturilor Conferinței, agricultura a fost restabilită pe valea fluviului Delaware, iar traseul a fost modificat pentru a include 25 de kilometri pe malul rîului,

pentru că, s-o recunoaștem, cîteodată te cam saturi să vezi numai de copaci”.

Totuși, să privim și partea bună a lucrurilor. Dacă s-ar fi realizat planul stupid al Corpului de ingineri al armatei, acum aș fi înotat înapoi pînă la mașină – și m-am bucurat că măcar am fost scutit de asta.

În orice caz, sosise vremea să fac iar o drumeție serioasă.

Capitolul 16

În 1983, un bărbat care mergea prin Munții Berkshire din Massachusetts, în apropiere de Appalachian Trail, a văzut – sau cel puțin jură că a văzut – o pumă tăindu-i calea, ceea ce a fost un pic tulburător și oarecum neașteptat din moment ce nu mai fuseseră văzute pume în nord-estul Satelor Unite din 1903, cînd a fost împușcat ultimul exemplar în statul New York.

În orice caz, în scurt timp, se raportau alte asemenea cazuri în întregul New England. Un bărbat care mergea cu mașina pe un drum de țară din Vermont a văzut doi pui jucîndu-se la marginea șoselei. Doi excursioniști au văzut o pumă cu doi pui traversînd o pajiște în New Hampshire. În fiecare an erau raportate cîte șase sau mai multe cazuri similare, toate relatate de martori credibili. La sfîrșitul iernii din 1994 un fermier din Vermont mergea pe proprietatea sa, ducînd niște semințe la un container pentru păsări, cînd i s-a părut că vede trei pume la vreo 20 de metri. S-a uitat stupefiat la ele un minut sau două, căci pumele sînt animale iuți și fioroase, iar el avea în față trei pume care se uitau la el cu o privire calmă, apoi a șters-o repede și i-a telefonat unui biolog specializat în animale sălbatice. Pînă a sosit acesta la fața locului, animalele plecaseră, dar a găsit niște fecale proaspete, pe care le-a colectat și le-a trimis la un laborator al Departamentului american pentru

pescuit și faună. Rezultatele laboratorului au arătat că într-adevăr era vorba despre fecale de *Felis concolor*, numită și panteră, cuguar, pumă și, mai ales în New England, pisică de munte.

Toate astea mă interesau oarecum, întrucît umblam cam pe unde fusese văzută prima pumă. Mă întorsesem cu forțe proaspete și cu un plan nou. Aveam de gînd să parcurg New England sau cît puteam pînă cînd venea și Katz să mi se alăture, peste șapte săptămîni, ca să facem împreună porțiunea de traseu numită Hundred Mile Wilderness din Maine. În New England erau aproape 1.200 de kilometri din Appalachian Trail, care trecea prin niște munți superbi – cam o treime din lungimea totală a traseului, suficient cît să mă țină ocupat pînă în august. Pentru asta, amabila mea doamnă m-a dus cu mașina pînă în sud-vestul Massachusetts-ului și m-a lăsat pe traseu în apropiere de Stockbridge pentru o drumeție de trei zile prin Munții Berkshire. Și uite-așa, într-o dimineață caldă de la mijlocul lui iunie, mă chinuiam, asudînd, să urc un munticel modest numit Becket, printr-un nor de muște negre imune la insectifug, ducînd din cînd în cînd mîna la buzunar ca să verific dacă mai am cuțitul.

Nu mă așteptam să dau peste o pumă, însă chiar cu o zi în urmă citisem în *The Boston Globe* un articol ce relata că pumele din vest – care e clar că nu au dispărut – începuseră de curînd să urmărească și să ucidă excursioniști și oameni care făceau jogging prin pădurile californiene și chiar vreun ghinionist care făcea grătar în grădina din spatele casei, cu șorț și o bonetă caraghioasă pe cap. Mi s-a părut că-i semn rău.

Nu e cu totul imposibil ca pumele să fi supraviețuit nedescoperite în New England. Despre lincși – e drept, niște

animale mult mai mici – se știe că există în număr mare și, cu toate astea, sînt atît de retrași și de discreți, încît nu-i vezi aproape niciodată. Mulți pădurari ies la pensie fără să fi văzut vreodată unul. Și în pădurile din est există cu siguranță suficient spațiu pentru ca felinele mari să umble în voie. Numai în Massachusetts sînt 100.000 de hectare de pădure, iar în Munții Berkshire 40.000. De unde mă aflam în momentul acela, dacă aș fi avut voință și o rezervă mai mult sau mai puțin infinită de paste, puteam merge pe jos pînă în Cape Chidley, în nordul Québecului, la 2.900 de kilometri, pe înghețata Mare Labrador, fără să ies aproape deloc din pădure. Chiar și așa, e improbabil ca niște feline mari să fi putut supraviețui într-un număr suficient de mare ca să se reproducă nu doar într-o singură regiune, ci, evident, peste tot în New England și să treacă neobservate vreme de 90 de ani. Totuși, s-au găsit excrementele acelea. Orice-ar fi fost acolo, se căca fix ca o pumă.

Cea mai plauzibilă explicație era că acele pume – dacă erau într-adevăr pume – erau animale de companie cărora stăpînii le-au dat drumul, după ce le-au cumpărat în grabă, iar mai tîrziu le-a părut rău. Bineînțeles, aș fi avut ghinionul de pe lume să fiu atacat de un animal cu zgardă antipurici și fișă la veterinar. Îmi imaginam că stau întins pe spate și sînt sfîșiat de fiară, în timp ce citesc, pe un medalion argintiu: „Numele meu este Domnul Bojangles. Dacă m-ați găsit, vă rog sunați-i pe Tanya și Gus la 924-4667”.

Ca majoritatea animalelor mari și o mare parte dintre cele mici, puma estică a fost exterminată pentru că era considerată o pacoste. Pînă în anii ’40, multe state din est au tot promovat „campanii contra dăunătorilor”, adesea coordonate de

departamentele de stat pentru conservarea mediului, care le acordau puncte vînătorilor pentru fiecare animal de pradă pe care-l omorau, ceea ce includea cam toate vietățile – ulii, bufnițe, pescăruși verzi, vulturi și cam orice tip de mamifer mare. West Virginia oferea o bursă anuală studentului care omora cele mai multe animale; alte state distribuiau premii și alte prime în bani. Raționalitatea nu prea avea un cuvînt de spus. Într-un an, Pennsylvania a acordat premii în valoare de 90.000 de dolari pentru uciderea a 130.000 de bufnițe și ulii pentru a economisi fantastica sumă de 1.875 de dolari, echivalentul pagubelor estimate a fi produse în ce privește vitele de la ferme. (La urma urmei, nu se întîmplă prea des ca o bufniță să-ți fure din curte o vacă.)

Chiar și în 1890 statul New York a oferit recompense pentru uciderea a 107 pume, dar în mai puțin de zece ani acestea au dispărut aproape complet. (Ultima pumă a fost ucisă în Smoky Mountains în anii ’20.) De asemenea, în primii ani ai secolului XX au dispărut și lupul estic și renul din ultima lor fortăreață din Apalași, iar ursul negru le călca pe urme. În 1900, populația de urși din New Hampshire – care acum depășește 3.000 de exemplare – scăzuse la doar 50 de exemplare.

Totuși, în pădure există încă multe animale sălbatice, dar majoritatea sînt de talie foarte mică. Potrivit unui recensămînt al animalelor sălbatice făcut de V.E. Shelford, un ecologist de la University of Illinois, o suprafață de 25 de kilometri pătrați pe pădure din estul Americii e populată de aproximativ 300.000 de mamifere – 220.000 de șoareci și alte rozătoare mici, 63.500 de veverițe, 470 de căprioare, 30 de vulpi și 5 urși negri.

Cea mai mare pierdere în pădurile din est s-a înregistrat la capitolul păsări cîntătoare. Una dintre cele mai tragice pierderi

au fost papagalii de Carolina, niște păsări drăgălașe și inofensive, al căror număr în sălbăticie era depășit poate doar de cel al porumbeilor călători. (Cînd în America au ajuns primii pelerini, aici exista o populație de porumbei călători estimată la nouă miliarde de exemplare – mai mult decît dublul numărului total de păsări care trăiesc astăzi în America.) Ambele specii au fost vînate pînă la extincție – porumbelul călător pentru a hrăni cu el porcii și pentru simpla plăcere de a doborî cu o ușurință oarbă un număr impresionant de păsări, iar papagalul de Carolina pentru că mînca fructele fermierilor și avea un penaj remarcabil din care se făceau niște pălării de damă foarte frumoase. În 1914, ultimii supraviețuitori ai ambelor specii au murit în captivitate, la cîteva săptămîni diferență.

O soartă la fel de tragică urma să aibă și *Vermivora bachmanii.* Dintotdeauna rară, se spunea că este una dintre păsările care cîntă cel mai frumos. A reușit ani la rînd să treacă neobservată, dar în 1939, printr-o coincidență, doi ornitologi amatori, din regiuni diferite și fără să se cunoască, au văzut această pasăre la diferență de două zile unul de celălalt. Amîndoi au împușcat păsările (bună treabă, băieți!) și se pare că acesta a fost sfîrșitul speciei. Dar aproape sigur mai sînt și altele care au dispărut înainte să bage cineva de seamă. Printre desenele lui John James Audubon sînt și trei păsări – muscarul cu capul mic, silvia de baltă și o pasăre cîntătoare din Blue Mountains – care nu au mai fost văzute de nimeni de atunci. La fel s-a întîmplat și cu presura lui Townsend, din care există un exemplar împăiat la Smithsonian Institute din Washington.

Ce se știe cu siguranță este că între anii ’40 și ’80 populațiile de păsări cîntătoare migratoare au scăzut cu 50% în estul Statelor Unite (în mare din cauză că au fost distruse locurile

destinate reproducerii și alte habitate vitale de iernat din America Latină) și, după unele estimări, continuă să scadă cu aproximativ trei procente anual. Din 1960, populațiile a 70% din speciile de păsări din est au scăzut.

Astăzi pădurea este destul de tăcută.

Spre sfîrșitul după-amiezii, am ieșit din pădure, pe un drum forestier nefolosit. În mijlocul drumului era un moș cu un rucsac în spate și cu o căutătură vădit tulburată, de parcă abia ieșise din transă și se trezise în mod inexplicabil în acest loc. Am observat că avea și el norul lui de muște negre.

— În ce direcție crezi că merge poteca? m-a întrebat el.

Întrebarea era ciudată pentru că în mod clar și evident cărarea continua pe partea cealaltă a drumului. Acolo erau o deschizătură de un metru între copaci și, în caz că cineva mai avea totuși vreo îndoială, un marcaj alb pe un stejar robust.

Am încercat pentru a mia oară în ziua aia să alung muștele din fața mea cu mîna și am arătat din cap spre locul acela.

— Pe-acolo, aș zice eu.

— A, da, a răspuns el. Bineînțeles.

Am intrat în pădure amîndoi și am trăncănit puțin – de unde veniserăm în ziua aia, încotro ne îndreptam și tot așa. El era un „integralist” – primul pe care-l văzusem atît de departe în nord – și, la fel ca mine, se îndrepta spre Dalton. Avea mereu un aer încurcat, ciudat și se uita la copaci într-un fel anume, măsurîndu-i cu privirea încet de sus pînă jos de mai multe ori, de parcă nu mai văzuse așa ceva pînă acum.

— Cum te cheamă? l-am întrebat.

— Păi, mi se spune Chicken John[1*].

— Chicken John!

Chicken John era o celebritate. Eram de-a dreptul încîntat. Unii oameni de pe traseu capătă un statut aproape mitic datorită idiosincraziilor lor. Ceva mai devreme, în timpul călătoriei noastre, eu și Katz auziserăm de un puști care avea un echipament atît de high-tech, încît nimeni nu mai văzuse așa ceva. Printre altele, avea un cort care se monta singur. Se pare că el deschidea cu grijă sacul de compresie și cortul țîșnea pur și simplu afară, ca șerpii ăia de jucărie cu arc din cutiile de tablă. Mai avea și un sistem de navigație prin satelit și Dumnezeu mai știe ce. Problema era că ruscacul lui cîntărea vreo 45 de kilograme și a abandonat înainte de a ajunge în Virginia, așa că nu l-am văzut niciodată. Woodrow Murphy, grăsanul plimbăreț, dobîndise genul acesta de faimă cu un an mai devreme. Fără îndoială că Mary Ellen ar fi putut fi și ea în cărți pentru ceva similar dacă nu ar fi abandonat. Chicken John se bucura de faima asta acum – deși nu reușeam nici în ruptul capului să-mi amintesc pentru ce anume. Auzisem prima dată de el cu luni în urmă, pe cînd eram în Georgia.

— Și de ce ți se spune Chicken John? am întrebat eu.

— Știi ce, sincer să-ți spun, nu știu, a spus ca și cum se întreba și el același lucru de ceva vreme.

— Cînd ai început traseul?”

— Pe 27 ianuarie.

— 27 ianuarie? am întrebat ușor uimit, numărînd discret pe degete. Asta înseamnă aproape cinci luni.

— Mie-mi spui? mi-a răspuns el cu un soi de jale veselă.

Mergea de aproape jumătate de an și nu străbătuse decît trei sferturi din distanța pînă pe Katahdin.

— Dar cam cîți... – nu prea știam cum să-l întreb – cam cîți kilometri faci pe zi, John?

— A, cam 22-24, dacă totul merge bine. Problema e – și mi-a aruncat o privire sfioasă – că mă cam rătăcesc.

A, deci asta era. Chicken John rătăcea mereu poteca și ajungea în cele mai neașteptate locuri. Dumnezeu știe cum ar putea cineva să se rătăcească de Appalachian Trail. Este traseul definit cel mai bine și cel mai bine marcat. De obicei e singurul lucru din pădure care nu e pădure. Dacă poți să faci diferența între copaci și un coridor lung ce trece printre copaci, nu ai cum să te rătăcești pe traseul ăsta. Acolo unde ar putea exista vreo urmă de îndoială – unde Appalachian Trail întîlnește o potecă secundară sau traversează un drum –, există întotdeauna marcaje. Și, cu toate astea, sînt și oameni care se rătăcesc. Celebra mamaie Gatewood, de exemplu, bătea mereu pe la uși ca să întrebe unde naiba se află.

L-am întrebat unde s-a rătăcit cel mai rău.

— 60 de kilometri, a spus el aproape mîndru sau, dacă nu chiar mîndru, atunci cu afecțiune. Am ieșit de pe potecă pe Blood Moutain, în Georgia – încă nu știu exact cum –, și am umblat trei zile prin pădure pînă să ajung la o șosea. Atunci am crezut că pînă acolo mi-a fost. Pînă la urmă am ajuns la Tallulah Falls și chiar mi-a apărut și poza în ziar. A doua zi niște polițiști m-au dus cu mașina înapoi pe traseu și mi-au arătat direcția corectă. Au fost foarte de treabă.

— E adevărat că odată ai mers trei zile în direcția greșită?

A încuviințat vesel din cap.

— Două zile jumate, mai exact. Din fericire, în a treia zi am ajuns într-un orășel și am întrebat un om: „Nu te supăra, tinere, cum se cheamă orașul ăsta?”, iar el mi-a răspuns: „Damascus, Virginia, domnule” și eu m-am gîndit că e tare ciudat, pentru că

în urmă cu trei zile eram într-un loc care avea fix același nume. Apoi am recunoscut stația de pompieri.

— Cum, Doamne, iartă-mă... – m-am horătît să reformulez întrebarea. Cum se întîmplă asta mai exact, John?

— Păi, bănuiesc că, dacă aș ști cum, n-aș mai face așa, mi-a răspuns chicotind. Tot ce știu e că din cînd în cînd ajung departe de locul în care vreau să fiu. Dar să știi că asta face viața interesantă. Am cunoscut o mulțime de oameni de treabă, am mîncat gratis *o grămadă*. Scuză-mă, a spus el brusc, ești sigur că mergem în direcția bună?

— Absolut sigur.

A dat din cap aprobator.

— Astăzi n-aș vrea să mă rătăcesc. E un restaurant în Dalton.

Am înțeles asta perfect. Dacă urmează să te rătăcești, nu vrei să se întîmple asta în ziua cînd o să mergi la restaurant.

Am parcurs ultimii 10 kilometri împreună, dar nu prea am mai vorbit după asta. Eu îmi propusesem să fac 30 de kilometri în ziua aceea, cea mai lungă distanță din toată drumeția mea, și, cu toate că urcușul nu era în general prea dificil și rucsacul era ușor, la sfîrșitul după-amiezii eram frînt de oboseală. John părea mulțumit că a găsit pe cineva după care să se țină și, în orice caz, era ocupat pînă peste cap cu studiatul copacilor.

Am ajuns în Dalton după 6. John avea numele unui om de pe Strada Gării care îi lăsa pe excursioniști să campeze în grădină la el și să-i folosească dușul, așa că l-am însoțit pînă la o benzinărie ca să întrebe pe unde s-o ia. Cînd a ieșit, a luat-o fix în cealaltă direcție.

— John, încolo, am spus eu.

— Bineînțeles, a încuviințat el. Și, apropo, numele meu e Bernard. Nu știu de unde au scos-o pe asta cu Chicken John.

Am dat aprobator din cap și i-am spus c-o să-l caut a doua zi, dar nu l-am mai văzut niciodată.

*

Am dormit la un motel și doua zi am plecat spre Cheshire. Erau doar 15 kilometri pe teren ușor, dar muștele negre făceau ca drumul să fie chinuitor. N-am dat niciodată peste o denumire științifică a acestor creaturi mici, rele și înaripate, așa că nu știu ce sînt în afară de o masă plutitoare care te însoțește peste tot și ți se bagă mereu în urechi, în gură și în nări. Transpirația umană le aduce în pragul unui extaz orgasmic, iar insectifugul pare să le excite și mai și. Sînt deosebit de insistente atunci cînd te oprești să te odihnești sau să bei o gură de apă – atît de insistente, încît în cele din urmă nu te mai oprești să te odihnești și bei apă din mers, apoi scuipi o mulțime de muște. E iadul pe pămînt cu ele. Așa că m-am simțit ușurat atunci cînd am ieșit de pe domeniul lor la începutul după-amiezii și am intrat în Cheshire, un orășel însorit și adormit.

Cheshire avea un loc de cazare gratuit pentru excursioniști într-o biserică de pe strada principală – se pare că oamenii din Massachusetts fac foarte multe pentru excursioniști; în alte părți am văzut case cu anunțuri care îi invitau pe oameni să bea apă sau să culeagă mere din copaci –, dar nu prea aveam chef să petrec o noapte la grămadă și cu atît mai puțin să stau o după-amiază întreagă fără să fac nimic, așa că am plecat mai departe, spre Adams, la 6,5 kilometri distanță, pe o șosea încinsă, dar măcar avînd șansa să-mi petrec noaptea într-un motel și să aleg un restaurant.

În Adams era un singur motel, un loc trist la marginea orașului. Am luat o cameră și mi-am petrecut restul după-amiezii umblînd fără țintă, uitîndu-mă la vitrinele magazinelor și cotrobăind prin niște cutii cu cărți într-un anticariat, deși, evident, nu găseai decît numere din *Reader's Digest* și acele cărți ciudate pe care le găsești numai în anticariate, cu titluri precum *Enciclopedia canalizării casnice. Volumul 1* și *Dă din cap dacă mă auzi. Cum să trăiești cu o legumă*, și după aceea am hoinărit prin zonă ca să mă uit la Mount Greylock, destinația mea din ziua următoare. Greylock este cel mai înalt munte din Massachusetts și, pentru excursioniștii care se îndreaptă spre nord, primul cu o altitudine de peste 900 de metri după Virginia. Are doar 1.064 de metri în vîrf, dar, fiind înconjurat de dealuri mult mai mici, pare mult mai mare. În orice caz, e o prezență impunătoare, care atrage atenția. Abia așteptam să îl urc.

Și astfel, a doua zi, dis-de-dimineață, pe răcoare – căci se anunța o zi caniculară –, m-am oprit în oraș ca să iau o doză de suc și un sendviș pentru prînz și-am pornit pe un drum neasfaltat, șerpuit spre Gould Trail, o potecă secundară care urca pieptiș spre Appalachian Trail și mai departe, spre Greylock.

Greylock este cu siguranță cel mai literar munte din lanțul Apalașilor. Herman Melville, care a trăit la o fermă numită Arrowhead, situată pe versantul vestic al muntelui, se uita la el pe fereastra biroului său în timp ce scria *Moby Dick* și, potrivit lui Maggie Stier și Ron McAdow, în excelentul lor volum *În munți*, o istorie a vîrfurilor montane din New England, susținea că silueta sa îi amintea de o balenă. Cînd a terminat cartea, el și un grup de prieteni au urcat pe vîrful muntelui și au petrecut

acolo pînă în zori. Și Nathaniel Hawthorne și Edith Wharton au locuit în apropiere și au scris cărți a căror acțiune este plasată în acest cadru, iar în perioada 1850-1920 nu prea găseai vreo figură literară care să aibă legătură cu New England și care să nu fi urcat la un moment dat pînă pe vîrful muntelui ca să admire priveliștea.

În mod ironic, în epoca sa de glorie, Muntelui Greylock îi lipsea maiestuoasa mantie verde în care este înveșmîntat astăzi. Versanții săi erau plini de cicatricile exploatărilor forestiere, iar la poale erau gropi de la carierele de gresie și marmură. Oriunde te uitai, vedeai șoproane și gatere mari și dărăpănate. Dar muntele s-a vindecat de toate aceste răni și apoi, în anii ’60, cu sprijinul entuziast al autorităților din Boston, au fost întocmite planuri de transformare a Muntelui Greylock într-o stațiune de schi, cu telecabină, o rețea de telescaune și un complex pe vîrf constînd într-un hotel, magazine și restaurante – toate în stilul arhitectural al anilor ’60, asemănător celui din desenul animat *Familia Jetson* –, dar, din fericire, acestea nu s-au concretizat. Astăzi Greylock se află pe o suprafață de 4.700 de hectare de teren protejat. E o frumusețe.

Urcușul a fost abrupt și parcă nu se mai termina, îmi era foarte cald, dar a meritat. Pe vîrful expus, însorit și ozonat al muntelui se află o clădire mare și frumoasă din piatră, Cabana Bascom, construită în anii ’30 de neobositul și omniprezentul Corp Civil pentru Conservare. Acum oferă cazare peste noapte pentru excursioniști și are și un restaurant. Pe vîrf mai este și un minunat far, care se potrivește aici ca nuca-n perete (Greylock se află la 225 de kilometri de mare), un monument comemorativ dedicat de statul Massachusetts soldaților care au

murit în Primul Război Mondial. Conform planurilor inițiale, ar fi trebuit să fie amplasat în portul Boston, dar din cine știe ce motiv a ajuns aici.

Am mîncat, am făcut un pipi și m-am spălat puțin la cabană, apoi am zorit-o la drum, căci mai aveam de mers 13 kilometri și stabilisem o întîlnire cu nevastă-mea la 4, în Williamstown. Următorii cinci kilometri, am mers de-a lungul unei culmi înalte care leagă Greylock de Mount Williams. Peisajele erau senzaționale, cu dealuri domoale spre munții Andirondack, aflați la 800 de metri către vest, dar era foarte cald. Chiar și acolo, sus, aerul era fierbinte și inert. A urmat o coborîre foarte abruptă – 900 de metri diferență de nivel pe o distanță de cinci kilometri – printr-o pădure deasă și răcoroasă, pînă la un drum de țară care ducea printr-o zonă rurală destul de deschisă.

În afara pădurii era zăpușeală. Aveam de mers 3,2 kilometri pe un drum fără pic de umbră și era atît de cald, încît simțeam fierbințeala prin tălpile bocancilor. Cînd, în cele din urmă, am ajuns în Williamstown, un termometru de la o bancă arăta 36 de grade Celsius. Nu-i de mirare că îmi era cald. Am traversat strada și-am intrat într-un Burger King, locul unde stabiliserăm să ne întîlnim. Dacă există vreun motiv mai întemeiat de a fi recunoscător pentru faptul că trăim în secolul XX decît bucuria de a păși din atmosfera sufocantă a unei zile fierbinți de vară în răcoarea proaspătă, chirurgicală a unei clădiri cu aer condiționat, mie nu-mi trece prin minte care o fi acela.

Am cumpărat o Coca-Cola mare și m-am așezat la o masă lîngă fereastră, foarte mulțumit. Făcusem 27 de kilometri pe un munte destul de provocator într-o zi toridă. Eram murdar, transpirat, frînt și puțeam așa de tare, că atrăgeam atenția. Eram din nou drumeț.

În 1850, New England era formată din terenuri arabile în proporție de 70% și 30% păduri. Astăzi procentele sînt exact pe dos. Probabil nici o altă regiune din lumea dezvoltată n-a suferit o schimbare mai profundă în doar aproximativ un secol, cel puțin nu în direcția contrară a ceea ce reprezintă cursul firesc al progresului.

Dacă aveai de gînd să te faci fermier, nu puteai să alegi un loc mai nepotrivit ca New England. (Bine, mai e și mijlocul Lacului Erie, dar ai prins ideea.) Solul este pietros, terenul abrupt, iar vremea așa de proastă, că oamenii chiar se mîndresc cu ea. Conform unei vechi zicale, un an în Vermont înseamnă „nouă luni de iarnă urmate de trei luni de vreme foarte proastă pentru săniuș”.

Dar pînă la jumătatea secolului al XIX-lea fermierii au supraviețuit în New England pentru că erau aproape de orașele de coastă precum Boston și Portland și pentru că, bănuiesc, atîta îi ducea capul. După aceea s-au petrecut două lucruri: inventarea secerătorii mecanice, care se potrivea de minune cu terenurile agricole întinse și deluroase din Middle West, dar era inutilă pe cîmpurile pietroase și înghesuite din New England, și dezvoltatea drumurilor, ceea ce le-a permis agricultorilor din Middle West să-și ducă produsele în est într-un timp rezonabil. Agricultorii din New England nu le-au putut face concurență, așa că s-au mutat și ei în Middle West. Pînă în 1860, aproape jumătate din oamenii care se născuseră în Vermont – 200.000 din totalul de 450.000 – se mutaseră în altă parte.

În 1840, în timpul campaniei pentru alegerile prezidențiale, Daniel Webster a ținut un discurs în fața a 20.000 de oameni pe Stratton Mountain, în Vermont. Dacă ar fi încercat să facă același lucru 20 de ani mai tîrziu (ceea ce, firește, ar fi fost o

performanță remarcabilă, avînd în vedere că între timp a murit), ar fi fost norocos dacă s-ar fi strîns 50 de persoane să-l asculte.

Astăzi Stratton Mountain este acoperit aproape complet de păduri, deși, dacă te uiți cu atenție, încă poți vedea gropi care au fost cîndva pivințe și rămășițele încîlcite ale unor livezi de meri chinuindu-se să supraviețuiască sub arboretul umbros al unor mesteceni, arțari și hicori mai tineri și mai hotărîți. Peste tot prin New England găsești ziduri vechi, dărîmate, care delimitau parcelele, de multe ori în mijlocul celor mai adînci păduri – semn al rapidității cu care natura își reintră în drepturi în America.

Și astfel am urcat pe Stratton Mountain într-o zi de iunie înnorată și deci, din fericire, puțin mai răcoroasă. Erau 6,5 kilometri de urcuș pieptiș pînă în vîrf, care avea puțin peste 1.000 de metri. Prin Vermont, pe o distanță de 160 și ceva de kilometri, Appalachian Trail coexistă cu Long Trail, traseul care traversează cele mai înalte și mai renumite vîrfuri din Green Mountains pînă în Canada. Long Trail e, de fapt, mai vechi decît Appalachian Trail – a fost inaugurat în 1921, anul în care a fost propus acesta din urmă – și am auzit că există iubitori ai acestei poteci care disprețuiesc Appalachian Trail, considerîndu-l un proiect mai degrabă vulgar și exagerat de ambițios. În orice caz, Stratton Mountain este de obicei citat ca fiind locul de naștere spiritual al ambelor trasee, deoarece James P. Taylor și Benton MacKaye au pretins că aici le-a venit ideea care a dus la crearea potecilor prin sălbăticie – lui Taylor în 1909, iar lui MacKaye ceva mai tîrziu.

Stratton era un munte numai bun, cu priveliști frumoase spre alte vîrfuri bine-cunoscute – Equinox, Ascutney, Snow și

Monadnock –, dar n-aș putea spune că era un vîrf care să mă facă să pun pîna pe-un topor și să mă apuc să fac eu o rută de drumeție spre Georgia sau Québec. Poate din cauza norilor întunecați și grei și a luminii mohorîte, care făcea ca totul să pară așa de fad și de șters. În zona vîrfului mai erau risipite opt sau nouă persoane, printre care și un tinerel cam durduliu cu o geacă nouă-nouță care părea scumpă. Avea un soi de dispozitiv electronic portabil cu care părea să facă niște măsurători misterioase ale cerului și peisajului.

A observat că mă uit la el și a spus, pe un ton care sugera că spera să-l bage cineva în seamă:

— E un Monitor Enviro.

— A, da? i-am răspuns eu politicos.

— Măsoară 80 de valori – temperatura, indicele UV, punctul de condens, tot ce vrei.

A înclinat monitorul ca să văd și eu.

— Ăsta-i stresul termic.

Era un număr care nu-mi spunea nimic și care se termina cu două zecimale.

— Mai calculează radiația solară, a continuat el, presiunea barometrică, răcirea eoliană, cantitatea de precipitații, umiditatea – cea a mediului ambiant și cea activă –, ba chiar estimează și timpul de bronzare în funcție de tipul de piele.

— Face și prăjituri? l-am întrebat.

Asta nu i-a convenit.

— Să știi că sînt momente cînd ar putea să-ți salveze viața, crede-mă, a spus, cam înțepat.

Am încercat să-mi imaginez o situație în care aș putea să fiu în pericol din cauza creșterii punctului de condens, însă n-am reușit. Dar n-am vrut să-l supăr pe bietul om, așa că am spus:

— Aia ce-i? și am arătat cu degetul către o cifră care clipea în colțul din stînga sus a ecranului.

— Aaa, asta nu știu sigur ce e. Dar asta – a apăsat el tare pe butoane –, asta e radiația solară. Era altă cifră fără sens, cu trei zecimale. E foarte scăzută astăzi, a spus, înclinînd aparatul ca să măsoare din nou. Da, e foarte scăzută astăzi.

Cumva eu știam deja asta. De fapt, deși nu puteam demonstra asta cu o cifră cu trei zecimale, în general îmi cam dădeam seama cum e vremea, avînd în vedere că eram afară. Interesant era că individul nu avea rucsac, deci nici un fel de echipament impermeabil, și purta pantaloni scurți și adidași. Dacă vremea se strica brusc – și, fără îndoială, în New England asta se poate întîmpla oricînd –, probabil că avea să moară, dar cel puțin avea la el o mașinărie care să-i spună cînd și să-i arate ultimul punct de condens.

Puteți să mă credeți un ramolit plictisitor, dar pe traseu nu-mi plac toate chestiile astea tehnologice. Citisem că sînt unii pe Appalachian Trail care aduc acum cu ei laptopuri și modemuri, ca să poată trimite rapoarte zilnice familiei și prietenilor. (Dacă vă gîndiți și voi să faceți asta, vă dau un pont. Nimănui nu prea îi pasă. Ba nu, am greșit. Nimănui nu-i pasă cîtuși de puțin.) Și acum dai din ce în ce mai des peste indivizi cu tot felul de drăcii electronice precum Monitorul Enviro sau cu senzori prinși cu fire în puncte în care iau pulsul, arătînd de parcă ar fi venit pe potecă direct dintr-un laborator de cercetare a somnului.

În 1996 *The Wall Street Journal* a publicat un articol superb despre pacostea reprezentată de dispozitivele de navigație prin satelit, telefoanele mobile și alte astfel de aparate în sălbăticie. Se pare că tot echipamentul ăsta high-tech atrage în munți oameni care poate n-au ce căuta acolo. Ziarul scria că în Parcul

Statal Baxter din Maine un excursionist a sunat la o unitate a Gărzii Naționale Americane, cerînd să i se trimită un elicopter care să-l ia de pe Mount Katahdin pentru că era obosit. Între timp, pe Mount Washington, potrivit unui funcționar de acolo, „două femei foarte insistente” au sunat la Salvamont și au spus că nu mai puteau să facă cei 2,5 kilometri rămași pînă în vîrf deși mai aveau la dispoziție încă patru ore pînă se întuneca. Au solicitat o echipă de salvare care să le ducă înapoi la mașină. Cererea lor a fost refuzată. Cîteva minute mai tîrziu, au sunat din nou și au cerut ca, în cazul ăsta, o echipă de salvare să le aducă niște lanterne. Și de data asta li s-a refuzat cererea. Cîteva zile mai tîrziu, alt excursionist a sunat și a cerut un elicopter pentru că era cu o zi în întîrziere față de programul pe care și-l fixase și se temea să nu rateze o întîlnire de afaceri importantă. Articolul povestea și despre mai mulți oameni care se rătăciseră cu tot cu dispozitivele lor de navigație prin satelit. Au putut să-și transmită pozițiile în care se aflau, 36,2° nord cu 17,48° sud sau ceva de genul ăsta, dar, din păcate, nu aveau nici cea mai vagă idee ce însemna asta pentru că nu-și aduseseră cu ei hărți sau busole și nici, evident, creierul.

Cred că noul meu prieten de pe Stratton li s-ar fi putut alătura. L-am întrebat dacă crede că aș putea coborî în siguranță în condițiile în care aparatrul afișa o radiație solară de 18,574.

— O, da, mi-a spus el pe un ton foarte serios. În ceea ce privește radiația solară, astăzi riscul este foarte scăzut.

— Slavă Cerului! am răspuns eu, la fel de serios, și mi-am luat la revedere de la el și de la munte.

Și uite-așa am luat-o la picior prin Vermont, într-o serie plăcută de drumeții de o zi, fără nimic electronic cu mine, dar cu niște pachețele pentru prînz foarte gustoase pe care nevastă-mea mi le pregătea în fiecare seară înainte de culcare și le lăsa exact în același loc, pe raftul de sus din frigider. În fiecare zi mă trezeam în zori, îmi puneam prînzul în rucsac și plecam cu mașina în Vermont. Parcam și urcam un munte mai mare sau traversam cîteva dealuri verzi, vălurite.

La un moment dat, cînd aveam eu chef, de obicei pe la 11, mă așezam pe un bolovan sau pe o buturugă, îmi scoteam pachetul cu mîncare și mă uitam ce-i în el. Îmi spuneam, în funcție de context, „Prăjituri cu unt de arahide – preferatele mele!” sau „Hmm, iar carne presată” și înfulecam în tăcere, gîndindu-mă la toate vîrfurile de munte pe care am fost împreună cu Katz și unde am fi dat orice pentru așa ceva. Apoi strîngeam totul frumos, puneam resturile în rucsac și îmi continuam drumul pînă cînd venea vremea să mă întorc acasă. Și așa mi-am petrecut sfîrșitul lui iunie și prima parte a lui iulie.

Am făcut Stratton Mountain și Bromley Mountain, Prospect Rock și Spruce Peak, Baker Peak și Lacul Griffith, White Rocks Mountain, Button Hill, Killington Peak, Parcul Statal Gifford Woods, Quimby Mountain, Thistle Hill și am încheiat cu o plimbare lejeră de 18 kilometri din West Hartford pînă în Norwich. Cu ocazia asta am trecut pe lîngă Happy Hill Cabin, cel mai vechi refugiu de pe Appalachian Trail și poate cel mai pitoresc – la scurt timp după aceea a fost dărîmat de niște funcționari nesăbuit de insensibili. Orașul Norwich este cunoscut pentru trei lucruri: pentru că se pronunță „Norwitch” (era „Norrich” pînă să fie acaparat de venetici, în anii ’50), pentru că e orașul care a inspirat serialul TV *The Bob Newhart*

Show (cel în care el administra un han și toți localnicii erau încîntător de imbecili) și pentru că e locul unde s-a născut marele Alden Partridge, de care n-a auzit nimeni niciodată, deși despre care, bineînțeles, urmează să vă spun eu acum cîte ceva.

Partridge s-a născut în Norwich în 1755 și era un împătimit al drumețiilor – poate primul om de pe planetă care a parcurs pe jos distanțe lungi din pură plăcere. În 1785, a ajuns director al Academiei Militare West Point la vîrsta de doar 30 de ani, apoi a avut o neînțelegere acolo și s-a mutat înapoi în Norwich, unde a pus bazele unei instituții rivale, Academia Literară, Științifică și Militară Americană. Acolo a inventat sintagma *educație fizică* și își ducea cadeții oripilați în marșuri de 55-65 de kilometri prin munții din jur. Printre picături, făcea și drumeții mai ambițioase de unul singur. De exemplu, a mers odată 177 de kilometri prin munți, din Norwich pînă în Williamstown, Massachusetts – cam traseul pe care tocmai îl terminasem eu în etape lejere –, a urcat Mount Greylock și s-a întors pe unde venise. Drumul dus-întors i-a luat doar patru zile – și asta într-o vreme în care, nota bene, nu existau poteci întreținute și nici marcaje ajutătoare. A făcut lucrul ăsta cam cu fiecare vîrf montan din New England. Ar trebui să existe o plăcuță dedicată lui pe undeva prin Norwich care să-i inspire pe puținii excursioniști temerari care încă se îndreaptă spre nord cînd trec prin acest punct, dar, din păcate, nu există așa ceva.

Din Norwich pînă la fluviul Connecticut și podul frumos și simplu din anii ’30 care duce spre statul New Hampshire și spre orașul Hanover de pe malul celălalt e o distanță de aproximativ un kilometru și jumătate. Cîndva, drumul care leagă Norwich de Hanover era mărginit de copaci, cu două benzi și curbe

ușoare – genul acela de drum secundar liniștit și îmbietor care te-ai aștepta să lege două vechi orășele din New England aflate la mai puțin de doi kilometri distanță. Apoi un funcționar de la Drumuri sau mai știu eu cine a hotărît că ar fi o idee foarte bună să construiască un drum expres lat între cele două orașe. În felul acesta, oamenii puteau să parcurgă cu mașina distanța aceasta de un kilometru jumătate din Norwich pînă în Hanover cu cel mult opt secunde mai repede și nu ar mai fi fost nevoiți să sufere de angoase paroxistice dacă cineva care venea din față voia să cotească pe un drum secundar, pentru că aveau să existe bretele peste tot – bretele suficient de ample pentru ca un tir care ar căra o rachetă din titan să poată face manevre fără să se urce pe bordură sau să tulbure fluxul vital al traficului.

Așa că au construit o șosea lată, dreaptă, cu șase benzi pe unele porțiuni, cu parapeți de beton care separă sensurile de mers și mărginită de stîlpi de iluminat cu vapori de sodiu care luminează cerul pe o rază de cîțiva kilometri. Din păcate, la pod se produceau abuteiaje, căci șoseaua se îngusta înapoi la două benzi. Se întîmplă cîteodată să ajungă două mașini în același timp în dreptul podului, una din ele trebuind să o lase pe cealaltă să treacă – imaginați-vă! –, așa că, în momentul în care scriu aceste rînduri, autoritățile înlocuiesc acel pod vechi inutil de atrăgător cu unul mult mai mare și mai potrivit cu Epoca Betonului. În plus, lărgesc și strada care urcă ușor spre centrul orașului Hanover. Bineînțeles, asta presupune tăierea copacilor de pe toată lungimea străzii și a celor mai multe dintre grădinițele din fața caselor prin amplasarea unor ziduri de susținere din beton, și pînă și funcționarul de la Drumuri ar trebui să admită că rezultatul nu e tocmai plăcut, ceva ce ai vrea să incluzi într-un calendar intitulat „Frumoasa New

England”, însă va mai diminua cu patru secunde îngrozitoarea călătorie din Norwich pînă aici, iar asta e cel mai important.

Pentru mine, toate astea contează, parțial pentru că locuiesc în Hanover, dar cel mai mult, cred, pentru că trăiesc la sfîrșitul secolului XX. Din fericire, am o imaginație bogată, așa că, mergînd din Norwich spre Hanover, mi-am închipuit nu un mini-drum expres aglomerat, ci un drumușor de țară umbrit de copaci, mărginit de garduri vii și flori sălbatice și binecuvîntat cu un șir impunător de stîlpi de iluminat nu extraordinar de înalți, de care era agățat, din stîlp în stîlp, cu capul în jos, cîte un administrator de la Drumuri, și m-am simțit mult mai bine.

1* Puiul John (n. tr.).

Capitolul 17

Dintre toate nenorocirile care se pot abate asupra ta în sînul naturii, poate nici una nu e mai straniu de imprevizibilă decît hipotermia. Nu există nici un caz de moarte cauzată de hipotermie care să nu fie într-o oarecare măsură misterios și improbabil. Iată o povestioară spusă de David Quammen în cartea sa *Legile naturii*.

În 1982, la sfîrșitul verii, patru copii și doi bărbați au plecat cu canoele în Parcul Național Banff și nu s-au mai întors la tabără cînd s-a înserat. A doua zi dimineața s-a format o echipă de căutare. I-au găsit morți, plutind pe un lac, cu vestele de salvare pe ei. Cu toții erau cu fața în sus și aveau chipurile liniștite. Nimic nu indica suferință sau panică. Unul din bărbați încă avea pălăria pe cap și ochelarii pe nas. Canoele lor, plutind în apropiere, erau în regulă, iar peste noapte vremea fusese calmă și blîndă. Dintr-un motiv neștiut, cei șase coborîseră cu grijă din canoe și se băgaseră îmbrăcați în apa rece a lacului, unde pieriseră liniștiți. După cum a spus un martor, „păreau că abia adormiseră”. Într-un fel, asta și făcuseră.

Contrar impresiei generale, destul de puține victime ale hipotermiei mor în condiții extreme, chinuindu-se să înainteze prin viscol sau să facă față năprasnicelor vînturi arctice. În primul rînd, relativ puțini oameni ies afară pe o astfel de

vreme, iar cei care o fac sînt în general pregătiți. Cele mai multe dintre victimele hipotermiei mor într-un mod mai stupid, în anotimpuri temperate și pe temperaturi care în nici un caz nu se apropie de limita înghețului. De obicei, acești oameni sînt surprinși de o schimbare meteo neprevăzută sau de o combinație de schimbări – o scădere bruscă a temperaturii, o ploaie rece și puternică, constatarea că s-au rătăcit – pentru care nu sînt pregătiți fizic sau psihic. Aproape întotdeauna agravează problema făcînd ceva nesăbuit – părăsesc un traseu marcat pentru a căuta o scurtătură, se afundă și mai adînc în pădure cînd ar fi mult mai bine să stea pe loc, trec prin ape care îi udă și mai tare, fiindu-le deci și mai frig.

Asta a fost și soarta nefericitului Richard Salinas. În 1990, Salinas a plecat într-o drumeție cu un prieten în Pădurea Națională Pisgah din North Carolina. Pentru că începea să se întunece, au pornit înapoi spre mașină, dar cumva s-au despărțit. Salinas era un excursionist experimentat și tot ce avea de făcut era să coboare de pe munte pe potecă pînă la o parcare. N-a mai ajuns niciodată. După trei zile, geaca și rucsacul lui au fost găsite abandonate la kilometri depărtare în pădure. Trupul i-a fost descoperit două luni mai tîrziu, agățat de niște crengi în micul rîu Linville. Din cît se poate presupune, el părăsise poteca în căutarea unei scurtături, se rătăcise, afundîndu-se tot mai adînc în pădure, se panicase, îndepărtîndu-se și mai mult, pînă cînd, în cele din urmă, în mod fatal, hipotermia i-a luat mințile. Hipotermia e un fel de traumă care se instalează treptat și pe nesimțite. Se instalează gradual, pe măsură ce temperatura corpului tău scade, iar reacțiile firești devin lente și haotice. Aflat într-o astfel de stare, Salinas își abandonase lucrurile, iar la scurt timp după aceea luase

hotărîrea disperată și nechibzuită de a încerca să traverseze rîul umflat de ploi, ceea ce în condiții normale n-ar fi făcut, pentru că ar fi știut că asta l-ar fi îndepărtat și mai mult de obiectivul său. În noaptea în care s-a rătăcit nu a plouat, iar temperatura a fost în jur de 7 grade Celsius. Dacă nu s-ar fi dezbrăcat de geacă și nu ar fi intrat în apă, ar fi petrecut o noapte cam rece și s-ar fi ales doar cu o pățanie pe care s-o povestească. Însă a murit.

O persoană care suferă de hipotermie trece prin mai multe stadii progresive, începînd, așa cum te-ai aștepta, cu un tremurat ușor, care devine tot mai violent pe măsură ce corpul încearcă să se încălzească prin contracții musculare, continuînd apoi cu o stare de oboseală profundă, dificultate în mișcări, percepția distorsionată a timpului și spațiului și o stare de confuzie din ce în ce mai accentuată, culminînd cu tendința de a lua decizii imprudente și ilogice și incapacitatea de a sesiza ceea ce e evident. Treptat, persoana afectată își pierde complet simțul de orientare și riscă să aibă halucinații tot mai periculoase – inclusiv să creadă, în mod cu totul eronat, că nu îngheață de frig, ci că nu mai poate de cald. Multe victime ale hipotermiei își sfîșie hainele de pe ele, își aruncă mănușile sau ies din sacul de dormit. Există o mulțime de relatări despre decese survenite pe traseu cînd excursioniștii au fost găsiți pe jumătate dezbrăcați într-un troian de zăpadă chiar lîngă cort. Cînd se ajunge în această fază, tremuratul încetează pe măsură ce corpul renunță să lupte și se instalează apatia. Ritmul cardiac scade, iar undele cerebrale încep să semene cu o mașină care o ia razna pe cîmp. În acest moment, chiar dacă victima e găsită, s-ar putea ca trupul să nu facă față șocului resuscitării.

Situația aceasta a fost clar ilustrată de un incident relatat în numărul din ianuarie 1997 al revistei *Outside*. Potrivit articolului, în 1980, 16 marinari danezi au transmis un SOS, și-au pus vestele de salvare și s-au aruncat în Marea Nordului în timp ce nava lor se scufunda. Au plutit încoace și încolo vreme de 90 de minute pînă cînd un vas de salvare a putut să-i scoată din apă. Marea Nordului e atît de rece chiar și vara, încît poate ucide o persoană aflată în apă în doar 30 de minute, așa că s-au bucurat cînd i-au găsit în viață pe toți 16. Au fost înfășurați în pături și conduși sub punte, unde li s-a dat o băutură caldă și, brusc, au murit – toți 16.

Dar destul cu poveștile astea umitoare. Hai să ne distrăm și noi cu maladia asta fascinantă.

Mă aflam în New Hampshire, ceea ce-mi plăcea, pentru că ne mutaserăm recent în acest stat, așa că eram în mod firesc interesat să-l explorez. Vermont și New Hampshire sînt atît de cuibărite unul în altul și atît de asemănătoare ca mărime, climă, accent și mijloace de trai (în principal schiatul și turismul), că adesea sînt considerate gemene, dar în realitate au caractere destul de diferite. Vermont înseamnă automobile Volvo, anticariate și hanuri de țară cu denumiri simpatice, precum Casa „Cuibușorul puicuței" sau Hanul „Ferma cu ferigi". New Hampshire înseamnă tipi cu șepci de vînătoare și camionete cu plăcuțe de înmatriculare pe care e scris bravul slogan „Trăiește liber sau mori". Și peisajele diferă foarte mult. Munții din Vermont sînt mult mai domoli și mai unduioși, iar numărul mare de ferme de vaci îi dă un aer mai prietenos, mai populat. New Hampshire e o pădure imensă. Din suprafața de 24.217 kilometri pătrați a statului, vreo 85% – sau o suprafață ceva mai mare decît Țara Galilor – e pădure, iar aproape tot ce-a mai

rămas înseamnă lacuri sau piscuri. Așa că, în afară de cîte-un orășel sau o stațiune de schi, New Hampshire înseamnă în principal, și cîteodată descurajator, sălbăticie. Iar munții săi sînt mai înalți, mai abrupți, mai dificili și mai amenințători.

În *Ghidul excursionistului „integralist”* – singurul ghid indispensabil pe Appalachian Trail, aș putea să spun –, marele Dan „Iute de Picior” Bruce notează că, atunci cînd excursionistul care se îndreaptă către nord părăsește Vermont-ul, a străbătut 80% din distanța totală, dar a depus doar 50% din efortul total. Numai porțiunea de traseu care trece prin New Hampshire, adică 261 de kilometri prin White Mountains, are 35 de vîrfuri montane de peste 900 de metri. Dacă vîrful Ben Nevis[1*] era pe Appalachian Trail în New Hampshire, abia dac-ar fi intrat în top zece. Snowdon ar fi rămas pe dinafară. New Hampshire e dificil.

Auzisem atîtea despre dificultățile și pericolele din White Mountains, încît eram ușor reticent la ideea de a mă aventura într-acolo de unul singur – nu chiar îngrozit, dar pregătit să devin așa dacă mai auzeam o singură istorioară cu oameni fugăriți de urși –, deci vă puteți închipui bucuria mea interioară cînd un prieten și vecin pe nume Bill Abdu s-a oferit să mă însoțească în cîteva drumeții de o zi. Bill e un tip foarte de treabă și prietenos, care știe o grămadă de lucruri, a mai făcut drumeții pe trasee montane și are și avantajul de neegalat că este chirurg ortoped – exact ce-ți dorești într-o zonă sălbatică periculoasă. Nu mă gîndeam că o să facă nu știu ce intervenții chirurgicale sus, pe munte, dar, în cazul în care cădeam și-mi rupeam șalele, măcar aș fi știut care-i denumirea latină pentru ce-am pățit.

Am hotărît să începem cu Mount Lafayette, așa că am plecat cu mașina într-o dimineață senină de iulie și am mers două ore pînă în Parcul Statal Franconia Notch – în New Hampshire, *notch* înseamnă trecătoare montană –, un loc frumos, bine-cunoscut, odihnindu-se la poalele unor vîrfuri impunătoare, în inima celor peste 3.000 de kilometri pătrați ai Pădurii Naționale White Mountains. Lafayette e un vîrf abrupt și nemilos de granit, cu o altitudine de 1.600 de metri. Într-o relatare din anii 1870, citată în volumul *În munți*, se menționează: „Mount Lafayette este... un vîrf de munte veritabil, cu piscuri și țancuri pe care se joacă fulgerele, cu versanții plini de cicatrici și prăpăstii adînci". Așa este. E o bestie. Ca destinație pentru drumeții în White Moutains, numai Mount Washington, aflat nu departe, îl întrece atît ca înălțime, cît și ca popularitate.

De pe fundul văii aveam de urcat pînă la altitudinea de 1.128 de metri, 610 metri în primii 3,2 kilometri și trei vîrfuri mai mici aflate pe traseu – Mount Liberty, Little Haystack și Mount Lincoln –, în schimb era o dimineață superbă, cu un soare blînd, dar generos și cu acel aer proaspăt pe care-l găsești numai în munții din nord. Avea tot ce-i trebuie pentru a fi o zi perfectă. Am mers vreo trei ore, vorbind puțin din pricină că urcam pieptiș, dar bucurîndu-ne că eram în natură și menținînd un ritm vioi.

Fiecare ghid de drumeție, fiecare excursionist experimentat, fiecare panou informativ din parcarea de la capătul oricărui traseu te avertizează că în White Mountains vremea se poate schimba de la o clipă la alta. Poveștile despre turiști care pleacă la o plimbare pe niște piscuri însorite în pantaloni scurți și adidași ca să se trezească, trei sau patru ore mai tîrziu, îndreptîndu-se spre o moarte nefericită printr-o ceață rece ca

gheața fac deliciul oricărui foc de tabără, dar sînt și adevărate. Ni s-a întîmplat și nouă cînd mai aveam aproape o sută de metri pînă pe vîrful Muntelui Little Haystack. Soarele a dispărut dintr-odată și o ceață învolburată apărută de nicăieri a învăluit copacii. În același timp, temperatura a scăzut brusc, de parcă intraserăm într-o cameră frigorifică. În doar cîteva minute pădurea era înecată într-o ceață deasă, rece și umedă. În White Mountains, întrucît vremea e mult mai aspră, limita climaterică a pădurii se află aproximativ la 1.450 de metri, cam la jumătatea altitudinii la care se situează aceasta în majoritatea celorlalte lanțuri muntoase, și am început să înțeleg de ce. Cînd am ieșit dintr-o zonă de *krummholz*, copacii piperniciți care marchează ultima zvîcnire a pădurii la limita climaterică, și am pășit pe vîrful arid al Muntelui Little Haystack, am fost întîmpinați de un vînt puternic – un vînt din acela care ți-ar smulge pălăria de pe cap și-ar zburătăci-o o sută de metri mai încolo înainte s-apuci măcar să ridici mîna – de care muntele ne ferise pe versanții adăpostiți dinspre vest, dar care aici sufla nestăvilit de-a lungul platoului expus. Ne-am oprit la adăpostul unor bolovani ca să ne punem pelerinele impermeabile, mai mult ca să ne mai încălzim, pentru că eu eram deja leoarcă de transpirație din cauza efortului depus și a aerului umed – evident, o situație nu tocmai reomandabilă într-un loc în care temperatura scade, iar vîntul spulberă căldura corpului. Mi-am deschis rucsacul, am cotrobăit puțin, apoi am ridicat capul, cu privirea aceea confuză pe care o ai atunci cînd descoperi că nu e așa cum te-ai așteptat. Nu aveam la mine echipamentul impermeabil. Am cotrobăit din nou, dar nu aveam mare lucru în rucsac – o hartă, un pulover subțire, o sticlă de apă și un pachețel cu mîncare. M-am gîndit o clipă și, oftînd în sinea mea,

mi-am amintit că scosesem hainele impermeabile cu cîteva zile înainte și le întinsesem să se aerisească. Uitasem să le pun înapoi.

Bill, strîngînd un șnur al glugii de la geacă, s-a uitat la mine.

— S-a întîmplat ceva?

I-am spus. A luat o mină gravă.

— Vrei să ne întoarcem?

— A, nu.

Chiar nu voiam. Plus că nu era chiar așa de rău. Nu ploua și-mi era numai puțin frig. Am îmbrăcat puloverul și m-am simțit imediat mai bine. Ne-am uitat împreună pe harta lui. Nu prea mai aveam de urcat, ne mai rămăseseră cam doi kilometri și jumătate pe culme pînă pe Lafayette, de unde urma să coborîm abrupt 366 de metri pînă la Greenleaf Hut, o cabană unde era și o cafenea. Dacă trebuia să mă încălzesc, ajungeam mult mai repede la cabană decît la mașină, pînă la care am fi avut de mers opt kilometri.

— Sigur nu vrei să ne întoarcem?

— Nu, am insistat eu. Ajungem în jumătate de oră.

Așa că am pornit din nou împotriva vîntului puternic și prin nesfîrșita ceață cenușie. Am trecut de Mount Lincoln, cu o altitudine de 1.551 metri, apoi am coborît ușor pe o culme foarte îngustă. Vizibilitatea nu depășea 4-5 metri, iar vîntul era tăios. La fiecare 300 metri altitudine, temperatura scade cu aproximativ 1,5° Celsius, așa că oricum ar fi fost mai rece la înălțimea asta, dar acum era chiar foarte neplăcut. Mă uitam îngrijorat cum pe puloverul meu se strîngeau sute de picuri micuți de umezeală, care încetul cu încetul începeau să treacă prin țesătură, alăturîndu-se umezelii tricoului de dedesubt.

După doar 400 de metri, puloverul meu era ud leoarcă și-mi atîrna greu pe brațe și pe umeri.

Colac peste pupăză, eram îmbrăcat în blugi. Oricine o să vă spună că blugii sînt cea mai proastă alegere în materie de îmbrăcăminte atunci cînd pornești într-o drumeție. Eu însă devenisem fan al blugilor, pentru că sînt făcuți dintr-un material tare care-ți oferă o bună protecție contra spinilor, a căpușelor, a insectelor și a iederei otrăvitoare – perfecți pentru pădure. În orice caz, recunosc că sînt complet inutili pe vreme rece și umedă. Pusesem puloverul de bumbac în rucsac mai mult de formă, așa cum ai lua cu tine niște medicamente împotriva mușcăturilor de șarpe sau niște atele. Eram în iulie, pentru numele lui Dumnezeu! Nu mă așteptasem să am nevoie de vreun fel de îmbrăcăminte în afară de credinciosul meu impermeabil, pe care, bineînțeles, nu-l luasem. Pe scurt, eram periculos de prost echipat și parcă o căutam cu lumînarea. Mă simțeam groaznic.

Am avut noroc să scap doar cu atît. Vîntul șuiera zgomotos și continuu cu vreo 40 de kilometri la oră, dar rafalele erau mult mai puternice și din toate direcțiile. Uneori, cînd vîntul bătea din față, făceam doi pași înainte și unul înapoi. Cînd bătea dintr-o parte, ne împingea cu hotărîre spre buza prăpastiei. Din cauza ceții, nu puteam să ne dăm seama cît de adînc era hăul nici într-o parte, nici în cealaltă, dar părea îngrozitor de abrupt și, la urma urmei, ne aflam la un kilometru și jumătate în nori. Dacă vremea se mai strica un pic – dacă ceața ne-ar fi împiedicat complet să vedem pe unde pășim sau dacă rafalele de vînt ar fi devenit suficient de puternice cît să doboare un adult –, am fi fost obligați să ne oprim acolo jos, eu fiind ud leoarcă. Cu doar 40 de minute înainte fluieram scăldați în

razele soarelui. Atunci am înțeles cum mor oameni în White Mountains chiar și în timpul verii.

Ca atare, îmi era puțin rău. Tremuram din toate încheieturile și mă simțeam ciudat de amețit. Deocamdată nu părea că aveam motive să mă panichez, dar în mod clar nu-mi era bine. Culmea parcă nu se mai sfîrșea și în vidul acela lăptos nu puteam desluși cu nici un chip cît mai aveam pînă vom zări înaintea noastră silueta vîrfului Lafayette. M-am uitat la ceas; era 11 fără două minute, o oră numai bună de luat prînzul cînd și dacă aveam să mai ajungem vreodată la cabana aia uitată de Dumnezeu – și m-am mai liniștit la gîndul că încă nu mi-am pierdut discernămîntul. Sau cel puțin așa mi s-a părut. Probabil o persoană confuză ar fi prea confuză ca să recunoască faptul că e confuză. *Ergo*, dacă ești conștient de faptul că nu ești confuz, în cazul ăsta nu ești confuz. Dacă nu cumva, mi-a trecut prin minte dintr-odată – și ideea asta mi-a dat fiori –, *dacă nu cumva* a te convinge singur că nu ești confuz nu e cumva unul dintre primele simptome necruțătoare ale confuziei. Sau poate nu dintre primele. Cine știe? Poate că tocmai intram într-un soi de stare inevitabilă ce precedă confuzia, caracterizată prin teama celui afectat că intră într-o stare ce precedă confuzia. Cam asta e problema cînd îți pierzi mințile; nu prea mai apuci să-ți revii.

M-am uitat din nou la ceas și-am constatat îngrozit că era tot 11 fără două minute. Îmi pierdeam percepția timpului! Poate că nu mai eram în stare să-mi evaluez credibil mintea șovăielnică, dar dovada era aici, la încheietura mîinii. Cît avea să mai treacă pînă cînd voi începe să țopăi pe jumătate dezbrăcat, încercînd să sting niște flăcări, să-mi intre în cap ideea genială că modalitatea cea mai bună de a ieși din încurcătura asta ar fi să

planez pînă în fundul văii cu o parașută magică, invizibilă? M-am smiorcăit puțin și am mers mai departe, am mai așteptat un minut și m-am uitat din nou la ceas. Tot 11 fără două minute! Era clar că nu-s deloc în regulă.

Bill, care părea senin și imun la frig și, bineînțeles, se comporta de parcă înaintam pe acea culme înaltă pe un vînticel cam neobișnuit pentru anotimpul respectiv, se uita din cînd în cînd în urmă, ca să mă întrebe cum mă mai simt.

— Grozav! spuneam eu, căci îmi era prea jenă să recunosc că, de fapt, îmi pierdeam mințile și nu mai aveam mult pînă să pășesc în gol cu un zîmbet tîmp, strigînd: „Ne vedem pe lumea cealaltă, prietene!”.

Nu cred că pierduse vreodată vreun pacient pe un vîrf de munte și nu voiam să-l îngrijorez. În plus, nu eram cu totul convins că îmi pierd controlul; pur și simplu nu mă simțeam deloc în largul meu.

Habar n-am cît ne-a luat ca să ajungem pînă pe vîrful biciuit de vînt al Muntelui Lafayette, știu doar că s-au scurs două eternități. Acum o sută de ani, în acest loc sumbru și neprietenos se afla un hotel, iar temelia sa roasă de vînt încă există – am văzut-o în fotografii –, însă acum nu-mi amintesc deloc de ea. Nu mă gîndeam decît să cobor poteca secundară pînă la Greenleaf Hut. Trecea printr-o zonă întinsă cu grohotiș și apoi, după un kilometru și jumătate, intra în pădure. Aproape imediat ce am coborît de pe vîrful muntelui, vîntul s-a mai potolit, iar după vreo sută cincizeci de metri lumea a devenit destul de calmă, straniu de calmă, și din ceața deasă mai rămăseseră doar niște petice care pluteau haotic. Brusc, am putut vedea lumea de la picioarele noastre și ne-am dat seama cît de sus ne aflam – foarte sus! –, deși toate piscurile din

preajmă erau învăluite în nori. Spre surprinderea și satisfacția mea, mă simțeam mult mai bine. M-am îndreptat de spate, dîndu-mi seama că mersesem o bună bucată de vreme cocoșat de-a binelea. Da, era clar, mă simțeam mult mai bine: nu-mi mai era frig aproape deloc, iar mintea mi se limpezise într-un mod plăcut.

— N-a fost chiar așa de rău, i-am spus eu lui Bill, chicotind ca un adevărat „munțoman”, și am grăbit pasul spre cabană.

Greenleaf Hut este una dintre cele zece cabane din piatră pitorești și, în acest caz, excepțional de bine localizate, construite și întreținute în White Mountains de onorabilul Appalachian Mountain Club. Acesta, fondat acum peste 120 de ani, nu este doar cel mai vechi club de drumeții din America, ci și cel mai vechi club dedicat conservării de orice tip. Dai 50 de dolari pe noapte pentru un pat, cină și mic dejun, așa că „integraliștii” îl numesc Clubul de Făcut Bani al Apalașilor. Mai mult decît atît, trebuie să-ți faci rezervare cu cîteva zile, uneori chiar cu cîteva săptămîni înainte. Nu prea lasă impresia că i-ar susține pe „integraliști”, ci mai degrabă că ar fi un club de drumeții gen Cape Cod. Totuși, spre meritul său, Appalachian Mountain Club întreține 2.250 de kilometri de trasee în White Mountains, administrează un excelent centru pentru vizitatori în Pinkham Notch, scoate cărți bune și îți permite să intri în cabanele sale ca să folosești toaletele, să-ți iei apă sau doar să te încălzești, ceea ce am făcut și noi acum, plini de recunoștință.

Am cumpărat cîte o cafea fierbinte și ne-am dus într-o sală de mese, unde ne-am așezat alături de alți cîțiva drumeți uzi și ne-am mîncat prînzul. Cabana era foarte plăcută, într-un mod elementar și rustic, cu un tavan înalt și mult spațiu de mișcare. Cînd am terminat de mîncat, începusem să mă simt cam

înțepenit, așa că m-am ridicat ca să mă dezmorțesc și am aruncat o privire în una din cele două camere. Era o încăpere spațioasă, cu priciuri încastrate în perete, suprapuse cîte patru. Era curată și aerisită, dar uimitor de simplă și probabil că arăta ca o cazarmă militară noaptea cînd era plină de excursioniști și de echipamentele lor. Nu mă atrăgea deloc. Benton MacKaye n-avea nici o legătură cu aceste cabane, dar ele se potriveau perfect cu viziunea sa – simple, rustice, la comun – și mi-am dat seama, cu un fel de șoc inevitabil, că, dacă visul său de a construi un lanț de pensiuni de-a lungul traseului ar fi devenit realitate, ele ar fi arătat exact așa. Fanteziile mele cu un refugiu relaxat și intim avînd o verandă plină de balansoare semănau acum mai mult cu o tabără de vacanță – și una destul de scumpă, dacă e să ne luăm după tarifele AMC.

Am făcut un calcul rapid. Presupunînd că 50 de dolari era prețul standard, un „integralist” obișnuit ar fi plătit undeva între 6.000 și 7.500 de dolari ca să se cazeze noapte de noapte la o cabană de-a lungul traseului. Evident, n-ar fi funcționat niciodată. Poate era mai bine așa.

Soarele strălucea anemic cînd am ieșit din cabană și am luat-o la vale pe o potecă secundară spre Franconia Notch și, pe măsură ce coboram, a început să prindă putere, pînă ne-am pomenit din nou într-o zi frumoasă de iulie, cu o atmosferă leneșă și blîndă și copacii fermecător presărați cu pete de lumină și ciripit de păsărele. Cînd am ajuns la mașină, spre sfîrșitul după-amiezii, mă uscasem aproape complet, iar spaima trasă pe Lafayette – acum, cînd mă lăfăiam în razele generoase ale soarelui, sub un cer de un albastru intens – părea o amintire îndepărtată.

Cînd am urcat în mașină, m-am uitat la ceas. Arăta 11 fără două minute. L-am scuturat puțin și am privit curios cum secundarul se pune din nou în mișcare.

1* Ben Nevis este cel mai înalt vîrf din Marea Britanie (1.343 de metri) (n. tr.).

Capitolul 18

În după-amiaza zilei de 12 aprilie 1934, Salvatore Pagliuca, meteorolog la observatorul meteorologic de pe vîrful Muntelui Washington, a avut parte de o experiență pe care n-a mai trăit-o nimeni pînă atunci și nici după aceea.

Uneori, Mount Washington devine puțin cam vijelios, ca să folosesc un eufemism, iar 12 aprilie a fost o zi deosebit de vîntoasă. În ultimele 24 de ore viteza vîntului nu scăzuse sub 172 de kilometri la oră, iar de multe ori rafalele erau și mai puternice. Cînd i-a venit rîndul lui Pagliuca să noteze valorile înregistrate după-amiază, vîntul era atît de puternic, încît și-a legat o funie în jurul mijlocului și i-a pus pe doi colegi să țină de celălalt capăt. Bărbații abia reușeau să țină deschisă ușa stației meteo și s-au străduit din răsputeri să nu-l lase pe Pagliuca să se transforme într-un fel de zmeu uman. Nu se știe cum a reușit Pagliuca să ajungă la instrumentele meteorologice și să noteze valorile și nici ce-a spus atunci cînd a ajuns în sfîrșit înapoi, deși „Dumnezeule, Doamneeeee!” ar putea fi o variantă.

Sigur e că Pagliuca avusese experiența unui vînt de 372 de kilometri la oră la sol. Nicăieri, niciodată nu s-a mai înregistrat o valoare apropiată de aceasta.

În volumul *Cea mai rea vreme de pe Pămînt. O istorie a Observatorului de pe Mount Washington*, William Lowell

Putnam notează sec: „S-ar putea să fie, din cînd în cînd, undeva, într-un loc inaccesibil de pe planeta Pămînt, și o vreme mai rea, dar asta încă rămîne de dovedit”. Printre numeroasele recorduri ale stației meteo de pe Mount Washington se numără: cele mai multe instrumente meteorologice distruse, cel mai mult vînt în 24 de ore (aproape 5.000 de kilometri) și cea mai marcată răcire eoliană (o combinație de vînt suflînd cu o viteză de 160 de kilometri la oră și o temperatură de –43,8 grade Celsius, de o asprime neîntîlnită nici măcar în Antarctica).

Mount Washington datorează aceste evenimente meteorologice straniu de extreme nu atît altitudinii sau latitudinii sale, deși amîndouă sînt factori influenți, cît faptului că este amplasat exact în punctul în care sistemele meteorologice de la mare altitudine din Canada și zona Marilor Lacuri se întîlnesc cu aerul umed, mult mai cald care ajunge aici dinspre Atlantic sau sudul Statelor Unite. Prin urmare, are parte de căderi de zăpadă de 6,25 metri pe an și de nămeți de pînă la 6 metri. În timpul unei furtuni memorabile din 1969, pe vîrful muntelui s-au depus în trei zile 248 de centimetri de zăpadă – adică aproape doi metri și jumătate. Vîntul e o trăsătură distinctă; în două din trei zile de iarnă și în 40% din totalul zilelor suflă în medie cu forța unui uragan (peste 120 km/h). Din cauza iernilor lungi și aspre, pe vîrful muntelui, temperatura medie anuală abia dacă ajunge la –2,7 grade Celsius. Media în timpul verii e de 11 grade Celsius – cu 14 grade mai mică decît la poale. E un munte brutal și, cu toate astea, sînt oameni care îl escaladează – sau măcar încearcă – chiar și iarna.

În cartea lor *În munți*, Maggie Stier și Ron McAdow povestec cum doi studenți de la University of New Hampshire, Derek

Tinkham și Jeremy Haas, s-au hotărît să plece în drumeție, în ianuarie 1994, pe Presidential Range – șapte vîrfuri, inclusiv Washington, toate botezate după președinți americani. Deși mai făcuseră drumeții pe timp de iarnă și erau bine echipați, nu și-au putut închipui în ce se băgau. În a doua noapte, viteza vîntului a crescut la 145 de kilometri la oră, iar temperatura a scăzut la –35 de grade Celsius. Eu am simțit pe pielea mea o temperatură de –31 de grade Celsius pe o vreme calmă și pot să spun că, deși bine înfofolit și beneficiind de căldura reziduală din interior, în cîteva minute devine foarte greu de suportat. Cumva, cei doi au rezistat în noaptea aceea, dar a doua zi Haas a spus că nu mai poate continua. Tinkham l-a ajutat să se vîre într-un sac de dormit, apoi s-a chinuit să ajungă la observatorul meteo, aflat la cîțiva kilometri distanță. A reușit să ajungă, deși cu degerături grave. Prietenul său a fost găsit a doua zi, „pe jumătate afară din sacul de dormit și înghețat bocnă".

Pe Mount Washington au mai murit zeci de oameni și în condiții mult mai puțin dificile. Unul dintre primele și cele mai faimoase cazuri a fost cel al unei tinere pe nume Lizzie Bourne, care, în 1855, la scurt timp după ce Mount Washington a început să devină o atracție pentru turiști, a hotărît să facă o plimbare pe munte în compania a doi bărbați, într-o după-amiază caldă de septembrie. După cum probabil deja ați ghicit, vremea s-a stricat și toți trei s-au trezit învăluiți în ceață. Cumva, s-au rătăcit unul de altul. După căderea nopții bărbații au reușit să ajungă la un hotel din vîrful muntelui. Lizzie a fost găsită a doua zi la numai 50 de metri de ușă, doar că era moartă.

În total, 122 de oameni și-au pierdut viața pe Washington. Pînă nu demult, cînd a fost depășit de Mount Denali din Alaska,

era cel mai ucigaș munte din America de Nord. Așa că, atunci cînd eu și neînfricatul doctor Abdu ne-am oprit la poalele sale, cîteva zile mai tîrziu, pentru a doua noastră ascensiune, luasem cu mine suficiente haine de rezervă ca să traversez și Arctica – îmbrăcăminte impermeabilă, pulover de lînă, geacă, mănuși, pantaloni de rezervă și izmene. Nu aveam să mai îngheț niciodată de frig pe un vîrf de munte.

Washington, cel mai înalt vîrf la nord de Smokies și la est de Munții Stîncoși, aflat la respectabila altitudine de 1.917 metri, are parte de puține zile senine, iar aceasta era una dintre ele, așa că o mulțime de oameni îl luaseră cu asalt. La ora 8.10, în dimineața în care am ajuns, am numărat mai bine de 70 de mașini în parcarea de la Centrul pentru vizitatori Pinkham Notch și continuau să vină și altele. Washington este cel mai popular vîrf din White Mountains, iar Tuckerman Ravine Trail, ruta aleasă de noi, e cel mai popular traseu de pe munte. Vreo 60.000 de turiști își încearcă anual norocul pe Tuckerman Trail, deși mulți dintre ei ajung cu mașina pînă în vîrf, făcînd pe jos numai coborîrea, așa că statisticile sînt oarecum denaturate. În orice caz, nu era chiar așa de algomerat pentru o dimineață frumoasă, caldă, senină și splendid de promițătoare de sfîrșit de iulie.

Urcușul a fost mult mai ușor decît îndrăznisem să sper. Încă nu mă puteam obișnui cu experiența inedită de a urca pe munți mari fără un rucsac greu în spate. E o diferență foarte mare. N-o să spun că am alergat la deal, dar, avînd în vedere că am urcat pieptiș pînă la o altitudine de aproape 1.370 de metri mergînd cam cinci kilometri, am avut un ritm rapid constant. Ne-a luat două ore și 40 de minute (ghidul lui Bill de drumeții

prin White Mountains estima că traseul s-ar putea face în patru ore și 15 minute), așa că eram destul de mîndri.

Or fi existînd pe Appalachian Trail vîrfuri mai solicitante și mai impresionante decît Washington, dar nici unul nu e mai surprinzător. Te chinui să urci ultima pantă abruptă de stîncă pentru a ajunge la ceea ce reprezintă, în ultimă instanță, un vîrf destul de înalt, iar cînd scoți capul peste culme, întîi și-ntîi te întîmpină o parcare terasată enormă, plină de automobile care strălucesc încinse în soare. Dincolo de aceasta se întinde un complex de clădiri printre care mișună mulțimi de oameni în pantaloni scurți și cu șepci de baseball. Seamănă cu o expoziție universală care, în mod ciudat, a fost mutată pe un vîrf de munte. Pe Appalachian Trail te obișnuiești atît de mult cu faptul că pe vîrfurile de munte sînteți doar tu și alte cîteva persoane, care au depus la fel de mult efort ca și tine ca să ajungă acolo, încît priveliștea aceasta a fost, fără îndoială, fascinantă. Pe Washington, turiștii pot ajunge de pe partea cealaltă cu mașina, dacă plătesc, pe un drum șerpuit, sau pe o cale ferată cu cremalieră, și sute de oameni – aparent, foarte mulți – se serviseră de aceste opțiuni. Erau peste tot, încălzindu-se la soare, înșirați de-a lungul balustradelor pe terasele panoramice, hoinărind printre magazine și locurile unde se mînca. Cîteva minute m-am simțit ca un vizitator de pe altă planetă. Mi-a plăcut la nebunie. Era groaznic, bineînțeles, și o profanare a celui mai înalt munte din nord-est, dar eram încîntat că asta exista într-un singur loc. Făcea ca restul traseului să pară perfect.

Epicentrul tuturor activităților era o clădire din beton monstruos de urîtă, Centrul de informare, cu ferestre mari, platforme largi pentru admirat priveliștea și o cafenea exagerat

de animată. Imediat ce intrai pe ușă, era o listă lungă cu cei ce muriseră pe munte și cauzele deceselor, care începea cu un anume Frederick Strickland din Bridlington, Yorkshire, rătăcit în timpul unei furtuni în octombrie 1849, și continua cu o puzderie de întîmplări nefericite care-ți cam tăiau răsuflarea, încheindu-se cu moartea a doi excursioniști surprinși de o avalanșă cu doar trei luni în urmă. În 1996 muriseră deja șase oameni pe versanții muntelui Washington și ne aflam abia la jumătatea anului – o statistică destul de deprimantă –, iar pe panou mai era destul loc și pentru alții.

La subsol se afla un muzeu micuț cu informații despre clima, geologia și flora caracteristică a muntelui Washington, dar ceea ce mi-a atras atenția în mod deosebit a fost un filmuleț amuzant intitulat *Micul dejun al campionilor*, pe care bănuiesc că l-au făcut meteorologii așa, ca să se amuze. Era filmat cu o cameră fixă pe una dintre terasele de pe vîrf și surprindea un bărbat care stătea la o masă, de parcă era pe terasa unui restaurant, în timpul uneia dintre celebrele vîntoase. În timp ce bărbatul ține masa cu mîinile, un chelner se apropie mergînd împotriva vîntului, evident, cu mare dificultate, ca unul care pășește pe aripa unui avion la o altitudine de 10.000 de metri. Încearcă să-i toarne clientului cereale într-un castron, dar toate zboară orizontal din cutie. Apoi adaugă lapte, dar și ăsta o ia în aceeași direcție (majoritatea vărsîndu-se pe client – un moment foarte amuzant). Apoi zboară și vasul, și tacîmurile, dacă-mi amintesc bine, apoi începe și masa să-și ia zborul, după care filmul se termină. A fost atît de bun, încît m-am uitat de două ori, apoi m-am dus să-l caut pe Bill ca să-i spun să se uite și el, dar n-am reușit să-l zăresc în îmbulzeala de oameni, așa că am ieșit afară, pe terasa panoramică, și-am privit trenul care urca pufăind și

scoțînd nori negri de fum. A oprit în stația de pe vîrf și afară s-au năpustit alte sute de turiști veseli.

Pe Mount Washington turismul are o tradiție îndelungată. În vîrf exista un restaurant încă din 1852, iar proprietarii serveau cam 100 de mese pe zi. În 1853, pe munte a fost construit și un mic hotel de piatră numit Tip-Top House, care a avut un succes enorm imediat ce s-a deschis. Apoi, în 1869, un întreprinzător local pe nume Sylvester March a construit calea ferată cu cremalieră, prima de acest fel din lume. Toată lumea a crezut că-i nebun și că, chiar dacă avea să reușească să o construiască – lucru îndoielnic –, n-o să existe cerere pentru așa ceva. În realitate, după cum mi-au demonstrat hoardele care s-au revărsat din tren, oamenii încă nu s-au plictisit de ea.

La cinci ani după ce a fost inaugurată calea ferată, bătrînul Tip-Top a fost urmat de mult mai impunătorul Summit House Hotel, iar acesta a fost și el urmat de un turn înalt de 12 metri cu un proiector multicolor, care putea fi zărit de oriunde din New England și din largul mării. La sfîrșitul secolului, pe vîrful muntelui se publica și un ziar, ca o noutate pe timp de vară, iar American Express își deschisese o filială aici.

Între timp, și la poale, lucrurile luaseră avînt. Industria modernă a turismului, în sensul de oameni care călătoresc în masă într-un loc plăcut și găsesc acolo numeroase distracții care îi așteaptă, este în principal o invenție din White Mountains. Hoteluri impunătoare, cu pînă la 250 de camere, au răsărit în toate văile. Construite într-un stil elegant casnic, ca niște căsuțe la proporțiile unor spitale ori sanatorii, acestea erau niște structuri exagerat de împodobite și de elaborate, printre cele mai mari și mai complicate clădiri din lemn făcute vreodată, cu acoperișuri ondulate, punctate pe alocuri de

turnuri și foișoare și toate celelalte detalii arhitecturale pe care o numai minte victoriană le-ar putea născoci. Aveau sere cu plante ornamentale și saloane, săli de mese pentru 200 de persoane și verande ca punțile de promenadă de pe transatlantice, de unde oamenii puteau să-și umple plămînii cu aerul ozonat și să admire splendoarea aspră a naturii.

Hotelurile mai selecte erau cu adevărat selecte. Profile House din Franconia Notch avea propria linie de cale ferată pînă la Bethlehem Junction, la 13 kilometri distanță; pe terenul său se aflau 21 de vile, fiecare cu pînă la 12 dormitoare. Maplewood avea propriul cazinou. Oaspeții de la Crawford House puteau să aleagă dintre nouă cotidiene din New York și Boston, livrate prin comandă specială. Tot ce era nou și incitant – lifturi, iluminat cu gaz, piscine, terenuri de golf – apărea prima dată în White Mountains. Pînă în anii 1890, în acești munți erau 200 de hoteluri. Nu mai existaseră nicăieri atîtea hoteluri de o asemenea grandoare, cu siguranță nu într-o regiune montană. Și acum au dispărut practic toate.

Mount Washington Hotel, cel mai mare dintre toate, a fost inaugurat în 1902 în Bretton Woods, într-un loc deschis, pe o pajiște, avînd în fundal Presidential Range. Construit într-un stil impozant, descris de arhitect, în mod optimist, drept „Renaștere spaniolă”, era culmea eleganței și opulenței, cu 1.000 de hectare de teren cultivat, 235 de camere de oaspeți și toate detaliile podoabelor pe care le putea cumpăra cu o tonă de bani. Numai pentru stucaturi dezvoltatorii au adus 250 de meșteri italieni. Dar era deja anacronic.

Moda evolua. Turiștii americani descopereau litoralul. Hotelurile din White Mountains erau puțin cam plictisitoare, puțin cam izolate și prea scumpe pentru gusturile moderne.

Mai rău, începuseră să atragă și altă categorie de oameni: parveniți din Boston și New York. Ultima și cea mai grea lovitură a fost automobilul. Hotelurile fuseseră construite plecîndu-se de la premisa că oamenii vor rămîne cel puțin două săptămîni, dar mașina le-a oferit turișitilor o mobilitate capricioasă. În ediția din 1924 a volumului *Șoselele și drumurile din New England văzute din mașină*, autorul lăuda splendoarea de neegalat a acestor munți – cascadele Franconiei, forța de alabastru a muntelui Washington, farmecul misterios al unor orășele precum Lincoln și Bethlehem – și-i încuraja pe turiști să petreacă în munți o zi întreagă și-o noapte. America intra nu doar în era automobilului, ci și în era atenției de scurtă durată.

Unul cîte unul, hotelurile s-au închis, au fost abandonate sau, mai des, au ars pînă în temelii (în mod miraculos, de multe ori, aproape singurul lucru care scăpa din flăcări era polița de asigurare), iar pe terenurile lor s-a reînstăpînit treptat pădurea. Cîndva, din vîrful muntelui aș fi putut să văd vreo 20 de hoteluri mari. Astăzi mai e doar unul, Mount Washington Hotel, încă impunător și somptuos, cu acoperișul său roșu-aprins, dar inevitabil uitat în măreția sa solitară. (Și chiar și acesta s-a aflat de mai multe ori în pragul falimentului.) În rest, de-a lungul văii largi de la poale, unde odinioară se înălțaseră mîndre hotelurile Fabyan, Mount Pleasant, Crawford House și multe altele, nu mai erau decît pădure, șosele și moteluri.

De la început pînă la sfîrșit, marea epocă a hotelurilor din White Mountains a durat numai 50 de ani. Din nou, pot să vă prezint Appalachian Trail ca pe un simbol al venerabilității. Și, cu gîndul ăsta în minte, am plecat să-l caut pe prietenul meu Bill și să ne încheiem plimbarea.

Capitolul 19

— Mi-a venit o idee grozavă, a spus Stephen Katz.

Eram în living, acasă la mine, în Hanover, două săptămîni mai tîrziu. Dimineață urma să plecăm spre Maine.

— A, da? am întrebat eu, încercînd să nu par prea circumspect, căci ideile nu sînt tocmai punctul forte al lui Katz.

— Știi cît de groaznic e să cari un rucsac plin?

Am dat din cap. Bineînțeles că știam.

— Ei bine, mă gîndeam la asta deunăzi. De fapt, mă gîndesc la asta de multă vreme, fiindcă, Bryson, ca să fiu sincer, ideea de a lua iar rucsacul ăla în spinare... – a continuat apoi cu glas scăzut – mă face să mi se zbîrlească naibii păru-n cap.

A dat din cap solemn și a repetat:

— Mi se zbîrlește naibii păru-n cap. Și după aia mi-a venit o idee grozavă. O alternativă. Închide ochii.

— De ce?

— Vreau să-ți fac o surpriză.

Urăsc să închid ochii ca să-mi facă cineva surprize, întotdeauna am urît asta, dar m-am supus.

Îl auzeam cum cotrobăie prin ranița lui militărească.

— „Cine cară mereu o greutate mare?”, a continuat el. Asta-i întrebarea pe care mi-am pus-o. „Cine cară o greutate mare zi de zi?” Hei, nu trage cu ochiul! Și după aia mi-a picat fisa.

A tăcut o clipă, ca și cînd ar fi făcut o ajustare crucială care ar fi garantat crearea unei impresii perfecte.

— Gata, acum poți să te uiți.

Am deschis ochii. Katz, rînjind cu toată gura, ținea pe umăr o geantă de la publicația *Des Moines Register* – genul acela de sac galben țipător pe care vînzătorii de ziare din America și-l pun de obicei în bandulieră, ca pe o geantă de poștaș, înainte să se urce pe bicicletă și să-și facă rondul.

— Cred că glumești, am spus eu încet.

— Ba n-am vorbit mai serios în viața mea, vechiul meu tovarăș de aventuri montane. Ți-am adus și ție una.

Mi-a întins și mie o geantă pe care a scos-o din raniță, încă perfect împăturită și pusă într-o învelitoare transparentă.

— Stephen, nu poți să mergi prin sălbăticia munților din Maine cu o geantă de poștaș!

— De ce nu? E comodă, e impermeabilă – cît de cît –, e *încăpătoare* și cîntărește cam 100 de grame. Este Accesoriul de Drumeție Perfect. Hai să te-ntreb ceva: cînd ai văzut tu ultima oară un vînzător de ziare cu hernie?

A dat din cap cu un aer înțelept, ca și cum cu replica asta mă făcuse praf.

Am dat să deschid gura ca să spun ceva, dar Katz s-a grăbit să continue înainte să apuc eu să-mi pun gîndurile în ordine.

— Uite care-i planul, a continuat el. Luăm cu noi doar minimul posibil – fără primusuri, fără butelii de rezervă, fără paste, fără cafea, fără corturi, fără huse și fără saci de dormit. Umblăm și campăm ca niște adevărați munțomani. Ce, Daniel Boone a avut un sac de dormit umplut cu material izolant pentru trei anotimpuri? Nu prea cred. Luăm cu noi doar hrană rece, sticle de apă și poate un rînd de haine. M-am gîndit că

putem reduce greutatea pînă la 2-3 kilograme. Și – și-a învîrtit plin de încîntare mîna prin geanta goală – punem totul *aici*.

Expresia de pe fața lui mă implora să-l laud pentru ideea asta genială.

— Te-ai gîndit măcar o clipă cît de ridicol ai arăta?

— Da. Nu-mi pasă.

— Te-ai gîndit cîtă bășcălie o să facă pe seama ta fiecare om pe care-l vei întîlni de aici pînă pe Katahdin?

— Mi se rupe.

— Ei bine, ți-a trecut prin cap ce-ar spune un pădurar dacă te-ar vedea avîntîndu-te în The Hundred Mile Wilderness cu o geantă de cărat ziare? Știi că au dreptul să-i rețină pe toți cei care nu par apți din punct de vedere mental sau fizic?

Asta era o minciună gogonată, dar am văzut, plin de speranță, că s-a cam încruntat.

— Și ți-a trecut prin cap că motivul pentru care vînzătorii de ziare nu au hernie o fi că-și cară gențile numai o oră sau două pe zi – că s-ar putea să nu mai fie așa de comodă cînd o cari zece ore încontinuu prin munți –, că o să se lovească non-stop de picioarele tale și-o să ți se frece de umeri pînă o să-ți facă rană? Uită-te numai cum te roade deja pe gît!

Începea să-și lase încet ochii în pămînt. Iată un lucru bun cînd era vorba despre Katz și ideile lui crețe – nu era niciodată prea greu să-l convingi să renunțe la ele. Și-a dat geanta jos.

— OK, a fost el de-acord cu mine, dracu' să le ia de genți! Dar luăm bagaje puține.

Eram mulțumit și cu atît. De fapt, mi s-a părut o propunere cît se poate de rezonabilă. Am pus în bagaj mai multe lucruri decît și-a dorit Katz – eu am insistat să luăm sacii de dormit, haine groase și corturile pe motiv că drumeția putea să fie mult

mai dificilă decît își imagina el –, dar am fost de acord să renunțăm la primus, butelii de gaz, oale și tigăi. Aveam să mîncăm hrană rece – în principal Snickers, stafide și un soi de salam indestructibil numit Slim Jim. Nu muream noi două săptămîni. Oricum, nu mai puteam suporta nici un castron de paste. În total, am economisit vreo 2 kilograme fiecare – o nimica toată, de fapt –, dar Katz a părut exagerat de încîntat. Nu se întîmpla prea des să-i convingă pe oameni să facă așa cum vrea el, nici măcar în parte.

Și, astfel, a doua zi, nevastă-mea ne-a dus cu mașina în adîncul pădurilor nesfîrșite din nordul statului Maine pentru călătoria noastră prin The Hundred Mile Wilderness. Maine e înșelător. Este al doisprezecelea cel mai mic stat, dar are mai multă pădure nelocuită – peste patru milioane de hectare – decît oricare alt stat în afară de Alaska. În fotografii pare senin și atrăgător, aproape ca un parc, cu sute de lacuri reci și adînci și kilometri de munți unduioși, tăcuți și neguroși. Doar Katahdin, cu povîrnișurile sale stîncoase în partea superioară și cu forța sa uimitoare, oferă privirii o imagine oarecum intimidantă. De fapt, totul e dificil aici.

Cei care întrețin traseul în Maine au o pasiune deosebită pentru alegerea celor mai stîncoase urcușuri și a celor mai amenințătoare povîrnișuri, iar în Maine astea sînt cu duiumul. De-a lungul celor 455 de kilometri cît are Appalachian Trail în Maine, excursioniștii care se îndreaptă spre nord au aproape 30 de kilometri de urcuș, cam cît trei munți Everest. Iar în centru se găsește și faimoasa The Hundred Mile Wilderness – 160,4 kilometri de potecă prin pădurea nordică fără nici un magazin, nici o casă și nici un drum asfaltat, din satul Monson pînă într-un loc de camping aflat la Abol Bridge, chiar la poalele

muntelui Katahdin. Este porțiunea cea mai izolată din tot traseul. Dacă ți se întîmplă ceva cît timp te afli în The Hundred Mile Wilderness, ești pe cont propriu. Ai putea muri acolo din cauza unei bătături infectate.

Celor mai mulți le ia între o săptămînă și zece zile ca să străbată această porțiune legendară. Pentru că noi aveam la dispoziție două săptămîni, am rugat-o pe nevastă-mea să ne lase la Caratunk, un sat izolat situat pe valea rîului Kennebec, la 61 de kilometri de Monson, de unde începe oficial Sălbăticia. Aveam trei zile ca să ne facem încălzirea și ocazia de a ne reaproviziona în Monson înainte să intrăm fără cale de întoarcere în inima pădurii. În săptămîna dinainte de venirea lui Katz, eu mai făcusem niște drumeții prin vest, în jurul lacurilor Rangeley și Flagstaff, într-un fel de misiune de recunoaștere, așa că aveam impresia că știu terenul. Chiar și-așa, am avut un șoc.

Era pentru prima oară în aproape patru luni cînd ridicam în spate un ruscac plin. Nu-mi venea să cred cît e de greu, nu-mi venea să cred că existase o vreme cînd mi se păruse normal să fie așa de greu. Am resimțit efortul imediat și a fost descurajant. Dar cel puțin eu mai făcusem niște drumeții. Katz, după cum a devenit evident în scurt timp, o lua de la zero – de fapt, cu zeci de clătite la micul dejun sub zero. Din Caratunk începea un urcuș domol și lung de 8 kilometri pînă la un lac mare numit Pleasant Pond, deloc solicitant, dar am sesizat îndată că Katz abia se mișca, respirînd foarte greu, iar pe chip avea o expresie șocată, de parcă îi venea să întrebe: „Unde mă aflu?”.

Cînd îl întrebam cum se simte, tot ce mîrîia era un „Frate!” pe un ton plin de uimire; și-a mai scos un „băgaaaaaaaaa-mi-aș” – prelung și profund, cum face o pernă umflată atunci cînd

se așază cineva pe ea – cînd și-a lăsat jos ruscacul la primul popas pe care l-am făcut, după 45 de minute. Era o după-amiază înăbușitoare, iar Katz era leoarcă de transpirație. A scos o sticlă de apă și a băut aproape jumătate din ea. Apoi s-a uitat la mine cu ochii plini de o disperare mută, și-a pus rucsacul în spate și, fără nici o vorbă, s-a întors la datorie.

Pleasant Pond era un punct turistic – auzeam chiotele vesele ale copiilor care se bălăceau și înotau la vreo sută de metri de noi, deși nu zăream lacul deloc prin desișul pădurii. Într-adevăr, fără veselia lor nici n-am fi știut că era acolo, ceea ce ne reamintea cît de sufocantă putea fi pădurea. Dincolo de ea se înălța Middle Mountain, de doar 762 de metri, dar foarte abrupt și o experiență cu totul diferită într-o zi toridă de vară, cu un rucsac mare atîrnînd greu pe niște umeri delicați. M-am muncit, deloc încîntat, să ajung în vîrful muntelui. În scurt timp, Katz a rămas cu mult în urmă, abia tîrîndu-și picioarele.

Trecuse de 6 cînd am ajuns la poalele muntelui, pe partea cealaltă, și am găsit un loc de tabără acceptabil lîngă un drum forestier acoperit cu iarbă și puțin umblat, într-un loc numit Baker Stream. L-am așteptat cîteva minute pe Katz, apoi mi-am instalat cortul. După 20 de minute, pentru că încă nu ajunsese, am plecat să-l caut. Am mers aproape o oră pînă l-am găsit într-un final; avea o privire de om beat.

I-am luat eu rucsacul și-am oftat cînd mi-am dat seama că era ușor.

— Ce s-a întîmplat cu rucsacul tău?

— A, am aruncat niște chestii, a spus el nefericit.

— Ce?

— Păi, niște haine și altele.

Nu părea hotărît dacă să-i fie rușine sau să se ia la harță cu mine. Pînă la urmă a ales a doua variantă.

— Puloverul ăla idiot, de exemplu.

Ne ciondăniserăm puțin cu privire la necesitatea de-a avea la noi îmbrăcăminte de lînă.

— Dar s-ar putea să se facă frig. Vremea e foarte schimbătoare în munți.

— Da, sigur. Bryson, sîntem în august. Nu știu dacă ai observat.

Degeaba mă certam cu el. Cînd am ajuns în tabără și-și instala și el cortul, m-am uitat în rucsacul lui. Își aruncase aproape toate hainele de schimb și, după cîte se părea, o bună parte din mîncare.

— Unde-s alunele? am întrebat eu. Unde-s toate batoanele alea de salam?

— N-aveam nevoie de toate rahaturile alea. Pînă în Monson facem doar trei zile.

— Stephen, cea mai mare parte din mîncarea aia era pentru The Hundred Mile Wilderness. Nu știm ce fel de provizii găsim în Monson.

— Aaaa.

Părea uimit și contrariat.

— M-am gîndit eu că era cam multă pentru trei zile.

M-am uitat disperat în rucsac și apoi am privit în jur.

— Unde e cealaltă sticlă cu apă?

S-a uitat la mine prostește.

— Am aruncat-o.

— Ai aruncat o sticlă cu apă?

Asta era de-a dreptul uluitor. Dacă e ceva de care ai nevoie pe traseu în august, acel ceva e multă apă.

— Era grea.

— Bineînțeles că e grea. Apa e mereu grea. Dar e și cam vitală, nu crezi?

S-a uitat la mine neputincios.

— Pur și simplu a trebuit să mai reduc greutatea. Am fost disperat.

— Nu, ai fost prost.

— Da, și asta, mi-a dat el dreptate.

— Stephen, aș vrea să nu mai faci chestii din astea.

— Știu, mi-a răspuns el, părînd că regretă sincer.

Cît a terminat el de montat cortul, eu m-am dus să filtrez apa pentru a doua zi dimineață. Baker Stream era un rîu în toată regula – lat, limpede și nu foarte adînc – și foarte frumos în strălucirea înserării văratice, cu niște arbori deasupra și ultimele raze de soare jucîndu-se pe luciul apei. Cînd m-am așezat în genunchi ca să iau apă, mi-am dat seama în mod ciudat de prezența a ceva – ceva *anume* – în pădure, în dreptul umărului meu stîng, ceea ce m-a făcut să mă ridic în picioare și să mă uit prin frunzișul des de la marginea apei. Dumnezeu știe ce m-a împins să mă uit, pentru că nu puteam auzi nimic din pricina susurului melodios al apei, dar la vreo patru metri și jumătate, în tufișurile întunecate, privindu-mă trist, era un elan – o femelă adultă, cel puțin așa am presupus eu, pentru că nu avea coarne. Era clar că se îndrepta spre apă ca să se adape cînd a fost oprită din drum de prezența mea, iar acum, evident, nu era hotărîtă ce să facă în continuare.

Este o experiență extraordinară să te trezești în pădure față în față cu un animal sălbatic mult mai mare decît tine. Știi că astfel de viețăți există, bineînțeles, dar nu te aștepți să te întîlnești vreodată cu una, în mod sigur nu de aproape – iar asta

se afla atît de aproape de mine, încît vedeam insectele acelea ca niște purici care pluteau în cercuri în jurul capului său. Ne-am holbat unul la altul vreun minut, neștiind ce să facem. Fără îndoială, întîlnirea aceasta avea izul evident al unei aventuri încîntătoare, dar în același timp era și ceva mult mai discret și elementar – un fel de recunoaștere reciprocă plină de respect ce însoțește un contact vizual susținut. Asta a fost ceea ce mi s-a părut neașteptat de senzațional – sentimentul că, într-o mică măsură, ne-am salutat cumva, cercetîndu-ne precaut unul pe celălalt. Foarte încet, ca să nu sperii animalul, am plecat pe furiș ca să-l aduc și pe Katz.

Cînd am revenit, elanul înaintase pînă la apă și se adăpa la vreo zece metri mai încolo.

— Uau, a șoptit Katz.

Spre bucuria mea, era și el încîntat. Elanul s-a uitat către noi, a tras concluzia că nu voiam să-i facem rău și a continuat să se adape. Ne-am uitat la animal vreo cinci minute, dar țînțarii ne ciuruiau, așa că ne-am retras și ne-am întors în tabără, simțindu-ne realmente fericiți. A părut un fel de confirmare – acum chiar *eram* în sălbăticie – și o recompensă plăcută după o zi de trudă.

La cină am mîncat niște salam, stafide și Snickers și ne-am retras în corturi ca să scăpăm de atacurile interminabile ale țînțarilor. La un moment dat, Katz a spus, destul de vesel:

— A fost o zi grea azi. Sînt frînt.

Nu prea îi stătea în fire să se întindă la vorbă după ce se retrăgea în cort.

Am mîrîit ceva în semn de aprobare.

— Uitasem cît e de greu.

— Da, și eu.

— Dar primele zile sînt întotdeauna grele, nu-i așa?

— Așa-i.

A oftat și a căscat melodios.

— Mîine o să fie mai bine, a spus, tot căscînd.

Prin asta a vrut să spună, am bănuit eu, că n-o să mai arunce prostește lucruri.

— Ei, noapte bună, a adăugat el.

M-am uitat către peretele cortului, în direcția din care se auzise vocea lui. Era prima dată cînd îmi ura noapte bună după toate săptămînile în care campaserăm împreună.

— Noapte bună, am răspuns eu.

M-am întors pe o parte. Avea dreptate, bineînțeles. Întotdeauna primele zile sînt groaznice. Mîine avea să fie mai bine. Am adormit amîndoi în cîteva minute.

Ei bine, ne înșelaserăm amîndoi. Ziua următoare a început destul de bine, cu un răsărit senin care anunța încă o zi fierbinte. Era prima dată pe traseu cînd ne treziserăm pe căldură și ne-a plăcut asta. Ne-am strîns corturile, am mîncat niște stafide și Snickers și ne-am afundat în pădure.

Pe la 9 soarele era deja sus pe cer și ardea. Chiar și în zilele toride, în pădure este de obicei răcoare, dar aici atmosfera era apăsătoare, nemișcată și umedă, aproape tropicală. Cam după două ore de cînd plecaserăm, am ajuns la o lagună, mare de vreo 8.000 de metri pătrați, aș zice, și plină de trestii subțiri, copaci căzuți și trunchiuri albite ale unor copaci uscați care rămăseseră încă în picioare. La suprafața apei dansau libelule. Dincolo de lagună, așteptînd, se înălța Moxie Bald Mountain. Dar ceea ce atrăgea imediat atenția era faptul că, brusc și năucitor, poteca se termina la marginea apei. Eu și Katz ne-am

uitat unul la celălalt: sigur ceva nu era în regulă aici. Pentru prima dată de cînd plecaserăm din Georgia, ne-am întrebat dacă nu cumva rataserăm poteca. (Dumnezeu știe ce-ar fi zis Chicken John despre asta.) Am luat-o înapoi pe unde veniserăm o bucată bună de drum, am studiat harta și ghidul traseului, am încercat să găsim un drum alternativ care să ocolească iazul, prin desișul încins și impenetrabil, și în cele din urmă am ajuns la concluzia că trebuie să trecem prin apă. Pe malul celălalt, la vreo 70 de metri, Katz a ochit un marcaj alb caracteristic pentru Appalachian Trail. Fără doar și poate, trebuia să intrăm în apă.

Katz a luat-o înainte, desculț și în boxeri, folosind un băț lung ca pe un ghionder, încercînd să găsească locuri pe unde să calce prin învălmășeala de bușteni scufundați sau pe jumătate scufundați. Eu îl urmam la fel, dar rămînînd mai în spate, ca să nu mă las cu toată greutatea pe vreun buștean pe care îl folosea el. Buștenii erau acoperiți de un mușchi lunecos și aveau tendința de a se legăna sau de a se roti îngrijorător atunci cînd pășeam pe ei. Katz era să cadă de două ori. În cele din urmă, cînd mai avea vreo 20 de metri pînă la mal, și-a pierdut complet echilibrul și a plonjat în apa tulbure dînd din mîini și urlînd disperat. S-a dus la fund ca toporul, a ieșit la suprafață, s-a scufundat din nou și a ieșit iar, dînd din mîini și din picioare atît de agitat, încît pentru cîteva clipe de-a dreptul chinuitoare am crezut că se îneacă. În mod clar, greutatea rucsacului îl trăgea pe spate și-l împiedica să stea drept sau măcar să-și țină capul deasupra apei. Eram pe punctul să-mi dau jos rucsacul și să-i sar în ajutor cînd a reușit să se prindă de-un buștean și să se redreseze în poziție verticală. Apa îi ajungea pînă la piept. S-a agățat de buștean, încercînd vizibil să-și recupereze suflul și să se calmeze. Evident, trăsese o sperietură bună.

— Ești bine? l-am întrebat.

— O, minunat, mi-a răspuns. Minunat. Nu știu de ce n-au băgat și niște crocodili aici, ca să fie o adevărată aventură.

Am încercat să pășesc mai departe și, o secundă mai tîrziu, am căzut și eu. Am avut parte de cîteva clipe suprarealiste, derulate cu încetinitorul, în care am observat lumea din perspectiva neobișnuită a luciului apei sau chiar de sub el în timp ce mîna mea încerca neajutorată să ajungă la un buștean pe care nu reușeam să-l apuc – asta într-o liniște tulburată numai de bulbucii apei –, pînă cînd Katz a sărit în ajutorul meu, m-a apucat ferm de tricou și m-a împins din nou într-o lume a luminii și a zgomotului, ridicîndu-mă pe picioare.

— Mersi, am gîfîit eu.

— N-ai pentru ce.

Am înaintat cu greu prin apă spre malul celălalt, căzînd pe rînd și ajutîndu-ne unul pe altul, și ne-am prelins pe noroiul de la mal, tîrînd după noi fire de vegetație pe jumătate putrezită și o grămadă de apă care ni se scurgea din rucsacuri. Le-am dat jos și ne-am așezat, uzi leoarcă și istoviți, uitîndu-ne la lagună de parcă tocmai își bătuse joc de noi. Nu-mi aminteam de o altă zi pe traseu în care să mă fi simțit atît de obosit așa devreme. Cît am stat acolo, s-au auzit niște voci și doi excursioniști tineri, arătînd cam hippie și foarte în formă, au ieșit din pădurea din spatele nostru. Au dat din cap în semn de salut și au scrutat apa cu privirea.

— Mă tem că va trebui să treceți prin apă, a spus Katz.

Unul din excursioniști s-a uitat la el binevoitor.

— E prima dată cînd sînteți în drumeție pe-aici? a întrebat el.

Am dat din cap că da.

— Ei bine, nu vreau să vă descurajez, dar, domnii mei, udeala abia *a început*.

Și, zicînd asta, el și tovarășul lui și-au ridicat rucsacurile deasupra capului, ne-au urat baftă și au intrat în apă. Au traversat laguna cu multă pricepere în vreo 30 de secunde – mie și lui Katz ne luase cam tot atîtea minute – și au ieșit pe malul celălalt de parcă ar fi făcut o baie la picioare, și-au pus iar în spate rucsacurile uscate, ne-au făcut cu mîna și duși au fost.

Katz a respirat adînc și îndelung, parcă oftînd, parcă vrînd să vadă dacă poate respira din nou.

— Bryson, nu încerc să fiu negativist – îți jur –, dar nu-s sigur că sînt făcut pentru așa ceva. Tu ai putea să-ți ridici rucsacul deasupra capului cum au făcut ăia?

— Nu.

Și-n atmosfera aceasta rău prevestitoare, ne-am strîns bine curelele și am pornit încetișor spre Moxie Bald Mountain.

Appalachian Trail era cel mai greu lucru pe care l-am făcut vreodată, iar porțiunea din Maine era cea mai grea de pe tot traseul, înmulțit cu un număr pe care n-am putere să-l calculez. În parte din cauza căldurii. În Maine, cel mai temperat dintre state, era un val de căldură îngrozitor. În soarele dogoritor, plăcile de granit fără pic de umbră de pe Moxie Bald radiau o căldură ca de cuptor, însă chiar și prin pădure aerul era înăbușitor și închis, ca și cum copacii și frunzișul suflau către noi un aer fierbinte, vegetativ. Asudam neputincioși, abundent, și beam foarte multă apă, dar ne era sete încontinuu. Uneori se găsea apă din belșug, dar cel mai adesea era inexistentă pe porțiuni lungi, așa că nu eram siguri niciodată cît putem bea ca nu cumva să rămînem fără mai tîrziu. Chiar și atunci cînd

făceam plinul, oricum eram pe minus, din cauza lui Katz, care aruncase o sticlă. În plus, ne confruntam și cu neobositele insecte, cu sentimentul neliniștitor al izolării și cu terenul din ce în ce mai solicitant.

La toate astea Katz a reacționat într-un mod pe care nu-l mai văzusem niciodată. A dovedit un fel de dîrzenie obsesivă, de parcă singura cale de a rezolva această problemă era să iei taurul de coarne și să scapi odată.

A doua zi dimineață am ajuns foarte devreme la primul dintre rîurile pe care trebuia să le traversăm. Se numea „pîrîul" Bald Mountain, dar de fapt era un rîu în toată regula – lat, agitat, plin de bolovani. Era foarte ademenitor – în soarele dimineții, apa strălucea clipocind și era minunat de limpede –, dar curentul părea puternic și de pe mal nu ne puteam da seama cît de adînc ar putea fi la mijloc. Mai multe rîuri mari din zonă, consemna vesel *Ghidul Appalachian Trail în Maine*, „pot fi dificil sau periculos de traversat în locurile cu apă adîncă". Am hotărît să nu-i spun asta și lui Katz.

Ne-am scos bocancii și șosetele, ne-am suflecat pantalonii și am pășit cu băgare de seamă în apa rece. Pietrele de pe fundul apei erau de toate formele și mărimile – plate, ovoidale, bombate –, ne răneau picioarele și erau acoperite cu o mîzgă subțire, verzuie, absurd de alunecoasă. Nu făcusem nici trei pași cînd picioarele mi-au patinat și am luat o trîntă dureroasă drept în fund. Cînd mă chinuiam să mă ridic, am alunecat și am căzut iar; m-am ridicat, m-am clătinat într-o parte un metru sau doi, apoi am căzut neputincios în față, atenuînd căderea cu mîinile și ajungînd în apă în patru labe. Cînd am aterizat, rucsacul mi-a alunecat în față, iar bocancii, legați cu șireturile de cadru, au fost azvîrliți pe un fel de orbită închisă; au zburat

în jurul rucsacului într-o traiectorie lungă și simpatică și mi s-au oprit mie în cap, apoi au căzut cu un plescăit în apă, legănați de curent. Cum stăteam ghemuit acolo, respirînd rar și spunîndu-mi că într-o bună zi asta o să fie doar o amintire, doi tineri – aproape niște clone ale celorlalți doi pe care-i văzuserăm cu o zi înainte – au trecut pe lîngă noi cu pași mari și încrezători, împroșcînd apa cu picioarele și ținîndu-și rucsacurile deasupra capului.

— Ai făcut buf? a întrebat unul, vesel.

— Nu, am vrut să mă uit la apă mai de aproape.

Dobitoc cu mușchi ce ești.

M-am întors pe mal, mi-am încălțat bocancii uzi și-am descoperit că era infinit mai ușor să traversez apa cu ei în picioare. Aveam o aderență acceptabilă, iar pietrele nu mă mai răneau așa de tare ca atunci cînd eram desculț. Am traversat cu grijă, alarmat de forța curentului în mijlocul rîului – de fiecare dată cînd ridicam un picior, curentul încerca să mi-l mute mai la vale –, dar apa n-a fost în nici un loc mai adîncă de un metru și am reușit să ajung pe malul celălalt fără să cad.

Între timp, Katz descoperise o nouă modalitate de a traversa apa – sărind de pe un bolovan pe altul –, dar s-a blocat la marginea unui torent puternic, unde apa părea adîncă. Rămăsese acolo încruntat. Eu nu reușeam să-mi dau seama cum Dumnezeu reușise să ajungă acolo – bolovanul pe care se afla părea să fie izolat, înconjurat din toate părțile de apă care curgea periculos de repede, și, era clar, nu știa ce să facă. A încercat să intre ușurel în apă ca să străbată ultimii zece metri pînă la mal, dar într-o clipită a fost luat de curent de parcă era un fulg. Pentru a doua oară în două zile am crezut sincer că se îneacă – era fără îndoială neajutorat –, dar curentul l-a purtat

către un banc îngust de prundiș lucitor vreo șase metri mai la vale, unde a ieșit la suprafață de-a bușilea, scuipînd, s-a chinuit să iasă la mal și a luat-o înspre pădure fără să se mai uite înapoi, de parcă făcuse cel mai firesc lucru din lume.

Și așa am continuat pînă la Monson, pe poteci și mai dificile și traversînd alte rîuri, făcînd colecție de vînătăi, zgîrieturi și înțepături de insecte care ne-au transformat spinările în niște hărți în relief. În a treia zi, năuciți de atîta pădure și morocănoși, am pășit pe un drum însorit, primul de cînd plecaserăm din Caratunk, pe care l-am urmat pe căldură pînă în cătunul uitat de lume numit Monson. Aproape de centru era o casă din șindrilă cu un decupaj de lemn pictat înfățișînd un drumeț bărbos stînd pe pajiște, cu mesajul BINE AȚI VENIT LA SHAW'S!

Shaw's este cea mai celebră pensiune de pe Appalachian Trail, parțial pentru că este ultima oprire pentru oricine se aventurează în The Hundred Mile Wilderness și prima pentru cei care vin dintr-acolo, dar și pentru că e foarte primitoare și cu un raport calitate-preț bun. Cu 28 de dolari de căciulă am luat o cameră cu cină și mic dejun incluse, puteam folosi dușul, spălătoria și sala comună. Pensiunea era administrată de Keith și Pat Shaw, care s-au apucat de afacerea asta mai mult sau mai puțin din întîmplare acum 20 de ani, cînd Keith a adus acasă un excursionist înfometat care ieșise de pe traseu, iar acesta le-a spus și altora cît de bine fusese tratat. Cînd ne luam camerele în primire, Keith mi-a zis cu mîndrie că numai cu cîteva săptămîni în urmă îl cazaseră pe al 20.000-lea excursionist din cariera lor.

Mai aveam o oră pînă la cină. Katz a împrumutat cinci dolari – ca să-și cumpere suc, am bănuit eu – și a dispărut la el în cameră. Eu am făcut un duș, am pus o mulțime de haine la

spălat și m-am plimbat pe peluza din față, unde se găseau două scaune de lemn tip Adirondack, unde intenționam să-mi parchez fundul istovit, să trag o pipă și să savurez leneveala binecuvîntată a după-amiezii și gîndul plăcut al unei cine binemeritate. De la o fereastră cu plasă din apropiere se auzeau niște mîncare sfîrîind și zăngănit de tigăi. Orice o fi fost, mirosea bine.

După un minut, Keith a ieșit și s-a așezat lîngă mine. Era un tip în vîrstă, trecut binișor de 60 de ani, aproape fără nici un dinte în gură și cu un corp care arăta de parcă fusese supus la tot felul de chestii grele la viața lui. Era foarte prietenos.

— Sper că n-ai încercat să mîngîi cîinele, a spus el.

— Nu.

Îl văzusem de la fereastră: o corcitură urîtă și fioroasă legată în spatele casei care se înfuria ca prostul la orice zgomot sau mișcare pe o rază de 100 de metri.

— Nici să nu încerci. Ascultă ce-ți spun: nici să nu-ți dorești. L-a mîngîiat unul săptămîna trecută, chiar dacă eu i-am zis să bage de seamă, și potaia l-a mușcat de boașe.

— Pe bune?

A dat din cap.

— Și nu mai voia să-i dea drumul. Să-l fi auzit pe bietul om cum se văicărea!

— Pe bune?

— A trebuit să pocnesc dracul de cîine cu o greblă ca să-l fac să-i dea drumul. Cel mai afurisit cîine pe care l-am văzut în viața mea. N-ai vrea să te-apropii de el, crede-mă.

— Și excursionistul a fost OK?

— A avut și zile mai bune, asta-i clar.

S-a scărpinat pe gît meditativ, de parcă se gîndea să se bărbierească în una din zilele astea.

— Un „integralist”. Venea tocmai din Georgia. Să bați atîta drum ca să fii mușcat de boașe...

Apoi s-a dus să vadă dacă nu-i gata cina.

Cina însemna o masă mare de sufragerie încărcată din belșug cu platouri cu carne, castroane cu piure și porumb fiert, o farfurie plină ochi cu pîine, o găleată de unt. Katz a ajuns la cîteva clipe după mine, arătînd proaspăt ieșit de sub duș și foarte fericit. Părea neobișnuit, aproape exagerat de vioi și, trecînd prin spatele meu, mi-a tras o gîdilitură zdravănă, ceea ce nu-i stătea deloc în fire.

— Ești bine? l-am întrebat eu.

— Nu m-am simțit niciodată mai bine, tovarășul meu de aventuri montane, niciodată nu m-am simțit mai bine.

Ni s-au alăturat încă doi excursioniști tineri, un cuplu, părînd sănătoși și ușor timizi, amîndoi bronzați, în formă și foarte curați. Eu și Katz i-am întîmpinat zîmbind și ne-am înfipt în haleală, dar apoi ne-am oprit și-am pus vasele la loc cînd ne-am dat seama că cei doi murmurau o rugăciune. Asta a părut să dureze o veșnicie. Apoi iar ne-am înfipt la mîncare.

Mîncarea a fost grozavă. Keith o făcea pe chelnerul și insista să mîncăm pe săturate.

— Dacă n-o mîncați voi, o s-o mănînce cîinele, a spus el.

Eu mă bucuram că o să las cîinele să moară de foame.

Cei doi tineri erau „integraliști”, din Indiana. Porniseră de pe Springer pe 28 martie – într-o seară caldă de august, ne era imposibil să ne imaginăm o zi așa înzăpezită și îndepărtată – și erau pe traseu de 141 de zile fără întretrupere. Făcuseră 3.292 de kilometri. Mai aveau 185.

— Păi, aproape ați terminat, nu? am spus eu, cam stupid, încercînd să fac conversație.

— Da, a răspuns fata.

A spus-o rar, de parcă ar fi fost două silabe, de parcă nu realizase asta pînă atunci. Avea o aură de nepăsare senină.

— Nu ți-a venit niciodată să te lași păgubașă?

Fata s-a gîndit o clipă.

— Nu, a spus ea simplu.

— Serios?

Mi s-a părut uimitor.

— Nu te-ai gîndit niciodată: „Doamne, e prea mult. Nu știu dacă vreau să continui”?

A rămas din nou pe gînduri, cu aerul că o cuprinde panica. În mod evident, astea erau niște întrebări care nu-i tulburaseră niciodată mintea.

Partenerul ei i-a sărit în ajutor.

— Am avut cîteva momente de cumpănă la început, a spus el, dar am avut credință în Dumnezeu și ne-am lăsat în voia Lui.

— Lăudat fie Domnul, a spus fata atît de șoptit, că aproape nu s-a auzit.

— Aha, am spus eu și am încercat să țin minte să încui ușa cînd mă duc la culcare.

— Și Dumnezeu să-l binecuvînteze pe Allah pentru că a inventat piureul! a spus Katz încîntat și a întins mîna către castron pentru a treia oară.

După cină, eu și Katz ne-am dus pînă la magazinul universal de mai încolo ca să cumpărăm provizii pentru The Hundred Mile Wilderness, pe care urma să o începem dimineață. În băcănie mi s-a părut că Katz se comportă ciudat – destul de

vesel, dar distrat, neatent. Trebuia să luăm provizii pentru zece zile în pădure – o treabă destul de serioasă –, dar el nu părea dispus să se concentreze și umbla aiurea printre rafturi sau lua lucruri nepotrivite, cum ar fi sos de chilli sau deschizătoare de convserve.

— Hei, să luăm niște beri, a spus el dintr-odată, pe un ton de petrecăreț.

— Stephen, fii serios! i-am spus eu în timp ce mă uitam la brînzeturi.

— Dar sînt serios.

— Vrei cheddar sau colby?

— Nu contează.

S-a dus la frigiderul cu bere și s-a întors cu un pachet de șase beri Budweiser.

— Hei, ce zici de niște bere, vere? Bere? Vere?

Mi-a dat un ghiont în coaste că să accentueze gluma.

M-am ferit de înghionteala lui, absent.

— Hai, Stephen, nu te mai prosti!

Mă mutasem la raionul cu batoane de ciocolată și biscuiți și încercam să-mi dau seama ce ar putea ține zece zile fără să se topească într-o vîscozitate dezgustătoare sau să devină o pungă de firimituri.

— Vrei Snickers sau vrei să încerci altceva? l-am întrebat.

— Vreau Budweiser.

A rînjit, apoi, văzînd că nu-l bag în seamă, a devenit dintr-odată serios, solemn.

— Bryson, te rog, poți să mă împrumuți – s-a uitat la preț – cu 4 dolari și 79 de cenți? Eu n-am nici un sfanț.

— Stephen, nu știu ce te-a apucat. Pune berea înapoi. Și, oricum, ce-ai făcut cu ăia cinci dolari pe care ți i-am dat?

— I-am cheltuit.

— Pe ce?

Și-atunci mi-am dat seama.

— Tu ai mai băut ceva, așa-i?

— Nu, a spus el hotărît, ca și cum ar fi respins o acuzație absurdă și posibil calomniatoare.

Dar era beat – sau cel puțin amețit.

— Ai băut... i-am spus eu în glumă.

El a oftat și și-a dat ușor ochii peste cap.

— Două Michelob la un sfert. Mare brînză.

— Deci ai băut.

Eram îngrozit.

— Cînd te-ai apucat din nou de băut?

— În Des Moines. Da' numai puțin. Știi tu, o bere, două după muncă. N-ai de ce să te îngrijorezi.

— Stephen, știi că nu ai voie să bei.

Nici nu voia să audă. Arăta ca un puștan de 14 ani căruia tocmai i s-a spus să-și facă curat în cameră.

— Nu-i cazul să-mi faci morală, Bryson.

— Să știi că n-am de gînd să-ți cumpăr bere, i-am spus categoric.

A rîs forțat, de parcă aș fi fost nejustificat de moralist.

— Doar un pachet de șase. Haide!

— *Nu!*

Eram furios, livid – mai furios decît fusesem pe orice altceva de ani de zile. Nu-mi venea să cred că se apucase iar de băut. Părea că-și băgase picioarele în tot și în toate – în el, în mine, în ceea ce făceam noi acolo.

Katz încă mai rînjea, dar parcă rînjetul nu mai era al lui.

— Deci nu vrei să-mi cumperi niște amărîte de beri după tot ce-am făcut pentru tine?

Asta mi s-a părut o lovitură josnică.

— Nu.

— Atunci mai du-te dracului! a spus el, apoi a făcut stînga-mprejur și-a ieșit.

Capitolul 20

Ei bine, după cum vă puteți da seama, asta a cam animat lucrurile. N-am mai vorbit despre asta. Pur și simplu a rămas în suspensie. La micul dejun, ne-am dat bună dimineața, mai mult sau mai puțin ca de obicei, dar cam atît, și după aceea, pe cînd așteptam lîngă furgoneta lui Keith, care ne promisese că ne duce pînă la capătul cărării, am stat într-o tăcere apăsătoare, ca doi adversari care își dispută un teren și care așteaptă să fie chemați în sala de judecată.

Cînd ne-am dat jos din mașină, la marginea pădurii, era un indicator care anunța că acolo începe The Hundred Miles Wilderness, avertizîndu-ne că ceea ce ne aștepta de aici încolo era cu totul diferit de alte porțiuni ale traseului și că nu ar trebui să mergem mai departe dacă nu avem la noi mîncare suficientă pentru cel puțin zece zile și dacă nu sîntem destul de pregătiți.

Asta a dat pădurii un aer și mai amenințător, oarecum capricios. Era, fără îndoială, o pădure diferită de cele ce se întindeau mai la sud – mai întunecată, mai umbroasă, cu nuanțe mai mult spre negru decît spre verde. Și copacii erau altfel – mai multe conifere la poale și mult mai mulți mesteceni –, iar prin subarboret erau împrăștiați bolovani mari, rotunzi și negri, ca niște animale adormite, care dădeau acestei

singurătăți nemișcate un aspect sinistru. Cînd Walt Disney a decis să facă *Bambi*, și-a trimis desenatorii în pădurile din Maine ca să facă schițe, dar în mod clar asta nu era o pădure gen Disney, cu luminișuri mari și animăluțe drăgălașe. Pădurea aceasta îmi aduce aminte de cele din *Vrăjitorul din Oz*, unde copacii au chipuri hidoase și intenții rele, iar fiecare pas pare riscant. Aceasta era o pădure potrivită pentru urși amenințători, șerpi atîrnînd de crengi, lupi cu ochi roșii, ca de laser. Am înțeles numaidecît de ce Henry David Thoreau, în haina lui de catifea, s-a cam căcat pe el aici.

Ca întotdeauna, poteca era bine marcată, dar pe alocuri năpădită de vegetație, cu ferigi și alte plante aproape întîlnindu-se la mijloc, deasupra cărării. Din moment ce doar 10% din „integraliști” ajung pînă aici și e mult prea departe pentru majoritatea excursioniștilor de ocazie, porțiunea din Maine e mai puțin folosită. Mai presus de toate, ceea ce făcea ca traseul să fie diferit aici era terenul. În secțiune, topografia Appalachian Trail pe porțiunea de 29 de kilometri din Monson pînă pe Barren Mountain pare destul de nesolicitantă, întinzîndu-se la o altitudine de aproximativ 350 de metri, cu doar cîteva urcușuri și coborîșuri mai abrupte. În realitate, a fost iadul pe pămînt.

În doar jumătate de oră ajunseserăm la un perete de stîncă, primul dintre mai multe, de vreo sută douăzeci de metri înălțime. Cărarea o lua în sus pe perete, pe un prag îngust, ca un puț de lift. Era un urcuș cît de perpendicular posibil, fără să se numească de-a dreptul alpinism. Încet și cu trudă, ne-am croit drum printre și peste bolovani, folosindu-ne mîinile la fel de mult ca și picioarele. Combinată cu efortul nostru, căldura înăbușitoare era aproape de nesuportat. Mi-am dat seama că

trebuia să mă opresc la fiecare 8-10 metri ca să-mi trag răsuflarea și să-mi șterg sudoarea fierbinte care-mi curgea peste ochi. Înotam în căldură, mă bălăceam în căldură, eram înfășat în căldură. Nu cred că mi-a fost vreodată atît de cald sau că am transpirat atît de abundent. Cît am urcat, am băut trei sferturi dintr-o sticlă de apă și am folosit aproape tot restul ca să umezesc o bentiță și să încerc să-mi răcoresc capul care-mi zvîcnea. Mă simțeam periculos de supraîncălzit și slăbit. Începeam să fac pauze mai dese și mai lungi, ca să mă mai răcoresc puțin, dar, de fiecare dată cînd o luam din loc, căldura mă inunda iar. Niciodată nu a trebuit să fac un efort atît de mare sau de istovitor ca să trec de un obstacol pe Appalachian Trail, iar ăsta era doar primul dintr-o lungă serie.

Cînd am ajuns în vîrf, am descoperit o întindere – aridă și ușor înclinată – de cîteva sute de metri de granit, pe care mergeam ca pe spinarea unei balene. Panorama oferită de fiecare vîrf era senzațională – cît vedeai cu ochii, numai păduri verzi, lacuri albastre și munți unduioși. Multe dintre lacuri erau imense – cel puțin la fel de mari ca Windermere[1*] – și probabil că aproape nici unul n-a cunoscut vreodată picior de om. Aveam senzația captivantă că am pătruns într-un colț tainic al lumii, dar din pricina soarelui ucigător nu puteam zăbovi prea mult.

Au urmat o coborîre dificilă și epuizantă a versantului stîncos de pe partea cealaltă și un drum scurt printr-o vale întunecoasă și seacă, după care am ajuns la baza altui perete de stîncă. Și-așa ne-am petrecut toată ziua, cu escaladări fenomenale și cu speranța că dincolo de următorul munte o să găsim apă – motivul principal pentru care nu ne dădeam bătuți. În scurt timp Katz a rămas fără pic de apă. I-am dat să bea

dintr-a mea, iar el a acceptat recunoscător, cu o privire împăciuitoare. Oricum, între noi se instalase un fel de distanță, sentimentul trist că ceva s-a schimbat și că nu va mai fi niciodată la fel.

Fără îndoială, din vina mea. Am hotărît să mergem mai mult decît am fi făcut-o în mod normal fără să-l consult și pe el, pedepsindu-l, deloc subtil, pentru faptul că a tulburat echilibrul care existase între noi, iar Katz și-a îndurat osînda fără să zică nici pîs, ca pe ceva meritat. Am făcut 22,5 kilometri, o distanță mai mult decît remarcabilă în acele condiții, și am fi putut merge și mai mult, dar la 6 și jumătate am dat de un vad larg numit Wilber Brook și ne-am oprit. Eram prea obosiți ca să trecem dincolo – adică eu eram prea obosit – și ar fi fost o prostie să ne udăm atît de aproape de asfințit. Ne-am instalat tabăra și-am împărțit rațiile noastre triste cu un fel de politețe forțată. Chiar dacă nu ne-am fi certat, tot n-am fi vorbit. Eram prea obosiți. Fusese o zi lungă – cea mai grea din toată călătoria –, iar gîndul care ne obseda era că mai aveam 135 de kilometri la fel pînă să ajungem la magazinul campingului de la Abol Bridge și 160 de kilometri pînă la vîrful dificil al muntelui Katahdin.

Și nici atunci nu ne-am fi putut aștepta la un confort adevărat. Katahdin se află în Parcul Național Baxter, care se mîndrește cu faptul că e credincios ideii de teren sălbatic și lipsuri. Nu există restaurante și nici cabane, nu există magazine de suveniruri sau tarabe la care se vînd hamburgeri, nu există nici măcar drumuri asfaltate. Parcul însuși e la dracu'-n praznic, la două zile de mers pe jos din Millinocket, cel mai apropiat oraș. Puteau să mai treacă 10 sau 11 zile pînă să

mîncăm din nou ca lumea sau să dormim într-un pat. Părea foarte mult.

Dimineața am trecut tăcuți pîrîul – deveniserăm destul de pricepuți de-acum – și am început lungul și anevoiosul urcuș spre Barren-Chairback Range, 24 de kilometri de vîrfuri colțuroase pe care trebuia să le traversăm înainte de a coborî pe o porțiune ceva mai lejeră în valea rîului Pleasant. Pe hartă erau marcate trei iezere în acei munți, rămășițe ale erei glaciare, toate departe de potecă, dar în rest nici o altă sursă de apă. Avînd împreună mai puțin de patru litri și ziua fiind deja toridă, drumurile lungi de la o sursă de apă la alta promiteau să fie cel puțin incomode.

Barren Mountain era un calvar extenuant, în mare parte urcuș pieptiș și fierbinte peste tot, deși noi păream că devenim mai puternici. Pînă și Katz se mișca oarecum mai lejer. Vremea continua să fie înăbușitoare. Ne-a luat aproape toată dimineața ca să parcurgem cei 7,2 kilometri de urcuș. Eu am ajuns sus cu ceva timp înaintea lui Katz. Vîrful era din granit încălzit de soare, fierbinte la atingere, dar se simțea o adiere de vînt – prima de zile întregi – și am găsit un loc umbrit sub un turn de veghe scos din uz. Era pentru prima dată parcă după săptămîni întregi, așa simțeam eu, cînd stăteam într-un loc cît de cît confortabil. M-am lăsat pe spate și-am simțit că aș putea dormi așa o lună. Katz a ajuns zece minute mai tîrziu, pufnind, dar mulțumit că a ajuns în vîrf. S-a așezat pe un bolovan, lîngă mine. Mai aveam cam două degete de apă și i-am întins sticla. A luat o înghițitură foarte mică și a dat să-mi întindă sticla înapoi.

— Mai bea, am spus eu, sigur ți-e sete.

— Mersi.

A luat o înghițitură puțin mai mare și a pus sticla jos. A stat așa un minut, apoi a scos un Snickers, l-a rupt în două și mi-a întins jumătate mie. A fost cam ciudat, pentru că aveam și eu niște Snickers, iar el știa asta, dar n-avea ce altceva să-mi dea.

— Mersi, am spus.

A luat o gură de Snickers, a molfăit un minut și a spus din senin:

— Iubita și iubitul stau de vorbă. Iubita îi spune iubitului: „Jimmy, cum desparți în silabe cuvîntul *pedofilie*?”. Iubitul se uită la ea uimit. „Doamne, draga mea”, răspunde el, „e un cuvînt foarte complicat pentru cineva de 8 anișori”.

Am rîs.

— Îmi pare rău pentru seara trecută, a spus Katz.

— Și mie.

— Am fost puțin cam... nu știu.

— Știu.

— Cîteodată îmi vine greu, a continuat el. Mă străduiesc, Bryson, serios, numai că...

S-a oprit și a ridicat din umeri gînditor, cumva neputincios.

— În viața mea acum e un fel de gol acolo unde înainte era băutura.

Se uita la peisaj – obișnuita întindere verde, nesfîrșită de păduri și lacuri, tremurînd ușor în aerul fierbinte. Era ceva în privirea lui – fixa un punct aflat la kilometri depărtare – care m-a făcut să cred la un moment dat că a terminat de vorbit, dar apoi a continuat:

— Cînd m-am întors în Des Moines după Virginia și am făcut rost de slujba aia în construcții, la sfîrșitul zilei toată echipa mergea la o cîrciumă de vizavi. Mă invitau mereu, dar eu spuneam – a ridicat palmele și și-a luat un ton virtuos, profund

– „Nu, băieți, m-am pocăit”. Și mă întorceam acasă, în micul meu apartament, îmi încălzeam mîncarea la microunde și mă simțeam tare virtuos, așa cum și trebuie. Dar pe bune, înțelegi tu, cînd faci asta seară de seară, e cam greu să te convingi că duci o viață interesantă și palpitantă. Vreau să spun că, dacă ai avea un distractometru, indicatorul n-ar fi taman în zona orgasmică pentru că ai niște mîncare preambalată. Înțelegi ce vreau să spun?

S-a uitat spre mine, ca să mă vadă încuviințînd din cap.

— Așa că, într-o zi, după muncă, m-au invitat pentru cam a suta oară și mi-am zis: „Ei, la dracu’. Nu există nici o lege care să mă împiedice să intru într-o crîșmă, ca orice alt om”. Așa că m-am dus și mi-am luat o Cola dietetică și a fost OK. Vreau să spun că m-am simțit bine să mai ies din casă. Dar știi cît de bună e o bere după o zi lungă. Și mai era și un cretin, unul Dwayne, care mă tot bătea la cap: „Hai, bea și tu o bere. *Știi* că vrei una. N-o să pățești nimic de la o bericică. N-ai mai băut de trei ani. Te descurci tu”.

S-a uitat din nou la mine.

— Înțelegi?

Am încuviințat din cap.

— M-a prins cînd eram vulnerabil, a spus Katz zîmbind ironic, dureros. Știi, cînd încă respiram. N-am băut niciodată mai mult de trei, jur pe ce am mai sfînt. Știu ce-o să spui – crede-mă, toată lumea mi-a spus asta deja. Știu că n-am voie să beau. Știu că nu pot să beau doar două beri, ca orice om normal, că în curînd or să fie tot mai multe și o să-mi pierd controlul. Știu asta. Dar...

S-a oprit din nou, scuturînd din cap.

— Dar îmi place să beau. Nu mă pot abține. Vreau să spun că îmi place la nebunie să beau, Bryson – îmi place gustul, îmi place amețeala aia care te ia de cap cînd bei puțin, îmi plac mirosul și atmosfera din crîșme. Mi-e dor de povestioarele porcoase și de păcănitul bilelor de biliard în fundal și de lumina aceea slabă, albăstruie, dintr-un bar, noaptea.

A tăcut un minut, visînd la o viață de bețiv.

— Și nu mai am voie. Știu asta.

A expirat puternic pe nas.

— Numai că... Numai că tot ceea ce văd înaintea mea cîteodată e doar mîncarea aia preambalată – un șir nesfîrșit de caserole dansînd în fața mea, ca-ntr-un desen animat. Ai mîncat vreodată mîncare preambalată?

— N-am mai mîncat de ani de zile.

— Sînt niște porcării, crede-mă. Și, nu știu, e greu...

A continuat cu glas tot mai scăzut:

— De fapt, e al naibii de greu.

Emoționat, s-a uitat la mine cu o figură sinceră și umilă.

— Asta mă face să fiu cam dobitoc uneori, a spus el încet, dar sincer.

I-am zîmbit.

— Te face să fii un mare dobitoc, i-am spus.

A rîs scurt.

— Da, probabil.

M-am întins către el și l-am bătut cu o duioșie prostească pe umăr. A primit gestul meu cu oarecare recunoștință.

— Și știi ce-i mai nașpa? a spus cu glas schimbat, de parcă și-ar fi venit în fire. Că în clipa asta aș da orice pentru niște mîncare preambalată. Serios.

Am rîs amîndoi.

— O porție de „Platoul Flămîndului” din carne de curcan cu măruntaie într-o pungă de plastic și sos gros cu rîntaș. Mmmmmm! Te-aș lăsa baltă aici numai ca să miros o asemenea mîncare.

Apoi și-a șters colțul ochiului și-a spus:

— Of, la naiba.

Și s-a dus să se pișe de pe buza prăpastiei.

M-am uitat după el, părea bătrîn și obosit și pentru o clipă m-am întrebat ce naiba căutam noi acolo. Nu mai eram niște puști.

M-am uitat pe hartă. Rămăseserăm fără apă, dar mai aveam mai puțin de doi kilometri pînă la Cloud Pound și acolo puteam să ne facem plinul. Am împărțit ultimul centimetru de apă și i-am spus lui Katz că eu am s-o iau înainte spre lac, am să filtrez apa și am să-l aștept cu ea pregătită cînd o să ajungă și el.

Era un drum ușor de vreo 20 de minute pe o linie de creastă acoperită de iarbă. Pînă la Cloud Pond se cobora pe o potecă secundară abruptă, cam la 400 de metri de Appalachian Trail. Mi-am lăsat rucsacul sprijinit de o piatră lîngă potecă și m-am dus cu sticlele de apă și cu filtrul pînă pe malul lacului și le-am umplut.

Mi-a luat vreo 20 de minute ca să cobor, să umplu cele trei sticle și să mă întorc, așa că, atunci cînd am ajuns din nou pe Appalachian Trail, trecuseră cam 40 de minute de cînd mă despărțisem de Katz. Chiar dacă mai zăbovise pe vîrful muntelui și chiar luînd în considerare faptul că se deplasa foarte încet, tot ar fi trebuit să ajungă pînă în momentul acela. În plus, drumul era ușor și știam că îi era sete, așa că mi s-a părut ciudat că nu ajunsese mai repejor. Am mai așteptat 15 minute, apoi s-au făcut 20, apoi 25 și în cele din urmă mi-am

lăsat rucsacul și m-am întors să-l caut. Cînd am ajuns pe vîrful muntelui, trecuse mai bine de o oră de cînd îl văzusem și nu era nicăieri. M-am oprit confuz în locul în care stătuserăm ultima oară amîndoi. Rucsacul lui nu mai era. Evident, plecase de acolo, dar, dacă nu mai era pe Barren Mountain și nici la Cloud Pond și nicăieri între aceste două puncte, atunci unde putea fi? Singurele explicații posibile erau că fie a luat-o înapoi în direcția opusă, ceea ce era exclus – Katz nu m-ar fi lăsat așa, fără nici o explicație –, fie căzuse cumva de pe culme. Era o idee absurdă – nu era nimic dificil sau periculos pe linia de creastă –, dar nu se știe niciodată. John Connolly ne povestise cu cîteva săptămîni înainte despre un prieten al lui care leșinase de la căldură și se rostogolise cam la un metru de pe o potecă dreaptă, sigură; a zăcut acolo neobservat ore în șir într-o căldură dogoritoare, pînă cînd a murit.

Tot drumul înapoi pînă la Cloud Pond am scrutat cu atenție tufișurile de pe marginea potecii, căutînd vreun semn, și din cînd în cînd mă uitam peste buza prăpastiei, temîndu-mă să nu-l văd pe Katz lățit pe vreo stîncă. L-am strigat de mai multe ori, dar nu mi-a răspuns decît propriul ecou.

Cînd am ajuns la răscrucea cu poteca secundară, trecuseră aproape două ore de cînd îl văzusem ultima dată. Situația devenea îngrijorător de inexplicabilă. Singura explicație care mai rămînea în picioare era că trecuse de răscruce cît eram eu la lac și filtram apa, dar și asta părea foarte improbabil. Era un indicator vizibil cu o săgeată care arăta spre CLOUD POND, iar rucsacul meu era lăsat la vedere, lîngă potecă. Chiar dacă, să spunem, nu văzuse toate astea, știa că lacul e la mai puțin de doi kilometri de Barren Mountain. După ce faci drumeții pe Appalachian Trail atîta timp, așa cum am făcut noi, ajungi să

apreciezi cu o precizie destul de mare cam cît înseamnă doi kilometri. Imposibil să se fi dus prea departe fără să-și dea seama că a greșit și să se întoarcă. Pur și simplu nu avea logică.

Tot ce știam era că Katz era singur în sălbăticie, fără apă, fără hartă, fără să știe clar ce fel de teren era în fața lui, probabil neînțelegînd ce s-a întîmplat cu mine și cu o îngrijorătoare lipsă de rațiune. Dacă exista cineva care, dîndu-și seama că s-a rătăcit, ar fi părăsit Appalachian Trail ca să caute o scurtătură, acela era Katz. Am început să mă îngrijorez de-a binelea. Am lăsat un bilet pe rucsac și am luat-o la vale pe potecă. La vreo 400 de metri mai încolo, cărarea cobora foarte abrupt, aproape perpendicular, mai mult de 180 de metri, într-o vale adîncă, fără nume. În mod sigur, dacă ajunsese pînă aici, trebuie să-și fi dat seama că a luat-o în direcția greșită. Eu îi spusesem că pînă la Cloud Pond era drum drept.

Strigîndu-l din cînd în cînd, am început să cobor încet cărarea de pe versant, temîndu-mă că jos o să găsesc cine știe ce nenorocire – căci era o rîpă de unde puteai foarte ușor să cazi, mai ales dacă aveai un rucsac mare și greoi și erai dus pe gînduri –, dar nici urmă de Katz. Am mai mers pe potecă vreo trei kilometri prin valea aceea și am urcat pe un vîrf numit Fourth Mountain. Priveliștea era amplă în toate direcțiile; sălbăticia nu mi s-a părut niciodată atît de imensă. L-am strigat îndelung și tare, dar n-am primit nici un răspuns.

Deja se apropia seara. Katz rămăsese fără apă de cel puțin patru ore. Habar nu aveam cît poate să supraviețuiască cineva fără apă pe o asemenea căldură, dar știam din proprie experiență că nu puteai să mergi mai mult de jumătate de oră fără să simți un disconfort considerabil. M-am gîndit, cu o senzație de leșin, că se poate să fi văzut alt lac – erau vreo șase

împrăștiate în valea aflată la 600 de metri mai jos –, să fi considerat, zăpăcit fiind, că era cel pe care îl căuta și să pornească într-acolo. Și, chiar dacă nu era zăpăcit, poate că setea l-a împins spre unul dintre lacurile acelea. Păreau minunat de răcoroase și de înviorătoare. Cel mai apropiat era la vreo trei kilometri, dar nu exista nici o cărare spre el și trebuia să cobori o pantă periculoasă prin pădure. Odată intrat în pădure și fără puncte de reper, puteai să-l ratezi ușor. Sau puteai să te afli la 45 de metri de lac și să nu-ți dai seama, după cum văzuserăm cu cîtveva zile în urmă la Pleasant Pond. Iar dacă te rătăceai în pădurea asta imensă, erai mort. Pur și simplu. Nimeni nu te mai putea salva. Nici un elicopter nu te putea localiza sub frunzișul copacilor. Nici o echipă de salvare nu putea să te găsească. Bănuiam că nici măcar n-ar fi încercat. Sigur erau și urși pe-acolo – urși care poate n-au văzut un om în viața lor. Toate variantele astea îmi dădeau dureri de cap.

M-am întors la răscrucea cu poteca spre Cloud Pond, sperînd mai mult decît orice că o să-l găsesc stînd pe rucsac și că o să existe o explicație amuzantă, la care nu mă gîndisem – că pur și simplu trecuserăm unul pe lîngă altul, ca-ntr-o farsă regizată: el așteptînd derutat lîngă rucsacul meu, apoi plecînd să mă caute; eu ajungînd o clipă mai tîrziu, așteptînd încurcat și plecînd –, dar știam că n-o să fie acolo; și nu era. Cînd am ajuns înapoi, aproape se întunecase. Am scris alt bilet și l-am lăsat sub o piatră în mijlocul potecii, în caz că ar apărea, mi-am pus rucsacul în spinare și am coborît la lac, unde era și un refugiu.

Ironia făcea ca acesta să fie cel mai drăguț loc de campare de care am avut parte pe Appalachian Trail și era singurul în care am campat fără Katz. Cloud Pond era un lac de vreo cîteva sute de metri pătrați, cu apă extrem de liniștită, înconjurat de o

pădure întunecată de conifere, vîrfurile ascuțite ale copacilor desenîndu-se negre pe cerul de-un albastru șters al înserării. Refugiul, în care nu eram decît eu, se afla pe un teren drept la vreo 30-35 de metri de mal, puțin mai sus. Era aproape nou-nouț și imaculat. În apropiere era și un veceu. Era aproape perfect. Mi-am lăsat lucrurile pe platforma de lemn pentru dormit și m-am dus pînă la mal să filtrez niște apă, ca să nu trebuiască să fac asta a doua zi dimineață, apoi m-am dezbrăcat la chiloți și am intrat cîțiva metri în apă, ca să mă spăl puțin. Dacă ar fi fost Katz cu mine, aș fi înotat un pic. Am încercat să nu mă gîndesc la el – sau măcar să nu mi-l imaginez pierdut și confuz. În definitiv, nu mai puteam face nimic în momentul acela.

Așa că m-am așezat pe un bolovan și am privit apusul. Lacul era aproape dureros de frumos. Razele oblice ale soarelui care asfințea făceau apa să lucească precum aurul. În larg, doi cufundari înotau de parcă ieșiseră la o plimbare după cină. I-am urmărit mult timp și m-am gîndit la ceva ce văzusem la o emisiune pe BBC mai demult.

Conform emisiunii, cufundarii nu sînt ființe sociale. Dar spre sfîrșitul verii, chiar înainte să zboare înapoi spre nordul Atlanticului, unde-și petrec iarna plutind pe valuri furtunoase, organizează o serie de întîlniri: vreo zece cufundari sau mai mulți de pe toate lacurile vecine se adună și înoată vreo două ore aparent fără un alt motiv decît din plăcerea de a fi împreună. Mîndru și discret, cufundarul-gazdă le face musafirilor turul teritoriului său – mai întîi le arată golfulețul său preferat, să zicem, apoi vreun buștean interesant căzut în apă, apoi un covoraș de frunze de nufăr. „Aici îmi place să prind pește dimineața”, pare el să spună. „Și aici ne gîndim să

ne mutăm cuibul la anul.” Toți ceilalți cufundari îl urmează zeloși și politicoși. Nimeni nu știe de ce fac asta (dar nimeni nu știe nici de ce oamenii ar vrea să-și arate unii altora cum și-au renovat baia) sau cum stabilesc locurile de întîlnire, dar în fiecare seară își fac cu toții apariția pe lacul care trebuie, la ora care trebuie, de parcă ar fi primit o invitație pe care scrie: „Dăm o petrecere!”. Mi se pare nemaipomenit. M-aș fi bucurat mai mult de peisajul ăsta dacă nu m-aș fi gîndit că Stephen gîfîie și caută, împleticindu-se, un lac la lumina lunii.

A, și apropo, cufundarii sînt pe cale de dispariție peste tot pentru că lacurile lor sînt distruse de ploile acide.

Evident, am avut o noapte groaznică, m-am trezit înainte de 5 și m-am întors pe potecă la ivirea zorilor. Am mers spre nord, în direcția în care am bănuit că o luase Katz, dar nu-mi dădea pace gîndul sîcîitor că mă tot afundam în The Hundred Mile Wilderness – poate nu cea mai bună direcție dacă el era pe undeva pe-aproape și dăduse de necaz. Mă zgîndărea și un soi de neliniște la gîndul că eram singur în mijlocul pustietății – neliniște accentuată pentru un moment scurt, dar intens cînd, coborînd din nou în grabă spre valea adîncă și fără nume, am fost cît pe ce să cad vreo 15 metri și să mă strivesc de stînci. Speram că fac ceea ce trebuie.

Chiar și la viteză maximă mi-ar fi luat trei zile, poate patru ca să ajung la Abol Bridge și la locul de camping. Pînă ajungeam eu să alertez autoritățile, Katz ar fi dispărut deja de patru sau cinci zile. Însă, dacă mă întorceam pe unde am venit, puteam ajunge în Monson pînă a doua zi după-amiază. Ar fi fost ideal să întîlnesc niște oameni care se îndreptau spre sud și pe care să-i întreb dacă l-au văzut pe Katz, dar nu mai era nimeni pe traseu.

M-am uitat la ceas. Bineînțeles că nu mai era nimeni. Abia trecuse de 6 dimineața. La Chairback Gap, aflat la zece kilometri mai departe, era un refugiu. Aveam să ajung acolo pe la 8. Cu puțin noroc, poate mai găseam pe cineva. Am mers mai departe cu mai multă atenție și cu o neliniște grea.

M-am cățărat din nou pînă pe Fourth Moutain – mult mai dificil cu un rucsac în spate – și am coborît apoi în altă vale împădurită. La 6,5 kilometri distanță de Cloud Pond, am ajuns la un izvor așa de firav, că de-abia își merita numele – era mai mult o dîră de noroi ud. Lîngă potecă, într-un loc intenționat la vedere, era înfipt într-o creangă un pachet gol de țigări Old Gold. Katz nu era un fumător înrăit, dar avea întotdeauna la el un pachet de Old Gold. În noroi, lîngă un buștean căzut, erau trei mucuri. Evident, mă așteptase aici. Deci era în viață, nu părăsise poteca și, fără îndoială, trecuse pe aici. Mi s-a luat o piatră de pe inimă. Cel puțin mergeam în direcția bună. Atît timp cît nu se abătea de la traseu, aveam să-l ajung din urmă la un moment dat.

L-am găsit la patru ore după ce-am plecat – stătea pe un bolovan la răscrucea care ducea spre West Chairback Pond, cu fața spre soare, de parcă stătea la bronzat. Era plin de zgîrieturi și de noroi și ud leoarcă, dar în rest părea OK. Bineînțeles, a fost încîntat să mă vadă.

— Bryson, munțoman bătrîn, ce bine-mi pare să te văd! Pe unde-ai umblat?

— Și eu voiam să te întreb același lucru.

— Bănuiesc că am ratat ultima baltă.

Am făcut semn că da.

A dat și el din cap.

— Știam c-am ratat-o, bineînțeles. Imediat ce-am ajuns jos după povîrnișul acela mare, m-am gîndit: „La naiba, sigur nu e bine...”.

— De ce nu te-ai întors?

— Nu știu. Îmi intrase cumva în cap că te-ai dus mai departe. Îmi era foarte sete. Cred că am fost puțin confuz – puțin bulversat, cum ai spune tu. Mi-era sete rău.

— Și ce-ai făcut?

— Păi, am mers mai departe și m-am tot gîndit că mai devreme sau mai tîrziu trebuia să ajung la o sursă de apă și în cele din urmă am ajuns la un pîrîiaș noroios.

— Acolo unde ai lăsat pachetul de țigări?

— L-ai văzut? Sînt așa de mîndru! Da, păi, mi-am muiat bentița în apă, pentru că mi-am amintit că-l văzusem la televizor pe Fess Parker făcînd asta la Davy Crockett Show[2*].

— Cît spirit întreprinzător!

A primit complimentul încuviințînd din cap.

— Asta mi-a luat cam o oră, apoi te-am mai așteptat pe tine o oră și am fumat cîteva țigări, după aia a început să se lase întunericul, așa că mi-am instalat cortul, am mîncat niște salam și m-am culcat. Apoi, în dimineața asta, am mai supt cu bentița niște apă și am mers pînă aici. E un iaz foarte frumos acolo, jos, așa că m-am gîndit să aștept aici, unde este apă, sperînd că pînă la urmă o să apari și tu. Nu m-am gîndit că m-ai lăsa baltă în mod intenționat, dar ești așa un visător, încît îmi imaginam că, pînă să-ți dai seama că nu-s cu tine, o să ajungi pînă pe Katahdin.

A continuat cu un accent pretențios:

— „O, aș spune că e o priveliște *încîntătoare* – nu-i așa, Stephen? Stephen? Stephen? Unde pisicii mă-sii a dispărut?”

S-a uitat la mine cu un zîmbet cunoscut.

— Așa că sînt tare fericit că te văd.

— Cum te-ai zgîriat în halul ăsta?

S-a uitat la brațul său, care era acoperit în zig-zag de sînge uscat.

— A, asta? O nimica toată.

— Cum adică o nimica toată? Arată de parcă te-ai fi operat singur.

— Păi, nu voiam să te îngrijorez, dar m-am și rătăcit nițel.

— Cum?

— Păi, de unde m-am rătăcit de tine și pînă cînd am ajuns la băltoaca de noroi, am încercat să ajung la un lac pe care l-am văzut de pe munte.

— Vai, Stephen, nu pot să cred.

— Dar eram mort de sete, înțelegi, și nu părea chiar așa departe. Deci m-am avîntat prin pădure. N-a fost o mișcare prea inteligentă, nu?

— Nu.

— Mda. Mi-am dat seama repede de asta, pentru că nu făcusem nici măcar un kilometru și mă rătăcisem complet. Adică de tot. E ciudat, știi, pentru că te gîndești că nu trebuie decît să cobori pînă ajungi la apă și să te întorci pe unde ai venit și asta n-ar trebui să fie foarte greu dacă ești atent. Dar problema e, Bryson, că acolo n-ai la ce să fii atent. E doar o ditamai pădurea. Așa că, atunci cînd mi-am dat seama că n-am nici cea mai vagă idee unde mă aflu, m-am gîndit: „OK, ei bine, m-am rătăcit coborînd, așa că aș face bine să urc înapoi”. Dar dintr-odată descoperi că sînt *o mulțime* de urcușuri și o mulțime de coborîșuri, ceea ce e cam derutant. Așa că am tot urcat și-am urcat, pînă cînd mi-am dat seama că am mers cu mult mai mult

decît la coborîre și atunci m-am gîndit: „Bravo, Stephen, mare idiot mai ești!” – că, între timp, ca să fiu sincer, mă cam enervasem –, deci m-am gîndit eu: „Probabil c-ai mers prea mult, nătărăule!”, așa că m-am întors puțin, dar nici asta n-a funcționat, așa că am încercat să merg puțin în lateral și – ei bine, ai cam prins ideea.

— Stephen, n-ar fi trebuit nici o clipă să ieși de pe potecă!

— Iată un sfat care pică la țanc, Bryson. Mulțumesc tare mult! E ca și cum i-ai spune unuia care a murit într-un accident de mașină: „De-acum înainte să conduci prudent”.

— Scuze.

— Nu-i nimic. Mă gîndesc că poate sînt încă puțin cam, știi tu, tulburat. Credeam că s-a zis cu mine. Mă rătăcisem, nu aveam apă și biscuiții cu ciocolată erau la tine.

— Și cum ai ajuns înapoi pe potecă?

— A fost o minune, îți jur pe ce-am mai sfînt. Tocmai cînd eram pe punctul să mă întind pe jos și să mă las pradă lupilor și rîșilor, ridic privirea și văd un marcaj alb pe un copac, iar cînd mă uit în jos, îmi dau seama că *sînt* chiar pe potecă. La băltoaca de noroi, mai exact. M-am așezat și am fumat trei țigări una după alta, ca să mă mai liniștesc, apoi m-am gîndit: „La naiba, pun pariu că Bryson a trecut pe-aici cît am orbecăit eu prin pădure și n-o să se mai întoarcă niciodată pentru că a verificat deja bucata asta de traseu”. Apoi am început să-mi fac griji că n-am să te mai văd niciodată. Așa că eu chiar m-am bucurat cînd ai apărut. Ca să fiu sincer, n-am fost niciodată în viața mea așa de bucuros să văd pe cineva – și includ aici și vreo cîteva femei goale.

Era ceva în privirea lui.

— Vrei să plecăm acasă? l-am întrebat.

S-a gîndit o clipă.

— Da, vreau.

— Și eu.

Așa că am hotărît să abandonăm poteca nesfîrșită și să nu ne mai prefacem că sîntem „munțomani”, pentru că nu eram. Pe la poalele Muntelui Chairback, la 6,5 kilometri mai încolo, trecea un drum forestier, neasfaltat. Nu știam unde duce, știam doar că trebuie să ducă undeva. O săgeată de pe marginea hărții, îndreptată spre sud, indica „Katahdin Iron Works”, un loc unde nu te-ai fi așteptat să fi existat o fabrică în secolul al XIX-lea, în pădure, care acum era monument istoric național. Potrivit ghidului traseului, la vechea fierărie era și o parcare publică, deci trebuia să fie și un drum spre ieșirea din pădure. La poalele muntelui, ne-am umplut sticlele cu apă dintr-un pîrîu, apoi am pornit pe drumul forestier. Nu merseserăm mai mult de trei sau patru minute cînd am auzit un zgomot în apropiere. Ne-am întors și-am văzut un nor de praf venind spre noi, stîrnit de o camionetă veche care mergea cu viteză. Pe cînd se apropia, am ridicat instinctiv degetul mare și, spre uimirea mea, a oprit la vreo 15 metri după ce ne-a depășit.

Am alergat la șofer. În cabină erau doi bărbați, amîndoi cu căști de protecție și murdari – probabil tăietori de lemne.

— Unde mergeți? a întrebat șoferul.

— Oriunde, am spus eu. Oriunde, numai aici nu.

1* Cel mai mare lac natural din Anglia (n. tr.).

2* Serial de televiziune american produs de Walt Disney în 1955 și 1956 (n. tr.).

Capitolul 21

Așa că nu am mai văzut Katahdinul. Nici măcar n-am mai văzut vechile fierării ale Katahdinului, decît într-o străfulgerare încețoșată, pentru că am trecut pe lîngă ele cu peste 110 kilometri la oră în cea mai zgîlțîită, mai înspăimîntătoare și mai grăbită cursă în spatele unei camionete pe un drum de țară, experiență pe care sper să n-o mai repet niciodată.

Ne țineam cît puteam de bine în benă, ridicîndu-ne picioarele ca să lăsăm drujbele și alte unelte cu aspect distrugător să treacă pe sub noi – cînd într-o parte, cînd în alta – în timp ce șoferul ne proiecta prin pădurea zburătoare cu o energie nesăbuită, sărind peste hîrtoape cu așa o forță încît ne arunca jumătate de metru în aer, și luînd curbele în ultimul moment. Drept urmare, cînd am coborît în micuța localitate Milo, la 32 de kilometri spre sud, ne tremurau picioarele și nu ne venea să credem cu cîtă repeziciune se schimbase situația în care ne aflam. Acum eram în inima sălbăticiei, de unde aveam de mers pe jos cel puțin două zile pînă în civilizație, iar în clipa următoare eram în curtea unei benzinării de la marginea unui orășel izolat. Ne-am uitat după camioneta care se îndepărta, apoi am încercat să ne orientăm.

— Vrei o Cola? l-am întrebat pe Katz.

Lîngă ușa benzinăriei era un automat.

S-a uitat la el.

— Nu, a răspuns. Poate mai tîrziu.

Nu-i stătea în fire lui Katz să nu accepte cu vădită poftă băuturi răcoritoare și mîncare nesănătoasă atunci cînd i se oferea ocazia, însă cred că am înțeles. Mereu există și un anumit grad de șoc atunci cînd ieși de pe traseu și te trezești parașutat într-o lume a confortului și a posibilităților de alegere, dar de data asta era altfel. De data asta era pentru totdeauna. Ne puneam în cui bocancii de drumeție. De-acum înainte, aveau să fie *întotdeauna* și Cola, și paturi moi, și dușuri, și tot ce altceva mai pofteam. Nu mai exista nici o grabă. Era un gînd care, în mod straniu, punea stăpînire pe noi.

În Milo nu era nici un motel, dar am fost îndrumați spre un loc numit Pensiunea lui Bishop. Era o casă mare și albă, pe o stradă frumoasă cu case vechi și mari, genul la care garajul fusese inițial șopron pentru trăsuri, cu camere pentru servitori la etaj.

Am fost întîmpinați cu căldură și amabilitate zgomotoasă de proprietăreasă, Joan Bishop, o doamnă veselă cu părul alb ca zăpada și cu un puternic accent de Maine, care a venit la ușă ștergîndu-și de șorț mîinile pline de făină și ne-a poftit să intrăm în casa impecabilă, cu tot cu rucsacurile noastre soioase, fără nici urmă de dezgust.

Casa mirosea frumos a coptură, a roșii de grădină și a aer neagitat de ventilatoare sau aparate de aer condiționat – mirosul verilor de demult. Ne spunea „măi, băieți” și se purta de parcă ne așteptase zile sau chiar ani întregi.

— Doamne, Dumnezeule, în ce hal sînteți, măi, băieți! a spus ea uimită și încîntată. Parcă v-ați fi luat la trîntă cu urșii!

Bănuiesc că arătam groaznic. Katz era plin de sînge după ce bîjbîise ca apucatul prin pădure și eram sfîrșiți de oboseală, care ni se putea citi și-n privire.

— Măi, băieți, ia mergeți voi sus și spălați-vă oleacă și după aceea veniți pe verandă, că o să vă aștept cu un ceai cu gheață. Sau ați prefera limonadă? Nu contează, fac de amîndouă. Hai, fuguța!

Și a dispărut.

— Mulțumim, mami, am bolborosit noi într-un glas, uimiți și recunoscători.

Katz s-a transformat instantaneu – atît de mult, încît probabil că s-a simțit un pic prea mult ca acasă. Pe cînd îmi scoteam plictisit niște lucruri din rucsac, a intrat brusc în cameră la mine, fără să bată, și a închis iute ușa în urma lui, părînd derutat. Doar un prosop prins nu prea bine în jurul mijlocului îi acoperea bărbăția.

— Bătrînica! a spus el stupefiat.

— Poftim?

— Bătrînica e pe hol, a spus el din nou.

— Știi, Stephen, e o pensiune!

— Da, nu mă gîndisem la asta, a spus el.

A pîndit pe după ușă și-a dispărut fără să mai intre în detalii.

După ce-am făcut duș și ne-am schimbat, ne-am alăturat doamnei Bishop pe verandă, unde ne-am lăsat recunoscători în scaunele acelea mari, întinzîndu-ne picioarele, așa cum faci atunci cînd e cald și ești obosit. Speram ca doamna Bishop să ne spună că ea mereu găzduia excursioniști alungați de The Hundred Miles Wilderness, dar de fapt noi eram primii din categoria asta, din cîte își amintea.

— Am citit în ziar ieri că un bărbat din Portland a făcut o drumeție pînă pe Katahdin ca să-și serbeze împlinirea a 78 de ani, a spus ea ca să facă conversație.

După cum vă puteți da seama, asta m-a făcut să mă simt mult mai bine.

— Probabil că pînă atunci o să fiu pregătit să mai încerc o dată, a spus Katz, plimbîndu-și un deget de-a lungul unei zgîrieturi de pe antebraț.

— Păi, muntele o să fie tot acolo, măi, băieți, cînd o să vă simțiți pregătiți pentru el, a spus ea.

Avea dreptate, bineînțeles.

Am mîncat în oraș, la un restaurant popular, și după aceea, pentru că era o seară caldă și plăcută, ne-am dus la o plimbare. Milo era un oraș fără speranță, într-un fel plăcut – izolat din punct de vedere comercial, departe de orice alt loc și aproape mort, dar ciudat de agreabil. Poate ni s-a părut așa pentru că era ultima noastră noapte petrecută departe de casă.

— Și îți pare rău că am abandonat traseul? m-a întrebat Katz după o vreme.

Am stat și m-am gîndit puțin, nesigur. Ajunsesem să-mi dau seama că nu aveam față de Appalachian Trail sentimente care să nu fie cu totul contradictorii. Mă săturasem de el, dar în același timp mă captivase; înaintarea aceea dificilă și fără sfîrșit mi s-a părut din ce în ce mai epuizantă, dar mereu înviorătoare; mă săturasem de pădurea care nu se mai termina, dar îi admiram nemărginirea; mă bucuram că m-am izolat de civilizație și tînjeam după confortul ei. Simțeam toate astea la un loc, toate deodată, în orice moment, fie că eram pe potecă, fie că nu.

— Nu știu, am spus. Și da, și nu, bănuiesc. Dar tu?

A încuviințat din cap.

— Și da, și nu.

Cîteva minute am mers unul lîngă altul, pierduți în gînduri mărunte.

— În orice caz, am făcut-o și pe asta, a spus Katz în cele din urmă, ridicînd ochii.

Mi-a observat privirea sarcastică.

— Să facem o drumeție prin Maine, vreau să zic.

M-am uitat la el.

— Stephen, nici măcar n-am văzut Mount Katahdin.

A respins afirmația mea ca pe un detaliu fără importanță.

— Tot un munte și ăla, a spus el. Cîți munți ai nevoie să vezi, Bryson?

Am rîs ușurel.

— E și ăsta un mod de a pune problema.

— E *singurul* mod, a continuat Katz destul de convins de ceea ce spune. Din punctul meu de vedere, am făcut pe jos Appalachian Trail. Și pe zăpadă, și pe arșiță. Și în sud, și în nord. Am mers pînă mi-au sîngerat picioarele. Bryson, am făcut Appalachian Trail.

— Am sărit peste o mare parte din el.

— Detalii, a strîmbat el din nas.

Am ridicat din umeri, deloc mîhnit.

— Poate că ai dreptate.

— Bineînțeles că am dreptate, a spus el, de parcă rareori se întîmpla să nu aibă.

Ajunseserăm la marginea orașului, la mica benzinărie/băcănie unde ne lăsaseră tăietorii de lemne. Încă era deschis.

— Ce zici de-un suc de vanilie? a spus Katz, luminîndu-se. Fac eu cinste.

M-am uitat la el cu cel mai profund interes.

— Dar n-ai nici un ban.

— Știu. Fac cinste cu bani de la tine.

Am rîs și i-am dat o bancontă de cinci dolari din portofel.

— În seara asta e *Dosarele X*, a spus Katz fericit – foarte, foarte fericit – și a dispărut în magazin.

M-am uitat după el dînd din cap și întrebîndu-mă de unde știa întotdeauna asta.

Și uite-așa mă tem că s-a sfîrșit aventura asta pentru mine și Katz – cu șase doze de suc de vanilie în Milo, Maine.

Restul verii și în toamna aceea eu am mai făcut cîte-o drumeție din cînd în cînd, nimic ieșit din comun. La începutul lui noiembrie, cînd iarna bătea la ușă, iar sezonul drumețiiilor era în mod clar pe sfîrșite, m-am așezat în sfîrșit la masa din bucătărie cu jurnalul meu de călătorie și un calculator și am adunat numărul de kilometri pe care îi făcusem. Am verificat de două ori și apoi am făcut o față cam ca atunci cînd, cu luni în urmă, în Gatlinburg, eu și Katz ne-am dat seama că n-o să reușim niciodată să parcurgem în întregime Appalachian Trail.

Mersesem 1.400 de kilometri, mult mai puțin de jumătate, nu cu mult peste o treime. Tot efortul acela și toată transpirația și murdăria dezgustătoare, toate zilele acelea nesfîrșite de trudă, nopțile petrecute dormind pe jos – toate astea adunate nu însemnau decît 39,5% din traseu. Dumnezeu știe cum reușesc unii să-l facă pe tot. Toată admirația și scepticismul meu pentru cei care îl fac cap-coadă. Dar nu vă supărați, nici 1.400 de kilometri nu e de ici, de colo!

Stephen Katz s-a întors în Des Moines să ducă o viață cumpătată. Mă mai sună din cînd în cînd și uneori spune că vrea să vină să încercăm din nou The Hundred Miles Wilderness, deși nu cred că o s-o facă vreodată.

N-am să spun că experiența asta ne-a schimbat viața și nu pot vorbi în numele lui Katz, dar, în ceea ce mă privește, am ajuns cu siguranță să admir și să respect pădurea și sălbăticia, precum și dimensiunile colosale ale Americii. Am slăbit foarte mult și o vreme am fost foarte în formă.

Iar partea cea mai bună e că acum, cînd văd un munte, îl măsor pe îndelete și atent, cu o privire familiară, de cunoscător, și cu ochii ca sculptați în granit.

SFÎRȘIT